

Ena glava en glas

Dr. Mirjana Marković, žena srbskega partijskega in tudi siceršnjega vodje Slobodana Miloševića, je te dni postavila v razbeljeni srbski politični prostor idejo o nekakšni »kulturni revoluciji«. Ves svet ve, da je ta izraz, ki pa ga Markovičeva seveda ni izustila, sinonim za preureditev države na temelju popolnega brezzakonja in terorja, gre za kitajsko recepturo, ki je v tej velikanski deželi pripeljala do strašnih družbenih in medčloveških naporov, katerih posledice Kitajci čutijo še danes. Na seji oziroma sestanku ideološke komisije beogradskega partijskega komiteja je bilo kristalno jasno rečeno, »da legalne institucije s partijo vred ne opravljajo več svojih funkcij in da jih mora potemtakem zamenjati subjektivna volja množic«.

Sestanek ideološke komisije je ponoven dokaz, da ni slava 20. seja jugoslovanskih razrešila ničesar, oziroma le opozorila Miloševića, da mu morda manjkajo goriva za njegovo populistično gibanje, ki je živo le, če se nenehoma premika. Kot morski pes, živi fosil izpred milijonov let, ki diha, živi s plavanjem. Kaže, da je Milošević štab, ki mu gotovo ne manjka inventivnosti, ocenil, da se srbskemu populizmu zatika in da ga pred porazom v lastnih vrstah (v precejšnjem delu države namreč ne žanje simpatij,

kvečjemu nasprotno) lahko reši le nov velik zalogaj politizacije. V tem balkanske krčme, kot bi rekel Krleža, pa so pozivi k rušenju državnih institucij in ustavne ureditve za nekatere goste edine sprejemljive in normalne oblike druženja in prerivanja za točilnim pultom.

Je agresivno dogajanje v Srbiji sploh še mogoče ustaviti ali pa se bo izkazalo, kot je zapisal Danilo Slivnik, da je boljše nekakšno preklestvo, ki se mu ni moč upreti in pride na ljudi za vse večne čase?

Vse pluralistične pobude iz severozahodnega dela države namreč praviloma nalete na boljševeške jeziče, na do sveta preproščine poenostavljen demokratični centralizem, v katerem je partija začetek in konec sveta. Bog stvarnik in bog poslednje sodbe, zato nas ne smejo presenetiti izjave iz vzhodnih delov države, češ da je reforma partije že izvršena. Tam je slišati tudi drugačne besede, tako je vodja kosovskega odbora Srbov in Črnogorcev rekel, da bodo šli zdaj v Bosno, potem pa še v Zagreb. Srbsko časopisje je prepolno člankov o zgodovinskih zaslugah in zgodovinskih krivicah, ogroženosti, neenakopravnosti, brezpravnosti.

Revija Praktična žena je natisnila zemljevid Dušanovega carstva. Kako

bi reagirali Srbi, če bi na primer sarajevsko Oslobođenje kot prilogo natisnilo zemljevid otomanskega imperija, ki je trajal v precej večjih časovnih in prostorskih razsežnostih? Kdor v Srbiji in provincah ne misli tako kot večina, mora oditi. Odsiranje ga s spletkami, grožnjami in tudi z gorjačami. V Črni gori so sredi belega dne kamenjali svobodnega novinarja Milovana Brkiča, predsednika predsedstva OK ZK Petrovaradina Milorada Višekruno pa so našli obešenega v njegovi pisarni, v za zdaj še hrvaški Dalmaciji so neznanici sredi Splita napadli novinarko Heni Erceg. Ljudstvo je res vzelo usodo v svoje roke. Zlasti srbsko.

Je to sploh še mogoče zaustaviti? Pravega odpora in kritike namreč ni. Slovenci smo res kar konkretni v svojih ocenah, vendar nas je samo 2 milijona. V Jugoslaviji pa po modelu, ki se vsiljuje, ena glava šteje en glas. Hrvat je so še naprej modri, ukvarjajo se s sentimentalnimi in emotivnimi vprašanji. Na primer s hrvaški jezikom, pa še ta problem so jim po pošti poslali iz Beograda. S čisto določenim namenom. Bosna se destabilizira na lokalnih aferah, Makedonija je lačna in zahteva skupne kotle.

Vprašanje srbskega populizma, ki je v bistvu srbsko nacionalno vprašanje, je vprašanje vseh političnih vprašanj v Jugoslaviji. Vendar nihče bobu ne reče bob, nikogar ni, ki bi se bil o tem vprašanju, ki nedvomno obstaja, pripravljen odkrito pogovarjati. Glasni so samo ideologi srbskega maksimalizma, ki pravijo: vsi Srbi v eno državo. Kakšna bo ta država?

M. BAUER

Kritično o sebi

V Kostanjevici najboljša razprava o ekološki ogroženosti

KOSTANJEVICA — Po mnenju odgovornih za vodenje javne razprave o poročilu o ekološki ogroženosti krške občine je bila razprava doslej najboljša v Kostanjevici. Kostanjevčani so samokritično obravnavali predvsem svoje lastno ravnanje.

Uvodničar Peter Žigante je dejal, da je javna razprava namenjena predvsem temu, da v krški občini končno pridejo do imen in priimkov najbolj odgovornih in da jih za ekološke naloge tudi zadolžijo. Žigante je povedal, da je Kostanjevica z okolico predvidena za razvoj turizma, skupaj z njim pa bi se lahko razvijalo še kmetijstvo, opozoril pa je, da tudi sami Kostanjevčani ne spoštujejo predpisov, kar se kaže v nedovoljenih gradnjah in v nespoštovanju osnovnih načel glede oblikovanja kra-

• Doslej so bile opravljene javne razprave že v vseh krajevnih skupnostih razen v krški. Kot je povedal Anton Pleterški, sekretar OK SZDL, je bila udeležba na vseh razpravah izjemno dobra. Razprave so potekale v umirjenem in treznem ozračju, zanje pa je značilno tudi to, da so ljudje kritično spregovorili o lastnem odnosu do okolja. Seveda so ljudje zahtevali tudi odpravo najbolj kričičkih primerov onesnaževanja. V KS Dolenja vas so kritizirali Kostak, ker ne poskrbi za sanacijo smetišča, od JE Krško so zahtevali, naj čimprej zgradi odlagališče za jedrske odpadke. V Velikem Podlogu so kritizirali obrat Novoleša, ki sploh ne bi smel stati tam, kjer je. V KS Krško polje so zahtevali, naj se čimprej sanirajo prazne gramoznice.

jine. V Kostanjevici je treba zgraditi čistilno napravo in mestno kanalizacijo, zagotoviti odvoz smeti, urediti bregove Krke, Studene in Obrha, preprečiti posege v staro mestno jedro, urediti varovalni pas v sadovnjaku, preprečiti zlivanje škropiv v potoke in Krko. Vse te zahteve so bile v razpravi odločno podprte, hkrati pa so razpravljali opozorili, da ljudje berejo avtomobile v Krki, da odvažajo pesek z mestnega kopalnišča na reki, da je novo naselje brez greznic in se odplake izlivajo v Krko. Podobne težave s kanalizacijo imajo tudi okoli šole. Posebej odmevna je bila razprava gozdarja, ki je povedal, da so zaradi žvepla ogroženi gozdovi, v krški občini pa so najbolj opazne genetske spremembe na drevmih. »Nečemo reči, da je to vpliv JE Krško, ker nimamo dokazov, vendar pa se porajajo vprašanja,« je dejal gozdar in hkrati povedal, da je v gozdovih na Gorjancih najmanj 30 divjih smetišč. Kmet pa se je vprašal, ali se ni razprava začela vsaj dvajset let prezgodaj in »kaj se bo zgodilo, če zaradi take ogroženosti okolja ne bomo smeli več pridelovati hrane za trg?« Na seji so se dogovorili tudi za takojšnje ukrepe, ki jih bodo izvedli v vsej krajevni skupnosti.

J. S.

V DAVOSU O IMV IN RENAULTU

LJUBLJANA — IMV je že postal član družine RNUR, in če bomo v bodočnosti sprejemali nove člane, bomo za tak korak vprašali tudi IMV,« je izjavil na svetovnem ekonomskem forumu (WEF) v Davosu predsednik Renaulta G. R. Levy v pogovoru s predsednikom slovenskega izvršnega sveta Dušanom Sinigojem in Marjanom Anžurjem, predsednikom KPO DO IMV Novo mesto. Marjan Anžur je bil med več kot 900 vrhunskimi poslovneži, ki v mednarodnem gospodarstvu danes nekaj pomenijo, edini iz naše države. V omenjenem pogovoru sta predsednik Sinigoj in G. Levy poudarila velik pomen skupnemu francosko-slovenskemu avtomobilskemu podjetju. Dušan Sinigoj je pri tem dejal, da »bomo IMV še naprej podpirali v teh njegovih prizadevanjih.« (Gospodarski vestnik)

»NABORNIKU NA POT«

LJUBLJANA — Založba Borec je izdala brošuro Naborniku na pot, v kateri avtorja Bojan Kuntarič in Polde Kožar pišeta o organiziranosti JLA, o vojaških činih, o šoli rezervnih oficijerov, o obožovitvi naše armade in o možnostih zaposlovanja v JLA. Bodočim vojakom pojasnjujeta tudi vojaško vsakdanje delo ter nabor in napotitev k vojakom. Brošuro, ki je nastala na pobudo sekretariata za ljudsko obrambo občine Ljubljana-Moste-Polje, bo dobil v Ljubljani vsak nabornik pri vpisu v vojaško evidenco. Knjižico Naborniku na pot, je moč naročiti v Založbi Borec in kupiti v knjigarnah te založniške hiše.

• Predlagam, da gremo trumoma pred CK, skupščino in sindokate ter zahtevamo odstop vseh najvišjih funkcionarjev, saj nam niti snega ne znajo več preskrbeti. Predlagam naslednje transparente: »Zima blaga brez snega, kriva pa je partija«, »Kučan smuča v Beogradu, zdaj v Ljubljani bo Nasradu«, »Če Smole ne zrihta zime, obračunajmo sa njime«, »Tale zima je en klinc, naj odstopi Franc Setinec«, »Janez dol s položaja, snega bi dal nem šele ma-ja.« (Vinko Vaste)

NOVI DEVIZNI TEČAJI

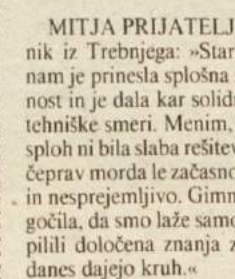
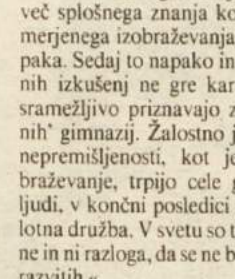
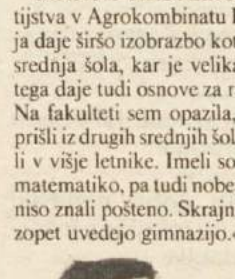
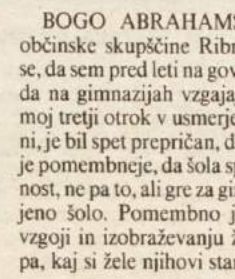
Tečajna lista št. 34
z dne 20. februarja 1989

država	valuta	tečaj	za devize, efektivno, črte, kreditna pisana in poštne nakaznice		
			nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	a. dolar	1	5265,66	5273,57	5281,48
Avstrija	šiling	100	49928,14	50003,14	50078,14
Kanada	dolar	1	5416,26	5424,40	5432,54
Danska	krona	100	90283,81	90419,44	90555,07
Finska	marka	100	150913,97	151140,68	151367,39
Francija	frank	100	102874,42	103028,96	103183,50
ZR Nemčija	marka	100	350659,79	351186,57	351713,35
Grčija	drahma	100	4207,34	4213,66	4219,98
Irska	funt	1	9353,30	9367,35	9381,40
Italija	lira	100	476,73	477,45	478,17
Japonska	jen	100	5121,11	5128,80	5136,49
Kuvajt	kv. dinar	1	22433,30	22467,00	22500,70
Nizozemska	gulden	100	311127,86	311595,25	312062,64
Norveška	krona	100	96618,91	96764,06	96909,21
Portugalska	escudo	100	4284,34	4290,78	4297,22
Švedska	krona	100	102374,68	102528,47	102682,26
Švica	frank	100	413837,06	414458,75	415080,44
V. Britanija	funt	1	11415,14	11432,29	11449,44
ZDA	dolar	1	6427,59	6437,25	6446,91

Naša anketa

Spet nazaj h gimnaziji?

Še enkrat se je izkazalo, da vsega, kar je staro, ne gre kar tako počez vreti v koš. Tokrat služi kot tak primer gimnazija. Ali so bili vzroki za njeno ukinitve idološkega ali pa kakega drugega izvora, pustimo tokrat ob strani, važno je, da tistemu novemu, kar naj bi jo nadomestilo, nismo znali dati prave vsebine, torej je bilo ostalo le revolucionarno spreminjanje, ne pa končni cilj. Da je res tako, so najprej opozorili na univerzah, ko so se spoprijeli s prvimi generacijami, ki so prišle iz usmerjenega izobraževanja. Podlaga je slaba, so ugotavljali. Potem so se oglasile še delovne organizacije, sodu pa je izbilo dno prekanjanje med posameznimi središči glede števila oddelkov in smeri izobraževanja. Da bi se ukinitve problema pri vpisu in s tem obstoj nekaterih šol v manjših krajih, med drugim tudi v Črnomlju, so dali na skupščini slovenske izobraževalne skupnosti tem krajem zeleno luč za splošno izobraževalno smer, neke vrste gimnazijo. Nekak povratek torej k stari gimnaziji. Kako vabljiva je ta zamisel, kaže velik interes za tako izobraževanje tudi v krajih, kjer z vpisom sicer nimajo težav.

ZVONKO IVANUŠIČ, organizacijski vodja v črnomaljski Srednji šoli Edvarda Kardelja: »Z ukinitvijo gimnazije smo ostali brez elitne šole, ne po socialnem statusu, ampak kar se tiče znanja. Resnica je, da je bila gimnazija uspešnejša od usmerjenega izobraževanja, ki ne daje zadostnega znanja za nadaljnji študij. V Črnomlju bomo z novim šolskim letom zopet uvedli splošno-izobraževalni program, ki pa v začetku najbrž ne bo dosegel nivoja nekdanje gimnazije. Prav pa bi bilo, da bi povsod vpeljali nazaj bivše popolne gimnazije.«

DANIELA UHAN, referentka na občini Novo mesto: »Že ko je pred leti prišlo do ukinitvija stare gimnazije, se mi to ni zdelo prav, zato pozdravljam razmišljanje o ponovni uvedbi splošne smeri na srednji šoli. Mislim, da je stara gimnazija dala dobro splošno izobrazbo in dobro podlago za nadaljevanje študija. Pomanjkljivosti sedanjega sistema so se hitro pokazale, zato vračanja k staremu nimam za korak nazaj, ampak za popestritev izobraževalnih možnosti.«

BOGO ABRAHAMSBURG, sekretar občinske skupščine Ribnica: »Spominjam se, da sem pred leti na govornih urah slišal, da na gimnazijah vzgajajo elito. Ko je šel moj tretji otrok v usmerjeno šolo v Ljubljani, je bil spet prepričan, da je elita. Zame pa je pomembnejše, da šola spodbuja ustvarjalnost, ne pa to, ali gre za gimnazijo ali usmerjeno šolo. Pomembno je tudi, kaj si pri vzgoji in izobraževanju želijo mladi, manj pa, kaj si žele njihovi starši.«

MARINA ŠILC, referentka za kmetijstvo in gozdarstvo pri občinski skupščini v Kočevju: »Sem za to, da se v srednje šole povrne stari sistem, se pravi gimnazija. V usmerjenem izobraževanju se ne naučijo dovolj, veliko več splošnih znanj je dala jakom gimnazija. To je še predvsem pomembno za tiste, ki nameravajo nadaljevati študij. To vem tudi zato, ker je bil moj brat deležen usmerjenega izobraževanja, pa o njem nima kaj dobrega mnenja.«

MARTA KASTELIC, dipl. inž. kmetijstva v Agrokombinatu Krško: »Gimnazija daje široko izobrazbo kot katerakoli druga srednja šola, kar je velika prednost. Poleg tega daje tudi osnove za raziskovalno delo. Na fakulteti sem opazila, da so tisti, ki so prišli iz drugih srednjih šol, težje napredovali v višje letnike. Imeli so težavo s kemijo, matematiko, pa tudi nobenega tujega jezika niso znali pošteno. Skrajni čas je, da pri nas zopet uvedejo gimnazijo.«

FRANC PACEK, ravnatelj srednje šole v Brežicah: »Oseben sem bil proti ukinitvi gimnazije in kolegi prav tako, zato sem še vedno med njenimi zagovorniki. Menim, da moramo že zaradi nostrifikacije imeti podobne šole, kot jih ima Evropa. Sem za šolski sistem, ki je dooboro preizkušen tudi v tujini, in če se splonoi izobraževalna šola v Evropi imenuje gimnazija, potem je prav, da tudi pri nas to ime in njeno vsebino zadržimo.«

SLOBODAN UDOVIČIČ iz Metlike: »Ukinitve stare gimnazije, ki je dala veliko več splošnega znanja kot sedanje šole usmerjenega izobraževanja, je bila velika napaka. Sedaj to napako in dejstvo, da stoletnih izkušenj ne gre kar tako zametavati, sramežljivo priznavajo z uvedbo »poskusnih« gimnazij. Žalostno je, da zaradi takih nepremišljenosti, kot je usmerjeno izobraževanje, trpijo cele generacije mladih ljudi, v končni posledici pa in na škodi celotna družba. V svetu so te stvari preizkušene in ni razloga, da se ne bi tudi tu ravnali po razvitih.«

ALFRED ŽELEZNIK, svobodni novinar iz Boštana: »Z uvajanjem zgrešenega usmerjenega izobraževanja so njegovi zagovorniki zatrjevali, da potrebujemo posebna znanja, pokazalo pa se je, da smo v gospodarstvu kljub temu še globlje potonili. Očitno smo se prehitro odpovedali stari dobri gimnaziji, ki nam je dala široko znanje in splošno izobrazbo, ki jo je lažje nadgraditi. Moji hčerki sta srednješolki in opažam, da skušajo učne programe popraviti in dopolniti.«

MITJA PRIJATELJ, diplomirani pravnik iz Trebnjega: »Stara dobra gimnazija nam je prinesla splošno znanje in razgledanost in je dala kar solidno podlago tudi za tehniške smeri. Menim, da stara gimnazija sploh ni bila slaba rešitev, zato je bilo slovo, čeprav morda le začasno, toliko bolj boleče in nesprejemljivo. Gimnazija nam je omogočila, da smo laže samostojno dopolnili in pili določena znanja za poklice, ki nam danes dajejo kruh.«

Mladih ne mika vojaška suknja

MS SZDL za Posavje razpravljal o vse manjšem zanimanju za vojaške šole

KRŠKO — Lani je bilo v srednjih vojaških šolah in akademijah prostih preko 300 mest, ki bi jih lahko zasedli slovenski fantje, vendar je bilo sprejetih samo tretjina. O vzrokih za tako majhno zanimanje za šolanje na vojaških šolah so se spraševali tudi na seji medobčinskega sveta SZDL za Posavje, ki so se pretekli četrtek udeležili sekretariati za ljudsko obrambo, predstavniki medobčinske skupnosti za zaposlovanje in koordinacijskih odborov za ta vprašanja pri OK SZDL iz Posavja.

Da je problem v resnici preč, kažejo tudi podatki, čeprav je bil lani vpis v vojaške šole za petino boljši kot leto po-

prej. V Sloveniji je namreč zelo majhno število mladih, ki se odločajo za vojaške šole, kar se odraža v vse manjšem odstotku slovenskih vojaških starešin v JLA. Od leta 1980 do lani je ta odstotek padel od 2,9 na 2,6 odst., sedanje zanimanje za vpis pa nič ne kaže, da se bo razmerje kaj izboljšalo. Premajhno pa ni samo število poklicnih oficijerov JLA, marveč tudi rezervnih vojaških starešin. Na seji so ugotovili, da s takim stanjem nikakor ne moremo biti zadovoljni, čeprav so bili razpravljajci dokaj skeptični, ali bo moč kaj narediti. Zanimanje za vojaške poklice namreč upada v vsej Jugoslaviji. Ne gre samo za razlike med življenjsko ravnajo oficijerov, ki živi v Sloveniji ali v kateri drugi republiki, marveč tudi za razlike med, recimo, vojnim in civilnim letalstvom ali med vojno in civilno mornarico.

Ocenili so, da so koordinacijski odbori za vprašanja ljudske obrambe pri OK SZDL dobro opravljali svoje delo, prav tako so veliko truda vložili tudi

učitelji, JLA je pripravljena za sodelovanje, uspeha pa ni in ni. Kljub slabim rezultatom pa bo treba s takim delom nadaljevati, saj je res, da nam nobena druga republika niti JLA ne bodo mogle razrešiti tega problema. Seveda tudi v Posavju niso razmere nič boljše kot drugod po Sloveniji, opaziti je, da se mladi najbolj zanimajo za letalsko akademijo v Zadru, kjer pa so merila za spremem izredno stroga. Mogoče bo zanimanje za vojaške šole boljše, če bodo tudi v Ljubljani odprli šolska centra za zveze in saniteto, druga rezerva pa bi bila, da bi tudi JLA več naredila za pridobivanje kadra med mladimi, ki pridejo služiti vojaški rok takoj po srednji šoli. Nasplon pa bo potrebno spremeniti celoten sistem informiranja in propagande ter vanj vključiti tudi film.

J. S.

OB »RDEČEM PRAPORU« O RAZVOJNIH PROGRAMIH

TREBNJE — Med 18. srečanjem sanoupravljalcev »Rdeči prapor«, ki je potekalo 15. in 16. februarja v Kragujevcu, je kljub samoupravljalcev Trebnje, ki se je zaradi varčevanja oziroma smotrnosti odpovedal udeležbi, pripravil v Trebnjem tematsko razpravo o razvojnih programih. Povejmo še, da je bila idejnopoliitična zasnovna srečanja »Rdeči prapor« tokrat tema Gonilne sile gospodarske in družbene preobrazbe.

preusmerja tudi k Tamovi konkurenci, denimo v pribojski Fap — nekateri v Tamu trdijo, da »iz političnih razlogov«, kot reakcija na »napade na JLA v Sloveniji«, pa nihajoča in nedoslona gospodarska politika Mikuličeve vlade, ki velikemu sistemu, kot je Tam, nezmožnemu hitrega prilaganja in preusmerjanja, ni mogla biti v prid.

Toda večji delež krivde mora zdajšnje, še bolj pa bivše vodstvo tovarne prevzeti nase. Dejstvo je, da je Tam v preteklosti preveč spal na lovoriških in se tudi preveč zanašal na vojaški program. Z naročili iz JLA so bili zagotovljeni prodaja, redna plačila in izvoz, ko pa je ta pipa začela usihati, se je takšno pretirano zanašanje na logiko »če-kdopotem-bo-vojska-vedno-imela-denar« izkazalo za kratkovidno in napačno. Poleg tega je Tam s svojimi avtobusi doživel nekaj neuspehov na zunanjih tržiščih (denimo v Saudovi Arabiji) in v tako negotovih splošnih gospodarskih razmerah je bilo samo še vprašanje časa, kdaj bo njegova bolezen iz javne skrivnosti postala javni problem.

Za tovarno je bila še zlasti v zadnjem letu dni edina sreča, da ima Maribor dobro banko, ki mu je vedno znova pomagala z novimi in novimi finančnimi injekcijami. Toda ostalo gospodarstvo v Podravju že odkrito negoduje, češ ne moremo dovoliti, da nas bo ena tovarna vse potopila. Ko so pred dnevi soglašali, da iz lanskega bančnega dobička spet največji kos dobi Tam (25 milijard), so to storili predvsem zaupajoč vodstvu tovarne, da se ji z razvojem novega motorja za tovornjake in avtobuse ter z novimi izvoznimi posli (ZDA) odpirajo boljše perspektive.

Toda Maribor vendarle živi v strahu, da je bolnik s Teznega dobil samo aspirin.

MILAN PREDAN

Aspirin za TAM

Maribor v strahu za svojim bolnikom

MARIBOR — Huda bolezen mariborskega Tama, največje tovarne v štajerski prestolnici in še vedno enega od vodilnih proizvajalcev tovornih vozil v državi, je z znamenitim množičnim štrajkom svojih delavcev junija lani postala dežurna tema. Kolaps tega velikega poslovnega sistema navsezadnje ne bi imel posledic samo v lokalnih in republiških okvirjih, temveč ni nedvomno vplival tudi na »preradljevanje« moči na domačem tržišču; ne smemo pozabiti, da je Tam tudi pomemben proizvajalec za potrebe armade. Kajpada bi Tamov bankrot bil predvsem katastrofa za Maribor, ne zgolj zaradi tistih nekaj tisoč delavcev in nepredvidljivih finančnih posledic, temveč morebiti še bolj za samozavest mesta.

Vzrokov, zakaj se je ugledna in do nedavnega močna mariborska avtomobilska tovarna znašla na tako nizkih vejah, je veliko, mnogi med njimi so zagotovo: padeč kupne moči in zato manjša prodaja, zmanjšanje vojaških naročil, ker pač tudi armada varčuje (in se

Trg naj pokaže, kaj kdo zmore

Z ustanovnega občnega zbora krške podružnice Slovenske kmečke zveze

KRŠKO — »Kmet v naši družbi ni imel pravega položaja in Slovenska kmečka zveza je odgovor na to. Če se ne bomo pobrigali sami za sebe, se tudi drugi ne bodo za nas.« je dejal kmet Janez Abram iz Dobrave na ustanovnem občnem zboru krške podružnice Slovenske kmečke zveze na ustanovnem občnem zboru, ki je bil preteklo nedeljo v Delavskem kulturnem domu Edvarda Kardelja.

Občni zbor je bil sklican predvsem zaradi tega, da so na njem izvolili 15-članski upravni odbor, ki bo vodil krško podružnico, ki je bila sicer ustanovljena že lani julija. Izmed članov upravnega odbora pa so na tajnih, neposrednih in splošnih volitvah izvolili tudi svojega predsednika. To funkcijo

bo v krški podružnici opravljal Toni Koršič, ki je zaposlen v krškem M-Agrokombinatu.

Problemi, na katere so opozorili v Krškem, so več ali manj znani in so bili

• V razpravi je sodeloval tudi Vinko Vasle, novinar Kmečkega glasa in kandidat za člana predsedstva SFRJ, ki pa v Krškem ni želel imeti predvolilnega govora. Je pa opozoril na nekatere nedorečenosti v govorih predstavnikov Agrokombinata. Dejal je, da so slovenski kmetje barometer dogajanja v slovenski družbi, saj so začutili, da so po dušni demokrati. Za demokracijo pa sta značilni pravica do svobodnega političnega združevanja in svobodne, tajne in splošne volitve. Dejal je, da so to za nas pomembne stvari, in menil, da je Slovenska kmečka zveza tudi politična organizacija. Kmečka zveza se bo morala zavzemati za spremembe v političnem sistemu, ki bodo k nam pripeljale Evropo. Poudaril je še, da se kmet ne sme bati države, ki mora skrbeti za subvencioniranje kmetijstva, boji pa naj se partijske in ideološke države. V tem smislu bi bilo treba pri nas ukiniti velike kmetijske sisteme, podobno kot so jih npr. v Španiji.

na takih in podobnih sestankih že večkrat ponovljeni. Tudi to pot so kmetje zahtevali, naj jim vrnejo zemljo, ki jim je bila odvzeta, naj se ukine zemljiški maksimum, kar bi pomenilo pridelavo hrane. Hkrati so zahtevali, da se izenačijo pogoji za delo zasebnega in družbe-

nega kmetijstva, ter se v celoti zavzeli za trg. Čeprav je bilo iz vrst predstavnikov Agrokombinata slišati tudi nekaj treznih besed o tem, kaj vse je bilo na področju kmetijstva opravljeno v krški občini, ki se pred 10 leti ni mogla pohvaliti s takimi rezultati, so bili kmetje kritični tudi do Agrokombinata. Vendar so tu menja še deljena. Medtem ko so nekateri predstavniki zveze menili, da ime sploh ni važno in da tudi TOK lahko opravi vlogo zadruge, so drugi terjali ustanovitve zadruge. Posebej kritični so bili do sozda Mercator, ki ne daje od sebe tistega, kar kmetje pričakujejo. Kritično razpravo je bilo slišati tudi na račun obresti,

J. SIMČIČ

ŽELITE PRIDELOVATI ZDRAVILNA ŽELIŠČA?

ČRNOMELJ — V okviru zimskega izobraževanja je črnomajška kmetijska zadruga pripravila več predavanj. Največ jih bo iz živinoreje, in sicer o plodnostnih motnjah in mastitisi pri kravah. Poljedelci se bodo seznanili z agrotehniko pšenice, koruze, krompirja, travnomešanih detelj in krmnih dosevkov, vsi kmetovalci pa tudi z ugodnostmi sisa za pospeševanje pridelave hrane. V začetku tega tedna so v zadruzi pripravili tudi predavanje o pridelovanju zdravih želišč. Vsi, ki bi se želeli ukvarjati z zdravih želišč, se lahko še vedno prijavijo v kmetijski zadruzi.

ZGLEDNA SADJARKA

Ne spominjam se, da bi dela v sadovnjaku imela opravljena že konec januarja, pravi Štefka Rojina, ki upravičeno in s ponosom razkazuje svoj sadovnjak streljaj od Orehovice. Danes ni nobena posebnost več, če ženska popolnoma samostojno obdeluje sadovnjak, vinograd ali njivo. Da ji tako delo leži, je najlaže presoditi jeseni, ko ji narava ves trud skozi celo leto obilo povrne. Skrbna in natančna ni samo pri prebiranju literature, ampak tudi pri vsem delu, ki se ga loti. Premaz za drevesno skorjo, ki ga pripravi iz živalske krvi, lesnega pepela, krvjakov, presličinega čreva in ribjega olja, zanesljivo varuje dreve pred glodalci.

M. L.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Na škarjah rodi

Janko Pučnik v knjigi Velika knjiga o vremenu (Ljubljana 1980) navaja vremenski rek: Valentin (14. februarja) prinese ključke do korenin. Tako ta svetnik napoveduje začetek pomladanskih del, ki jih z rezjo trte začnejo vinogradniki. Letos so nekateri zaradi mile zime začeli rezati trte že pred Valentinom, po večini pa vinogradniki obrezujejo od druge polovice februarja. Zato ne bo odveč, če v tem času razmislimo o nekaterih dejstvih povezanih z rezjo, saj je znan rek, da trta na škarjah rodi.

Starejši vinogradniki opozarjajo, da trte ne smemo preveč obremenjevati z nalaganjem rodnega lesa. Ta strah izvira brez dvoma iz izkušenj, ki jih imajo s starimi trtami z vzgojo ob kolju. Te trte v resnici niso prenesle večje obremenitve z rodnim lesom, ker so bile šibke, način vzgoje pa ni dovoljeval razporeditve večjega števila rodnih rozg — šparonov. Teh ovir pa danes v glavnem ni več in to starejši vinogradniki pozabljajo. Pri rezji trte ne upoštevajo naslednjih dejstev:

1.) Danes so trte cepljene na bolj bujne ameriške podlage kot nekoč, ko je trta rasla na lastnem korenju ali na manj bujni podlagi riparni portalis. Podlage iz skupine ameriških križancev trt V. berlandieri s trto V. riparia, kot so Kober 5 BB, SO₄, Telesi 8 B, 420 A, zlasti prvi dve, dajejo močne, bujne trte. Če trte, ki je že po svoji biološki zasnovi bolj bujna, povrhu pa še cepljena na bujnih podlagah, ne obremeni-

mo dovolj, se ob cvetenju osiplje. To velja zlasti za modro frankinjo, pa tudi za rumeni plavec, kraljevino in šipon.

2.) Trte danes na splošno bolj izdatno in bolj redno gnojimo. Ob rednem gnojenju, s katerim nadomestimo porabljene hranilne snovi, ostanejo presežki hranilnih snovi v zemlji in silijo k bujni rasti mladik. Če trto premalo obremeni z rodnim lesom, bo kar naprej rasla, grozdje se bo ob cvetenju osipalo, namesto obilnega pridelka grozja bomo imeli veliko manjvrednega rožja.

3.) Danes skoraj ne najdemo vinogradnika, ki ne bi (poleg količev) kot oporo uporabljal žice. Pri žični opori je listje bolj enakomerno razporejeno in bolje osvetljeno. Tako nam žična opora omogoča razporeditev rodni rozg — šparonov in lahko močni trti pustimo 2 do 4 šparone, saj nam razporeditev na žici v dveh etažah ne dela nobenih težav. S pomočjo žične opore lahko trto bolj obremenimo z rodnim lesom in s tem povečamo pridelke. Pri žični opori in vzgoji ob žici je pristop k trtam ob škropljenju lažji in delo lahko temeljiteje opravimo.

4.) Novejše raziskave so dokazale, da je napačno mnenje, da se z večanjem pridelkov znižuje kakovost. Zelo roden trs lahko da obilen pridelek z dobro kvaliteto, zanikna trta pa daje malo pridelka in ima bolj kislo grozdje. Redno, zadostno gnojen in skrbno škropljen trs da poleg obilnega tudi kvalitetno grozdje.

O napisanih dejstvih velja razmišljati.

T. DOBERŠEK

kmetijstvo

SODOBNEJŠI PRIJEMI V SADOVNJAKIH

SEVNICA — Za lažje in uspešnejše delo v sadovnjakih je tozdr Proizvodnja sevnškega M-Kmetijskega kombinata lani nabavil več vinogradniško-sadjarških traktorjev, naročil še dodatne, elektronske naprave za spremljanje meteoroloških podatkov, ki bodo omogočale, da bodo pravočasno škropili proti boleznim. Kot pravijo strokovnjaki, bodo posej škropili kurativno, doslej pa so preventivno, kar pomeni, da so porabili veliko več dragocenih škropiv. Ena taka naprava se bo izplačala že z enim samim škropljenjem, saj cene škropiv vrtoglavo naraščajo! Omeniti kaže še to, da so sevnški sadjarji preuredili škropilnice; za bolj natančno doziranje so vgradili elektromagnetne ventile. Tako bodo prihranili tudi veliko vode; po novem bodo porabili okrog 250 litrov vode na hektar sadovnjaka, prej pa so porabili 1000 do 1500 litrov.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so prodajali krompir po 2.000 din za kg, fižol po 10.000 do 14.000, kolerabo in redkev po 2.500, čebulo po 2.000, česen po 6.000 do 9.000 in hren po 10.000 din za kg. Merica regrata in motovilca je veljala 2.000 din. Za kilogram jabolk so kupci odšteli od 1.500 do 2.000 din in za kilogram suhih sliv ali mešanega suhega sadja 6.000 din. Zavitek čaja različne sestave je bilo moč dobiti za 3.000 din. Medtem ko je stal lonček smetane 5.000 din, so za kilo skute branjevske zahtevale 8.000 do 9.000 din. Jajca so bila po 700 din eno. Liter čebulčka je veljal 8.000 do 10.000 din. Naprodaj so imeli nekaj medu, in to kilogram po 20.000 din. Tudi tokrat je bila na tržnici bogata ponudba šopkov, telohovi so bili po 2.000 din, šopki iz mačic po 1.500 din.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 168 do 3 mesece starih prašičev in 42 starejših. Cena prvih, ki so jih prodali 97, je znašala 10.000 do 12.000 din za kilogram žive teže. Druge, ki so jih prodajali 16, so kupci plačevali po 6.500 do 7.000 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Zakaj moramo kolobariti

Poudarki iz radijske oddaje Studia D

Nadaljujemo s pisanjem iz prejšnje številke. V kolobarjenju je zelo pomemben predpovešek, ki pusti tla v dobrem ali pa slabšem stanju. Zeleni so seveda taki, ki jih zapuščajo v dobrem. V vrstjenju rastlin vključujemo: glavni posevek, ki ima največjo vrednost za gospodarstvo in je praviloma najdlje na njivi; zaščitni posevek, ki ima zaščitno vlogo z glavnim posevkom (oves v detelji); podsevek, ki se vseje v glavni posevek (na primer korenje v pšenici); in končno dosevek, ki je lahko naknadni, strnišni ali prezimni. Strnišni dosevki se sejejo po spravlilu strnih žit, njihovo spravlilo je že jeseni ali pa še naslednjo pomlad. Prezimni dosevki obvezno prezimijo, kot pove že ime, pospravimo pa jih zgodaj spomladi, tako da je še možna spomladanska setev.

Dosevek uporabljamo za krmo, prehrano ljudi ali zeleni podor, ki povečuje količino humusa v tleh. Dosevki so koristni tudi zaradi tega, ker pokrivajo tla in ugodno vplivajo na strukturo zemlje ter jo varujejo plevelov. Po dolžini trajanja poznamo dvopoljne, trolpoljne in večpoljne kolobarje, po proizvodnosti pa čiste poljedelske, krmne, posebne ipd. Osnovna načela pri sestavljanju vrstenja so: vedno je treba upoštevati vpliv predpoveška, vrstjenje ne sme poslabšati tal, okopavine naj se izmenjujejo z žiti, v kolobarju naj bo izbrana taka kombinacija poljščin, ki bo dala največji dohodek, in ne nazadnje, upoštevati je treba tudi potrebe hleva, torej živinoreje na kmetijskem obratu.

Napake vrstjenja, ki jih delajo na naših kmetijah, so predvsem v tem, da je v kolobar vključenih premalo metuljnic, posebno detelj. Preveč je koruze, zlasti v monokulturi, kar že ima slabe posledice. Na naših kmetijah je še vedno premalo dosevkov, premalo se upošteva tudi čas razvoja gnojivke ipd. Poljščino, ki veliko zahteva, naj bi sejali za poljščino, ki veliko daje, poljščino, ki malo zahteva, pa za tako, ki malo daje. Kmetije, ki pridelujejo mleko, naj vključijo v kolobar detelje, predvsem lucerno, namesto koruze za zrnje je boljše sejati ječmen, po njem pa dosevek. Del koruze naj bi zamenjali z zrnati stročnicami. Predlagam setev ozimnega graha v mešanici s pšenico ali pa jarega graha v mešanici z ovsom ali jarim ječmenom. V vrstjenju je treba vključiti tudi čimveč travnikov, na prašičerejskih kmetijah pa je koristno več koruze za zrnje zamenjati z ječmenom itd.

In še enkrat: z upoštevanjem naravnih zakonitosti in vrstjenja bo kmet pridelal več hrane, bolj kakovostno in bolj zdravo, predvsem pa cenejšo.

Inž. T. HROVAT

Izločeno samo eno vino

Podružnica Trška gora je imela pokušnjo vin

TRŠKA GORA — Podružnica Društva vinogradnikov na Trški gori, ki obsega območja vinskih goric Grčevja, Knežje, Hmeljičca, Kuzarjevoga Kala, Golobinjka, Dobrave in Trške gore in združuje 140 članov, je imela minulo soboto na srednji kmetijski šoli lokalno pokušnjo vin letnika 1988. Zaradi slabe lanske bere je bilo v oceno poslano le 39 vzorcev, med katerimi so letos še prevladovala dolenjska bela in bela sorta vina. Degustacijska komisija, v kateri so bili vinogradniki Martin in Alojz Cvelbar, Avgust Lužar, Drago Raiman in Ivan Colnar, je iz vzorcev izločila le eno vino, ostala ocenjena pa so dobila kar visoke ocene.

Dolenjska bela vina: Martin Cvelbar (Trška gora) 16,90, Angelca Milavič (Trška gora) 16,68, Franc Pavlin (Trška gora) 16,52.

Bela sorta vina in rosé: Janko Šegina (Rupe) 17,10, Jože Prosinečki (Trška gora) 16,58, Miro Škufca (Knežja) 16,34, Cviček: Krka-tozd Zdravilišča 16,02, Martin Cvelbar (Trška gora) 15,98, Stane Hočevar (Vinica) 15,94. Dolenjsko rdeče vino: Franc Smajdek (Grčevje) 16,24, Janez Pavlin (Lapore-Trška gora) 15,98, Angelca Milavič (Trška gora) 15,92. Dolenjska

črnina: Janko Segina (Rupe) 16,10, Miloš Munič (Trška gora) 15,82, Jože Puš (Trška gora) 15,72.

Vsem, ki so v oceno prinesli najboljše vzorce, bodo to soboto v menzi kmetijske šole podelili priznanja, istočasno pa vinogradniki te podružnice pripravljajo letni občni zbor.

J. P.

Šele pritisk preganja brezbriznost Odnos do narave

V ekološkem pogledu sta tako sodobni kapitalizem kot tudi realni socializem pokazala izjemno negativno brezbriznost. Oba namreč tekmujeta v okviru blagovnega gospodarstva, ki ekoloških vprašanj ne zajema in tudi ne more zajeti iz lastnih moči. Ekološki odnos mora biti enemu kot drugemu vsiljen od zunanjih dejavnikov. Tu pa se spet pokaže prednost kapitalizma. Ne sicer zaradi njegove gospodarske moči, pač pa zaradi političnega sistema, na katerega se opira. Politični pluralizem daje možnost različnim ekološko osveščenim gibanjem, da s svojo politično težo prisilijo gospodarstvo v ekološko obzirnejši odnos. Do kakega odločilnega prodora tu ni še prišlo, vendar pa se mora gospodarstvo vse bolj ozirati na take zunanje pritiske. Realističnemu gospodarstvu tega ni treba. Politični monopol, ki ga imajo ti režimi, jih osvobaja slehernega pritiska drugače ali enako mislečih — ker gre pač za monopol. Prav realističnemu gospodarstvu ni treba, da si pojmovno ogleda imeti povsem drugačen odnos do ekoloških vprašanj, so zato najbolj neodgovorni v svojem obnašanju do narave in lastnih ljudi. (Dr. France Bučar v Novi reviji)

Štirje slovenski predlogi

Zadruga ne plača obresti

Občni zbori podružnic Slovenske kmečke zveze

NOVO MESTO — Nujen je sporazum z lovci, da bodo ti pravilno povrnili škodo, ki jo povzročajo divjad. Podpirali bomo težnje po sistemskem usklajevanju cen mesa in mleka in ob tem vodili akcije za drugačno gospodarjenje z gozdovi. Poleg tega bomo vztrajali pri

reorganizaciji kmetijskih zadrug in ne bomo ravnodušni do dogajanja v sozdu Mercator. V tem smislu so zaokrožili kmetje na skupnem sestanku vrsto razprav z nedeljskih občnih zborov podružnic Slovenske kmečke zveze v Šentjerneju, Straži, Mirni peči, in Novem mestu.

V vseh teh krajih zbrani kmetje so govorili o precej podobnih težavah. Člani podružnice SKZ Novo mesto so zlasti očrnilo prakso, da morajo za posek lesa plačati velike zneske za biološko amortizacijo. Bili so ogorčeni na račun zahtev, ki kmetom nalagajo lupljenje požaganega lesa. V družbeni sečnji lupljenje ni potrebno, so poudarjali. Na račun neenakega položaja družbene in zasebne proizvodnje so sli tudi očitki kmetov, češ da zadruga zahteva od kmetov za zakasnela plačila obveznosti obresti, sama pa teh ne plačuje. Sicer naj se zadruga šele izkaže. Po zakonu o podjetjih se morajo organizirati po načelih podjetja in tedaj se bo izkazala resnična donosnost njihove proizvodnje, kot je menil Jože Beg.

L. M.

SADJARJI!

ČRNOMELJ — V soboto, 25. februarja, bo ob 9. uri v sadovnjaku pri osnovni šoli v Župančičevi ulici prikaz rezni sadnih dreves. Če bo slabo vreme, bo prikaz prihodnjo soboto. Vabljeni vsi, ki jih to delo zanima!

Hočejejo zadrugo po svoji meri

Z občnega zbora podružnice Slovenske kmečke zveze v Sevnici

SEVNICA — Nedeljski približno štirinajsti občni zbor podružnice slovenske kmečke zveze v Sevnici, ki se ga je udeležila stotinja kmetov, je izvenel v ostro kritiko dosedanje kmetijske politike.

Na kritike o zadrugištvu v občinskih logih sta predstavnika sevnškega kmetijskega kombinata pojasnjevala, da izvirajo mnogokrat tudi iz ne dovolj dobrega poznavanja stvari, zato sta kmete opozorila, da so jim vrata kooperacije vedno odprta za vsakršne informacije in pomoč. Kmetje so namreč na zboru zahtevali vrsto podatkov o zadrugi in ji očitali, da še zdaleč ni po njihovi meri in da je včasih vprašljiva tudi

strokovnost pospeševalne službe. Te očitke sta direktor Albin Ječelnik in direktorica toka Kooperacija Jožica Mlakar odločno zavrnili, predsednik OK SZDL Janko Rebernik pa je pozval kmete k malo večji strpnosti pri obravnavi preurejenih vprašanj, tudi zadrugištvu, saj bodo verjetno kmetje le morali še sodelovati s prav temi ljudmi. Kmetje so namreč večkrat postavili zahtevo, da oblikujejo lastno zadrugo,

seveda pa je jasno, da bi bila pot do takega cilja precej zapletena, če bi ostali na dveh bregovih s strokovnjaki.

Občni zbor je opozoril tudi na nujno zaščito oz. ustrezno vrednotenje kmetijske zemlje, na kar je posebej opozoril predsednik Zveze slovenske kmečke mladine Emil Erjavec, zlasti v luči izgradnje spodnjeavskih elektrarn. Prav zato so se na SKZ zavzeli, naj bi imela tudi sevnška podružnica svojega člana v upravnem odboru SKZ. Zanj so izvolili Romana Zvegljča.

P. P.

Ob obrezovanju

Nekaj osnovnih pravil

Obrezovanje sadja je najbolj strokovno opravilo v sadovnjaku. Čas zanj ni toliko pomemben, velja le pravilo, da mora biti drevo obrezano še pred brstenjem. Več napak naredijo lastniki sadovnjakov z načinom obrezovanja. Kdor nima zadostnega znanja, naj vzame v roke strokovni priručnik ali pa obišče tečaj oz. praktičen strokovni prikaz.

Preden se lastnik sadovnjaka loti obrezovanja, naj pregleda, če je treba kako drevo v celoti zamenjati, bodisi zaradi neustrezne sorte, rasti, boleznih ali poškodbe od zime ipd. Neustrezno drevo je treba čimprej zamenjati, saj se spomladi s saditvijo novih sadik zelo mudi iz dveh razlogov. Prvič, ker se morajo na novo posajena drevesca čimbolje ukoreniniti, in drugič, ker se z odikanjem najprimernejšega časa za sajenje izbira pri drevničarjih naglo slabša.

Potem pride na vrsto obrezovanja, ki mora upoštevati osnovna načela in vzgojo kroone. Spomladi je tudi primeren čas za dognojevanje. Organska gnojila je treba zadelati v zemljo, mineralna dušična gnojila pa lahko potrosimo kar po površini. Ob začetku brstenja poskrbimo drevesa z enim izmed oljnih pripravkov, foliolid oljem ipd.

J. BARBO

Avtobusna postaja gre čez Krko

Verjetno že pred poletjem nova postaja nasproti stadiona — Do zgraditve mostu avtobusni promet po Zagrebški in Partizanski — Modernizacija prodaje kart

NOVO MESTO — Kar je nekaj veljalo za železniške postaje, še vedno velja tudi za avtobusne: so ogledalo mesta. Kakšno ogledalo je sedanja novomeška avtobusna postaja, je očitno vsakomur, ki je kdaj potoval skozenjo. Kot vse kaže, pa je le na vidiku boljša rešitev.

»Avtobusno postajo bomo še letos predstavili na drugi breg Krke,« pravi direktor Zavoda za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje inž. Albert Račević. »Dolgo smo iskali primerno lokacijo. Vse dosedaj ponujene so bile namreč le začasne, tako tudi tista, ki naj bi bila na parkirišču pred novim stadiona, desno od ceste proti Straži. Ker je bila ta z več vidikov neprimerna, smo krenili na drugo stran ceste, se pravi južno, in prav tam, se nam zdi, smo našli pravo mesto za avtobusno postajo. Res, da bi bilo potrebno za ureditev nekaj več zemeljskih del, se pa za to po-

že dogovorili in uskladili nove vozne rede in tarife. Od Zagreba do Ljubljane bo sedaj 6 kilometrov več. Močno obremenjena bosta Zagrebška in Partizanska cesta, vendar le začasno. Ko bo zgrajen novi most, bo precej lažje,« pravi Marjan Smrke, direktor tozda Avtobusni promet. »Poslovanje bomo približali potnikom, precej pa ga bomo tudi posodobili. Tako bomo uvedli računalniško vodeno prodajo kart in rezervacij na relaciji Zagreb — Novo mesto — Ljubljana. Pri gradnji postaje nastopajo Gorjanci kot soinvestitor. Del bo prispevala tudi Komunalna skupnost, plato pa je dolžan napraviti investitor blagovnice na Novem trgu.« T. JAKŠE

Most za mestne potrebe

Javno predstavili zamisel za premostitev Krke

NOVO MESTO — Če pristane na to, da je most nekaj več kot gradbeni objekt, smo zanj pripravili tudi plačati. Tako je sklenil svoj uvod prof. dr. Peter Gabrijelčič, ki je pred kratkim v Novem mestu govoril na predstavitvi smernic za arhitektonsko oblikovanje novega novomeškega mostu. Pri novomeškem mostu je največji problem njegov nagib, drugi problem pa je precejšnja širina. Novi most je treba povezati z obstoječim železniškim tako, da bi ju več združevalo kot ločevalo, kakor je Gabrijelčič skušal odgnati nemara močno izražene novomeške pomisleke od gradnje tega objekta. Z dia pozitivno je podrobno predstavil dva ljubljanska mostova in tako marsikakega od omenjenih pomislekov očitno preganjal. Prav z lepimi objekti, ki jih je prikazal v sliki in besedi, pa je zaostрил vprašanje o razpoložljivem denarju za predvideno premostitev Krke.

Najbrž tudi ne bo lahko prepričati Novomeščanov, da je most na zdaj predvidenem mestu dobra rešitev. Tudi na predstavitvi zamislili o mostu so občani znova opozorili na močno povečan promet na Cesti herojev in Partizanski cesti po predvideni premostitvi Krke. Toda ta most potrebujemo, in sicer za povezavo dveh precej ločenih mestnih delov. Njegove gradnje ne narekujejo tranzitne potrebe, kot je menil Lado Kotnik.

Znanilci novih časov Male Strmice

Prebivalci že imajo vodovod, načrtujejo pa telefon in cesto

MALA STRMICA — Če se prej desetletja ni zgodilo nič, ne moremo pričakovati, da bi zdaj taki majhni kraji kar čez noč napredovali. Tako se je dalo razumeti občana, ki je v Mali Strmici pred kratkim nagovoril tam zbrane ljudi, ki so s priložnostno slovesnostjo končali napeljavo vodovoda Velika Strmica—Mala Strmica. Vodovod so gradili dobro leto. Organizacijsko skrb si je naložil strmski gradbeni odbor, ki pa je prevzelo nalogo zmogel le ob družbeni pomoči. Denar za strmski vodovod so namreč prispevali v občinah Trebnje in Novo mesto. Tako vodovod na Mali Strmici uteleša sodelovanje med dvema občinama, saj je njegov izvir v krajevni skupnosti Velika Strmica, ki leži že onstran meja občine Novo mesto.

Naslednji trd oreh bo za Malo Strmico telefon, za katerega so že postavili drogove. Hkrati so že zakoličili traso povsem nove ceste. Ta bo dobra bližnjica z Male Strmice v dolino in hkrati prometna povezava med novomeško in trebanjsko občino.

ZDRUŽILI DVA PRAZNIKA

OTOČEC — V kulturnem domu bo v petek, 24. februarja, ob 19. uri program, ki so ga člani kulturnega društva namenili praznovanju slovenskega kulturnega praznika in 8. marca. Sodelovalni bodo tamburšiči KUD Žužemberk, domači pevski zbor ter mladi iz osnovne šole in vrtca.

V Bršljinu preveč prostora?

Predlogi o občinskem samoprispevku se močno nagibajo v prid bolnišnici in šolam — Nadzor!

NOVO MESTO — Mnenja iz javnih razprav o novem predvidenem samoprispevku, ki so bile v krajevnih skupnostih in tečejo v organizacijah združenega dela, kažejo, da občani soglašajo z razpisom referendumu za nov samoprispevek. Tako so nedavno ugotovili na seji OK SZDL Novo mesto. O končnem predlogu za načrt prihodnje občinskega samoprispevka bodo odločali delegati novomeške občinske skupščine na zasedanju 28. februarja letos. Prek sto dosedanjih javnih razprav kaže, da občani podpirajo t. i. b različico iz osnutka občinskega referendumskega programa, zato bodo delegati na februarškem zasedanju občinske skupščine glasovali najverjetneje o predlogu, po katerem bi prebivalci novomeške občine dajali s samoprispevkom denar za gradnjo novomeške bolnišnice ter šol v Bršljinu, Žužemberku in Mrzli dolini.

Glede dograditve osnovne šole Bršljin je v razpravi ravnatelj OŠ Katja Rupena Franc Nahtigal menil, naj bi nekoliko zmanjšali bršljinško naložbo in na njen račun povečali zdaj pretesno OŠ Katja Rupena. Martin Šuštaršič iz Žužemberka je poudaril, da se v tem kraju ne strinjajo s predvideno dograditvijo in prenovi OŠ Žužemberk. Radivoj Trelec iz Novega mesta je v dolgi razpravi zahteval strožji nadzor nad izvajanjem referendumskega programa in med drugim spraševal o primernosti in upravičenosti pobiranja denarja od občanov s samoprispevkom. Po predlogu OK ZKS Novo mesto pa bi morali predlagatelji referendumskega programa svoj predlog strokovno podpreti. Delegati so se na seji strinjali, naj OK SZDL Novo mesto pristopi k družbe-

nemu dogovoru o varstvu reke Krke in njenih pritokov. Glede kadrovskega postopka so podprli imenovanje Draga Rustje za glavnega in Marjana Legana za odgovornega urednika Dolenjskega lista ter kandidaturu Adolfa Zupana za predsednika novomeške občinskega izvršnega sveta.

NE SNEGA NE DEŽJA — Letošnja zima bi težko našla svojo sestrico v dolgoletni vremenski zgodovini. Pomlad prihaja prezgodaj, prave zime pa niti ni bilo. Zaradi dolgotrajne suše so po vseh in naseljih, kjer ni vodovoda, vodnjaki suhi. Gasilci in komunalci vsak dan razvažajo vodo in komajda lahko vsem ustrežejo. Miro Košiček (na sliki levo), član gasilskega društva v Žužemberku, z rdečo cisterno že tri mesece vozi vodo v suhokranjske vasi. Vsa dan napolni osem suhih vodnjakov. (Foto: J. P.)

Žužemberk čaka že 19 let

Bo z novim referendumom rešena najbolj potrebna žužemberška šola? — Stara šola bo telovadnica

ŽUŽEMBERK — V občini Novo mesto je bilo od leta 1962, ko je bil prvič razpisan referendum o izgradnji šolskega prostora, pa do danes, ko se je izteklo drugo obdobje samoprispevka, zgrajenih in nanovo opremljenih 10 osnovnih šol in nova osnovna šola s prilagojenim programom. Ostanejo še tri šole, ki v referendumskem obdobju niso bile deležne bistvenih izboljšav. Te šole so OŠ 7. korpusa v Žužemberku, OŠ Milka Šobar-Nataša v Šmihelu in OŠ Katja Rupena v Novem mestu. Med temi je najbolj potrebna novogradnje osnovna šola v Žužemberku, ki prav ob novem samoprispevku, ki se v novomeški občini pripravljajo za naslednje petletno obdobje, upa na novo šolo.

Šola v Žužemberku je bila v programu izgradnje šol že v obdobju 1972—79, pa tudi v obdobju 1979—84. V zadnjem obdobju ni prišla v program, ker so prepričali delegate krajevne skupnosti, da so druge šole v občini bolj potrebne. Takrat so jim tudi obljubili, da bo izgradnja nove šole prva v naslednjem referendumskem programu. Tako sedaj Suhokranjci čakajo, da bo njihova dolgoletna želja, potem ko so kar 19 let plačevali za izgradnjo drugih šol, uresničena.

Delavci žužemberške šole so že več let v najbolj neenakopravnem položaju do drugih osnovnih šol. Ta šola ima najmanj kvadratnih metrov površine na

učenca in je v tem času edina osnovna šola z dvoizmenskim poukom. V tem času jo obiskuje 340 učencev, ki so razporejeni v 13 oddelkov. Med njimi je več kot polovica vozačev, ki v šolo z avtobusom in kombijem prihajajo iz 42 naselij Suhe krajine. V šoli je devet klasičnih učilnic, mnoge med njimi si tega imena ne zaslužijo več. Tehnično vzgojo izvajajo v ločeni učilnici ob šolski stavbi, ki ni grajena za šolske potrebe. Tudi telesna vzgoja poteka v telovadnici, ki je last TVD Partizan in se nahaja na trgu, stran od šole. Edino, kar je v tem času na šoli primerno, je kuhinja, ki so jo, tudi za potrebe brigad, zgradili pred leti, zato pa je veliko premajhna jedilnica. Po besedah ravnatelja Šole Cirila Kosmine so vsi prostori za poučevanje preskromno opremljeni. Premalo je učnih sredstev, prav tako tudi učil za posamezne predmete. Tisto, kar še najbolj moti staro šolsko poslopje, pa je cesta. Šola 7. korpusa Žužemberk namreč stoji sredi prometnega križišča cest, ki peljeta v Novo mesto in Trebnje. Hrup s ceste tako moti pouk, da ga morajo zaradi tega tudi prekinjati.

Prav zaradi slednjega so žužemberški delegati zahtevali, da se za šolo izbere nova lokacija pri spomeniku ali na Kleku v bližini sedanje šole. Da bi ugotovili, ali je možno in smotno dograditi in obnoviti staro šolo, si je pred dnevi šola v Žužemberku in prostor ob šoli ogledala posebna komisija delavcev republiške izobraževalne skupnosti, LIZ-inženiring iz Ljubljane, v njej pa so bili tudi predstavniki občine. Komisija je ugotovila, da je na obstoječi lokaciji najbolj primerno šolsko poslopje dograditi, njegov najstarejši del, ki stoji ob cesti, pa bo prostor za novo telovadnico. Z ugotovitvami se je strinjal tudi izvršni svet novomeške občine pa tudi delavci šole, s katerimi so se minuli petek zvečer pogovarjali. Sedaj v Žužemberku čakajo le na to, kako se bodo o usodi njihove nove šole odločili občani novomeške občine na četrtem referendumu.

J. PAVLIN

IZŠEL ČASOPIS DRUŠTVA INVALIDOV

NOVO MESTO — Društvo invalidov je pred kratkim izdalo prvo letošnjo številko svojega časopisa. Na njegovih straneh pisci predstavljajo tako delo društvenega vodstva kot tudi dejavnost posameznih aktivov invalidov, in sicer so bili avtorji na delu s persom in foto-grafskim aparatom. »Obvestila, informacije« invalidskega društva Novo mesto obveščajo člane društva o programu izletov in objavljajo zajeten seznam darovalcev sredstev za prapor. Časopis je namenil prostor tudi humorju in celostranski nagradni križanki.

Z novo upravo nad stare težave

V Metliki se pripravljajo na korenito reorganizacijo javne uprave

METLIKA — V Metliki že dalj časa razmišljajo o preobrazbi javne uprave. Pobudo za ustreznejšo organiziranost javne uprave v tej belokranjski občini so pred časom podprli tudi na skupščini občine in v družbenopolitičnih organizacijah. V skladu s tem ter na podlagi določil ustreznih zakonov, družbenih dogovorov in drugih predpisov je metliški izvršni svet lani oktobra sprejel izhodišča za preobrazbo javne uprave.

Javna uprava zajema državno upravo, upravne organe občinske skupščine in strokovne službe interesnih skupnosti. V preteklosti je bilo že nekaj predlogov za reorganizacijo strokovnih služb interesnih skupnosti pa tudi občinskih upravnih organov, vendar nobenega niso izpeljali. Tokrat pa gre očitno zares. V izhodiščih so vsi za cilje reorganizacije zastavili v prvi vrsti ustreznejšo organiziranost upravnih organov, popolnitev neustrezno pokritih področij dela, združevanje opravljanja istovrstnih in podobnih del, skupno pripravo gradiv za delegatske skupščine, v novi organiziranosti javne uprave bo večja možnost

skladu z ustreznimi republiški družbenimi dogovori in z izhodišči metliškega izvršnega sveta v osnutku nove organiziranosti občinske uprave predvidevajo namesto sedanjih štirih dva uporabna organa, in sicer upravo za družbene prihodke in skupni sekretariat. V okviru slednjega naj bi delovale posamezne organizacijske enote za področja družbenoekonomskega razvoja, družbenih dejavnosti, notranjih zadev, ljudske obrambe in občinske uprave.

Ta izhodišča bodo obravnavali za poslani v občinskih upravnih organih in strokovnih službah interesnih skupnosti. Sestavni del te obravnave je tudi program ukrepov, ki naj do leta 1992 zagotovijo najprimernejše število izvajalcev, upoštevajoč republiška merila.

A. B.

Novomeški občinski izvršni svet je v torek prekinil sejo in tako člani niso odločali o predlogu sklepa o javni razgrnitvi natečajnih rešitev za avtobusno postajo v Novem mestu. Na natečaj za avtobusno postajo je prispelo pet elaboratov.

njuja trajna rešitev, kar je zelo pomembno. K izdelavi idejnega projekta smo povabili pet izkušenih izvajalcev. Njihove predloge je že ocenila strokovna žirija, ki je svoje mnenje poslala izvršnemu svetu. Preselitev avtobusne postaje je nujna, saj nas k temu silijo tudi dela pri novi blagovnici. Na mestu,

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 25. februarja, bodo (v Novem mestu do 19. ure, v ostalih krajih do 17. ure) odprte naslednje prodajalne živili:

- v Novem mestu: Blagovnica KZ v Žbji vasi
- v Šentjernejcu: Market Dolenjka
- v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Rog
- v Žužemberku: Samopostrežba KZ
- v Straži: Market Dolenjka
- V nedeljo bo v Novem mestu od 8. do 11. ure odprta prodajalna Špicerija na Glavnem trgu 21.

Ker je sobota, 25. februarja, delovna, bodo vse prodajalne živili odprte do 15. ure.

POKUŠNJA LE ZA IZBRANE — V tem mesecu po večini vinogradniških družinic po Dolenjski tečejo lokalne pokušnje lanskih pridelkov. Minulo soboto je bila pokušnja za vinogradnike Trške gore (na sliki, več na 3. strani). Povsod je podobno. Kar je grozdja po lanski pezebi še ostalo, je dozorelo in ob dobrem kletarjenju postalo tudi dobro vino. Zaradi pičle letine in malo vzorcev pa je pod vprašajem tudi izvedba letošnjega tedna dolenjskega cvička. Seveda pa se vinogradniki ob tako lepem vremenu močno bojijo, da bo obrezana trta prezgodaj odgnala in se tudi z letošnjo trgatvijo ne bo moč hvaliti. Če bo to res, bodo nekateri vinogradniki obupali. (Foto: J. Pavlin)

V vrtincu nelikvidnosti

METLIKA — Terjatve metliške Beti do svojih kupcev znašajo že blizu 50 milijard dinarjev. (Za boljše razumevanje: gre za 5000 milijard starih dinarjev!) Tako ogromna neplačana realizacija se seveda mora poznati tudi na likvidnosti sicer trdne firme. Seveda ima tudi Bete obveznosti do svojih dobaviteljev surovin, vendar so te obveznosti kljub vsemu enkrat manjše od vsote, ki jim jo dolgujejo njihovi kupci. Plačilna sposobnost gospodarstva nasploh se zmanjšuje tako rekoč iz meseca v mesec, finančna disciplina in s tem poslovna morala drastično padata. In v ta vrtinec hočeš nočeš vleče tudi do nedavnega še dobre in trdno stoječe firme.

Še pred tremi leti Bete skorajda ni tožila svojih kupcev zaradi neplačano plačanih terjatev, v zadnjem času pa je to vsakdanji posel. Največ tožb sproži Bete zaradi neplačanih obresti, ki jih kupci očitno

jemišejo kot neekonomsko kategorijo, v podjetništvu pa je strošek kapitala izenačen z ostalimi produkcijskimi stroški v prodajni ceni. Največ težav z izterjavo zapadlih plačil ima Bete s kupci iz južnih republik, vse več pa je tudi v Hrvaški in Sloveniji takšnih, ki ne plačujejo v zakonskem roku. Poleg tega sodišča v južnih delih države te stvari zelo počasi rešujejo.

Že tako in tako Bete in sploh vsa tekstilna industrija veliko denarja izgubi zaradi zelo dolgih plačilnih rokov, ki so tudi tri mesece. V tem času se zaradi inflacije prodajna vrednost artikla zmanjša za okoli polovico. Da bi to težko stanje vsaj malo omilili, v Bete, kolikor je v sedanjih razmerah sploh možno, že delajo nekakšno selekcijo med kupci. Najslabšim plačilnikom robe ne pošiljajo oziroma nove pošiljke pogojujejo s plačilom starih obveznosti.

A. B.

Ena gospa je slišala, da je novica kako ima naš somesčan dve službi in dve plačili v istem delovnem času, prazdela več ljudi, čeprav je puščica le tela samo na eno osebo.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 13. do 19. februarja so v novomeški porodnišnici rodile: Nada Brčina iz Kanizarije — Kristino, Mubera Giliberti iz Črnomlja — Mirelo, Pavla Čermancič iz Brezja — Petro, Danila Gunde iz Malih Vodenic — Tino, Mojca Vrščaj iz Otočca — Nino, Ivanka Skedec iz Straže — Majo, Ljubica Hrestak iz Vrškoveca — Martino in Matija, Ana Mateljan iz Kamanja — Tomislava, Janka Požek s Krvavčeve vrha — Sabino, Frančiška Hrovat iz Vavte vasi — Ana, Andreja Barbič iz Vel. Bučnje vasi — Mitja Blaža, Zorka Umolac iz Črnomlja — Blaž, rijo, Marjana Bohte z Uršnih sel — Blaž, Štefka Srebrnjak z Malega Slatnika — Tanjo, Ljubica Pečaver iz Zajazke vasi — Majo, Verica Krištof iz Gorenje vasi — Gregorja, Mira Hrovat iz Podgozja — Miro, Irena Lučič iz Črnomlja — Barbara, Ivanka Zaletež iz Gornjega Križa — Barbaro, Marjanca Lamut iz Trebnjega — Evo, Blanka Pust z Mirne — Aljo, Zdenka Jereb iz Krmelja — Matejo, Milena Legan iz Gorenjega Kota — Klavdijo, Andreja Božič iz Gabrja — Matejo, Lilijano Hren iz Dol. Nemške vasi — Sašo, Marja Hudoklin iz Mladja — Darka, Maja Klobučar z Uršnih sel — Žanet, Marja Gorše iz Hrata pri Vinici — Antona.

IZ NOVEGA MESTA: Milka Mlinar, Ragovo 12 — Suzano, Angelina Pečar, Glavni trg 21 — Gregorja, Marjeta Giljavčič, Majde Šilc 20 — Evo, Eva Jožef, Ragovska 33 — Žiga, Lidija Hace, Nad mlino 18 — Primoža.

Sprehod po Metliki

FOLKLORNA SKUPINA IVAN NAVRATIL je dobila ponudbo za nastop v boste verjeli! — v Izraelu. Dekleta in fantje imajo za potovanje pripravljeno vse: noše, program, instrumente, dobro voljo. Mučič jih je pomankanje denarja, ki bi ga moralo biti nekaj milijard. Pri Ivanu Navratilu računajo na pomoč dolo- lvnih organizacij, kulturne skupnosti. Zveze kulturnih organizacij, zasebnikov in drugih. Optimisti upajo.

BELOKRANJCI SI ŽE DOLGO ŽELJO GLEDATI tudi 2. program ljubljanske televizije, vendar so to, tako vsaj kaže, le njihove pobožne želje. Sicer vsaj je tudi res, da prave akcije za uresničitev teh želj še ni bilo. To so bolj gostilniški pogovori, ki pa ne dobijo uradnih povelj. Trdne zahteve bi morali prineseti na republiko za to odgovorni organi. Moral bi biti zelo vztrajni in moda še kako drugače zviti.

ZAMENJALI SO NEKAJ ŽARNIKOVNE cestne razsvetljave na Cesti bratstva in enotnosti. Krajanstvo je prepričano, da je to zaslug oddaje Studia D Strizemo za tonj, pisec te rubrike pa se bolj nagiba k misli, da gre za veliko skrb za občane, saj je bila že velika nevarnost, da si kdo sreča Metlike polomi okončino, v najboljštem primeru pa, da že v mraku zaide z glavne ceste proti Sušici ali da začne grebsti po bregu proti hiši doktorja Mlačka.

V TELEVIJSKI ODDAJI KRIZIŠČI KRAJZARJE pred kratkim zavrteli zelo starosnetek Janka Ropreta, ki je pel in se sprehal po metliških trgih. Vsakdo je lahko opazil množico oleandrov in rož, ki so krasili ta del Metlike. Mlajši gledalci so se vzdihovali: »Kako lepo!« Starejši pa so sprebrali: »Zakaj ni tudi danes takole?« Odgovor vedo verjetno tisti, ki bi morali skrbeti tudi za to. Svoječas je bil to pokojni Stezinar, pozneje Tome, danes baje celo podjetje. Morda je slednje tudi že odgovor.

SREDNJA ŠOLA — V svečani št... obinskega Poročevalca je za srednjo šolo Edvarda Kardelja zmanjkalo prostora, zato je prav, da jo omenimo vsaj v tej rubriki. Ob 45. obletnici partizanske gimnazije se lahko namreč tudi v tej šoli pohvalimo z nekaj delovnimi zmagami: zopet so dobili splošnoizobraževalno srednjo šolo, si izborili poseben status pri financiranju, pridobili dve novi delavnici z najmodernejšo opremo, uredili nov klubski prostor, po šoli razpredli telefonsko omrežje, naročili sodobnejšo računalniško opremo, skoraj izključno na lastne stroške prekinili polovico dotrajane strehe in ob delu in iz dela izsolali tri diplomirane inženirje strojništva. Le največja riba v loškem akvariju jim je poginila. Kakršno koli povezovalje s čimer koli ali komer koli bi bilo ob tem le golo natočevanje.

VABILA — Obrtniki so na otvoritev svojega doma vabili z vabili, kar je povsem razumljivo. Manj razumljivo pa je, da so nekateri dobili celo po več vabil. Sedaj ti ljudje ugrabijo, ali so ostala združenju še neporabljenega lanska sredstva za poštnino ali pa so se bali za udeležbo. Pripočamo, naj priložnički pošljejo raje manj vabil, pa ta bolj točna in nepočena.

TAJNIK — So pa bili tudi takšni, ki vabila združenja niso prejeli, čeprav bi si ga gotovo zaslužili. Med takšne šteje tudi dolgoletni bivši, sedaj že upokojeni tajnik združenja. Za osvežitev spomina tistim, ki so pošiljali vabila, naj povemo, da je ta pozabljivi možak poleg svojega rednega dela med drugim prostovoljno uredil zelenice pred obrtnim domom. Poznavalci razmer se boje, da bodo zapostavljene tudi zelenice, ker jih je uredil tajnik, za katerim je po mnenju nekaterih potrebno zabrisati vse sledi.

Drobne iz Kočevja

KRI NI VODA — Tako pravi pregovor. Kaže pa, da zanj v kočevski klavnici še ne vedo, in tudi kri spuščajo občasno kot odpadno vodo do kočevske osrednje čistilne naprave. To se je v februarju zgodilo dvakrat zapored. Odvezeti so vzorci s krvjo pomešane vode. Miličniki pravijo, da bodo proti onesnaževalcu ukrepali, da se kaj takega ne bi več ponovilo.

VLOM V MEDVEDA — 7. februarja je bilo vlomljeno v poslovno stavbo gojitvenega lovišča Medved v Kočevju. Storilec je vlomil skozi okno tako, da je razbil sipo. Ondesle je žepni računalnik in tranzistorski radio. Za storišcem se poizveduje. Zanimivo pa je, da so bili odgovorni pri Medvedu že pred pol leta opozorjeni, da je njihova stanovanjsko-poslovna zgradba premalo zavarovana. Opozorilo ni zaletelo.

NOVA ROŠKA OFENZIVA — Te dni je izšla četrta številka mladinskega glasila »Roška ofenziva II«. Ze slika na naslovnici je udarna, saj ima mladinec na hrbtu napisano »Jaz pa v tem mestu ne dobim službe«. Ostali sestavki govore o tako imenovanih akademskih svobodnih v srednji šoli, vojaški dogodivščini, onesnaženju Rinzi, kočevski kulturi, delu OO ZSM Predgrad in dogajanjih v mladinskem klubu Skorc.

TEČAJ ZA AKTIVISTE RDEČEGA KRIŽA

TREBNEJE — Tukaj je bil v soboto tečaj za aktiviste Rdečega križa, ki so se ga udeležili številni aktivisti iz štirinajstih krajevnih organizacij Rdečega križa v občini. Na tečaju, ki je bil plod dogovora med skupščino RK Slovenije in občinskim odborom RK Trebnje, je predavala predsednica RK Slovenije Ivica Žnidarič. Govorila je o vlogi in pomenu te človekoljubne organizacije Dr. Franc Žnidarič, direktor ZD Trebnje, je slušateljem predstavil področje zdravstvenega varstva občanov s poudarkom na pravicah občanov. Govoril je tudi o negi bolnika na domu in deležu Rdečega križa pri tem. Marinka Sila iz trebanjskega centra za socialno delo je govorila o socialnem skrbstvu, Neva Petek, strokovna sodelavka skupščine RKS, pa je predstavila založniško dejavnost te organizacije.

Trebanjske iveri

ČLANARINA — V vrstah trebanjskih komunistov je precej takih članov, ki si kar sami »določijo«, koliko članarine bodo plačevali. Res je članarina še previsoka in je med pomembnimi viri za varčevanje rdečih knjizic, čeprav nekateri tega niti sedaj ne priznajo, drži pa tudi, da je takšno samovoljno plačevanje članarine povsem nesprejemljivo. Naposled je zanimivo pri vsej stvari še to, da take povelje vlečejo tisti, ki imajo dosti, ne pa reveži. In morda se ob takim orisu razmer niti ni čuditi, da je Drago Kotar na zadnji seji občinskega komiteja ZK dobil dosti podpore s predlogom, naj bi lanske presežke OK ZK razdelili osnovnim organizacijam ZK. Gotovo te denarja ne bi porabile za kakšen mini beograjski miting, je pa še zmeraj bolj prav, če presežke članarine obrača članstvo, ki jih je ustvarilo, kot pa banka!

LABOD SE NE DA — Osnovna organizacija ZK Laboda-tozda Temenica Trebnje, ki šteje le tri člane, zavrata »prioritistično« trditve o neaktivnosti njihove OO ZK, ki so ga zasedli v gradivu OK ZK. Labodova trojka izreka OK ZK oz. njegovemu sekretarju kritiko za take metode dela, saj po njihovem forumi tudi v ZK niso sami sebi namen, ampak je njihova dolžost, da vsaj malo pridejo v »bazo«. Na takole stališče Labodovk smo slišali odmev iz ust člana OK ZK, da bi morali OO ZK s tremi člani kratkoma ukiniti, drugi pa se je spet vprašal, v kateri firmi se je sploh kaj spremenilo, če je OO ZK zasedala. Pa čeprav gre za vodilne delavke kot pri Labodu.

IZ NAŠIH OBČIN

Red pri odpadkih

V Črnomlju pripravljajo nov odlok — Zaščita

ČRNO MELJ — V črnomaljski občini je že nekaj časa v razpravi odlok o ravnanju z odpadki. Z njim naj bi zaščitli okolje, zato odgovorni v črnomaljski občini poudarjajo, da ne bodo odstopali od določb, zapisanih v odloku, in dovoljevali, da bi probleme z odvozom smeti reševal vsak sam, kakor bi hotel. Izjema naj bi bila le kmečka gospodinjstva, kjer je odpadke moč smotrno uporabiti.

Doslej je bilo ob odvozih komunalnih odpadkov veliko vroče krvi zaradi obračunavanja teh storitev, kajti občani so jih plačevali glede na stanovanjsko površino, kar po njihovem mnenju ni pravično. Zato bodo odsej plačevali odvoz smeti najverjetneje glede na število družinskih članov. Prav tako pa naj bi tudi za gospodarstvo in družbene dejavnosti veljalo plačilo komunalcem po opravljenem delu.

Vendar bodo morali v novem odloku najbrž upoštevati tudi predloge, ki so jih v razpravi dali občani. Tako v manjših vaseh, kjer imajo prav tako odpadke, predlagajo, naj bi imeli traktorske kontejnerje, ki jih bodo lahko ljudje sami odpeljali na odlagališče. V Semicu pa sprašujejo, kam z odpadki, ki ne sodijo med komunalne.

M. B.-J.

Samostojnost!

Delavci še vedno ne razumejo vloge sindikata v prenovi

ČRNO MELJ — Kot so poudarili na nedavnih seji občinskega sveta Zveze sindikatov v Črnomlju, mora sindikat postati samostojna organizacija, predvsem pa organizacija članstva, in ne državnega aparata. Njegova naloga ne bo več le prenašanje idej Socialistične zveze in Zveze komunistov, ampak se bo boril predvsem za boljši socialni položaj delavcev, za realnejšo ceno delovne sile in vsega, kar navaja sindikalna lista.

Kljub temu da so imeli v črnomaljski občini številne razgovore v osnovnih organizacijah, v izvršnih odborih teh organizacij, na posvetsih predsednikov OO kakor tudi v občinskem svetu Zveze sindikatov, večina delavcev še vedno ne razume vloge sindikata v prenovi, sindikata torej, katerega naloga bi bila uresničevati interese članstva. Zato v občinskem svetu menijo, da bo potrebno še veliko dokazovanja, zlasti z delom, da si bo sindikat pridobil zaupanje članov in da ga bodo le-ti zares sprejeli kot svojo organizacijo.

Ribniški zobotrebci

ZGODILO SE JE REŠETO — Končno je spet izšlo Rešeto. Ze na prvi strani se pisec sprašuje, če bomo krenili v 21. ali 19. stoletje, v Evropo ali v...? (ni napisal kaj, je pa kljub temu razumljivo). Za dobrega ocenjujejo bralci tudi članek Preboj iz formenskega dela (verjetno je mišljeno torumsko), kar pa bodo počeli še naprej tajno, saj pod člankom ni nihče podpisano. O obratu BPT v Loškem Potoku pa je zapisano, da je potrebna učinkovitejša organiziranost in ne ukinitve.

ŠOLARJI ZA PRAZNIK — Blizu se praznik občine Ribnica. V njegovem okviru so na osnovni šoli dr. Franceta Prešerna v Ribnici že razpisali natečaj za najboljša literarna in likovna dela pod naslovom »Ustvarjalnost mladih«.

KURIRČKI BODO PRESPALI V RIBNICI — Dogovorjeno je že, da bo letošnja kurirčkova pošta prispela iz Strug v Ribnico 31. marca. Ob 10. uri bo sprejem in proslava pred domom JLA. Kurirčki bodo počivali v Ribnici do ponedeljka, 3. aprila, ko bo kurirčkova pošta krenila na pot proti Kočevju.

ZBOGOM, ČELODNEVA ŠOLA! — Samoupravni organi osnovne šole dr. Franceta Prešerna iz Ribnice in izobraževalna skupnost Ribnica so v soglasju s starši sklenili, da ukinejo celodnevno šolo na podružnični šoli v Dolenji vasi. Vzrokov je več, glavni pa je gotovo pomanjkanje denarja.

Izboljšali bodo 480 ha zemljišč

Za agromelioracije bo na območju Grič—Belšinja vas in območje Jelševce potrebnih 930 milijonov — Komasacija ne bo potrebna — Investitor M-KZ Trebnje

TREBNEJE — Kmetijska zemljiška skupnost občine Trebnje je predlagala uvedbo agromelioracijskega postopka na območju Grič—Belšinja vas, to je v delih katastrskih občin Štefan, Knežja vas, Občine, Grič in Korenitka ter na območju Jelševce, to je v delu katastrskih občin Jelševce, ki zajema območje vasi Jelševce, Mirna vas, Cikava, Velika Strmica in Čužnja vas.

Za izvedbo agromelioracij na območju Grič — Belšinja vas, ki obsega 210 ha kmetijskih zemljišč, se je izreklo 62 lastnikov, ki posedujejo na tem območju 187 ha zemljišč, to je 89 odstotka površin. Po predračunu bodo stroški te melioracije znašali 403 milijone dinarjev. Za izvedbo agromelioracij na območju Jelševce, ki obsega 270 hektarjev kmetijskih zemljišč, pa se je odločilo 65 lastnikov, ki imajo 224 ha zemljišč, oziroma 83 odstotka površin. Po predračunu bodo stroški te melioracije znašali 527.000.000 din.

Odrinjena obrt dobiva veljavo

Črnomaljski obrtniki odprli svoj dom, razvili prapor in pripravili razstavo obrtnih izdelkov — Jože Mrzljak: obrti dati mesto, ki ji gre

ČRNO MELJ — Pretekli četrtek je bil za člane črnomaljskega obrtnega združenja velik dan, saj so razvili prapor ter odprli svoj dom, ki so ga z lastnimi sredstvi in brezobrestnimi posojili zveze obrtnih združenj Slovenije uredili v nekdanjem Kovinarju. Kot je ob tej priložnosti dejal predsednik združenja Jože Ovniček, 216 obrtnikov in 108 pri njih zaposlenih delavcev ustvari desetino družbenega proizvoda v občini, kar gotovo ni zanemarljivo, vendar družba šele zadnje čase spoznava pomen drobnega gospodarstva.

Predsednik črnomaljskega izvršnega sveta Jože Mrzljak je v slavnostnem govoru dejal, da se obrtniki srečujejo s podobnimi težavami kot gospodarstva. Poleg materiala in osnovnih sredstev jim primanjkuje tudi denarja, največje obremenitve pa predstavljajo visoki prispevki sisov ter obresti za nepravčasno poravnane davčne obveznosti. Zato toliko več pričakujejo od novih zakonov. V občini bo pri razvoju obrti pomagal tudi novoustanovljeni podjetniško-inovacijski center. Seveda bo tudi v drobnem gospodarstvu potrebno uporabiti čimveč inovacij, znanja, za

OBRITNIKI DOBILI DOM — Trak pri novem domu, ki so si ga črnomaljski obrtniki uredili v nekdanjem Kovinarju, je prezel dolgoletni član obrtnega združenja Pavle Kmetič.

NAPOVED VLOŽILO 11 OBČANOV

ČRNO MELJ — Napoved za odmero davka od skupnega dohodka občanov je do konca januarja v Črnomlju vložilo 11 občanov, ki so v preteklem letu zaslužili več kot 20.077.310 din. Med njimi je 6 zdravnikov, 2 dipl. inž. rudarstva, dipl. inž. farmacije, glasbenik in trgovski potnik. Kot so povedali na upravi za družbene prihodke pa je vprašanje, če bo kateri izmed njih sploh obdavčen, ker morajo plačevati tudi obveznosti za družinske člane.

ZNIŽANJA NE BO?

KOČEVJE — V državi, republikah in občinah so spet resno zastavili akcijo za znižanje števila zaposlenih v negospodarstvu. Kočevski izvršni svet je na ponedeljkovi seji (20. februarja) imenoval komisijo, ki naj bi ugotovila, če bi se dalo zmanjšati število zaposlenih v državnih organih in silih. Ze na tej seji pa so sporočili, da z zmanjševanjem števila zaposlenih v teh organih bolj slabo kaže, saj imajo ob upoštevanju sedanjih republiških meril celo enega zaposlenega premalo! Tudi v preteklosti se je ob podobnih akcijah za zmanjševanje števila zaposlenih v negospodarskih dejavnostih dogajalo tako, da je bilo po končani akciji v teh dejavnostih zaposlenih več.

UKINITEV IN USTANOVITEV

KOČEVJE — V kočevski Komunalni zaposlujejo vedno več mladih ljudi, v njenem okviru pa deluje tudi tako imenovani razvojni center, v katerem se zaposlujejo predvsem mladi strokovnjaki. Zaradi tega so se začele tudi že pripravne na ustanovitev osnovne organizacije ZSM. V kočevskem obratu Vezinec Bled pa bodo mladinsko organizacijo ukiniteli. Ob ustanovitvi tega obrata je bil kolektiv mlad in so zato ustanovili mladinsko organizacijo, zdaj pa so leta naredila svoje.

pridobitev le-tega pa osnovati ustrezen šolski sistem.

Podpredsednik skupščine Zveze obrtnih združenj Slovenije je ob slavnostni otvoritvi doma obrtnikov poudaril, da se s tem Črnomaljši pridružujejo večini slovenskih obrtnih združenj, ki že imajo domove. Zavzel se je, da bi zasebnitvo postalo enakopravno družbenemu sektorju, vendar bo potrebno storiti še marsikaj, da se bo razvoj obrti zares razmahnil.

Na slovesnosti so razdelili najzaslužnejšim članom združenja in številnim drugim, ki so pomagali pri delu, priznanja in plakete, v domu pa so odpli razstavo, na kateri je svoje delo in izdelke predstavilo 74 obrtnikov.

M. B.-J.

MI ZA STRANKE, DRUGOD PA PROTI NJIM

RIBNICA — Pred kratkim je obiskal Ribnico Enzo Carboni, prijatelj iz pobratene občine Arcevia v Italiji. Domačini so ga zaprosili, naj jim pove o italijanskih izkušnjah z večstrankarskim sistemom. Odgovoril jim je, da so njihove izkušnje take, da je v Italiji strank in strankic preveč ter da bi bilo bolje, ko bi imeli največ trimočne stranke.

V nadaljevanju pa je povedal še o strankah v Evropi. Pri tem je poudaril, da se Evropa združuje in gre vse v to smer, da bodo stranke v Evropi vedno manj pomenile. Pomembni bodo le gospodarski in družbeni interesi.

Z našimi strankami in zvezami torej spet krepko zaostajamo za Evropo. O strankah in zvezah pa bodo v Ribnici iz Arcevia še govorili, gotovo tudi ob bližnjem prazniku občine Ribnica, 26. marca, ko vsako leto obišče Ribnico tudi delegacija iz italijanske pobratene občine.

J. P.

GORI TAKO IN DRUGAČE

KOČEVJE — Občasni požari na travnatih površinah v okolici Rudniškega jezera v Kočevju povzročajo okoliškim gasilcem vrsto nevšečnosti. Ze vrsto let si prizadevajo, da bi bil izdelan načrt za uporabo tega zapuščene zemljišča. Prizadevanja pa so brez uspeha. Tudi sestanek leta 1987 s predstavniki delovnih organizacij, ki razpolagajo z navedenim zemljiščem, ni rešil te zadeve. Navzlic dogovoru ni bil izdelan načrt varstva pred požarom. Letos je bilo že več požarov, a so jih gasilci pogasil. Ti menijo, da bi bil čas, da se to vprašanje spravi z dnevnega reda. Po vsej verjetnosti zadeve ne bo rešil pred dnevi na osem naslovov poslani dopis požarnega inšpektorja občinske inšpekcijske službe.

Pristojni bi po več kot desetih letih razprav že morali nekaj ukreniti z navedenimi površinami. Če ni druge rešitve, naj ta zemljišča oddajo zasebnikom.

V. D.

OKROGLA MIZA O ŠTIPENDIRANJU

TREBNEJE — Občinska konferenca ZSM in izvršni svet SO Trebnje prireja ta v petek, 24. februarja, ob 16. uri v prostorih sejne sobe občine okroglo mizo o štipendiranju in zaposlovanju. Vabijo vse štipendiste, da se je udeležijo.

Največ zdravniki

Skupni dohodek je prijavilo 14 Trebanjcev

TREBNEJE — 14 Trebanjcev, od tega 5 zdravnikov, je pri občinski upravi za družbene prihodke vložilo napovedi za skupni dohodek občanov za leto 1988. Največ dohodka je prijavil direktor in zdravnik (42.285.320), sledi zdravnik (38.607.061), zdravnica (29.581.834), vodja delovne skupnosti, pravnik (27.659.680), zdravnik (26.711.953), direktor, magister ekonomije (25.357.814), direktor (24.105.200), direktor (23.147.632), upravnik, diplomirani pravnik (23.690.075), zdravnica (23.689.376), sodnik, diplomirani pravnik (22.441.977), diplomirani inženir (21.114.956), vodovodni instalator (21.186.081) in delavec na teritorialni obrambi (20.845.295).

Stanka Žagar, glavna sestra v Domu starejših občanov Kočevje.

žolčevodih. Splošno navodilo za preprečevanje raka bi torej bilo: opustiti kajenje in čim manj piti, se bolj posvečati rekreaciji, hoji v naravi in sploh zdravemu življenju. Se vedno pa ni raziskano, zakaj je v Kočevju in Ribnici toliko več raka med moškimi in kaj ga povzroča, zato je tudi težko svetovati, kaj je treba upoštevati poleg že splošno znanih napotkov za zdravo življenje. Natančnejši odgovor pa bo lahko dala le podrobnejša raziskava in študija o tem.

JOŽE PRIMC

Opekarna uvaja nove izdelke

Stotnja delavcev kolektiva Opekarna — Rudnik snuje razvoj izključno na domačih surovinah, na peskih in glinah — Kmalu spet strešna opeka

BREŽICE — Opekarna — Rudnik, do letos dislocirani tozd anhovskega Salonita, zdaj posluje kot samostojna delovna organizacija, kar je za kolektiv bolj racionalno. Že doslej so izdelke razvijali in izpopolnjevali sami s svojimi strokovnjaki v želji, da bi čim bolj izkoristili surovine, ki jim jih daje narava, in jih prodajali oplenitene in predelane. Poslovnim partnerjem, gradbenim in drugim strokovnjakom so jih 16. februarja predstavili v Zdraviliškem domu v Čateških Toplicah. Za goste so pripravili priložnostno razstavo celotnega proizvodnega programa in jih nato ustno in pisno seznanili z mnenji pristojnih inštitutov.

Kupci so doslej poznali Opekarno-Rudnik po silikatnih zidakih za oblaganje fasad, po cepljenih fasadnih zidakih, navadnih in modularnih blokkih ter po gramzu, kremenovem pesku, opekaških, lončarskih in keramičnih

glinah. Gradbenec in trgovini so tokrat ponudili novost, fasadne plošče za toplotno izolacijo, ki so se pri preskusih dobro obnesle in zato dobile ugodno oceno Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij v Ljubljani. Gradbeni in tehnični material prodaja Opekarna na debele in na drobno.

Inovacijam posvečajo veliko pozornosti in za uvajanje nove proizvodnje dajejo veliko denarja. Opekarna je ena redkih organizacij v regiji, ki si je s svojimi pobudami za tehnične izboljšave in iskanje novih programov znala zagotoviti sredstva za razvoj nerazvitih območij oziroma krajevnih skupnosti, sredstva, ki jih zavod za zaposlovanje namenja za prekvalifikacijo delavcev in druge vire. Vso proizvodnjo snujejo na domačih surovinah.

J. TEPPEY

Res vsi enaki?

Sevniški obrtniki nameravajo sprožiti ustavni spor

SEVNICA — Sevniško obrtno združenje se bori za to, da obrtniki ne bi bili tudi po črki zakonov postavljeni v podrejen položaj. Tako so sevniški obrtniki dali Zvezi obrtnih združenj Slovenije kar tri pobude, da bi ta sprožila ustavni spor oziroma spremembo predpisov.

Pri prvi pobudi gre za to, da bi sprožili ustavni spor zoper uvedbo posebnega prometnega davka na storitve zasebnih avtoprevoznikov. Zvezni izvršni svet je namreč v začetku tega leta uvedel poseben prometni davek v višini 5 odstotkov na storitve avtoprevoznikov zasebnikov. Ti morajo davek obračunavati in odvajati od storitev družbenemu sektorju in občanom. Obračunavanje posebnega prometnega davka postavlja zasebne avtoprevoznike v pravnno in ekonomsko neizenačen položaj.

Sevničani menijo, da je protustaven tudi sedanj sistem obračunavanja osebnih dohodkov za obrtnike. To pojasnjuje s tem, da je obrtnik samostojen gospodarski subjekt, o njegovi pravici do osebnih dohodkov pa odločajo v skupščini skupnosti pokojninsko-invalidskega zavarovanja, kar je pravno in organizacijsko nezdravljivo s samostojnostjo obrtnika kot gospodarskega subjekta. Ekonomsko je takšno odredanje osebnih dohodkov obrtnika nesprejemljivo, ker je v pogojih visoke inflacije določen v fiksnem znesku za vse leto vnaprej brez revalorizacije.

Poleg že omenjenih dveh pobud, da bi na Zvezi obrtnih združenj Slovenije sprožili ustavni spor, pa sevniško obrtno združenje daje odobro za ekonomiko pri zvezi, naj na osnovi obstoječih predpisov o revalorizaciji osnovnih sredstev in obračunu amortizacije prouči celotno problematiko in da republikim organom pobudo za spremembo predpisov. Sevničani so prepričani, da so predpisi o revalorizaciji in obračunu amortizacije od osnovnih sredstev za obrtnike izrazito diskriminacijske narave.

P. P.

Fiat buri duhove Zakaj nov avto?

Nemalo ogovarjanja in tudi ogorčenja je med Krčani vzbudila vest, da si je izvršni svet omislil nakup novega službenega avtomobila Fiatroma, ki naj bi ga tam imeli tudi za potrebe Formaglas, nove tovarne v ustanavljanju. Sodu pa je izbila dno predvsem ugotovitve, da so člani izvršnega sveta potrdili nakup avtomobila šele potem, ko je že bil v občinski garaži, poleg novega R-25.

Cepprav se zdi, da bi morali člani družbenopolitičnih organizacij in občine vedeti, kaj se dogaja v hiši, in vse sporne zadeve razčistiti med sabo, je bilo na seji družbenopolitičnega zbora o avtomobilu postavljeno delegatsko vprašanje. Postavil ga je Cveto Bahč, sekretar občinske konference ZSMS Krško. Spraševal je, na podlagi katerega sklepa je bil avto nabavljen, koliko je stal in za kaj ga bodo na občini potrebovali. Predsednik izvršnega sveta Igor Dobrovnik na vsa ta vprašanja ni mogel dati pravega odgovora. Zato je Bahč zahteval, naj se delegatsko vprašanje in odgovor nanj objavi v delegatskem glasilu Naš glas, kar predvideva tudi poslovnik skupščine. Bahč se namreč ni zadovoljil z odgovorom v obliki sarkastičnega vprašanja, češ kaj bi bilo, če bi v vsaki tovarni morali takole odgovarjati glede nabave osnovnih sredstev.

J. S.

NAREJENO SPROTI IZNICIJO

KOSTANJEVICA — Članom ribiške družine ni vseeno, v kakšnem okolju živijo, ne samo zaradi turistov, ampak predvsem zaradi ljudi, ki tam živijo. Zagnani ribiči imajo letos za seboj dve očistevalni akciji. Začeli so 29. januarja in nadaljevali 5. februarja na obrežju Lačnega potoka skozi Gornjo in Dolnjo Prekopo. Prihodnjič so se namenili čistiti bregove Krke od Mršče vasi do Podbočja. Vse to delajo brezplačno in prostovoljno. Krajane, ki jim njihovo delo ni mar, opozarjajo, naj ne pljujejo v lastno skledo in naj ne mečejo nesnage v vodo, kot ponovno počnejo nekateri prebivalci Prekope. Če se bo to nadaljevalo, obrežje potokov in reke ne bo nikoli čisto in škoda je tudi papirja in časa, ki so ga brežiška, krška in novomeška občina potratile za odloke o varstvu Krke.

Martin Preskar med razlago ob prihodu gostov na razstavišče. (Foto: J. Tepey)

OPEKARNA BREŽICE PONUJA NOVOSTI — Gradbeni so dobili v Čateških Toplicah popolne informacije o izdelkih iz njenega programa. Goste je zanimala odpornost proti mrazu in drugim vremenskim vplivom, ki so jim bili izdelki izpostavljeni med poskusi Zavoda za raziskavo materiala Ljubljani in drugih inštitucij. Na sliki (levo) v. d. direktorja Martin Preskar med razlago ob prihodu gostov na razstavišče. (Foto: J. Tepey)

DEVETERICA PRIJAVILA DOHODEK

SEVNICA — Občinska uprava za družbene prihodke Sevnica je prejela letos 9 napovedi davka od skupnega dohodka občanov za leto 1988, torej toliko od tistih, ki so zaslužili več kot 20.077.310 din. Na seznamu so trije zdravniki, dva družbenopolitična delavca in po en direktor, diplomirani strojni inženir, obrtnik in diplomirana ekonomistka.

Anica Šetinc

Kmetice so prispevale za inkubator

BREŽICE — Občinski aktiv kmečkih žena šteje 800 članic, vendar nas bo kmalu čez tisoč, ko se nam bodo pridružile še ženske z Bizeljskega in Pišečkega. Napoveduje predsednica Anica Šetinc.

»Zimske in jesenske mesece si zapolnimo z izobraževanjem iz kmetijstva in gospodinjstva. Ženske si same izbirajo predavanja, ki jih najbolj zanimajo. Za letošnje imamo izobraževanja 160 ur. V programu imamo devet ekskurzij po Jugoslaviji in obisk kmetijskega sejma v Veroni, kjer bodo naše kmetice prodajale dobrate iz kmečke peči. Prodajno razstavo domačih jedi pripravljajo aktiv v Sromljah. Povabljene smo tudi na kmečko občev v Ljubljano. Sodelovale bomo na Slovinski prireditvi Vино-cvete v Brežicah, za novo leto pa spet na sejmju v Ljubljani in na brežiškem živžavu. Za dan žena si bomo ogledale eno od kulturnih prireditev v Cankarjevem domu. Lani smo bile prvič tam in ženske so se tako navdušile, da te prilike ni bilo izpuštile. Za take stvari jim ni žal denarja, tudi za izlete, na katerih se kaj nauče, rade volje sežejo v žep. Na zadnjem srečanju v Brežicah smo mimogrede zbrale 84.300 dinarjev za inkubator, ki ga potrebuje za prežgodaj rojene otroke Univerzitetna ginekološka klinika v Ljubljani. Prav je, da to javno poverj in jim izrečem zahvalo,« pravi Šetinceva, ki že od leta 1971 predseduje aktivu kmečkih žena.

J. T.

»Strinjajo se z nami, a ne ukrepajo

Poskus z Informacijami

BREŽICE — Poskusi s tiskanim glasilom se niso posrečili, od razmnoženih tipkanih obvestil in drugih sestankov na pisarniškem formatu pa se predsedstvo občinske konference ZSMS nadeja več odziva, več povezanosti z aktivji. Iz informacij naj bi bralci spoznali, kaj počno mladi v delovnih kolektivih, v šolah in krajevnih skupnostih, kaj pripravljajo novega predsedstva in kako sprejemajo v občinski skupščini, v Socialistični zvezi in drugod njihove predloge.

»Do zdaj je bilo navadno tako, da so se z njimi strinjali, ukrenili pa zelo malo ali nič,« je dejal sekretar OK ZSMS Drago Ivanšek. »Največ pobud smo dali s področja kadrovske politike,« je dodal. »Zavzemali smo se za boljše štipendiranje in za zaposlovanje mladih strokovnjakov v domačem okolju. Za boljše povezavo z združenim delom

Drago Ivanšek

predlagamo delovnim kolektivom, naj študentom ponudijo teme, ki bi jih ti obdelali v diplomskih nalogah, da bi se spoznali med seboj in navezali stike, kjer jih zdaj sploh ni. Dali smo tudi pobude za boljše varovanje okolja, za ureditev odlagališča odpadkov v občini, za zaščito podtalnice in zahtevali odgovor, zakaj novo črpališče v Glogovbrodu dve leti in pol po uradni otvoritvi še ne deluje.

Drago Ivanšek je omenil, da so predlagali drugačno razmejitev šolskih okolišev in protestirali proti krčenju šolskih programov.

J. T.

O ZDRAVSTVU

KRŠKO — Delegati zbora združenega dela krške občinske skupščine so skupaj z delegati občinske zdravstvene skupnosti obravnavali položaj zdravstva v občini. V razpravi je bilo slišati precej kritičnih pripomb, pred zaključkom skupnega zasedanja pa so sprejeli sklepe, ki jih je predlagal krški izvršni svet.

VODO BODO ZAPIRALI

SEVNICA — Sevniška Komunalna obvešča, da ukrepi za zagotovitev zadostnih količin pitne vode, ki smo jih objavili zadnjič, ne veljajo več, oziroma da bodo skušali v mestnem vodovodu zagotoviti vodo tudi kranjam v višje ležečih predelih v drugih časovnih obdobjih, kot so sprva napovedali. To naj bi dosegli z zapiranjem vode med 15.30 in 19. uro ter od 22.30 do 4.30. V tem času vode ne bodo imeli v naslednjih predelih mesta: stara Sevnica (Glavni trg, Cesta na grad, Drožanjaska, Florjanska), Kvedrova (od Partizana proti trgu), Prvomajaska, Šmarje (Šmarska, Pot na Zajčjo goro, Dalmatinova, Kajuhova, Stanetova in Ribniki). Konec tedna ni bilo vode zaradi strojeloma v črpališču pri Stillesu. Vse spremembe bo Komunalna sprotno objavljala po sevniškem radiu.

Posavsko sadje na dobrem glasu

Tradicijsko je treba nadaljevati, zato bodo obnovili sadovnjake na Blanci in v Sevnici — Zastavljen je ambiciozen cilj: pridelati 500 vagonov sadja

SEVNICA — »Gre tudi za prilaganje sortimenta zahtevam trga, za sodobnejši način obdelave in povečanje pridelka na hektar,« je pojasnila direktorica tozda Proizvodnja sevniškega M-Kmetijskega kombinata inž. Martina Kritnik, zakaj se lotevajo obnove oziroma razširitve sadovnjakov na Blanci in v Sevnici.

Gre za nadaljevanje koncepta palmete po zimski pozebi 1985, vedeti pa je treba tudi to, da so bili nekateri nasadi, ki so se umaknili novim, stari okrog 20 let. Z deli na 10 ha zemljišč na Canju, to je v obratu Blanca in na 9 ha površin okoli Sevnice so pričeli lansko jesen, končali pa naj bi jih do letošnjega spomladi. Mila zima gre sevniškim sadjarjem kar na roke, tako da so lahko večino del opravili že dosti prej, kot so predvidevali.

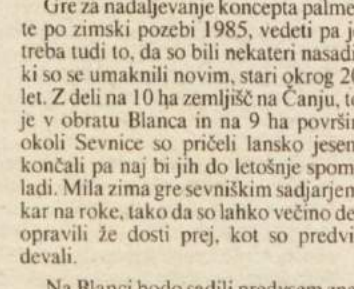
Na Blanci bodo sadili predvsem značne sorte jabolk jonagold, gloster, idared, nekoliko manj pa red jonatan in zlati delišes. V Sevnici bodo pridelali novo sorto jabolk elstar na 3 ha, na 6 hektarjih pa bodo hruške, zvečine sorte viljamovka in delno conference. Vsekakor gre v sevniških nasadih za sortiment, ki je zelo zanimiv tudi za izvoz.

Sevniški sadjarji računajo, da bodo na 120 hektarjih površin, ko bodo nasadi v polni rodnosti, pridelali okrog 500 vagonov sadja in se tako uvrstili med večje pridelovalce. O dobri kakovosti posavskih in tudi sevniških jabolk in hrušk pa gre že dolgo dober glas, tako da bodo sadjarji nedvomno nadaljevali to tradicijo. Samo za primerjavo omenimo, da so Sevničani lani načrtovali pridelok 270 vagonov jabolk, predvsem zaradi suše, delga pa tudi toče, ki je v sadovnjaku v Šentjanžu klestila kar dvakrat, pa so pridelali le nekaj več kot 100 vagonov sadja. Okrog 60 ton jabolk so tudi izvozili v Zvezo republiko Nemčijo.

P. PERC

Slovenija Moja dežela.

Moja dežela.

Martina Kritnik, direktorica tozda Proizvodnje

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 10. do 17. februarja so brežiški porodnišnici rodile: Nadića Petrić iz Bregane — Aneto, Jasna Đulić Brdovca — Martino, Melita Pintar Prigorja — Roberta, Sanja Kulenović Obrežja — Petro, Marta Kink z Maje Kamna — Niko, Marija Klemenčič Čanja — Andrejo, Simonita Rihter iz Krškega — Nadijo, Marina Prosenjak Dobove — Martino, Zinka Brili iz Dvorskog — Andrejo, Ivica Grilec Senoveška — Roka, Milica Glas iz Dol. Leskoveca — Magdo, Božica Topolovec iz Brežic — Kristijana, Jožica Boste iz Zdol. — Kristina, Antonija Škvarč iz Skopje — Tanja, Dražena Luketić iz Sav. Marofa — Stanja, Stanka Dvorsak iz Blatinje — Jermila, Fanika Beuc iz Krškega — Neja, Marija Slamar iz Krškega — Tomislava, Josipa Percela iz Rozg. Bobovca — Katica. Čestitamo!

Krške novice

STARI MAČKI — V nekaterih krških delovnih kolektivih so pomladitev kmeti vzeli dobesedno in zaposlili zelo malo ljudi, nekateri med njimi so se tudi že zali pri svojem delu. Pomladili pa so se tudi v TCP Djuro Salaj, vendar na svoj, poseben način. Zaposlili so namreč nekaj bivših direktorjev iz drugih kolektivov, nekdanjega direktorja Kovinarske enega GG tozda iz Brežic, nekdanjega direktorja Tovarne pohištva iz Brežic. Zanimivo okrepitev v četici starih direktorjev (baje so bili nekateri celo Sevnici) pa je Brane Musar iz Dela. Seveda hko pričakujemo napredek TCP Djuro Salaj, saj je znano, da so stari mačkari mazani z vsemi žvabami.

BURNE SEJE — Seje zbora krajevne skupnosti so že od nekdaj znane kot burne, včasih pa tudi dolgozvečne, vendar je to neke vrste davek na demokratizacijo, ki so jo v tem zvezi že udeleženi. Zadnja seja je bila posebej burna, saj je delegacija iz KS Leskoveca jala kar odstop vseh odgovornih delovnikov iz občine, ker eden izmed občanov ni bil najbolje pripravljen. Pričakuje se, da se bo zadeva rešila in bomo o njej poročali.

DVAKRAT PREMISLIL — Na predsednik Slovenske kmečke zveze Krškem se je dvakrat premislil glede kandidature za predsednika, nazadnje je pristal, da prevzame to težko in odgovorno dolžnost. Potem ko je bil izvoljen, se pa štirikrat zahvalil za izvolitev, češ: »Zaupanje človeku godi.«

Sevniški paberki

VODA NAJVEČJA DRAGOCENOST — Vse več je Sevničanov, ki se tožujejo, ker jim pogosto zmanjkaje vode. Jezijo se, ker jim Komunalna še tistih 10 (od 5 do 8, od 11. do 15. in od 19. do 20 ure), kakor so obvestili uporabnike mestnega vodovoda po sevniškem radiu našim časopisu, ne more zagotoviti pitne vode. Čeprav je nejevolja ljudi razumljiva, vendar ni pravično, da bi zaradi dolgotrajne suše ves srd prenesli na pleča vodovarjev. Zdej, ko je konec tedna se Sevničanov ostalo brez kapljice vode. Je po svoje tudi najboljša šola varčevanja, ki je bila dober, da bi se resnosti ovedeli tam, kjer pomanjkanja vode še niso občutili. Tako nas bralci opozarjajo, da izletni avtobuse še kar naprej pome, sumljivi pa naj bodo vsi osebni avtomobili, ki se teh dneh bleščijo po naših cestah.

RAZSVETLJAVA — Ko že govorimo o varčevanju, spet ne moremo mimo opozoril bralcev, da varčevanje ni za elektriki ne velja za vse. Tako je za nevniško javno razsvetljavo elektrika na prostek, saj njene luči svetijo še tja do 8. zjutraj.

LJUBEZEN — Vinogradniki pravijo, da imajo leto, rad jo pustiti doma, kjer pa vzame s sabo, jo ima pa še rajši. Ker vinogradniki Društva dolenskih vinogradnikov — podružnice Sevnica — tanjši zvečine pripeljali s sabo svoje družbe, tudi na sobotni občni zbor, bo že drugič da še po dolgih letih skupne življenjske usode tli precej velika ljubezen.

Kako je videti kulturni utrip v Kočevju?

Prebuja na več področjih

KOČEVJE — Zdajšnji kulturni utrip v kočevski občini vidi Dragica Gornik, predsednica skupščine občinske kulturne skupnosti, tako:

Zgledno dela mlado KSD v Fari, zlasti pevski in folklorne sekcije tega društva. Zelo uspešna je delavska godba v Kočevju, ki je v kratkem času temeljito prenovila prostore in ustanovila več sekcij, v katerih dela okoli 250 mladih in starejših članov. Kočevski kino je uvedel filmsko vzgojo, filmsko gledališče, abonmaje, prireja predavanja, kulturne in naravoslovne dneve in tesno sodeluje s šolami. Tudi knjižnica ni več samo izposojevalnica beril, ampak tudi vzgaja, izobražuje in obvešča krajane. Zanimanje za branje se v Kočevju povečuje. Podobno je v Osilnici, Fari, Podpreski in kočevskem domu starejših občanov, kjer so izposojevališča knjig.

Pohvaliti velja gradbeni odbor za obnovo cerkvice na Trati, pomembnega kulturnozgodovinskega spomenika. Zdjaj je na vrsti obnova zlatega oltarja v tej cerkvi, ta dela pa financirata republika in občinska kulturna skupnost. Kulturna skupnost Slovenije bo sodelovala tudi pri obnovi Šeškovega doma, ki je že razglašena za kulturni spomenik. V domu je tudi muzej, ki pa ima premalo prostorov za prikaz najrazličnejših dejavnosti. Zato še ni moč urediti stalne etnološke, lovske in arheološke razstave pa tudi še ne razstaviti zbirke grafik, ki jih je muzeju podaril akademski slikar Božidar Jacak in so zdaj shranjene v trezorju kočevske banke.

Veliko dela čaka tudi Zvezo kulturnih organizacij. Odločili so se več narediti za izobraževanje gledališnikov, lutkarjev in literatov. Žal nikakor ne more spet zaživeti delo v literarni sekciji in tudi delovanje likovnikov ni več takšno, kakršno je bilo pred leti. Še naprej pa bodo negovali ljudsko in umetno pesem, kar sicer sodi v dejavnost noneta Rog, moškega pevskega zbora Svoboda in zbora mladih pri Zvezi kulturnih organizacij. Veliko narede za obisk kulturnih prireditelj tako imenovani kulturni amaterji v delovnih organizacijah.

J. P.

Krška miniaturna

»Drobci ljubezni« za slovenski kulturni praznik

KRŠKO — V Krškem se že nekaj časa dogajajo slovensko pomembne obrabne založniške stvari. O dveh pesniških slikanicah za otroke, ki ju je izdal Literarni klub Beno Zupančič, smo že poročali, tokrat pa imamo pred seboj drugačno knjižno novost. Gre za v rjavo umetno usnje vezano miniaturno Drobci ljubezni, drobno knjižico s pesmimi članov Literarnega kluba Beno Zupančič in drugih posavskih ustvarjalcev, ki se je pojavila pred kratkim v dneh praznovanja slovenskega kulturnega praznika.

Knjižica prinaša izbor ljubezenske lirike, ki je bila že objavljena v Literarnih listih in Posavskih srečanjih. Avtorji pesmi v tem izboru so: Vida Fritz, Asta Malavašič, Drago Pirman, Domenika Korošec, Vidka Kuselj, Maja Malavašič, Jure Koritnik, Bojana Kopina, Silvo Mavsar in Franci Jevševar. To je obenem prvi poskus tematske izdaje sodobnega pesniškega ustvarjanja v Posavju. Prvi odmevi so ugodni, in če poskus sodimo po njih, je izdaja miniaturne dosegla svoj namen.

Knjižica Drobci ljubezni je plod skupnega dejanja Literarnega kluba Beno Zupančič in (nove) agencije Opus iz Sevnice. Izšla je kot prva knjižica zbirke Mini opus, ki jo ureja Silvo Mavsar. Izdajatelj so k sodelovanju pritegnili slikarja in oblikovalca Tonija Vovka iz Novega mesta, ki je dal knjižici, prvi krški miniaturni, zunanjo in notranjo grafično podobo.

I. Z.

V samostanu gre knjižnici bolje

Valvasorjeva knjižnica lani kljub dvemesečni zapori (zaradi preselitve) dosegla boljši obisk in izposajo kot vsa leta predtem — Prirast knjižnega fonda — Ida Merhar: »Letos slabo kaže za nabavo knjig, ker ni denarja«

KRŠKO — Valvasorjeva knjižnica, ki zadnjega pol leta domuje v preurejenih njej namenjenih prostorih kapucinskega samostana, je postala ena najbolj obiskanih kulturnih ustanov v krški občini. Skupine šolarjev gostujejo v knjižnici malone vsak teden pa tudi skupine odraslih iz Posavja in od drugod v njej niso redke. Knjižničarke imajo obiskovalcem kaj pokazati, poleg knjig na novih policah v posameznih sobah tudi časopisno čitalnico in študijsko sobo. Poseben mik pa pomenita samostanska knjižnica, ki hrani številne dragocene stare knjige in knjižne redkosti, ter galerija restavriranih starih slik kapucinskega samostana, ki so ji določili prostor povsem na vrhu zgradbe.

Statistike o tem, koliko je teh obiskov in obiskovalcev, ne vodijo posebej, lahko pa postrežejo z natančnimi podatki o bralcih oziroma izposojevalcih knjig. Navaja jih tudi poročilo o delovanju Valvasorjeve knjižnice v letu 1988, ki pravi, da je lani od januarja do decembra to knjižnico obiskalo 23.196 bralcev oziroma so zabeležili toliko obiskov stalnih in občasnih bralcev. Izposodilo so si več kot 60.000 knjig. Tako obisk kot tudi izposoja sta se lani zelo povečala, to pa še posebej po preselitvi knjižnice v zdajšnje prostore. Poročilo ugotavlja, da bi bil uspeh zagotovo še večji, če bi bila knjižnica odprta vse leto, ne pa samo deset mesecev. Zaradi preselitve ni delovala cela dva meseca.

Minulo leto je bilo za knjižnico spodbudno tudi zaradi rekordnega prirasta novih knjižnih enot. Knjižnica je namreč pridobila kar 4153 teh enot, kar je znatno več, kot znaša dolgoletno povprečje letnega dotoka novih knjig in ostalega gradiva. Seveda je z nakupom pridobila le polovico omenjene količine, ostalo je prišlo v hišo v obliki darov. S tem se je knjižni sklad knjižnice povečal na okoli 35.600 enot. To je resda že lepo število knjižnih dragotin, še vedno pa fond znatno zaostaja za normativi in standardi.

»Če bi hoteli zadostiti vsaj minimalnemu standardu, ki zahteva dve knjigi na prebivalca, bi moralo biti na naših knjižnih policah skoraj še enkrat več knjig, torej 56.400,« ugotavlja Ida Merhar. »Kdaj bo knjižnica lahko to dosegla, je nemogoče predvidevati, zlasti še, ker so se pogoji za nabavo knjig zelo zaostri. Republiška kulturna

skupnost je svoj delež pri tem zmanjšala od 50 na 35 odstotkov, kar pomeni, da bi morala zdaj občinska kulturna skupnost prispevati za nove knjige kar 65 odstotkov potrebnega denarja. Glede na razmere, v kakršnih se je znašla kultura, in še posebej zavoljo nešteti nejasnosti v zvezi s financiranjem je težko karkoli reči v zvezi z letošnjo nabavo. O vsem drugem, kar bi knjižnica tudi morala imeti, od računalnika do najrazličnejših pripomočkov, pa si ob takšnem stanju, razumljivo, ne upamo niti razmišljati.

I. ZORAN

PESMI ZA PRAZNIK

KOČEVJE — V teh dneh, pred dnevom žena, je kočevska srednja šola izdala zbirko pesmi svoje dijakinje Romane Novak, ki obiskuje 4. letnik družboslovno-jezikovne dejavnosti. Vodstvo šole še do konca meseca zbira naročila po delovnih organizacijah.

ŠTIRINAJSTKRAJ NA ODER?

PREČNA — Kot kaže, so se amaterski igralci iz tega kraja prav odločili, ko so za letošnjo gledališko sezono izbrali komedijo Miloša Mikelnja Afera mandragol, saj so povsod, kjer nastopijo, dvorane polne. Izjema je bila le Mirna. Doslej so nastopili že v Prečni, Straži, Dobu in Šentrupertu, še najlepše pa so jih sprejeli v Semiču. Jutri, v petek, 24. februarja, se bodo predstavili v Domu Edvarda Kardelja v Krškem, zatem pa jih čakata dva nastopa v novomeškem Domu JLA, povabili pa so jih tudi v Brusnice in na oder v Metliko.

TUDI S PISANO BESEDO

RIBNICA — Akademski slikar Bojan Gorenc si sam piše spremne besede za razstave in sploh večkrat zastavi pero, da spregovori o vprašanih, na katera naleteva pri likovnem ustvarjanju. Je tudi soavtor posebne številke Problemov, posvečene likovnim vprašanjem. Svoja nova razmišljanja o tem bo predstavil jutri, v petek, 24. februarja, zvečer v galeriji v Miklovi hiši.

USPEŠNO GOSTUJEJO

MIRNA PEČ — Mirnopaška gledališka skupina uspešno gostuje z Nušičevim Pokojnikom v krajih dolenske in posavske regije. Igralci imajo za seboj že blizu deset nastopov, pred njimi pa so še nova gostovanja. Ob koncu tega tedna bodo Nušičevo komedijo predstavili v Trebnjem, po 10. marcu pa tudi v Novem mestu.

Posavski muzej za 40-letnico

Junija nared še trije prostori za zbirke

BREŽICE — Februarja pred 40 leti je slikar Franjo Stiplovec pripeljal v Krškem uskladiščene muzejske predmete v brežiški grad in 26. junija so odprli prve zbirke v šestih sobah. Do jubileja bodo poskušali v Posavskem muzeju, ki se je medtem razširil v obeh nadstropjih, dokončati tri dodatne prostore za nove zbirke. V jugovzhodnem delu prvega nadstropja nameravajo po izjavi ravnatelja prof. Marjana Gregoriča najprej zaključiti restavriranje štukature pred slavnostno dvorano. Potem bodo v novem delu uredili muzejsko zbirko z mestnimi znaki in dokazi mestne samouprave, numizmatičnimi primerki, sakralnimi predmeti in glasbili. Predstavili bodo tudi zbirko orožja. Do konca leta naj bi zagledal beli dan zbornik Posavje II, če ne bo kakih zapletov pri financiranju. V njem bodo prispevki o salzburški posesti v Posavju, o srednjeveških novicah, o narodnostnih bojih v Posavju, o NOB, o 50-letnici Tovarne papirja v Krškem, o ekologiji, o gradbeni zgodovini gradu Brežice, o Posavcih v avstroogrski in jugoslovanski mornarici ter študentih dunajske univerze iz Posavja.

Za slovesnost ob obletnici bo junija razstava o delu muzeja ter večja likovna razstava. Muzej bo takrat prvič podeljeval priznanja.

J. T.

GRUMOVO NAGRADO DOBIL DRAGO JANČAR

KRANJ — Tu so na tradicionalnem, že 19. tednu slovenske drame podelili Grumovo nagrado za najboljšo slovensko dramsko besedilo preteklega leta. Nagrado je dobil pisatelj in dramatik Drago Jančar za delo Zalezujoč Godota. Podpredsednik republiške konference SZDL Viktor Zekelj je na slavnostni podelitvi med drugim dejal: »Podatek, da se v Sloveniji letno napiše 30 dramskih besedil, je presenetljiv. Prav tako razveseljuje delež slovenskih gledališč v jugoslovanskih umetnostnih iskanjih.«

I. Z.

V svet z orhidejo v srcu

V Dolenjski galeriji se bo s slikarsko razstavo predstavila Kolumbija, ki, poročena s Francozom, že nekaj časa domuje v Novem mestu

NOVO MESTO — Pravijo, da je človeško življenje mikavno predvsem zato, ker so njegove poti tako nepredvidljive. Tudi Maria Teresa Quinones Lopez de Dubreuil, Kolumbija iz Bogote, si najbrž še do nedavnega ni mogla misliti, da bo kdaj domovala v Novem mestu, vsaj prehodno. Toda usoda jo je povezala s Francozom, ki je ugleden in vpliven sodelavec v Renaultu, in ko ga je ta firma poslala v dolenjsko metropolo za enega od vodilnih strokovnjakov v skupni avtomobilski tovarni IMV-Renault, je šla seveda z možem. V mestu ob zeleni Krki je hitro navezala stike in se novim prijateljem razkrila tudi kot slikarka. Ko se je izkazalo, da ni nikakršna začetnica, pač pa izdelana slikarka, umetnica, ni bilo treba dosti besed za dogovor o samostojni razstavi. Določeno je, da bodo razstavljali slikarskih del Marie Terese Quinones Lopez de Dubreuil odprli v Dolenjski galeriji v petek, 3. marca, ob 18. uri.

Da bi obiskovalcem Dolenjske galerije in drugim ljubiteljem likovne umetnosti na Dolenjskem že vnaprej in vsaj v glavnih obrisih predstavili slikarstvo te razstavljalkice, predvsem njegove značilnosti, si dovoljujemo citirati nekatere misli izpodbeser dveh poznavalcev in ocenjevalcev njenega dela. Dr. Ivan Cesar med drugim pravi: »Tema-tika slikarskih del Marie Terese je predvsem človek, deli njegovega telesa. Človeško telo postane v tem slikarstvu svojevrsten govor, oblika komunikacije med univerzalnim človekom in posameznikom. Tako postaja telo v njenih slikah beseda. Rastline, naravo okoli sebe, planine gleda Maria Teresa z njihove strani, in to zato, da bi v njih našla človeška obličja... V teh slikarskih stvaritvah prepoznamo hote, da se premagajo nasprotja, spori in razdvojenosti. Ta nasprotja odstranja v slikarstvu Marie Terese eros, kot osnovna določilnica celote. Človek je najsvetlejša svetinja sveta, ker sta v njem dialektično povezana življenje in smrt. V miselnem svetu slikarke je zemlja eros, navdih za celoto. V celoti človek-zemlja vidi preteklost in sedanost svoje domovine Kolumbije, pravico in krivico na zemlji, večnost in minljivost, blaženost in trpljenje.

vse tuzemsko in eshatološko stremeljenje glovniške biti.«

Umetnostni zgodovinar Luka Matijević, kustos Dolenjske galerije, pa je zapisal: »Slikarski opus Marie Terese se deli na dva glavna cikla in oba dosledno izpričujeta njeno humanistično slikarsko poslanstvo. Če je prvi posvečen človeku, si v drugem izbire najvišje razvito rastlinsko vrsto — orhidejo...

Ko se je Maria Teresa dokončno odločila zapustiti Kolumbijo, je s ciklom orhidej kot simbolom svoje domovine želela izraziti globoko povezanost do vsega, kar jo je do tedaj povezovalo z rodno grudo. Vso svojo ustvarjalnost in domišljijo je usmerila v mikrokozmos, ki ga je videla v globini eksoitčne rože. Cvetovi orhidej so postali prizorišče, na katerem so ponovno zaži-

Maria Teresa Quinones Lopez de Dubreuil

vele pravljice, bajke in legende predkolumbijskem El Doradu. Slikanje orhidej jo je popeljalo v fantazijski svet otroštva in mladosti, na robove deževnega pragozda, ki se ji je trajno vtisnil v spomin.«

Toliko za malo daljšo predinformacijo o razstavi, ki bo v dolenjski galeriji na ogled marca in posvečena tudi dnevu žena. Glede na posebne okoliščine pa to ne bo samo zanimiv kulturni dogodek, ki bo prav gotovo pritegnil pozornost likovne javnosti Novega mesta, temveč bo precej več. Napovedi namreč pravijo, da se bo Dolenjska galerija na otvoritveni dan spreminila tudi v prostor za srečanja uglednih državnikov in predstavnikov poslovnega sveta.

I. ZORAN

Mali pregled Vovkovega slikarstva

NOVO MESTO — Na upravi inšpekcijskih služb so v četrtek, 16. februarja, zvečer odprli malo retrospektivno razstavo slik novomeškega ustvarjalca Tonija Vovka. O avtorju in njegovem delu je govorila Marjanca Kočevjar, ki je zrecitala tudi dve Vovkovi pesmi, večer pa je popestril še Dolenjski oktet.

Slikar je nato sam popeljal obiskovalce po razstavi in jim predstavil razvojno pot, po kateri je kot ustvarjalec krenil, od realizma prek postekspresionizma, poparta do krajinske abstrakcije, ki jo predstavlja njegov zadnji cikel Burjevci.

V kletnih prostorih uprave inšpekcijskih služb so pred kratkim adaptirali manjšo dvorano, ki jo namenjajo tudi za kulturne prireditve. Vovkova razstava je že druga kulturna prireditev, v načrtu pa jih imajo še celo vrsto.

»Predvidevajo, da bo imel marca samostojni koncert Trebanjski oktet, v aprilu komorni zbor, maja plesna skupina Maja, junija mladinska dramska skupina itd. Iz te skupine je tudi Trebanjka Romana Salehar, ki je uspešno končala študij na AGRFT v Ljubljani in je obljubila pomoč pri režiji ter drugih rečeh.

»Mladim in njihovim pobudam, alternativnim pogledom so v našem društvu na stečaj odprta vrata,« poudarja Falknerjeva. »Zavedamo se, da imajo mladi ogromno problemov, ne vedo, kam bi se dali, in te bi radi pritegnili, da bi se pokazali in dokazali.«

P. PERC

Celoletna literarna šola

Udeleženci se bodo na šestih seminarjih seznanili s staro besedno umetnostjo

Odbor za literarno dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij Slovenije, ki je v minulih letih izvedel številne zanimive oblike izobraževanja za literate začetnike, za mentorje literarnih krožkov, za vodje literarnih skupin, za urednike literarnih glasil v šolah, krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah ter za druge zainteresirane, se je letos odločil organizirati celoletno literarno šolo. Šola si je zamislil kot izobraževanje v seminarjski obliki, in sicer se bo od februarja do junija zvrstilo šest enodnevnih seminarjev, ki bodo z enakim programom potekali v Ljubljani, Celju in Kopru.

S to izobraževalno obliko želijo organizatorji rednemu pouku slovenskega jezika in književnosti na šolah dodati poglobljene informacije o bogatih tradicijah literatur in kultur, ki so pri nas večinoma manj znane. Udeleženci se bodo seznanjali s staro indijsko, afriško, hispano-ameriško in antično kulturo,

pri čemer pa bo poudarek na pisni in ustni besedni umetnosti ter s tem na vlogi besede v različnih delih sveta. Nekaj časa pa bodo posvetili tudi metodiki poučevanja književnosti in sodobnim metodam branja leposlovnih besedil.

Prvi seminar, na katerem je Primož Pečenko predaval o vlogi in pomenu palijske literature v Aziji, je že za nami. Na naslednjem bodo udeleženci skupaj s predavateljico Martino Širčel obravnavali afriško ustno izročilo. V obdobju marec — april bodo na seminarju pod vodstvom Tamare Ditrich obravnavali vlogo besede v stari Indiji, maja pa bo Matjaž Babič seminaristom predstavil položaj besedne umetnosti v antiki: v stari Grčiji in starem Rimu. V majsko-junjskem času bodo na zadnjem od predvidenih seminarjev govorili o metodičnem sistemu šolske interpretacije leposlovnega besedila. Razpravo o tem bo vodila predavateljica Boža Krakar-Vogel.

I. Z.

Mladim na stečaj odprta vrata

10 let KUD Pavel Golja Trebnje — Kako naprej, o tem govori Zvonka Falkner

TREBNJE — Ako kratkoma preskočimo »zgodovino« KUD Pavel Golja, ki je te dni obeležilo 10 let uspešnega dela, moramo v telegrafskem slogu omeniti vsaj to, da sta nastanek in prav tako nenehna rasta tega kulturno-umetniškega društva najtesneje povezana z zakoncem Jožetom in Zvonkom Falkner. In še zlasti z nekežnjeno polovico Falknerjev, saj je Zvonka od prvih dni na čelu društva, ki je imelo sprva okrog 55 članov, danes pa jih šteje še enkrat toliko.

Mesani pevski zbor, nonet Carmen, dramska skupina in filmska sekcija so pogumno odpravljali kulturno mrtvilo v mestu, zato se je krog privrženecv ljubiteljske kulture zlagoma širil. Začeli so z novimi prijemi in kulturno ponudbo.

Tri razstave del Janka Orača

Novomeški slikar razstavlja v gostišču Pri slonu in v dveh občinskih stavbah

NOVO MESTO — Novomeški slikar Janko Orač razstavlja svoja dela hkrati na treh krajih v Novem mestu. V razstavišču gostišča Pri slonu so na ogled njegovi akvareli, v prtiličju občinske stavbe, kjer so davkarja in druge službe, tudi dela v tej tehniki, na hodniku v zgornjem nadstropju stavbe občinske skupščine ob Ljubljanski cesti pa Oračeve slike v olju in pastelu. Medtem ko smo o razstavi v gostišču Pri slonu že pisali in pri tem poudarili izrazito lirično noto, ki jo kažejo akvareli — podobno velja tudi za tiste Oračeve akvarele, ki so na ogled v tako imenovani novi občini — pa naj o tretji razstavi (v stavbi občinske skupščine) zapišemo predvsem to, da olja in pasteli na njej potrjujejo že od prej znane značilnosti in kvalitete Oračevega slikarstva. Tudi ta razstava namreč dokazuje, da je Orač eden tistih slikarjev, ki jim krajina ni samo motiv in povod, da ustvarjajo, ampak vzpostavljajo z njo tudi čustvene in miselne vezi.

I. Z.

Zvonka Falkner: »Dolenjska naj bo odprta prostor za kulturno izmenjavo.«

»Enkrat mesečno bomo skušali ob filmskih predstavah za mlade temu občinstvu predstaviti tudi domače ali tuje ustvarjalce s katerekakoli področja, pripoveduje Zvonka Falkner. »Ciklus pričenjamo 23. februarja z gostjo Dragano Trivunžda, pogovor pa bodo vodili člani dramske sekcije Križemkraž. Ta skupina pripravlja tudi lepilno igrarjmo se gledališče, ki sem jo priredila po delu Pika Marjana Marinca. Skušali bomo skozi vsjo sezono popestriti in obogatiti kulturni vsakdan Trebanjcev, in sicer tudi z nastopi naših skupin.

pisma in odmevi

Koga naj bo sram

Mirenska kultura

V dvorani, v kateri so nastopili igralci KD Prečna z Miklovo Afero mandragol, nas je bilo 28 in zaradi tega je ena študentka z zgroženim polšepetom zaupala kolegici, da jo je sram. Vendar, prosim vas, takle polšepet ne more biti niti približno resen namig za kakršnokoli sodbo o Mirencanih, posebno še, ker nam je vsem znano, da študentarja nima nobenega pravega spoštovanja do tradicije. Poleg tega, kako naj neka študentka usmerjena glavnica ve, da je 18. ura ob sobotah najbolj neprimeren čas za teženje kulturne lakote Mirencanov. (Neprimerne so sicer tudi druge ure in dnevi, vendar je sobota ob omenjenih urah, kot ste se prepričali, vedno korak v prazno.) Kako naj ve, da razne vodilne krajevne strukture, ki se na sestankih z obračajočimi očmi in zadnje čase tudi z dvignjenim kazalcem sprašujejo, zakaj se na Mirni nič ne dogaja? Te strukture pravzaprav pogrešajo tiste vrste kulturnih dogodkov, na katerih bi se lahko pokazale v družbi s še višjimi strukturami. Tak dogodek bi bil, če bi vi, amaterji iz dramske skupine KD Prečna, pripeljali s seboj kakšnega čisto ta pravega generala in ministra. Eh, potem ja, potem bi se v dvorani kar trlo strukturi! Kako naj ta glavica ve, da se na primer vzgojno-pedagoške strukture že nekaj let intenzivno ubadajo s preživetjem, da jim zmanjkuje časa celo za otroke? Kako naj ve, da nekakšna amaterska dramska skupina, ki vlačijo po odru nekega Mikelina (ali ni to sedeželejski politik?) sploh ne more vznemiriti? Morda bi vzemirala tudi s tem, če bi bila predstava recimo v ponedeljek od 10. ure — 10.45. Sicer pa se vsa Mirna ukvarja z razno črno, sivo in tja do rahlo vijoličasto ekonomijo. Tako težko prisluženi denarcev ne morejo Mirencani kar tako zapravljati za neko Afero mandragol. Š tem v zvezi so izjema upokojenci, posebno tisti z beneficirano delovno jabo, ki so se že v času službovanja v državni službi toliko najedli kultur, ne hrane, da sedaj upravičeno abstinirajo. Vidite, če bi na vse to pomislila tista študentka, bi bila ponosna, da se nas je v dvorani zbralo kar 28.

P. S.: To, da so nas z uprizoritvijo obogatili in da smo v komediji dobili odgovore tudi na zgornje sitnosti, je že druga zgodba.

STANE PEČEK

• Ne zanima ga kritika stanja, ker živi v blago-stanju.

ZLATA MARIJA IN FRANC KOVAČ — V soboto, 19. februarja 1939, sta se v farni cerkvi v Šmihelu vzela Franc in Marija Kovač iz Bršljina, minulo soboto pa sta, natanko po petdesetih letih, v otoškem gradu zakon potrdila z zlato poroko. Franc se spominja, da takrat ni bilo tako spomladansko in sončno vreme, snežilo je, da so se svatje komajda otepli snežink. Jubilatoma se je v zakonu rodilo 6 otrok, danes pa imata 15 vnukov in enega pravnuka. Vsa leta sta živela v Bršljini in Franc je daleč naokoli poznan kot dober mizar. Danes ga je za obličem in žago že zamenjal sin. (Foto: J. P.)

SLOVENSKE ŽENSKE ZA BOLNIŠNICO FRANJO

Slovenske ženske, organizacije, delovni kolektivi, pridružimo se vseslovenski solidarnostni akciji za rešitev partizanske bolnišnice Franje!

Franjo je pred kratkim hudo poškodoval zemeljski plaz. Zato vas pozivamo, da sredstva, ki jih običajno namenjate za obeleževanje 8. marca — mednarodnega dneva žena, letos namenite za obnovo tega enkratnega naravnega, kulturnega in zgodovinskega spomenika, ki je z likom dr. Franje Bidovec hkrati tudi spomin na pogum in poštrevnost slovenskih žensk med NOB.

Sredstva nakazujte na račun št. 52020-743-1146. Mestni muzej, Idrija, z oznako »Za bolnišnico Franjo«.

Svet za vprašanja žensk pri Predsedstvu RK SZDL Slovenije

Sredstva nakazujte na račun št. 52020-743-1146. Mestni muzej, Idrija, z oznako »Za bolnišnico Franjo«.

Obrnite se na pravega človeka!

Ko bi se pred letom dni obrnila na pravega človeka, tega zapisa danes ne bi bilo. O tem sem se prepričala pred nekaj dnevi. Hotela sem namreč dobiti neko knjigo. V pojasnilo naj povem, da je bil edini podatek o knjigi, ki sem ga imela, le naslov. Najprej sem poskušala v Pionirski knjižnici, vendar zaman. Bila sem prepričana, da jo bom dobila v Študijski knjižnici. Razočarana sem misel na to, da bom knjigo kdaj dobila v roke, opustila.

Želja pa je še vedno tlela v meni. Svojo težavo sem nekega dne, ko mi tudi v Ljudski knjižnici niso znali ustreči, zaupala prof. Bačerju. Ne samo da mi je podrobno razložil, kako bi prišla še do ostalih podatkov, o avtorju knjige, datumu izida in imenu založbe, ampak mi je te podatke čez nekaj ur sam sporočil po telefonu. Da je študijska knjižnica ustanova, ki je dolžna poiskati interesentno željeno knjigo ali pa ga vsaj usmeriti tja, kjer jo bo dobil, ni treba posebej poudarjati.

Knjigo sem končno dobila v Ljudski knjižnici. Ne gre toliko za knjigo, gre za to, kako nemočni smo nekjizničarji pred knjižničarji. Da o kakšni pomoči kot človek človeku sploh ne govorimo. Prav nasprotno me knjige učijo že dolga leta.

Kot v posmeh pa berem prav v tej knjigi: »Če te napake iz preteklosti ne izučijo, si do smrti obsojen, da jih ponavljaš.«

M. L.
Novo mesto

Dovolj je že eksperimentiranja

Splošno srednjo šolo imamo (tudi v Črnomlju) — kaj pa sedaj?

K zmešnjavi glede razpisa za novo šolsko leto so precej prispevale tudi različne informacije sredstev obveščanja. Nekateri so zatrjevali, da je B-smer v naravoslovni usmeritvi namenjena le 6 izvetim šolam od južne strani Gorjanec, vinorodnega Ljutomera, do hribovskega Tolmina.

Na skupščini Izobraževalne skupnosti Slovenije so nekateri delegati opozorili, da nas nekdo posiljuje s tem programom in da ni bilo predhodne širše javne razprave. Hvala bogu in sreča za slovenski narod, da je ni bilo, saj bi tudi ta program lahko postal poligon za bitko strok, kjer bi zmagal močnejši in vztrajnejši. Ravno zaradi tega smo morali preboleti že nekaj hudih otroških bolezni, med drugimi OTP in specialno usposabljanje učiteljev samoupravljanja. Ne dolgo nazaj je ta stroka zaradi zmanjšane fonda ur zagnala vik in

Smem upati v nestransko SZDL?

Mislim, da je treba SZDL ohraniti, vendar ne kot krovno organizacijo, temveč kot neapriorni politični prostor, kot demokratično politično areno

Ob nedeljskem prebiranju tednikov me je nekaj misli in ocen zamamilo k priložnostnemu zapisu, ki ga izročam uredništvu v sprejem in bralcem v presojo. Dotika pa se dolenske duhovne podobe. Ta naj bi bila po nekaterih znamenjih (trganje plakatov pred Ruplovim prihodom na novomeško katedro javnih pogovorov, maloštevilna prisotnost predstavnikov uradnih političnih teles, ki bojda zato ne prihajajo, ker so navajeni sedeti v prvi vrsti) duhovno enolična, pravovernna, provincialno teroristična. Nasilno odstranjevanje javnih obvestil res ni spridevalo zrelosti in kulturnosti. Z Ruplom, ki o slednjem piše v sobotni prilogi Dela, se človeško prizadeto strinjam, saj osebni ali skupinski politični vandalizem ali kakršnakoli prostaška objestnost nikdar ni bila v prid svobodi in napredku. Kdor koli je to počenjal in zaradi česar koli je to storil, naj ve, da s tem sramoti dolensko duhovno in politično življenje! O abstinenca na katedrskih razpravah, ki jih prireja teološko društvo, katerega član sem, in mladinska organizacija, ne bi zgubil besed, saj za lase privlečeno razlaga (prebral sem jo v Dolenjskem listu — intervju z organizatorji), zakaj predstavnikov uradnih političnih teles ni, ne dosega tistega strokovnega ali hipotetično teoretičnega nivoja, da bi bila vredna večje pozornosti. Ta je zgolj infantilna politikantska publika, nevredna celo manj kultiviranega duha! Recimo: pri Stanovnikovem obisku sem videl mnoge vidne uradne Dolenjce, ki so brez zadržev ali občutka prizadetosti na hodniku in stopniščih vztrajali v poslušanju, ob Grmičevem obisku ni

nihče silil v prvo vrsto, čeprav bi lahko; kako je bilo pri drugih povabljenih, ne vem, toda na pogovore, predavanja, diskusije, razstave, predstave in tako naprej Dolenjci menda hodimo kot občani in le malokdaj nekateri tudi po službene dolžnosti. Smo, o tem sem prepričan, v večini tisti, ki si ne damo vzeti svojega civilnega življenja in osebnih pravic, da si sami izbiramo in odpiramo osebni in skupni duhovni prostor. In moram reči, da je ta na Dolenjskem za vsakogar lahko kar bogat, duhovno prav nič enoličen. Samo v

**HALO,
DOLENJSKI LIST!**
Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnilni vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek popoldan, med 16. in 18. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

Splošni program, ki ga končno imamo, je po meri učenca in zdrave pameti (če se še borimo za socializem po meri človeka). Čas je, da tudi v šolstvu začnemo intenzivne iskatii poti do kvalitete, saj je dovolj eksperimentiranja s kvantiteto. Tudi v proizvodnji smo predolgo merili produkt v tonah, kar nas sedaj hudo tepe. Brez odlašanja moramo v šolstvo vpeljati najnovije izdelke pedagogike in metode in z njimi seznaniti učitelje, da strokovni predmetni aktivni ne bodo več eno samo tiranje s svetovalci vred. Končno si tudi učitelj zasluži toliko pozornosti in pomoči od za to postavljenih institucij.

Težnja po večji kvaliteti se utegne razbliniti v neuresničljive sanje, če bomo še dolgo pristajali na stabilizacijske ukrepe in strpali v oddelke čim več učencev, da se bomo uskladili z možnostmi. Družba ima tako šolstvo, kot si ga zasluži.

Ne moremo pozabiti, da je nekdanja gimnazija dala tej družbi veliko učiteljev (tudi matematikov in fizikov), zdravnikov, inženirjev itd. Torej nova smer ni naravoslovna smer »z napako«, prilagojena za podeželske šole, temveč je kvaliteten program, ki pa bo mladim pustil tudi nekaj časa za njihovo mladost, do česar imajo pravico.

GABRIJELA VIDIC-MIHELČIČ
ravnateljica Srednje šole
Edvarda Kardelja, Črnomelj

- Sem proti demokraciji, ker demokracija ne ponuja nobenih garancij dobrega. (Vinko Ošlak)
- Svet je navidez cvetoča greda, ki zaudarja, onesnažen s kemikalijami in puhlimi besedami. (Dr. Adolf Kinkela)

Sever zaprl Dom E. Kardelja

Da ne bi zlobneži našli v naslovu zlobne simbolike, naj povem, da je Sever priimek, ki ga že dalj časa uspešno nosi Andrej, regionalni elektroenergetski inšpektor. Dom Edvarda Kardelja v Metliki pa je zaprl iz povsem razumljivih razlogov. Ustrašil se je namreč, da bi prišlo do upepelive kulture žejnega metliškega občinstva.

Na stanje, v katerem se nahaja metliški kulturni hram, je bilo izrečeno že nešteto pripomb. Neprijetna in dotrajana elektroinstalacija je dobesedno izživala, da nekega dne pošlje 220 V skozi telo nesrečnega subjekta. Projekcijska kabina pa je, po besedah inšpektorja, bolj spominjala na celico z električnim siolom. Kinooperaterji so stopal vanjo pepelnato sivega obraza, znoječ se po dlaneh in pod pazduho. Izstopali pa so, režeč se belemu dnevu in celemu tednu življenja, ki je še pred njimi do naslednje kinopredstave.

Mnogi menijo, da je Andrej pretiraval, ko je zaprl kulturni dom. Strinjajo se, da je dom sicer v obupnem stanju, vendar pa nas zgodovina uči, da so kulturniki od Prešerna naprej vedno delovali v nemogočih

Novem mestu je toliko sila razgibane in pester likovne, muzejske in knjižnične ter fotografske razstave scene, pa literarne in književne strokovne in poetske doživljajske izpovedi, poleg tega pa še javnih in natečajnih strokovnih razprav o urbanističnih in arhitekturnih konceptih in rešitvah in ne nazadnje tudi najrazličnejših teaterskih nastopov na tehnološko in tehnično postaršem odru, da, če smo pošteni, o duhovni enoličnosti lahko pripovedujemo le ljudje s slepo pego v glavi.

Morda pa bi bolje rabilu izraz »politična enoličnost!« Laho bi v zvezi z njo vprašali, kaj je s političnim pluralizmom v tej Trdinovi pokrajini? Priznam, priložnostni zapis je nastal predvsem zaradi tega vprašanja. Ob Ruplovem razmišljanju, ki zadeva vprašanje, kakšna bi lahko bila v prihodnje nacionalna politična shema, torej tudi dolenska, mi je predvsem blizu tista njegova ugotovitev, kako dvomi o koalicijski vlogi Socialistične zveze, če bo ta imela še lastno članstvo. Tudi jaz dvomim in bi morebiti res prišlo do zmede. Vendar rešitev problema vidim povsem drugače, celo drugače kakor uradna politika. Mislim, da je treba Socialistično zvezo ohraniti, toda ne kot krovno organizacijo ali kot prostor kolektivnih političnih subjektov — ti naj po mojem svobodno in na stroške lastnega članstva cveto v pluralnem nacionalnem političnem prostoru — ampak kot neapriorni politični prostor ali kot nekakšno demokratično politično ali programsko politično in kadrovsko areno za vsakogar, ki želi prav v njej in prek nje dobiti večinsko podporo za svoje ideje, zamisli, predloge, programe, projekte v celoti ali samo v zvezi s tistimi in takšnimi vsebinami, ki jih tudi drugi sprejemajo. Takšna Socialistična zveza bi bila torej za vsakogar in za vsako gibanje zgolj možnost, tako na krajevni, kakor tudi na občinski in republiški ravni, da dobi pravico in možnost priti v programskem in kadrovskem smislu v delegatski skupščinski parlament. Prav nič me ne bi motilo, če bi se ustanovila tudi Zveza socialistov, toda vse zdajšnje in morebitne nove politične zveze in razne projektne in programske skupine naj iščejo svojo možnost prav na javnih programsko-volilnih sestankih, zborih Socialistične zveze kot za nikogar v naprej dane arene demokratičnega programskopolitičnega in vsakršnega drugega dialoga — po volji ljudi, ki bi vstopali vanjo.

Komur bi uspelo dobiti zaupanje ljudi, bi ga moral dokazati z delom, kdor ne bi uspel, bi imel pravico upati in še poskušati, da o kontroli sploh ne govorimo! Zato: naj cveto organizacije, če je taka volja ljudi, toda nikar monopolizma, forumskih koalicijskih v vseljudnem političnem parlamentu enakih možnosti za vsakogar in možnost za tiste, ki si bodo pridobili naklonjenost večine!

Smem upati v takšno, nestransko Socialistično zvezo? Smem, saj smo menda svobodni ljudje, ljudje, ki tudi z nemogočim smemo ploditi duhovno različnost — za čas, ko bo nemogoče mogoče!

FRANCI ŠALI

DOMAČE TRNJE

- K družbenemu programu je veliko prispeval. Kradel je manj, kot bi lahko.
- Vse je že pod vodo, oni pa še kar naprej gasijo.
- Ali ni svinjarija, da so jim za vile, hiše in stanovanja podtaknili tako poceni kredite?
- Komunistični verniki se bojijo strankarskih nebes.

MIRAN SKALAR

Ne želimo, da se preselijo »ekološke bombe« z dvorišč delovnih organizacij na naše območje, saj je naše področje že dovolj preobremenjeno s sedanjo komunalno deponijo. Slednja po nekaterih trditvah strokovnjakov v študiji ni več komunalna deponija, ampak nekaj drugega, ker se tam že deponirani posebno nevarni odpadki II. in III. kategorije. Ker sta ob sedanjem leskovski komunalni deponiji v celoti prejeta strokovnost in človeški faktor, se bomo nikdar strinjali z gradnjo deponije posebno nevarnih odpadkov na Leskovcu.

Lično smo preučili študijo možnih lokacij deponije posebnih odpadkov občine Novo mesto in oceno sepa. Ob akta nakazujejo, da je umestno graditi dr. gjsko deponijo, in to je nasprotno tistemu, o čemer so nas prepričevali sedaj in bivši predstavniki strokovnih institucij. Komu naj verjamemo? Njihove izjave se menijo, kot menjajo srajce.

Po sedanjih izkušnjah bi lahko v naslednji stopnji pričakovali na Leskovcu s najmanj gradnjo sezgajalne posebnih odpadkov, nato odlagalniše jedrskih odpadkov — vse najprej za potrebe občine Novo mesto, potem regije, nato republike.

Sodeč po študiji bi posebne odpadke deponirali v sodih, ki bi postopno pridobili, torej so možni veliki rušilni vplivi na okolje. Kajti ne gre res samo za posebne odpadke nekaterih novomeških delovnih organizacij. Gre tudi za deponiranje drugih posebnih odpadkov, ki jih študija ne navaja z nazivom.

Krajevna skupnost Brusnice in družbenopolitična organizacije in društva

MATJAŽ RUS

SPOROČILO PODODBORA

Kolegij Pododbora za varstvo človekovih pravic za Dolensko in Belo krajino zahteva od skupine delegatov in skupine delegatov za gospodarsko področje ZZZ skupščine Slovenije, da obravnava informacijo o delu skupine delegatov in njeno oceno povejša in ločeno mnenje k tej oceni, zlasti 4. in 5. ločeno mnenje.

Pododbor zahteva od skupine delegatov za zbor občin skupščine SR Slovenije in skupine delegatov za gospodarsko področje ZZZ skupščine SR Slovenije, da glasujejo za sprejem informacij o delu skupine delegatov in njeno oceno povejša in ločeno mnenje k tej oceni, zlasti 4. in 5. ločeno mnenje.

Od skupin delegatov zahtevamo, naj se v skupščini SR Slovenije zavzemajo za javno objavo sprejete ocene ustavnosti in zakonitosti poraveja.

Pododbor za varstvo človekovih pravic Dolenske in Bele krajine

Komu naj po vsem tem še verjamemo?!

Odprto pismo KS Brusnice o gradnji odlagalnice na Leskovcu

»Protideponijska« komisija v KS Brusnice je na sestanku 5. februarja sprejela več ugotovitev in sklepov. Ugotovila je, da prebivalci naše krajevne skupnosti posebej odklanjajo gradnjo deponije posebnih odpadkov, ki vsebujejo nevarne snovi (v nadaljevanju: posebni odpadki), saj so bili z gradnjo deponije komunalnih odpadkov močno opeharjeni. Skoraj popolnoma je odpovedal »človeški faktor« tako po strokovni kot drugih platih. Na odlagalnišče se vseskozi deponirajo tudi komunalne odpadke, za kar krajevna skupnost ni dala soglasja. Takega soglasja naše krajevne skupnosti ni bilo govora o posebnih odpadkih, ampak je šlo le za komunalne odpadke. Zaradi nepravilnosti na komunalni deponiji smo krajano ogroženi. Ogrožena je naša javna osrednja šola, saj zelo onesnažena voda iz komunalne deponije in bližnjega izvira odteka v Krko. S komunalnim odlagalniščem so posebej ogroženi prebivalci Leskovca, Tolstege vrha, Dolnje Sahačole in Mokrega polja, zaradi gostega cestnega prometa pa tudi krajani Rateža, Malinca, Velikih Brusnic ter Leskovca. Zato zahtevamo, da se takoj sanira deponija komunalnih odpadkov in uredi postavljanje komunalne deponije. Ob tem je treba omogočiti normalno delo, življenje in gospodarjenje prebivalcev naše krajevne skupnosti, zlasti omenjenih vasi. Ugotovili je treba onesnaženost pitne vode v vodnjakih v Leskovcu, Doljnem Sahačolu in na Tolstem vrhu in dokler to stanje ne bo ugotovljeno, je potrebno brezplačno dostavljati vodo v omenjene tri vasi. V vsaki vasi je potrebno zgraditi vodovod, saj so negativni vplivi zaradi komunalne deponije tako poveljali, da sta ogrožena zdravje in življenje ljudi, živali in rastlinja. To zahtevamo tudi zaradi tega, ker so se negativni vplivi šele začeli in po zakonitosti njihovi vplivi šele začeli in po zakonitosti glavno onesnaževanje šele pride. Zahtevamo gradnjo pločnika in javne razsvetljave ob glavni cesti na Ratežu in ob cesti Ratež-Male Brusnice-Velike Brusnice-Leskovca. Na komunalni deponiji je potrebno urediti protipožarno zaščito. Ugotovili je treba odgovornost posameznih delavcev v DO Komunalna Novo mesto in državi, zato naj se sprožijo ustrezni postopki. Zahtevamo odškodnino za nazaj v višini 100.000.000 din za negativne vplive na okolje in zaradi zmanjševanja javne koristi, obenem zahtevamo odškodnino, ki bomo določali v naprej za posameznik, ki tekoče leto. Zahtevamo še okrepitve nadzor s strani inšpekcijskih služb, postaje mehanice itd.

Ne želimo, da se preselijo »ekološke bombe« z dvorišč delovnih organizacij na naše območje, saj je naše področje že dovolj preobremenjeno s sedanjo komunalno deponijo. Slednja po nekaterih trditvah strokovnjakov v študiji ni več komunalna deponija, ampak nekaj drugega, ker se tam že deponirani posebno nevarni odpadki II. in III. kategorije. Ker sta ob sedanjem leskovski komunalni deponiji v celoti prejeta strokovnost in človeški faktor, se bomo nikdar strinjali z gradnjo deponije posebno nevarnih odpadkov na Leskovcu.

Lično smo preučili študijo možnih lokacij deponije posebnih odpadkov občine Novo mesto in oceno sepa. Ob akta nakazujejo, da je umestno graditi dr. gjsko deponijo, in to je nasprotno tistemu, o čemer so nas prepričevali sedaj in bivši predstavniki strokovnih institucij. Komu naj verjamemo? Njihove izjave se menijo, kot menjajo srajce.

Po sedanjih izkušnjah bi lahko v naslednji stopnji pričakovali na Leskovcu s najmanj gradnjo sezgajalne posebnih odpadkov, nato odlagalniše jedrskih odpadkov — vse najprej za potrebe občine Novo mesto, potem regije, nato republike.

Sodeč po študiji bi posebne odpadke deponirali v sodih, ki bi postopno pridobili, torej so možni veliki rušilni vplivi na okolje. Kajti ne gre res samo za posebne odpadke nekaterih novomeških delovnih organizacij. Gre tudi za deponiranje drugih posebnih odpadkov, ki jih študija ne navaja z nazivom.

Krajevna skupnost Brusnice in družbenopolitična organizacije in društva

DOLENJSKI LIST V OČEH BRALCEV

Najbolj so se odrezali bralci iz novomeške občine, če štejemo število izpolnjenih anket (315), merjeno v odstotkih glede na število naročnikov, pa je odziv najboljši iz sevniške občine (4,24%). Za njima sta trebanjska in krška občina (94, 90), najmanj odziva pa je bilo, kot običajno, iz kočevske in ribniške občine (17, 12), kjer tudi sicer nimamo večjega števila naročnikov. Regijsko gledano, smo iz dolenjske regije dobili 517 izpolnjenih anket, iz posavske 218, iz kočevsko-ribniške pa 29.

VSİ GA RADI BEREJO

Anketo so izpolnjevali ljudje vseh starosti in izobrazbe. Prevladujejo bralci, stari od 25 do 50 let, ki jih je slaba polovica (42%). Pri izpolnjevanju so bili zavzeti tudi prekajeni naročniki, ki štejejo zdaj že več kot 50 let, teh je tretjina (33%), in mlajši od 25 let, ki jih je za četrtino (25%) vseh anketiranih.

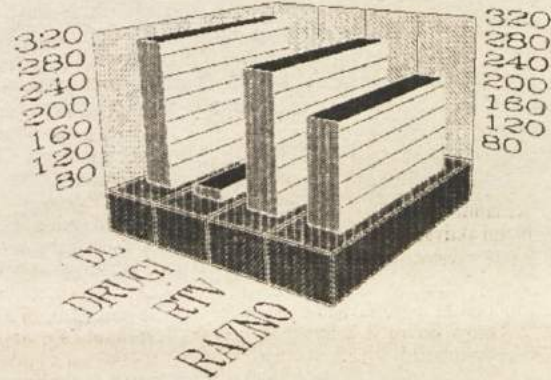
Po izobrazbi prevladujejo anketiranci z osnovnošolsko ali poklicno izobrazbo (53%), medtem ko je anketirancev s srednješolsko izobrazbo 38% in z višjo ali visoko slabih 9%. Takšna izobrazbena sestava anketirancev se v grobem pokriva z izobrazbeno strukturo prebivalstva na našem območju.

Ljudje so radovedni po naravi, radovedni in željni najrazličnejših informacij. Medijev množičnega obveščanja seveda ne manjka, še posebno, odkar je izbor popestren z lokalnimi radijskimi postajami in novincem med njimi, Studiom D. Kljub poplavi časopisov pa se kot na osnovni in poglaviti vir informiranja — visoke cene najbrž vse bolj odločujoče posegajo vmes — naši bralci in naročniki še najbolj zanesejo kar na Dolenjski list. Domači tednik je poglaviti vir informacij dobri tretjini anketirancev (36%). Nekaj manj (32%) je takih, ki poglavite informacije dobijo po radiu in televiziji, tadva sta nedvomno postala nepogrešljiva družinska člana, medtem ko četrtini anketirancev predstavlja osnovni vir informacij vsi mediji skupaj. Dolenjski list, radio, televiziji in drugi časopisi.

Bralci torej radi berejo Dolenjski list. A ne samo to, berejo ga redno. Kar 93%, se pravi veličini, je Dolenjski list redno vsakotedensko branje, ostali anketiranci pa ga berejo občasno, ko jim pride v roke, bodisi da si ga kupijo ali jim pride pod roke v službi, pri znan-

ANKETA DL 1989

Viri obveščanja

cih ali sorodnikih. Če nas tak občasni bralec pohvali, hvala gotovo nekaj velja, saj Dolenjski list lahko primerja z drugimi, kot je to ugotovil Franc Lužar z Jesenic, ko je pripisal: »Občasno z zanimanjem prebiram vaš list. Dolenjski list je najboljše med drugimi podobnimi lokalnimi listi, ki jih več poznam.«

LEPE OCENE ZA ČASOPIS IN PRILOGO

Dolenjski list smo z anketo na nek način poslali v šolske klopi, iz katerih se je vrnil z lepim spričevalom. Anketiranci so z ocenami slab, dober in odlični ocenjevali redni časopis in njegovo štirinajstnevno Prilogo. Časopis je dobil izredno malo slabih ocen, manj kot 1% anketirancev ga je ocenilo za slabega, medtem ko so bili do Priloge kritičnejši in je 5% anketirancev Prilogo ocenilo za slabo. Časopis je dobil več odličnih ocen od Priloge, dobrih ocen pa sta dobila oba enako, in sicer je tri četrtine anketirancev dalo takšno oceno. Do Priloge so bili kritični predvsem mlajši in višje izobraženi bralci, ki pa so hkrati Prilogo ocenili z največ odličnimi ocenami.

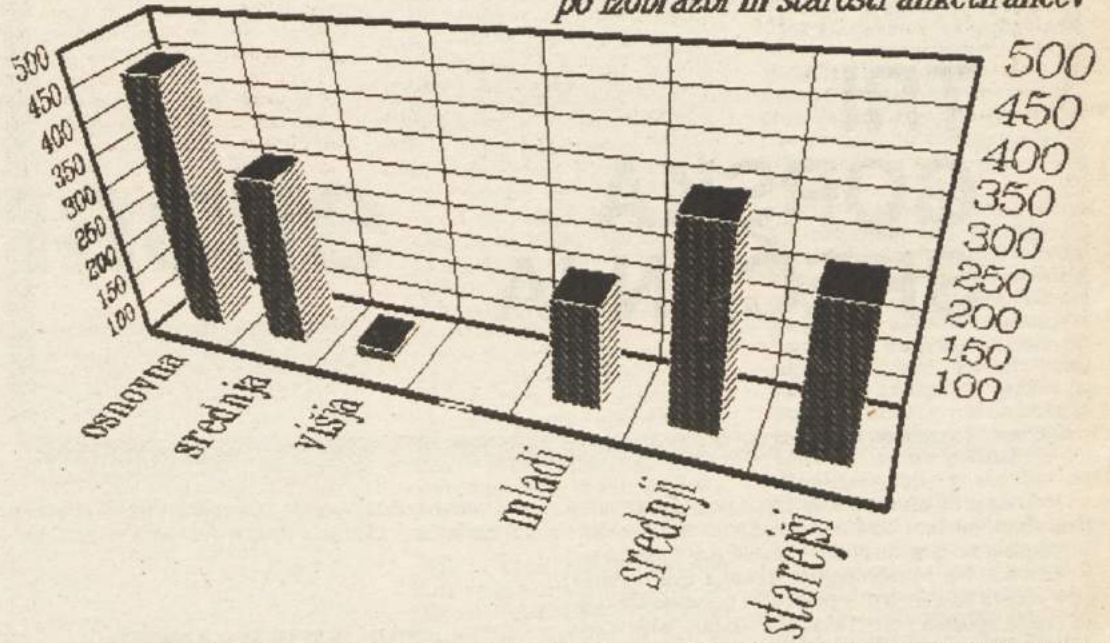
Ni lepo, da se hvalimo sami, saj vemo, kako je z lastno hvalo, ki da se pod mizo valja, prav pa je, da iz množine pohval izpišemo vsaj dve. Pepca Ulepič iz Tršćine, ki prejema Dolenjska že od samega začetka izhajanja, je med opombami napisala: »Mi je zelo všeč in zame je praznik, ko mi poštar prinese Dolenjsca.« Beti Grebenc iz Trebnjega pa je zapisala prisrčno pohvalo: »Brez Dolenjskega lista si ne morem predstavljati sredine tedna — hvala zanj!«

MLAJŠI BI RADI VEČ STRANI IN SLIK

Ko smo pred časom pod silovitim pritiskom cen papirja in tiskarskih stroškov šli v krčenje obsega časopisa in smo bili prisiljeni nekoliko pritrčiti ter drugače

PREGLED ANKETE

po izobrazbi in starosti anketirancev

počesati tudi Prilogo, seveda ne vsebinsko, smo se spraševali, ali bo bralcem nova Priloga povšeči ali ne in ali bodo kaj hudo godrnjali zaradi nekaj manjšega obsega časopisa. Naši strahovi so bili, vsaj kar se Priloge tiče, odveč. Anketa je pokazala, da veliki večini bralcev (93%) takšna Priloga ugaja. Četrtini anketirancev se zdi obseg časopisa premajhen, 71% jih meni, da je obseg pravega, nekaj (7%) pa je tudi takih, ki se jim tudi skrčen časopis zdi preobsežen. Glede obsega so najbolj zahtevni mlajši bralci, med katerimi ni bilo niti enega mnenja, da je časopis preobsežen, jih je pa več kot tretjina (37%) menila, da je obseg premajhen. Nasprotno je bilo sorazmerno največ odgovorov, da je obseg časopisa prevelik, med bralci z višjo in visoko izobrazbo, a tudi tu gre za vsega 3%.

Dolenjski list ni ilustriran tednik, vseeno pa nekaj prostora namenja slikovnemu gradivu, zvečine seveda novinarski fotografiji. Slednje je v skrčenem obsegu časopisa nekaj manj kot pred leti, videti pa je, da je zastopanost fotografij še vedno pravnja. Tri četrtine anketirancev meni, da jih je v časopisu dovolj, skoraj četrtini bi ustrezalo nekaj več fotografij, vsega 3% pa je takih, ki bi si jih želeli v časopisu še manj, kot jih je že zdaj. Slikovnemu gradivu so bolj naklonjeni mlajši in srednje izobraženi bralci, medtem ko starejši in višje izobraženi bralci fotografije ne pomenijo toliko.

Manj zadovoljstva je z zastopanostjo reklamnega gradiva v časopisu. 60% anketirancev meni, da je ravnopravno prav prostora namenjenega reklamam, za 27% bralcev je reklam preveč, 13% pa jih meni, da bi jih bilo lahko še več. Reklame najbolj motijo višje izobražene bralce, saj jih je kar 36% obkrožilo odgovor, da je reklam preveč, niso jim naklonjeni tudi srednje izobraženi ter starejši bralci, medtem ko je mlajši rod, kot je videti, bolj vujen živeti z njimi. Celo za 21% mlajših anketirancev je reklam premalo.

NOVINARSKI PRISPEVKI BOLJ KRITIČNI!

Če smo prej navedli nekaj pohval, dajmo zdaj zapisati še nekaj kritičnejših razmišljanj. »Novinarski prispevki so včasih preveč pristranski, premalo si prizadevajo odkriti resnico,« je na svoj anketni list pripisal Darko Bukovec iz Velike Loke. Enako kritično pripominja Franc Kump iz Novega mesta, naj bodo članki »pisani kar najbolj objektivno, predvsem pa temelječ na resnici,« češ da so včasih napisani »neobjektivno, enostransko, tendenciozno in senzacionalistično.« Bralci so torej kar občutljivi za kritičnost in objektivnost novinarskega pisanja. Anketa kaže, da so kritični glasovi sicer v manjšini, a s 30% takih, ki so jim novinarski prispevki na splošno premalo kritični, vseeno dovolj opazni, da bo najbrž treba nekoliko bolj naostriti novinarska peresa, posebno še v današnjih časih, ko je izražanje kritičnih razmišljanj svobodnejše. Izrazitejšje kritično nastrojeno so mladi in srednje izobraženi bralci.

Razveseljivo je, da je ogromni večini naše pisanje dovolj razumljivo. Samo 6% je takih, ki so obkrožili odgovor, da prispevki v povprečju niso dovolj razumljivi. Dokaj zadovoljni pa so tudi s povprečno dolžino prispevkov; več kot tri četrt jih meni, da je dolžina prispevkov pravnja.

DOMAČE ZANIMIVOSTI NAJBOLJ PRILJUBLJENE

Okusi in zanimanja so različni. Ljudje pričakujejo od časopisa najrazličnejše informacije, najraje pa vsakdo prebira prispevke s področja, ki mu je na nek način najbolj priljubljeno. Z anketo smo poskušali ugotoviti, katere zvrsti so pri bralcih najbolj priljubljene. In ugotovi-

vili smo podobno kot v prejšnjih anketah. Na samem vrhu lestvice priljubljenosti so domače zanimivosti. Sledijo jim zanimivosti iz sveta. Oboje je v vrhu zanimanja bralcev ne glede na starost ali izobrazbo. Za pisanje z drugih področij pa že vlada po starostih in izobrazbi bolj razčlenjeno zanimanje. Na tretjem mestu lestvice je pisanje s področja kriminala, kateremu pa starejši in višje izobraženi niso tako naklonjeni. Precejšnje je zanimanje za gospodarsko tematiko, za pisanje o gospodarstvu so manj navdušeni le mladi in anketiranci z osnovnošolsko izobrazbo, medtem ko ga višje izobraženi postavljajo na tretje mesto lestvice priljubljenosti.

Dokaj izenačeno je zanimanje za podlistke, zgodbe in podobno branje, ki ga anketiranci postavljajo na peto mesto. Posebej pa je bilo v mnogih samoiniciativnih opombah navedeno, da bi morali za branje te vrste redno skrbeti v vsaki številki, pa naj bodo to tudi sicer priljubljene vaše zgodbe, podlistki, reportaže, potopisi ali kaj podobnega.

Da je splošno zanimanje za kmetijstvo manjše od zanimanja za že omenjene zvrsti, je kar razumljivo; razumljivo pa je tudi, da starejši bralci (med njimi je še največ kmetov ali vsaj ljudi, ki so živeli v tesnejšem stiku z zemljo) postavljajo prispevke o kmetijstvu kar na 3. mesto. A ker je zanimanje pri drugih skupinah bralcev precej manjše, se je na koncu uvrstilo na 6. mesto.

Podoben položaj imajo športni prispevki, ki so se uvrstili na skupni lestvici za kmetijstvom na 7. mesto, medtem ko so jih mlajši bralci postavili mesto višje, starejši pa na zadnje.

Zelo razčlenjeno je zanimanje za prispevke s kulturno tematiko. Na skupni lestvici priljubljenosti kultura zaseda predzadnje mesto, nad čimer bi se moral zamisliti še kdo drug, ne samo novinarji. Na dno zanimanja so postavili anketiranci z osnovnošolsko izobrazbo in bralci srednjih let, medtem ko so jo višje izobraženi uvrstili na 5., anketiranci s srednješolsko izobrazbo pa na 7. mesto. Enako naklonjeni so ji starejši bralci.

Na zadnjem mestu je politika, ki ne zanima predvsem mlajših in srednjeizobraženih bralcev, nekaj bolj pa politične prispevke prebirajo bralci srednjih let in višje izobraženi.

CENA JE VSE VIŠJA OVIRA

Naš naročnik Valentin Goričanec iz Starega Loga je na koncu anketnega vprašanja »Dolenjskemu listu bi se odpovedali zaradi:« jasno in kratko zapisal »smrti«. Ne cena, ne slabo pisanje, ne neredna dostava in ne zmanjšan obseg, razen bele gospe, ga ne bi odvrgli od domačega tednika. Res pripadnost, ki mora navdati s toplino vsakogar, ki živi v Dolenjskem listom. Prav tako so nas vse razveselili številni (18%) anketiranci, ki so pripisali, da se časopisu sploh ne bi odpovedali.

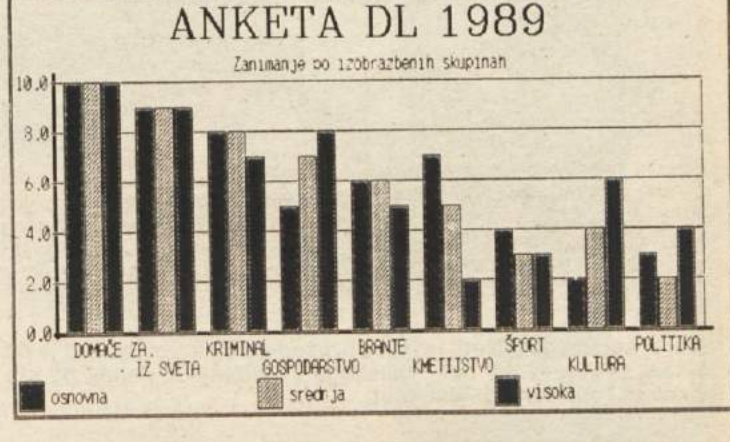
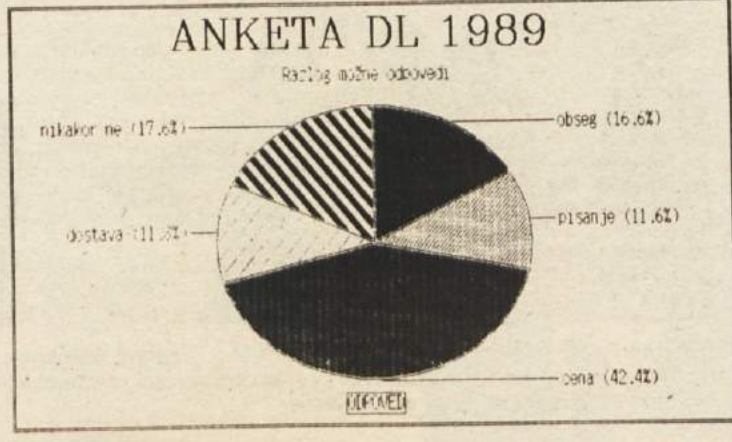
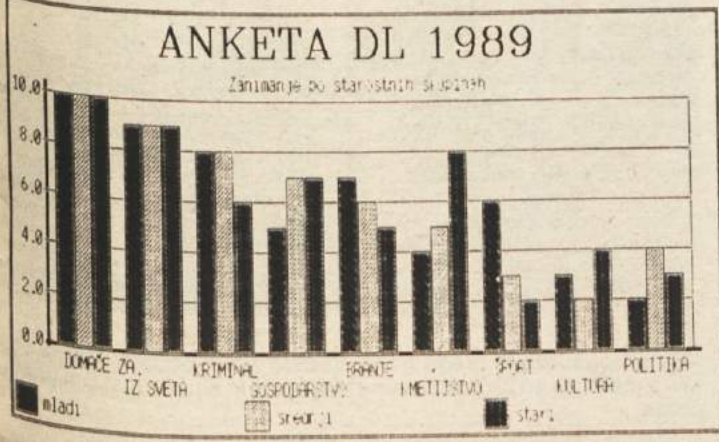
Zamislili pa smo se nad tem, da je vse večje število (42,35%) tistih, ki s strahom gledajo na ceno časopisa. Še posebno med starejšimi bralci, med katerimi je verjetno veliko upokojencev (kakšne so povprečne pokojnine, pa se ve), in med nižjeizobraženimi, ki se najbrž ne morejo ponašati s prav visokimi osebnimi dohodki, je največ takih, ki se jim zdi cena eden od tistih razlogov, zaradi katerega bi bili primorani odpovedati se Dolenjskemu listu. Precej je tudi takih bralcev (17%), ki razmišljajo, da bi se odpovedali Dolenjskemu listu zaradi manjšega obsega, medtem ko nekoliko manjši, a vseeno dovolj velik del bralcev in naročnikov (12%) moti neredna dostava časopisa. Dobivajo ga dan ali dva kasneje, včasih sploh ne. Tu smo na uredništvu brez moči in lahko le upamo, da bodo na pošti kaj bolj zares vzeli svoje družbeno pomembno poslanstvo.

MILAN MARKELJ

ODZIV PRESENETLJIVO VELIK

Odziv ni bil velik le po številu anketirancev, marveč je rekorden tudi, če ga merimo v odstotkih. Na letošnje anketo je odgovorilo 3,52 odstotka vseh naročnikov, medtem ko je, denimo, leta 1985 odstotek anketirancev znašal 1,56. A že tudi poldrug odstotek je za analizo močan vzorec, kaj šele 3,5. Podatki, ki smo jih zbrali s tako velikim odzivom, nam torej nudijo dokaj verodostojno sliko mnenja bralcev.

Odgovori so prišli iz vseh devetih občin, ki jih Dolenjski list s svojim poročanjem pokriva, presenetljivo veliko (86) jih je prišlo tudi iz drugih krajev Slovenije, kjer žive naši ljudje in so naročeni na Dolenjsca, ker jim pomeni vez z domačimi kraji. Nekaj izpolnjenih vprašalnikov je prišlo celo iz drugih jugoslovanskih republik in iz tujine, kjer je Dolenjski list prav tako razširjen med »zavednimi« Dolenjci. »Iskreno povem, da vsak teden težko pričakujem Dolenjski list, saj z njim ohranjam stik z domovino,« je v svojem spremnem pismu ob anketnem listu zapisal Franci Smrekar iz Zürich. S temi besedami je najbrž izpovedal misel marsikaterega naše ga naročnika in bralca, ki živi zunaj ožje ali širše domovine.

Milan Markelj
Tone Jakše

Z avtomobilom IMV na jug Evrope

TRI GORSKA SREČANJA

»Moj oče je bil komunist in bi me pri pričubil, če bi še živel. Zato, ker sem fašist.« je v mešanici srbohrvaščine, poljščine in grščine pripovedoval Paulos neznanega priimka. Na zgovornega možakarja sva naletela proti večeru zadnjega dne potovanja po severni Grčiji, ko sva se spustila z divjih in strahovito pustih kamnitih gorskih planjav grškega dela Makedonije in se za odpočitek ustavila ob mali občestni gostilnici. Paulos je zapazil jugoslovansko registracijo na avtomobilu in se je kar nalepil na naju. Ni pustil, da bi si plačala pijačo, marveč je naju gostil, kot bi bila njegova največja in dolgo pogrešana prijateljica.

Vmes pa je govoril, da se je kar kadilo. Zvedela sva za njegovo življenjsko zgodbo in kakih stokrat za njegovo politično prepričanje, na katero je bil strahovito ponosen. Morda je tudi opazil, da ga gledava kot živo čudo — živlega fašista zares še nisva nikoli videla — in je zato še bolj poudarjal svojo temno ideološko pripadnost.

DIKTATURA NI POZABLJENA

Veliko hudega je preстал. Življenje bi ga moralo obrusiti v kaj bolj plemenitega in izkušnje bi mu morale oblikovati človečnejša prepričanja. Kaj ga je nagnilo k fašizmu, je za naju ostala skrivnost. Kot sedemletnega dečka ga je zajela krvava državljanska vojna, ki je v severnem delu Grčije najdlje in najbolj strahovito divjala. Njegov oče, prepričan komunist in borec Elasa, grške narodnoosvobodilne vojske, ki so jo vodili komunisti, je po porazu komunistov prebežal v Jugoslavijo, v Srbijo, in z njim seveda tudi družina. Pot jih je čez desetletje vodila naprej na Poljsko, kjer se je družina razšla. Paulos in eden od njegovih bratov sta nekaj časa živela na Češkem, kjer njegov brat živi še dandanes, medtem ko se je Paulos vrnil v Grčijo in si tu ustvaril novo življenje in novo prepričanje. Fašizem je bil takrat, ko se je dolgoletni izseljenec vrnil v domovino, vladajoča ideologija v Grčiji. Kasneje je bila vojaška hunta vržena z oblasti, črno obdobje diktature je zamenjal večstrankarski parlamentarni politični sistem, ki je omogočil, da je na oblast prišla socialistična stranka.

Paulos pa se je po zmagi socialistov še bolj pogreznil v fašistično prepričanje. Ko nama je govoril o sedanjih razmerah v Grčiji, je imel za Pasok in socialistično vlado samo slabe besede, hkrati pa je na glas sanjaril, da se bo sedanja vlada prav kmalu zrušila in da bo ponovno napočil čas discipline, reda in trde roke.

»Kakšna demokracija pa je to, če policaj ne sme prijeti in zapreti človeka, ki mu je sumljiv. Nič ne morejo, ljudje so zaščiteni, samo o pravicah govorijo, a vse to je anarhija in nered,« se je pridrušal.

Beseda je nanasla tudi na Makedonce in Jugoslavo. Zvedela sva, da v tem delu Grčije živi veliko Makedoncev, vendar pa je zaanje boljše, če tega ne poudarjajo in so raje samo Grki. Paulos jih je imel za cigane in lenuhe. Prav presenetilo naju je, ko je povedal, da je tudi lastnik bifeja Makedonec, a da noče govoriti makedonsko. Priklical ga je k najini mizi. Karlos, kot je bilo lastniku ime, se je z nama pomenil nekaj besed v makedonsko-srbski mešanici. Povsem mirno je prenašal žaljive pripombe Paulosa na račun njegovih sonarodnjakov. Povedal je le, da je prebivalstvo skoraj v večini makedonsko, da med seboj sicer govorijo v materinem jeziku, javno pa v glavnem grško, ker so dejansko Grki. Zares, nerazvita narodna zavest, ki jo Grki nalašč puščajo tako.

Za slovo od Grčije, ki jo bova ohranila v lepem spominu, sva torej tako kot ob prihodu vanjo zaznala nekaj temnejših tonov v njeni podobi. A tako je življenje, ima tudi temne, ne samo svetle plati. Dolga obdobja mraka

pač vedno puščajo sence v človeških dušah, v nekaterih trajnejše in globlje, v drugih bežnejše in rahlejšje.

ŽIVLJENJE V SAMOTI

Drugo najino srečanje na gorskih cestah je bilo veliko prijetnejše. Naletela sva na preproste ljudi, preprostih, a jasnih misli ter neposrednega, pristnega gostoljubja.

V gorah nad Ohridom naju je po prestopu meje, ki je minil brez vsakršnih zapletov (le cariniku sva morala razložiti, da nisva novinarja Mladine in da v Sloveniji izhajajo tudi drugi časopisi) doletela noč. Od dolge vožnje skozi Egejsko Makedonijo, preko plodne pelagonske ravnine in preko gorske verige Pelistra sva bila že krepko utrujena, zato sva z avtomobilom zavila s ceste na prvi zasileni parkirni prostor, na katerega sva naletela, ter se spravila spat. Gorsko tišino so le poredkoma zmotili avtomobili, ki so vozili mimo, in pasje lajanje. Slednje nam ni šlo prav v račun. Nobenega naselja nisva videla daleč naokoli. Zgubljen ali potepen pes, sva si mislila.

Hladno jutro naju je opomnilo, da nisva več v topli Grčiji in da je tu jesen, hkrati pa nama je pojasnilo, od kod pasje lajanje. K avtomobilu sta prišla dva možakarja s psom in oborožena s puško. Spraševala sta naju, ali sva ponoči slišala kaj sumljivega, kakšen hrup, vpitje ali kaj podobnega, in če se je ponoči poleg naju še kdo ustavil. Nič takega nisva slišala razen pasjega lajanja.

Beseda je dala besedo, v kozarčke je steklo nekaj kapelj doljenjskega sadjevca za dobrodošlico in zoper jutranji hlad, mrka možakarja pa sta snela jezne maske in pokazala svoj pravi obraz, obraz preprostih rejcev in pastirjev ovac. Povedala sta, da jima je nekdo ponoči povozil psa, to pa je za ovčerejca huda izguba. Dober ovčarski pes je vreden kar nekaj ovac. Že ponoči sta opazila, da sva pripeljala midva in se ustavila, pa sta menila, da sva morda kaj slišala ali videla, kdo bi utegnil povoziti njunega šarplaninca. Potem pa sta naju povabila v svojo zasilno pastirsko kolibo, skrito v gozdu.

Sedli smo na šture ob preprosti kolibi, opremljeni le z nekaj najnujnejšega, pogradom, polico za nekaj posode in ognjiščem, dva lepa in močna šarplaninca sta legla na tla blizu ograde, v kateri se je drenjala čreda ovac in nekaj koza, nato pa sta Mile Budžakovski, lastnik črede, in Naume Taseski, njen pastir in Miletov pomočnik, spregovorila o pastirskem življenju.

»Trda работа je ovčarski kruh, a lepa. To je zdravo življenje, na prostem, v naravi. Samo bolj samotno je,« je povedal Naume, ki je prepasel že nekaj deset let svojega življenja po gorskih pašnikih resenske in ohridske občine. »A zdaj je vse lažje, kot je bilo prej, Mile mi večkrat na teden pripelje svežega kruha in kar še potrebujem. Če je treba, me zapelje tudi domov, da pogledam, kako je z družino.«

»Večina ovac je mojih,« se je pohvalil Budžakovski. »Naume je dober pastir, zato ga najamem za pašo. Z ovčerejo se da kar dobro zaslužiti. Prodajamo ovčji sir in meso, vse gre brez težav v prodajo. Zares se bolje živi kot prej. In tudi moderniziramo se. Letos sem prvič poskusil z umetno osemnitvijo ovac. Tako se bodo vse ovce kotile enkrat sredi oktobra, za novo leto bodo jagneta težka že okrog 20 kilogramov in primerna za prodajo.«

Potem je predvsem Naume pripovedoval o samotarskem pastirskem življenju, o nevarnih srečanjih z medvedi in volkovi. »Pred dvema tednoma mi je medved odnesel tri ovce. Skodo sva prijavi in dobila bova povračilo. Najraje bi zverino kar sam počil, a kaj, ko se medveda ne sme streljati. Volka pa lahko počiš, to ni prepovedano.«

Na vprašanje, ali ga ni strah samega v divjini, se je Naume zasmejal: »Kje pa! Pri sebi imam puško, Mrkega in Murga. Ti trije me najbolj varujejo. Mrki se je že spravil na medveda in ga odgnal, oba z Murgom pa sta se večkrat spopadla z volkovi. Res škoda je Džekija, ki so ga ponoči povozili. Ta je bil prav neustrašen pes. Sploh so naši šarplaninci zlata vredni. Nič jih ni treba učiti. Ko pridejo na svet, že znajo vse, kar je potrebno za čuvanje ovac. To imajo v krvi.«

Se bi posedali ob kolibi in besedovali, ko bi naju ne klicala pot. Naumu in Miletu čas teče drugače, po njunem je časa vedno dovolj in se nikdar nikomur ne mudi, nama pa, padalcema iz drugega sveta, pač ni bilo mogoče tako gledati na uro. Prijateljsko smo se razšli.

S PREPROGRAMI DO ZASLUŽKA

Najino tretje gorsko srečanje je bilo prav tako naključno, kot prvi dve. Zapuščala sva kosovsko ravnico (o Kosovem bo tekle besede v naslednji reportaži) in se po slikovito speljani cesti ob dolgem akumulacijskem jezeru na Ibarju, skozi tunele in mostove, ki so se vrstili eden za drugim, pribijala med masivoma Mokre gore in Rogozne. Pokrajina naju je ponekod spominjala na Slovenijo, le hiše v vasicah, redko posejanih v lepem, a najbrž za življenje trdem svetu, so bile drugačne, kot smo jih vajeni: kvadrataste in s streho v piramido.

Na samotnem parkirišču ob cesti, speljani visoko nad globoko ibarsko sotesko, je najino pozornost zbudila prava pravcata razstava preprog. Kot pisane zastave so žarele na soncu in vabile k ogledu.

Zaustavila sva in hitro našla prodajalko, staro ženičo, ki je ždela ob kolovratu in sukala volneno nit iz preje. V zasileni kolibici, pravzaprav le nekakšnem šotoru iz lubja in vej, se je nekaj zganilo in na dan je prilezel otrok ter se postavil babici ob stran. Še predno sva spregovorila nekaj besed, je bilo okoli naju še troje otrok, kot iz nič pa se je prikazala tudi ženska srednjih let v dimijah. Nista minili dve minuti in družina Pepić, razen gospodarja, je bila zbrana pri avtomobilu.

Cene za preproge, narejene zares lično in iz domače volne ter na način, kot ga poznajo v teh krajih že stoletja, je Hankija, mati otrok in hči starke za kolovratom, povedala v nemških markah. To je pač dandanes pri nas najbolj uporabna valuta za določanje vrednosti kake stvari. A ker sva se zanimala le za manjše primere, je prešla na dinarje in poudarila, da nama katerokoli od preprog proda za velikim popustom, ker sva pač. Slovence gor ali dol, le naša človeka, se pravi Jugoslovana. Nazadnje smo se zmenili za dvojje manjših okrasnih preprogic.

Ko je bila kupčija sklenjena, se je trgovka spremenila v prijazno sogovornico in stekel je pogovor o življenju v teh odmaknjenih krajih. Glavna turistična atrakcija, starka za kolovratom, se je predstavila kot Hava in povedala, da ima že 77 let. »Odlično še vidim in zdrava sem. Celo kofeina ne pije, se še rada naučim,« je povedala Hava, ki je svoje znanje o predenju, tkanju in barvanju volne prenesla na potomstvo, hkrati pa se je mimogrede od mladih naučila delati čipke in gobeline.

Preteklih časov se spominja z nostalgijo, a tudi z odporom. Po eni plati ji je bilo nekaj lepše, ljudje so bili bolj poštene, je povedala, bolj delavni in bolj so znali ceniti vsako stvar, danes pa je življenje lažje, vsega je dovolj, ljudje se ne mučijo več toliko. Kljub temule pa tistega pravega zadovoljstva ni.

»Nihče noče več delati na zemlji. Nekdanje njive so zdaj zaraščene. To me boli,« je zavzdihnila starka in se ob kolovratu pogreznila v svoje misli.

Njena hči pa naju je povabila na dom, na kavico, da bova videla, kakšna je njihova kava, in da si ogledava še druga ročna dela. Nisva bila pripravljena pešačiti kam daleč od avtomobila, a izkazalo se je, da je hiša skrita za bregom. Skrivnost nenadnih prihodov otrok in gospodinje, ko sva se ustavila, se je torej pojasnila.

V hiši sva spoznala še gospodarja Zeno. Medtem ko je njegova žena pripravljala kavo, naju je popeljal v sobo, kjer se zadržujejo, kadar imajo obiske ali kadar počivajo. Tla so bila pokrita z debelimi preprogami, pisana tkanja so pokrivala tudi zidove. Zena je povedal, da se je pred leti tako kot večina mladih moških iz teh odmaknjenih zaselkov odpravil v Nemčijo na delo. Šel je kar tako, po jugoslovansko, brez ustreznih papirjev in dovoljenj. Nekaj časa je na črno delal, nekaj zaslužil, potem pa se je moral vrniti v domovino. Kot mnogi drugi je začel zidati novo hišo, našel zaposlitev v nekem industrijskem obratu, kamor se vsak dan vozi z delavskim avtobusom, medtem ko njegova številna družina preživlja dneve v tkanju, vezenju in med sezono še s turistično prodajo izdelkov, ki jih naredijo.

Na stare čase spominja le babica v dimijah s kolovratom in pa ostanki borne kamnite hiše višje v hribu, od koder so se preselili v novo hišo. In pa živo barvani, preprosti in v preprostosti lepi vzorci preprog in preprogic...

Na tem mestu se začne Ibar zajedati globoko v nedra gora. Cesta pelje samo še po vsehkih, naspilih, prek viaduktov in skoz predore proti Črnim goram.

Na samotnih gorskih cestah je avtomobile bolj redko videti, so pa še vedno na njih dobri oslički, ki se enako dobro obnesejo na kamnitih stezah kot na asfaltu.

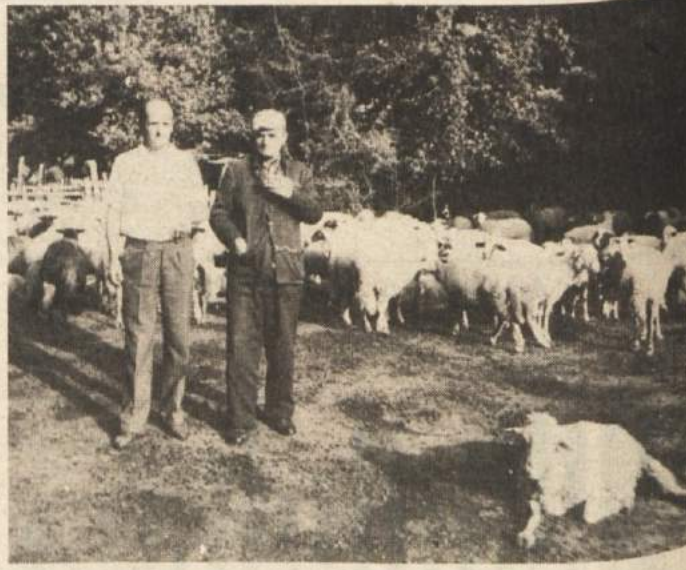
V planini ni dobro biti povsem sam in brez varstva, zato so stalna družba makedonskih pastirjev šarplaninci in puške. Neume ima zdaj samo še dva psa.

Skoraj sedem desetletij je Heva predsedala ob kolovratu, ki je bil nekdanji nepogrešljivi del deklisnega vsakdanjaka, danes pa sta samo še turistična privlačnost.

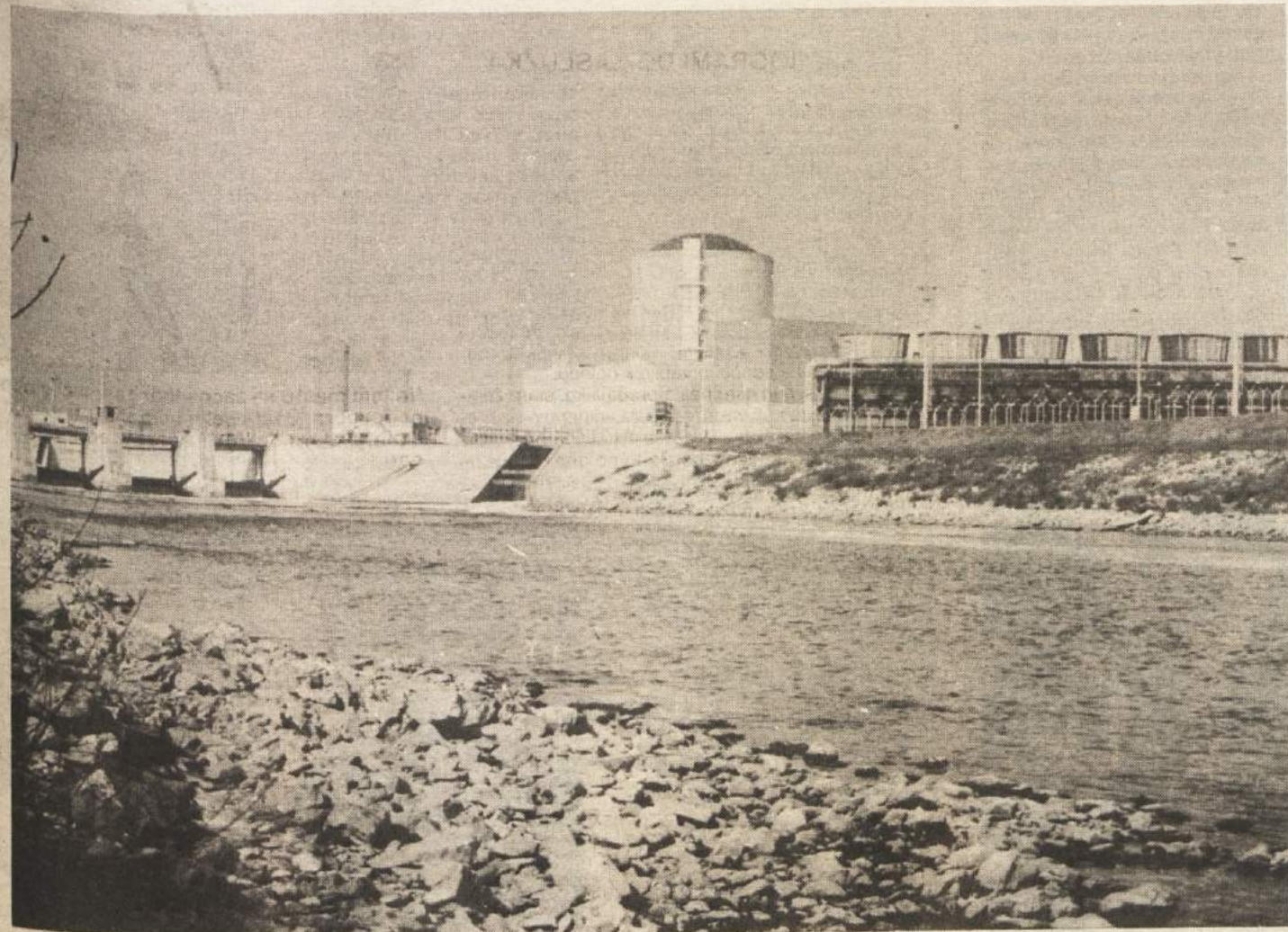

Družina Pepić je s štirimi otroki za kosovske razmere običajna. Na sliki ni le babice, ki je ostala pri svojem kolovratu, medtem ko sva midva uživala njihovo gostoljubje.

Njuno bogastvo je čreda ovac. Večina živali pripada Miletu (na levi), medtem ko jih ima Naume bolj malo in služi kot stalni pastir črede.

Ob dobri elektriki tudi resnične informacije

nadzor, v sklopu slednjega pa je tudi inšpekcija za jedrsko varnost. Zdaj je v upravi 6 delavcev, vendar to število še ni dokončno.

DL — V Jugoslaviji smo pred sprejemom moratorija glede gradnje JE do konca leta 2000, potihem pa se menda že pripravlja gradnja nove jedrske elektrarne. Toda v tem času je veliko bolj aktualno vprašanje, kako je s pregrevanjem Save. V zadnjem času verjetno spremljate polemike o tem, ki pa ne vpliva dobro na ljudi, čeprav je v redu, da se zadeve razčistijo. Hkrati iz strokovnih krogov pronicajo vesti oziroma dvomi, ali je z merilnimi instrumenti v okolici elektrarne vse v redu. Kaj lahko rečete o pregrevanju Save, kako je z merjenjem? Ali so vam te javne polemike v škodo ali v korist?

LEVSTEK: »V zvezni skupščini v tem času poteka razprava o predlogu zakona o odložitvi gradnje jedrskih elektrarn v SFRJ. Tak zakon je v Sloveniji v veljavi že od leta 1987, posledica sprejema tega zakona pa je, da so bila v Sloveniji prekinjena vsa pripravljana dela za gradnjo take elektrarne, lani so tako odločitev sprejeli tudi na Hrvaškem. Formalna zavrnitev ponudb je pa še vedno v predalih zvezne administracije.

Ob nizkih pretokih Save se že več let pojavlja problem merjenja temperature v Savi, še posebej, kadar se zaradi delovanja elektrarne preveč poveča temperatura. Naša uprava za to področje ni pristojna, vendar inšpekcija za jedrsko varnost glede tega problema dobro sodeluje s pristojnim komitejem za varstvo okolja. Med inšpekcijskimi pregledi je bilo ugotovljeno, da elektrarna spoštuje metodologijo za merjenje povišane temperature, da redno vzdržuje in uravnava opremo za izvajanje meritev, skratka, upošteva vse, kar je predpisal upravni organ. O teh meritvah seveda tudi redno poroča na vse naslove, ki so za to dogovorjeni v skladu z medrepubliškimi dogovorom. Torej ne morem reči, da obstajajo kakršnekoli težave na ravni slovenskih in hrvaških upravnih organov ali med njimi. Do različnih gledanj prihaja zaradi posa-

meznikov, ki so samo delno obveščeni o problematiki, ki namerno ali nenamerno širijo dezinformacije v sredstvih javnega obveščanja. V isto kategorijo bi uvrstil tudi 'informacije' o instrumentih za merjenje vpliva elektrarne na okolje.

Seveda vsaka demokratična družba dovoljuje ali celo spodbuja dialog, polemiko in boj mnenj na vseh področjih, ker to vodi do izboljšav. Vendar bi morala za tak dialog veljati določena pravila. Zakaj toliko polemik o uporabi jedrske energije v elektrarnah? Vzrokov za to je nevdvorno več. Med njimi pa so politični vzroki (strankarski boji, različni interesi skupin in posameznikov), je tudi strah (jedrska bomba, Černobil), pa tudi tehnični (odlagališča jedrskih odpadkov) itd. Žal je v tem tudi manipuliranje z javnim mnenjem, ki negativno vpliva na razpoloženje ljudi, ki delujejo na tem področju.

DL — JE Krško je začela delovati leta 1981, življenjska doba takih energetskih objektov pa je približno 25 let, torej bo JE Krško kmalu na polovici svoje življenjske dobe. V njej deluje tehnološko preizkušen tlačnovodni reaktor (morda tudi zastarel), vprašanje pa je, v kakšnem stanju je sedaj elektrarna. Ali so vse naprave v dobrem stanju? Še bolj pomembno pa je vprašanje, kako je z osebjem v njej. Zunanji opazovalec bi lahko domneval, da se sedaj ne drži več v začetku strogega spoštovanja normativov, še posebej, ker je opazna tudi močna fluktuacija.

LEVSTEK: »Jedrske elektrarne delujejo že več kot 20 let, kar pomeni, da imamo o njihovem delovanju veliko informacij in izkušenj. Raziskave in razvoj tečeta v smeri odkrivanja pogojev za podaljšanje življenjske dobe. S sedanjim znanjem in tehnologijo je z vlaganji že mogoče podaljšati življenjsko dobo do 60 let. JE Krško aktivno spremlja tovrstna dogajanja v svetu in v skladu z njimi tudi dograjuje ali spreminja sisteme in komponente. Tlačnovodni reaktor, ki deluje v Krškem, je še vedno najbolj uporabljan v svetu in je še vedno najmodernejši in najbolj varen tip reaktorja.

Pomembno pa se mi zdi, da poskusimo definirati, kaj je to jedrska varnost. O tem pojmu, ki ga sicer zelo pogosto uporabljamo, a pogosto ne vemo, kaj pomeni, bi lahko zelo preprosto povedal: to je sposobnost elektrarne, da prepreči širjenje radioaktivnih snovi v okolje v vseh obratovalnih pogojih in možnih nezgodah. Delno je ta varnost že vgrajena v sam projekt, v največji meri pa je odvisna od posadke, ki vodi elektrarno. Tako imenovani 'človeški faktor' obsega dobro vzdrževanje in pravilno ravnanje. Za to pa so potrebni dobro usposobljeni in disciplinirani strokovnjaki v elektrarni in pa določena tehnološka raven v državi. JE Krško ima predpisane svetovne standarde za obratovanje, ti pa močno odstopajo od naših siceršnjih standardov. Dodatno upoštevanje svetovnih standardov kontrolirajo inšpekcijske službe, ki ugotavljajo, da tu ni odstopanj. Elektrarna je v zelo dobrem stanju.

Strokovnjaki v energetiki in še posebej v jedrski energetiki pa postajajo vse večji problem. Glavni vzrok, da med mladimi ni zanimanja za te poklice, je družbena klima, ki ni naklonjena jedrskim elektrarnam. To je še posebej opazno v Krškem, kjer se mladi ne odločajo za službo v elektrarni, čeprav bi imeli na ta način možnost vrhunske specializacije v svetu. Osip kadrov pa je poleg tega pogojen tudi z realnim padanjem plač.

DL — O JE Krško se veliko piše in govori, le malokdo pa omenja, da je bila zadnja vaja

s simulacijo jedrske katastrofe izvedena leta 1982. Ali ni preteklo preveč časa, da bi lahko v celoti zaupali v varnostni sistem? Ali obstaja načrt evakuacije?

LEVSTEK: »V skladu z domačimi predpisi in tujimi priporočili je bil načrt ukrepov za primer nezgode pogoj za začetek obratovanja. Načrt je bil izdelan na osnovi priporočil mednarodne agencije za atomsko energijo z upoštevanjem ameriških izkušenj in domačih posebnosti. Ta načrt je povezan z načrtom ukrepov v ožjem in širšem območju Posavja in Slovenije. Pripravljenost se občasno preverja, največja vaja pa je res bila leta 1982. Mednarodni eksperti so tedaj vajo zelo pozitivno ocenili, dali pa so tudi nekaj predlogov za izboljšave. Evakuacijski načrt je sestavni del ukrepov za primer nezgode in je tudi bil preverjen v vaji leta 1982. Iz mednarodne agencije za atomsko energijo pa smo dobili pobudo, da bi znova organizirali vajo in to v naši upravi v celoti podpiramo. Vaja bo verjetno organizirana na jugoslovanski ravni.«

DL — Ljudi močno zanima tudi vprašanje odlaganja nizko in srednje radioaktivnih odpadkov. Krščani si jih ne želijo na svojem ozemlju, prav tako pa tudi ne v drugih občinah. Kako bo rešen ta problem in predvsem kdaj? Kam z izrabljenim jedrskim gorivom?

LEVSTEK: »Interes vseh družbenih subjektov bi moral biti, da se problem odlaganja teh odpadkov reši na najboljši možni način. Tehničnih problemov v zvezi z odlagališčem pravzaprav ni, obstajajo pa tudi mednarodna priporočila o gradnji odlagališč. Kako bo vprašanje rešeno pri nas, je pa še precej nejasno. V Sloveniji in na Hrvaškem tečejo vzporedne akcije iskanja primerne lokacije in priprave za začetek upravnega postopka. Točen datum, kdaj naj bi začeli graditi odlagališče, kdaj naj bi začelo delovati, pa ni mogoče določiti. Največja neznanka je slej ko prej usklajevanje interesov družbenopolitičnih skupnosti.

Izrabljeno jedrsko gorivo je za sedaj varno spravljeno v sami elektrarni. Skladiščijo ga v posebnem bazenu s kapaciteto 47 let. Podobno to vprašanje rešujejo tudi drugod po svetu. Kako bo dokončno rešeno to vprašanje, ne vedo niti v svetu niti pri nas. Možnosti je več, lahko ga trajno skladiščimo ali predelamo.«

DL — Tako v svetu kot pri nas obstajata dva tabora strokovnjakov, na eni strani so strastni zagovorniki jedrske energije, na drugi njeni zagovorniki. Nas pa zanima vaš osebni odnos do te energije. Ali je tudi po vašem mnenju energija prihodnosti? Trenutno gibanja v svetu kažejo, da se po kratkem zastoju število JE množi, saj je bilo doslej po nepreverjenih podatkih zgrajenih 418 JE, vsaj 130 pa jih še gradijo. Pospešeno jih gradijo v Bolgariji, Romuniji, ČSSR, na Madžarskem itd.?

LEVSTEK: »Jedrska energija je v zadnjih dvajsetih letih prešla vse faze razvoja, od začetnega navdušenja do hitre stremnitve, tudi zaradi delovanja nasprotnikov te energije, visoke cene gradnje. Rezultat tega razvoja je, mislim, realno gledanje. Strastnih zagovornikov ni več, so samo realni energetiki, ki med vsemi različnimi načini pridobivanja električne energije enakovredno vrednotijo tudi jedrsko energijo. Seveda so politična stališča do te energije v različnih državah različna. Prihaja celo do takih absurdov, da nekateri države gradijo jedrske elektrarne in zapirajo termoelektrarne zaradi varstva okolja (ČSSR, Velika Britanija, Japonska in druge). Jugoslavija pa sprejema moratorij prav tako zaradi varstva okolja. Tako ravnanje po svetu je do neke mere razumljivo, saj raziskave zadnjih let kažejo, da smo podcenjevali vpliv ogljikovega dioksida na ogrevanje zemlje (efekt tople grede) in da že bije plat znova. Zato v tem letu pričakujemo odločne korake v smeri zmanjšanja emisij plinov iz industrijskih objektov, kar bo v vsej mednarodni skupnosti gotovo vplivalo na gradnjo jedrskih elektrarn. Tudi sam sem prepričan, da je jedrska energija energija prihodnosti. Poleg čepitve jeder pospešeno raziskujemo zlitje jeder ali fuzijo. Na tržišče pa prihaja nova generacija manjših, enostavnejših, cenejših in seveda varnejših jedrskih elektrarn. Alternativni viri energije, ki jih tudi uva-

jamo, bodo seveda potrebni, ker se sicer naša poraba energije dolgoročno ne bo izšla, bodo pa še naprej predstavljali zelo majhen del.

Osebnost pa mislim, da so največje rezerve energije v Jugoslaviji v prestrukturiranju industrije in v vseh oblikah varčevanja. Žal o tem preveč razpravljamo, naredimo pa skoraj nič. Vedeti pa moramo, da prestrukturiranja industrije ne smemo povezovati z ničelno rastjo porabe električne energije, kar potrjujejo tudi izkušnje razvitih držav. Tam imajo še vedno 3- do 4-odst. rast porabe električne energije.«

DL — Verjetno ste že slišali za zagrebškega biologa dr. Devideja, ki je glede jedrske energije povsem nasprotnega mišljenja do vašega. Hkrati pa je pred dvema letoma postavil tudi neprijetna delegatska vprašanja, zaradi katerih ga je JE Krško tožila. Ta vprašanja so še vedno aktualna, med drugim je kritiziral tudi to, da so podatki o radioaktivnosti v okolju JE Krško tajni.

LEVSTEK: »Problemov dr. Devideja ne poznam dovolj dobro, vem pa, da je v njegovih trditvah, ki so imele precej borb, dosti dezinformacij. Osebnost spoštujem mnenja drugih, tudi če se ne skladajo z mojimi, a le če so poštena in korektna. Nekateri 'strokovnjaki' pa izkoriščajo svoj sloves za namerno manipulacijo s podatki. Škoda, ki jo napravijo s tem, se zelo težko popravi, posledica pa je splošno nezaupanje v stroko. Vsi podatki o meritvah vpliva elektrarne na okolico, ki jih zbirajo pooblaščen organizacije iz Slovenije in Hrvaške, so javno dostopni. Ti podatki so vedno dostopni vsem družbenopolitičnim skupnostim ali posameznikom v nukleariki ali v RUJV!«

DL — Bi vaša institucija lahko zaprla JE Krško, če bi bilo v njej ali okoli nje kaj narobe?

LEVSTEK: »Da. To je naša pristojnost in dolžnost.«

DL — Torej lahko povsem zaupamo v delavce JE Krško, v strokovnjake, ki merijo vpliv na okolje, v njihove instrumente?

LEVSTEK: »Jedrska elektrarna v Krškem daje zelo velik poudarek izobraževanju svojih strokovnjakov. Poleg osnovnega specialističnega izobraževanja imajo še redno izpopolnjevanje za vse tiste funkcije, ki so potrebne in pomembne za varnost elektrarne. Usposobljenost teh delavcev redno spremlja republiška komisija, ki deluje v okviru RUJV. Delavci, ki delajo v elektrarni, morajo imeti v skladu z zveznimi predpisi sprečevala te komisije, znanje pa se vedno znova preverja. Znanje, ki ga pokažejo na teh izpitih, je zelo dobro, tudi v ZDA dosega na končnih testih zelo dobre, celo nadpovprečne rezultate.«

DL — Navajanje različnih podatkov v polemikah seveda slabo vpliva na ljudi, v veliki meri pa so take polemike tudi posledica slabega informiranja javnosti, saj si morajo novinarji — to se je zgodilo ob vesteh, da JE preveč segreva Savo — v elektrarno dobesedno izsiliti vstop. Vodilni ljudje v JE Krško radi rečejo, da tudi v termoelektrarnah rjavijo cevi, pa se zaradi tega nihče ne razburja. Seveda tak odnos do javnosti ni pravilen, saj se ljudje v celoti zavedajo, da je aktualna ekološka ogroženost jedrske elektrarne manjša v primerjavi s termoelektrarnami. Potencialno pa je nevarnost zelo velika.

LEVSTEK: »Popolnoma se strinjam. Pri nas še niso ugotovili, da je informiranje javnosti bistveno, še posebej na izpostavljenih področjih. Če bi občanom pravočasno posredovali temeljite informacije, bi večkrat preprečili širjenje dezinformacij. Drugo pomembno področje pa je vzgojna dejavnost, ki obsega izdelavo in posredovanje informacijskih materialov za različne medije. Razen nekaterih poskusov na tem področju ni bilo dosti narejenega v elektrarni.«

Smo sploh še na zemlji?

Medtem ko se civilizirani svet zgraža nad potezo iranskega voditelja Homeinija, ki je javno naročil umor britanskega pisatelja Salmana Rushdieja in vseh založnikov njegove knjige Satanski stihi, smo Jugoslovani v Beogradu z vsemi častmi sprejeli predsednika iranske republike Alija Hamneia, ki bo pri nas na tridnevem uradnem in prijateljskem obisku. Resnica je, da goji naša država oziroma njeno vodstvo z Iranom zelo dobre gospodarske in druge odnose. Vendar so ti odnosi oziroma razmerja tudi stvar dobrega okusa, še posebej, če vemo in vedo, da smo skoraj bratje tudi z iranskimi smrtnimi sovražniki — Iranci. Izven vsake pameti in mere za moralo pa je, da se naše državno vodstvo in v zadnjem času dokazano nebirokratska diplomatska elita sestaja z iranskim vrhom v trenutku, ko imam Homeini samovoljno ogrožila življenja nedolžnih ljudi in napada svobodo mišljenja in izražanja.

Je naš ugled v svetu res tako trden in bleščeč, da si lahko privoščimo tako osupljivo izzivanje svetovnega javnega mnenja, ki nam v zadnjem času (milo rečeno) ni ravno naklonjeno? Kako recimo naj Evropa in svet gledata na državo, ki ne stori nič, da bi preprečila beg svojih državljanov v ZR Nemčijo. Beg pod krinko političnega azila, čeprav se ve, da gre samo za kruh. V enem takih azilov pri Eschbornu je bil Vjesnikov novinar Salih Zvezdić. V taborišču, urejenem z nemško natančnostjo, je lahko na tablah v srbohrvaščini prebral, »da delijo higijenske vložke v ponedeljek od 8. do 11. ure«, da je »treba krajo takoj prijaviti v sobi 25« in da je »vnašanje in uživanje alkohola strogo prepovedano«. Tam je bila tudi pozimi manj aktualna prepoved »trganja sadja v tujih sadov-

jakih«. Šele ko je bila Jugoslavija postavljena pred dejstvo, da bo zahodnonemška stran enostransko uvedla vize, saj jo bodo lažni politični azilanti zadušili, se je zganil tudi ZIS z izjavo, da je Jugoslavija pripravljena skupaj z ZRN prispevati k odpravi vzrokov, ki zapletajo odnose med državama. Kakšna širokogrudnost! Mor-da pa smo se preveč zanašali na prijateljstvo med zunanjim ministrom Lončarjem in njegovim nemškim kolegom Genscherjem, tovarištvu, ki se je utrdilo med plovbo med Kornati. A kaj ko so dolga vroča poletja tako hitro pozabljena, voliči s svojimi zahtevami in mnenjem pa so tukaj in zdaj. Na volilce misli tudi Budimir Lončar, saj se je vendarle zganil, očitno ve, da Ante Marković v svoji vladi ne bo trpel utopičnih zunan-jih ministrov in prav take politike.

Z našimi azilanti v ZR Nemčiji pa še zdaleč ni konec jugoslovanskih zunanjepolitičnih težav. Med

bolj svežimi udarci naj omenim aretacijo naše gore lista Basrija Bajramija, pri katerem so bojda našli del bankovcev, ki so jih ugrabitelji dobili kot odkupnino od družine ugrabljenega bivšega belgijskega premiera Boeynantsa. Evropa in svet seveda pišeta »Jugoslovan ugrabitelj premiera«. Tu je tudi Rudis iz Trbovelj, osumljen nezakonitega zaposlovanja delavcev v ZR Nemčiji, JAT pa naj bi v isto državo vozil mladoletne Azijce. Če smo že pri JAT, nam svet še ni pozabil, da je redno letalo te družbe v Rimu do onemoglosti čakalo, da se je nanj vkrcal idejni vodja zločina na ladji Achille Lauro. In odfrčal v Beograd, od tam pa v Bagdad.

Jugoslaviji (gledano z beograjskimi očmi) očitno sploh ni do tega, da bi [postala evropska država, kar nosi s seboj tudi trg, demokracijo, trdo delo in seveda tudi prenekatero težavo.

Največja ovira umestitve Jugoslavije tja, kjer je nekoč, vsaj delno, že bila, pa je njena zunanjepolitična usmeritev, ki je že nekaj desetletij naravnana k jalovemu sodelovanju z deželami v razvoju, na utvoro o voditeljici tretjega sveta. Tega sveta ni več, če je sploh kdaj bil. Evropa pa je tu, večja, močnejša in bogatejša kot kdajkoli. Vendar nas to ne zanima. V Beogradu je vendar Alija Hamnei, desna roka osebe, ki je muslimane vsega sveta poslala po glavo pisatelja.

MARJAN BAUER

Sušilnica sena na sonce

Zagotovo velja, da je ena največjih in najnaprednejših kmetij v Beli krajini Štruljeva v Gribljah. Že oče je napredno zastavil kmetovanje, dokupoval in najemal zemljo, sin Alojz, sedanji gospodar, pa je ves ta kapital, ki mu ga je priskrbel oče, s pridom uporabil za nadaljnji razvoj kmetije. A ne le on, pri Štruljevih so vedno delali vsi. »Pri nas je bilo vedno vse od vseh. Vse je bilo naše, hišno, nikoli samo od enega, pa najsi je šlo za denar, zemljo. Ko smo kupovali stroje, je vsak primaknil svoj delež. Če vsak tišči denar le zase, ni napredka,« pravi Alojz, da pa ima še kako prav, potrdi že bežen pogled po gospodar-skih poslopih.

Alojz je kmet, odkar pomni. Kot osnovnošolec je moral poprijeti za vsako delo na kmetiji, ki mu je bil kos. Dve leti je po štiri mesece obiskoval zimsko kmetijsko šolo, dodatno pa se izobražuje sam. Prebere veliko zanimive literature, s pridom pa uporablja tudi številne izkušnje kmetov, za katere zve na izletih po kmetijah v Sloveniji in celo v tujini. Zlasti v zadnjih letih pa so mu bili zelo dobrodošli tudi nasveti kmetijskega pospeševalca črnomaljski kmetijski zadrugi Ivana Simoniča, ki zna po Alojzovem mnenju na pravi način pritegniti kmete v sodobno kmetijstvo.

Pri Štruljevih so leta 1975 med prvimi v Beli krajini uredili sodoben hlev, ker pa so ga predelali iz starega, je postal že pretesen. Zato se je Alojz, tudi po Simoničevi zaslugi, odločil, da bo gradnjam, ki jih v zadnjih letih ni manjkalo, dodal letos še eno. Zgradil bo večji in modernejši hlev, v katerem bo prostor za 26 krav in 40 bikov, torej dvakrat več živine, kot jo je v hlevu danes.

Že sedaj oddajo Štruljevi na dan po 120 litrov mleka, v novem hlevu pa bodo še večjo pozornost posvetili prav kravam mlekaricam in plemenski živini. V novem hlevu bo odpadlo veliko dela, ki je v starem, nefunkcionalnem hlevu še nujno potrebno. To pa bo toliko bolj dobrodošlo očetu, ki ima na skrbi živino, medtem ko Alojz in žena opravljata vsa ostala dela na 16 hektarih obdelovalne zemlje. Prav zato, ker je delovne sile malo, so morali pri Štruljevih delo čim bolj poenostaviti. To pa je danes moč le s stroji.

Od vseh pridobitev na kmetiji je Alojz najbolj ponosen na sušilnico sena na sončno energijo, ki so jo prvi v Beli krajini zgradili pred začetkom lanske košnje, vanjo pa lahko spravijo kar 600 m³ sena. »Če kosimo jutraj, je seno zvečer že v seniku, saj ima lahko še 60 odst. vlage. Krma drugače izgubi največ hranilnih snovi prav na njivi, saj v treh dneh, kolikor se mora sušiti, sonce posrka iz nje vse najboljše. Poleg tega se iz povsem suhega sena otresejo in ostanejo na njivi najbolj hranljivi deli bilk. Ljudje delajo napako tudi v tem, da kosijo ob nepravem času, prepozno. Mi se odločimo za prvo košnjo že pred lantenjem. Kljub slabim vremenskim razmeram smo lani kosili kar petkrat. Pred sušo smo pospravili že tri košnje, in ko smo se odpravljali kosit tretjič, so nekateri pospravljali s polj šele krmo prve košnje.

Vse to nam je uspelo le zaradi sušilnice na sončno energijo: vesel sem, da se je letos za tovrstno gradnjo odločilo še nekaj belokranjskih kmetov,« ne skriva zadovoljstva Alojz. Hkrati ne pozabi omeniti, da po ugotovitvi analiza vsebuje seno iz njegove sušilnice 2 odst. več beljakovin kot pšenični otrobi.

Nekaj 40 milijonov vredna naložba v sončno sušilnico se bo Štruljevim torej še bogato obrestovala, čeprav so Alojzu nekateri svetovali, naj denar, ki ga je hotel nameniti za gradnjo, raje vloži v kaj drugega, pa bo dobro živel. »Na kmetiji ne smeš računati na to. Pridelava hrane je nujno potrebna, brez tega pač ne gre. Seveda pa bi morali marsikaj kmetijstvo bolj podpirati. Spoznal sem, da v drugih državah ne skoparajo s pomočjo kmetom, pa vsi ljudje bolje živijo. Ne zanikam pa, da pri nas te pomoči ni. Lani nas je pri gradnji sušilnice s posojili podprla hranilno-kreditna služba pri črnomaljski kmetijski zadrugi, ker smo izpadli iz republiškega programa za neopovratna sredstva. Ker je bila naša sušilnica prva v občini in hkrati poskusna, smo od občinske raziskovalne skupnosti dobili 2 milijona, pol milijona pa od sisa za pospeševanje pridelave hrane. Pričakujemo, da bomo dobili republiško pomoč tudi za gradnjo hleva. Toda vsa ta pomoč za nas ni nekaj, zaradi česa bi lahko lagodneje živeli. Nasprotno, nalaga nam še večje obveze, saj bomo morali priložiti še znaten kupček svojega denarja, in ko bo hlev gotov, veliko več delati kot doslej,« razmišlja Alojz.

Res je, če bi ves trud in denar, ki so ga vložili v kmetijo, namenili za kaj drugega, bi Štruljevi zagotovo bolje živeli. Toda Štruljevi niso iz takšnega testa, da bi razmišljali o čem drugem kot o kmetijstvu. Alojz je znal s pridom uporabiti temelje sodobne kmetije, ki jih je zasnoval oče, njegovih 7 otrok pa je zagotovilo, da bo dosežani trud Štruljevih gotovo poplačan, kajti za nasledstvo pri hiši sem jim zares ni bati.

M. BEZEK-JAKŠE

Alojz Turk:

Škof, ki je podaril zadnjo srajco

Prišlo je do tragične katastrofe, druge svetovne vojne in razbitja Jugoslavije. Južne kraje so zopet dobili tujci: Makedonijo Bolgari, Kosovo pa Italijani, ki so razglasili veliko Albanijo.

Ko so krivični šovinisti odšli, so se naši ljudje vsi, z eno samo izjemo, zopet priznali za katoličane in Slovence. Na pritisk Nemcev Bolgari naših ljudi v Bistrenici niso izgnali, ampak so ostali. Nekaj jih je padlo v partizanih, vsi drugi pa so se po končani vojski odselili, največ v Banat, v prazne nemške hiše. Tudi od tamkaj so se nekateri vrnili v Slovenijo, če so našli za to možnost.

SELITEV ŠKOPIJE IZ PRIZRENA V SKOPJE

Po desetih letih škofovanja je na pritisk državnih oblasti

in z odobritvijo Vatikana škof Gnidovec preselil sedež škofije iz Prizrena v Skopje, kjer je bil sedež višjih državnih uradov in je bilo veliko lažje posredovati. Tudi katoličanov je bilo takrat v Skopju in po Makedoniji veliko, seveda naših ljudi, ki so bili tjakaj poslani »po službeni potrebi.«

V tamkajšnjih težkih razmerah so katoliški verniki, posebej še izobraženci (teh ni bilo malo), radi prihajali k škofu na razgovor in po tolažbo.

Za vsakega, tudi brezposelnega reveža, je vedno imel čas in dobro besedo, pa tudi materialno pomoč, saj je razdal vse, kar je imel, da so morali še perilo skrivati, da ne bi razdal še zadnje srajce.

Da bi pomagal najrevnejšim, je v Skopju osnoval Sirotišče sv. Jožefa, kamor je sprejemal najbolj zapuščene in revne. Prihajali so otročiči v samih raztrganih srajčkih ali hlačkah, da jim je bilo potrebno obskrbeti vse, tudi vsakdanjo hrano in zdravstveno pomoč.

Pri tem so veliko pomagale slovenske usmiljenke, ki so prevzele vodstvo. Sredstva pa je škof sam zbiral, kot prosjak, pri višjih uradnikih in krajevnih katoliških obrtnikih. Tako je bilo preskrbljenih 20 otrok, ki bi verjetno sicer zgodaj odšli s tega sveta.

Med vojno so bili otroci zaradi bombardiranja preseljeni na varno mesto pri župniji Letnica v Skopski Crni Gori. V zavod pa so bili sprejeti marsikateri otroci, ki so bili sicer zapisani smrti: judovski, pa tudi srbski in dr.

Za nagrado je bil po osvoboditvi ta zavod odvet z vsem inventarjem, tudi mašnim, cerkvenim, požrtvovalna sestra prednica in zastopnik škofije pa sta za nagrado dobila zaporo, češ da je tamkaj enkrat prenočil »državni neprijatelj«, ki ga oblast nikdar ni iskala, a

je bil v tistem času celo prijavljen pri miličniških oblasteh.

DOKONČANO JE BILO

O delu škofa Gnidovca bi se moglo še veliko povedati, vendar prostor ne dopušča. Bil je človek, ki je svojo dolžnost zares idealno izvrševal in živel. Sebe je pozabljal, ves se je razdajal. Kjerkoli je mogel, je pomagal. Še svoje sprehode, ki so mu bili predpisani od zdravnika, je izrabil za obisk revežev in bolnikov.

Zadnja leta je veliko trpel zaradi glavobola. Zanj niso ugotovili vzroka, vendar so po smrti iz simptomov z gotovostjo sklepali, da je imel tumor v možganih.

Ko je škof čutil, da se bliža odhod s tega sveta, je vse službene stvari vestno uredil in odpotoval z vlakom proti Ljubljani. Spremstva ni maral, ker zaradi pomanjkanja duhovnikov ni želel vernikov prikrajšati za verske obrede, zlasti ne tistih v diaspori. Vsi so ga spoštovali, ne glede na svojo vero in narodnost. Vsi so govorili o idealnem človeku in svetniku. Umril je v Ljubljani 3. II. 1939. Počiva na Žalah.

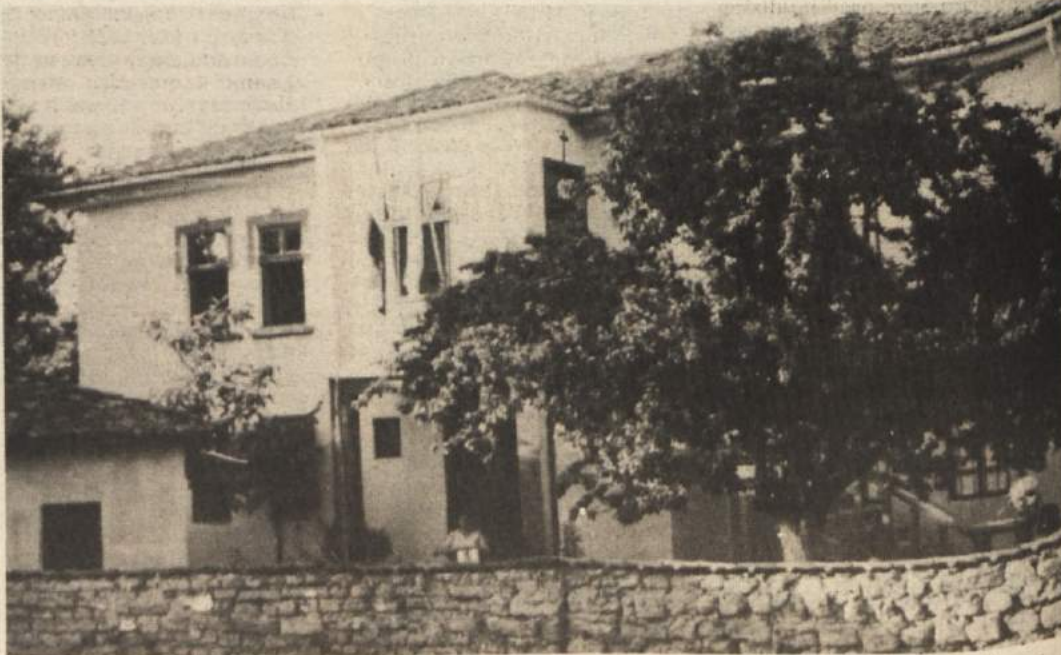
KONEC

Katedrala v Skopju

Škof Gnidovec na smrtni postelji

Kapelica v Ohridu

Kdo hoče poteptati Gorjance?

Na predzadnji lanski seji zboru združenega dela novomeške občinske skupščine je delegacija srednjih šol zastavila vprašanje v zvezi z razširitvijo gozdne poti po grebenu Gorjancev od smučišča nad Javorovico do Krčev nad Penđirjevko. Vprašanje se glasi: »Po grebenu Gorjancev je peš pot do Javorovice razrita na širino 6 metrov. Komu bo namenjena ta cesta? Ali je komite za gradbeništvo skupščine te za gradbeništvo izdala gradbeno dovoljenje? Zanima nas, kdo je investitor in koliko je stala dosedanja gradnja. Kdo je odgovoren za ta dela in kdo bo ukrepal proti tej gradnji?«

Štem vprašanjem, na katerega bodo delegati dobili izčrpen odgovor na seji zboru združenega dela v torek, 28. februarja, je zadeva postala bolj ali manj javna, umazani klobučki pa se je začel razpletati že prej natančno 1. februarja lani, ko je vodja tozda Gozdarstvo Novo mesto inž. Vlado Pavec obvestil gozdarskega inšpektorja pri Upravi inšpekcij-skih služb Novo mesto inž. Jožeta Kruljaca, da z buldožerjem širijo gozdno pot v zaščitenem gozdnem kompleksu Kobil. Še isti dan so se gozdarski inšpektor, vodja tozda Gozdarstvo in revirni gozdar Ivan Kotar odpravili na Gorjance. Prišli so ravno v času, ko je buldožerist ril v zaščiteni gozd. Gozdni kompleks Kobile je skupščina občine Novo mesto leta 1980 z odločbo proglasila za gozd s posebnim namenom kot trajni gozdni rezervat za raziskovalne namene in je seveda vsak poseg vanj prepovedan. Poleg tega so vsa dela pri razširitvi nekdanje gozdne poti, ki so jih začeli opravljati 25. januarja 1988, prepovedala brez kakršnegakoli dovoljenja in v vednosti GG Novo mesto in GG Brežice, brez vodstva in soglasij zasebnih lastnikov gozdov in seveda brez lokacijskega dovoljenja, kar bi bilo za tak poseg najmanj, kar bi investitor potreboval. Kasneje so ugotovili, da je investitor del krajevna skupnost entjerne, ki je na pobudo smučarskih društev Šentjerne in Gorjanci prevzela gradnjo poti za premikanje teptalca snega (ratraka) od smučišča pri Gospodični do smučišča nad Javorovico in v začetku decembra 1987 izdala naročilnico novomeškemu Pionirju za izgradnjo te poti.

Kot rečeno, so pionirjevci začeli delati 25. januarja 1988, in to brez vsakršne dokumentacije in dovoljenj ter brez vednosti obeh prizadetih gozdnih gospodarstev in zasebnih lastnikov gozdov. Do 1. februarja lani, ko je gozdarski inšpektor z ustno odločbo na krapcu samem ustavil in prepovedal vsa nadaljnja dela, so nekdanjo gozdno pot v dolžini dobrih dveh kilometrov že grobo razrili in razširili na 6 do 7 metrov, in to od smučišča nad Javorovico prek Kalskih košenic do Kobil. Pri tem so uničili okoli 7700 m² gozda, večino na območju GG Brežice, in podrli več kot 80 dreves v izmeri 62 m³. Poleg tega je inšpektor od Kobil do meje s Hrvaško odkril še 28 zaznamovanih dreves, ki so jih še nameravali podreti. In kaj je inšpektor izvedel na kraju samem?

Buldožerist, zaposlen v Pionirjevem tozdu MKI, ni imel pri sebi delovnega naloga. Z njim sta bila takrat na »delovišču« še Vinko Škedelj, zaposlen v šentjernejski Iskri, ki je z motorno žago pred buldožerjem podiral označeno drevje, in Sead Hajder, gradbeni delovodja v tozdu MKI, ki je povedal, da on podpisuje buldožeristu opravljene ure in da vse delajo po naročilu svojih pred-

postavljenih. Prav na mestu, kjer je delo takoj ustavil gozdarski inšpektor, se pravi na robu zaščitenega gozdnega kompleksa Kobil, poteka tudi meja med gozdnima gospodarstvom Novo mesto in Brežice. Tu je buldožerist v dolžini okoli 30 metrov usekal novo pot, pri tem pa tudi premaknil mejni kamen med gozdnima gospodarstvom.

Potem ko je inšpektor po skrajšanem postopku na kraju samem z ustno odločbo prepovedal buldožeristu nadaljnje delo, kar je ta tudi upošteval, je v Šentjerneju opravil razgovor predsednikom smučarskega društva Šentjerne France Krošljem in članom izvršnega odbora tega društva in bivšim predsednikom Michaelom Recljem. Izkazalo se je, da je bil pred pričetkom del v Šentjerneju sestanek predstavnikov smučarskih društev Šentjerne in Gorjanci, kjer so sprejeli sklep o ureditvi te gorjanske poti za premik teptalca snega med Gospodično in Javorovico in zadolžili člana obeh društev, da seznanita o tej nameri gozdni gospodarstvi Brežice in Novo mesto in da dobita potrebno soglasje za poseg v gozd. Za GG Brežice je bil za to nalogo zadolžen Reclj, za GG Novo mesto pa inž. Jože Malenšek, zaposlen v Pionirju, ki naj bi uredil vse potrebno tudi glede buldožerstva. Teh razgovorov nista opravila in seveda tudi soglasij od gozdnih gospodarstev ni bilo. In tudi če bi investitor dobil ta soglasja in dovoljenje zasebnih lastnikov gozdov, del ne bi smeli začeti (to velja tudi za izvajalca!) brez potrebnega dovoljenja, v tem primeru pa je to najmanj lokacijsko dovoljenje, ki pa ga lahko izda samo upravni organ občinske skupščine.

Na uradnem pogovoru z gozdarskim inšpektorjem je predstavnik Pionirjevega tozda MKI Božo Tratar med drugim izjavil, da je bila za pridobitev vseh potrebnih soglasij za poseg na zemljiščih od Javorovice do Krčev oziroma Ravne gore (torej po gorjanskem slemenu) zadolžena krajevna skupnost Šentjerne. Izjavil je tudi, da je to stvar širšega družbenega interesa (kakšen je ta »širši družbeni interes«, v imenu katerega se lahko brezobzirno uničuje narava zato, da se bo lahko teptalec snega vozil z Gospodične na Javorovico in nazaj?) in da je o vsej zadevi seznanjen tudi predsednik novomeške občine. Tratar je dejal, da je izvajalec del pripravil čimbolj omiliti nastalo škodo na terenu.

Zaradi suma storitve kaznivega dejanja in gozdarskega prestopka in zaradi gradnje brez lokacijskega dovoljenja je gozdarski inšpektor Jože Kruljac 10. marca lani vso zadevo predal javnemu tožilstvu. Na koncu je napisal, da se mu zdi sumljiv tudi način financiranja teh del. Tožilstvo je 12. avgusta 1988 predalo obtožni predlog novomeškemu temeljnemu sodišču, razpravo, razpisano za 2. februar letos, pa so prestavili, ker mora še izvedene podatke svoje mnenje, ali gre v tem primeru za gozdno vleko ali za cesto. V vsakem primeru pa je potrebno lokacijsko dovoljenje, če gre za cesto, pa še gradbeno.

O tem bo torej v kratkem reklo svojo besedo sodišče. Vendar s tem zadeva še ni končana. Njen drugi del govori še o večji brezobzirnosti vidnih in skritih akterjev, ki so očitno trdno odločeni, da jim nobena zakonska prepoved ne bo preprečila doseči zastavljenega cilja. V tem konkretnem primeru je to cesta za premik teptalca snega od

Gospodične do Javorovice. Ne-ka dejanja iz prejšnjih let pa dajo slutiti, da se za vsem tem skrivajo še hujše stvari. Kakorkoli že: v začetku lanskega novembra je vodja tozda Gozdarstvo Novo mesto inž. Vlado Pavec spet obvestil gozdarskega inšpektorja, da so v drugi polovici oktobra dela na »ratraški cesti« po slemenu Gorjancev nadaljevali in jih 25. oktobra dokončali. Pri ogledu celotnega »širšega družbenega interesa« so inšpektor, inž. Pavec in revirni gozdar ugotovili, da so po zaščitenem območju Kobil naredili še okoli kilometer poti, na tem delu podrli še 14 bukev, poškodovali del smrekovega nasada ter na enem mestu v dolžini 80 m vsekali pot po novi trasi. Od Kobil se ta 6 do 7 m široka rana vleče tik ob meji po hrvaški strani do Krčev, od tu naprej pa po košenici do gozdne ceste. Celotna dolžina te »ratraške ceste« od Javorovice do Gospodične je dobrih 14 km.

Preden pa so se v drugi polovici lanskega oktobra lotili del, so potekale določene »aktivnosti«, katerih namen je bila v prvi vrsti legalizacija vsega početja. To naj bi dosegli v prvi vrsti s tem, da so že zgrajeno in še načrtovano cesto od Javorovice do Gospodične preimenovali v tekaško stezo, na kateri naj bi organizirali smučarske tekaške tekme od Javorovice do Krvavega kamna v spomin na padle borce IV. bataljona Cankarjeve brigade. To »idejo« so podprli še z glasovi dveh upokojenih, a še vplivnih direktorjev in upokojenega generala. Teptalec snega se je seveda skrival v senco smučarske tekaške steze. Smučarski društvi Šentjerne in Gorjanci, ki ima sedež v Novem mestu na Cesti herojev 46 in katerega predsednik je glavni direktor Pionirja Slavko Guštin, sta 25. septembra lani novomeški interesni skupnosti za gozdarstvo poslali prošnjo, da jim odobri izdelavo tekaške steze med Javorovico in Gospodično. 10. oktobra jim je SIS za gozdarstvo izdala soglasje z določenimi pogoji, med katerimi je tudi, da ne smejo poseči v zaščiteni gozdno območje Kobil in da morajo čimmanj posegati v zemeljski sloj.

Inšpektor Kruljac pravi, da tudi teh pogojev niso upoštevali, poleg tega pa še, da SIS tega soglasja sploh ne bi smela izdati, ker pelje pot 2 km skozi zaščiteni območje Kobil in drugje ne more iti. To soglasje je samo eno od potrebnih soglasij za pridobitev lokacijskega dovoljenja, brez katerega tak poseg ni dovoljen in je protizakonit. Lokacijskega dovoljenja pa jim upravni organ gozdov ne bi izdal, ker gre za gozd s posebnim namenom. Zanimivo je tudi to, da so začeli delati 17. oktobra, naročilnica pa je bila izdana 24. oktobra. Za dela je izvajalec izstavil dva računa: 29. oktobra 1988 za 6.469.100 dinarjev in 10. novembra za 3.744.000 dinarjev. Krajevna skupnost Šentjerne je računa poravnala v zakonitem roku. Na KS Šentjerne trdijo, da oni pravzaprav sploh niso bili pravi investitor, ampak se je na njihovem žiro računu samo zbiral denar, ki so ga nekatere delovne organizacije nakazale namensko za smučarsko društvo. Izvajalec del je bil tudi tokrat Pionirjev tozdu MKI. Gozdarski inšpektor bo tudi za to 2. fazo del podal ovadbo javnemu tožilstvu, in sicer bo ovadil obe smučarski društvi kot pravni osebi in oba predsednika kot fizični osebi ter tozdu MKI kot izvajalca. Tožbi za povrnitev škode sta vložili tudi obe gozdni gospodarstvi.

»Gre za zelo grob, samovoljen in nepopravljiv poseg v gorjanski gozd. Če bi denar, ki je šel za to, sežgali, bi bila škoda veliko manjša. Poleg tega sem prepričan, da je govorjenje o smučarski tekaški stezi samo kamuflaža, ki naj bi bila opravčilo za tako grob in nezakonit poseg v naravo. Najmanj na treh mestih je nagib trase v dolžini 400 do 150 metrov 40 do 50 % in po strokovnem mnenju taka steza nikakor ni primerna za smučarski tek. Po mojem mnenju se vse to naredili le zato, da bo lahko teptalec snega prišel s smučišča nad Javorovico do smučišča pri Gospodični, kar pa je na razdalji 14 km ekonomsko vprašljivo početje.« je dejal inšpektor Kruljac.

Za konec pa še to: revirni gozdar Ivan Kotar, ki najbolje pozna razmere na tem območju, pravi, da pozimi, kadar sploh je sneg, burja le-tega z grebena razpiha, tako da bo ta skeleča gorjanska »memorialna« rana tudi pozimi na več mestih gola.

ANDREJ BARTELI

Obzorja

SODOBNIKI O PREŠERNU

Kako površna in poenostavljena je podoba našega velikega poeta Franceta Prešerna, če jo gradimo samo iz šolske modrosti, mora spoznati vsak, kdor je pred dvema letoma postal po novi knjigi Janeza Mušiča Sila spomina. Neposredna pričevanja o pesniku izpod peresa Prešernovih sodobnikov, znanec ali prijatelj, ki so bila raztresena po različnih publikacijah in časopisju, je Mušič zbral v knjigo in jih ponudil ljubiteljem Prešerna, da so tako lahko boljše spoznali njegovo človeško naravo in preko nje tudi njegovo poezijo. Pokazalo se je, da je bila ta poteza dobra, saj je javnost knjigo zelo dobro sprejela, čeprav je šlo dejansko za novost v predstavljanju naših znamenitih mož.

Uspeh knjige in pa obilica gradiva, ki je ostala neobjavljena, so avtorja spodbudili k izdaji podobne antologije. Izšla je pred kratkim pod naslovom Sodobniki o dr. Francetu Prešernu v knjižni zbirki Iz roda v rod pri Založbi Borec. Vanjo je Mušič uvrstil številna besedila, ki pričajo o pesnikovi naravi, njegovi življenjski usodi in ki vrednotijo njegovo umetniško delo. Prav slednje je značilnost te antologije, saj ob izbranih besedilih lahko sledimo ne samo, kako se je gradil in spreminjal odnos do Prešerna in njegovega dela, marveč tudi razvojnimi korakom, ki jih je mukoma ubirala slovenska slovstvena kritika, ko se je našla pred zares zahtevno nalogo postaviti merila in oceniti vrhunske umetniške izdelke, kar Prešernove pesmi so.

Besedila so razvrščena kronološko, kot so nastajala.

Knjigo zaključuje obsežen del pričevanj in spominskih besedil, znanih že iz Sile spomina, ter prikaz pričevalcev in njihovega dela.

M. MARKELJ

VZPON IN SESTOP

Politični knjižni uspešnici Vzpon in sestop (Cankarjeva založba, 98.000 din izvod) pač ni treba delati reklame. V Novem mestu pa tudi drugod je bila, kot se reče, razgrabljena. Ljudi zanima, kako ocenjuje svojo dolgotrajno vzpenjačo se politično kariero Franc Šetinc sam in kakšno oporoko piše v teh burnih spolitiziranih časih človek, ki v znak protesta proti brezumnju prostovoljno odide s političnega Olimpa, pri tem pa rešuje svojo čast in osebnostno integriteto. Kot da bi sledil Voltairovemu prišepetavanju, da je malo izglabljenega, če je le čast rešena.

Če velja za koga, potem velja za Franca Šetince, da je otrok dobe, ki jo je sam soustvarjal, pa tudi njena žrtev. Desetletja ga poznamo, mnogi Dolenjci tudi osebno, kot ideji predanega političnega aktivista, zavezanega v »svetle cilje«, ki se lahko izkažejo tudi kot iluzije, kot neutrudnega spodbujevalca in pojasnjevalca, ki se ne ustraši niti, če mu zmanjka argumentov. Nadohodi jih z osebno prepričanostjo in zvestobo stvari. Sicer pa vse to sam iskreno priznava že v avtobiografiji Aktivist, še mnogo bolj in globlje pa v knjigi Vzpon in sestop. V tej smoizpovedi odstrani s sebe funkcionski sij, postane običajen človek, sibirski, ranljiv, vase dvomeč, zato pa človeško večji in dopadljivejši.

To se bralcu morda še najbolj odkriva v poglavju, ko govori o odnosih s Stanetom

ZATO, KER NE!

Zares zanimiva knjiga, kot nalašč za vedoželjno mladež in vsakogar, ki se rad pouči na prijeten, zabaven način. To je bila prva misel ob knjigi »1000 zakaj, 1000 zato«, ki je pred kratkim prišla na police slovenskih knjigarn iz beogradske založbe Vuk Karadžić. Toda že površno prebranje skoraj 500 strani debele knjige je pokazalo, da ta knjiga ni za nikogar.

Bistvena pomanjkljivost knjige je v njeni zastarelosti in površnosti. V založbi so knjigo pripravili na osnovi tuje izdaje iz leta 1972, vendar so pri pripravi knjige za naš trg in za naš čas vzeli vse preveč nalahko. Niso se potrudili vnesti novosti vanjo niti vključiti podatkov, ki bi bili posebej zanimivi za naše bralce. Dovolj zgovorno je dejstvo, da knjiga govori o fotoaparatih, televiziji, giroskopu in drugih napravah, niti besedice pa ni o računalnikih in računalniš-

MARJAN LEGAN

DOHTAR, TI JEZIČNI DOHTAR

Na praznični dan slovenske kulture je Prešernova družba v Ljubljani predstavila novo knjigo Dohtar, ti jezični dohtar iz zbirke ilustriranih Prešernovih pesmi. Tokrat se je s pesnikovim genijem skušal kosati s svojimi slikarsko paletu akademski slikar Klavdij Palčič iz Trsta, znan tudi kot borec za pravice Slovencev v Italiji. Kot je na predstavitvi dejal dr. Ivan Sedej, še več, v Prešernovih pesniški svet je s svojimi ilustracijami vnesel mediteransko širino in vedrino, same zase pa so te podobne tudi izjemno postmodernistični likovni dosežek z lastno vrednostjo. Klavdij Palčič je ilustriral pesmi Dohtar, Od železne ceste in Mornar. Knjiga je ob sodelovanju podjetja Lesnina izšla v nakladi 18.000 izvodov, stane pa 22.000 din za člane Prešernove družbe in 27.000 din za nečlane.

Zabeleženo

NEMŠKE PESMI

Med deli, ki so jih naše založbe izdale v počastitev 40. obletnice Prešernove smrti, je pozornosti vredna knjiga V tujem jeziku napisal sem knjigo, s katero nam Cankarjeva založba nudi nov prevod Prešernovih nemških pesmi.

V nemščini napisane ali v ta jezik prevajane pesmi so organski del opusa našega literarnega velikana. Tako jih je čutil tudi pesnik sam, saj jih je nekaj imel namen uvrstiti v svoje Poezije. Slovenjenci Prešernovih nemških pesmi so se lotili mnogi, od Stritarja kot prvega prevajalca do Gradnika, Župančiča in Sovreta, ki so nemške pesmi prevedli v celoti, ter cele vrste drugih pesnikov in prevajalcev, ki so poskrbeli za posamezne prevode. Najnovejši, celotni prevod Prešernovih nemških pesmi (razen prepesnitev lastnih pesmi v nemščino) je opravil Kajetan Kovič, ki je tako ljubiteljem Prešerna odprl nove, manj poznane strani v knjigi za Slovence gotovo najbolj dragocenih stvaritev.

BIOENERGIJA

Vsemu, čemur je pritrakna predpona bio, velja dan precejšnja pozornost, pa ne gre za biotičkarstvo, biorano, biopovratno sprego ali bioenergijo. Zanimanje pa seveda bolj ali manj sledijo tu knjižne izdaje. Tako je nekaj časa na knjižnem trgu knjiga Alexandra Lowna Bioenergija s pomenljivim podnaslovom Revolucionarno zdravljenje duševnih in telesnih motenj s pomočjo govornice telesa. Knjigo je izdala Cankarjeva založba.

Avtor ima za seboj bogato prakso zdravljenja z bioenergetskimi vajami, ki jih je razvil sam ali povzel po osnovatelju bioenergetske terapije W. Reichu. V knjigi pojasnjuje bioenergetsko gledanje na človeka in nato prikaže vrednost takšnih spoznanj za doseganje skladnosti med telesom, duševnostjo in čustvi, kar pomeni tudi odkrivanje vzrokov nekaterih boleznih, ki tiče v naši duševnosti in jih je možno odpraviti s posebnimi sproščevalnimi vajami. Knjiga je napisana strokovno, vendar pa razumljivo za povprečno izobraženega bralca.

Pričujoči zapisi temeljijo na resničnih dogodkih, ki so pred tremi in več desetletji razburjali dolensko javnost, le osebe in kraji v njih so, ker so glavni junaki povedali že pošteno odslušili svojo kazen, izmišljeni.

Brat ubil sestro

Dolga leta sta Ivan in njegova sestra Francka složno in v miru živela na kmetiji. Francka je gospodinjila, medtem ko je brat skrbel za posestvo. Vse pa kaže, da Ivanu takšno življenje je ni bilo pogodu in se je navzlic že osemindesetletnim letom sklenil oženiti. Tako je v hišo prišla kar dvajset let mlajša Milka, s tem pa je bilo poprejšnjega mirnega življenja konec. Med Ivanovo sestro in Milko so se pričeli prepiri, Francka je vse pogosteje govorila, da v hiši ne boste komur za deklo, pritoževala se je, da brat ne izpolnjuje dolžnosti do nje, saj se je obvezal, da jo bo preživljal. Spori so bili vse pogostejši, Francka je Milki božda očitala, da je jalovka, ker ne more zanositi, po vasi je govorila, da pri hiši ne dobi hrane. Ob takšnih besedah in očitkih je med bratom in sestro že po nekaj letih prišlo do prvega obračuna. Ivan jo je pretepel, zaradi česar je bil kaznovan, to pa je njegov in ženini srdo do Francke le še povečalo. Še bolj kot to pa je že tako napete razmere v hiši zaostrišlo spoznanje, da Francka išče svoje pravice na sodišču.

14. decembra je bila v Trebnjem obravnava: Francka je Ivana tožila zaradi neizpolnjevanja dednega dogovora. Ivan zaradi obolelih nog in tudi zavoljo pozabljenosti, ki je bila pri njem vse pogostejša, ni odšel na sodišče, pač pa je tja poslal svojo ženo, ki ga je na obravnavi zastopala. Jazen zaradi ponovne tožbe in nervozen v pričakovanju izida prav-

de, je doma iskal uteho v alkoholu, kot je počenjal že zadnjih nekaj let. Najpogosteje je segal po žganju. Tako je bilo tudi tokrat, saj je do žene vrnil v domov popil več kot deciliter žganja in še okoli pol litra vina. V takšnem stanju ga je vest o izgubljeni pravdi toliko bolj razjarila, ni do konca poslušal ženinega pripovedovanja, pač pa je pograbil vile in šel na dvorišče odmetavati gnoj. Ni kidal dolgo, ko je na cesti videl proti domu prihajati Francko. Takrat mu je zavrelo.

Poldruge uro zatem je preiskovalna sodnica novomeškega okrožnega sodišča prejela telefonsko obvestilo, da je prišlo v bližnji vasi do zločina, v katerem je brat ubil sestro. Skupaj z namestnikom okrožnega javnega tožilca se je nemudoma odpravila na mesto dogodka. Takole je zapisala v svoje poročilo:

»Ob prihodu v vas smo na levi strani ceste na snegu našli truplo starejše ženske, vsega nekaj metrov vstran od hiše s številko 4. Ko smo stopili v to hišo, je v sobi za petjo sedel osumljenec, ki na videz popolnoma miren in trezen. Popolnoma neprizadeto je povedal, da je ubil svojo sestro, s katero je bil dolga leta v svaštvo.«

In kako je dogodek potekal? Kakih 20 do 30 metrov je bila Francka oddaljena od hiše, ko jo je Ivan zagledal in z vilami v

rokah skočil proti njej. Še prej je svoji ženi zavpil: »Milka, zapri vrata, da hudič ne bo prišel noter!« Nato se je z vilami spraval nad sestro in vpil: »Kurba hudičeva, zdaj te bom pa ubil!« Z železnim delom vil je nato mahnil po Franckini glavi, ki je omahnila na tla, nato pa jo je z vilami še naprej točkal. Po izpovedih nekaterih prič je sestro mahnil sedem do devetkrat, vmes pa je božda kričal: »Zdaj sem te ubil, sedaj sem te fraj!« Nato je mirno odšel nazaj do hiše. S kakšnim besom se je Ivan spraval nad sestro, zgovorno povedo poškodbe. Obdukcija trupla je ugotovila več raztrganin in obtočenin po glavi, preloma lobanjskega dna in oboka, prelom leve podlahti, obtočene možganov in obeh senčnih predelih in malih možganov na levi strani in krvavitve mehkih možganskih opah, kar vse je bilo seveda krivo takojšnje smrti.

Obravnava je bila marca prihodnjega leta. Ivan ni imel kaj tajiti, povedal je le, da sestre sprva ni nameraval ubiti, da pa je bes po prvem udarcu v njem tako narastel, da je točkal še kar naprej. Potek sojenja pa je vendarle pokazal, da je Ivan dejanje storil premišljeno in da je uboj načrtoval. Navsezadnje tudi po dejanju ni pokazal prav nikakršnega kesa, na zaslišanju je celo izjavil: »Ne vem, ali sem naredil prav ali ne. Niti mi ni žal, da sem jo ubil.« Sodišče je Ivana obsodilo na 6 let strogega zapora, po njegovi pritožbi pa je kazen v celoti potrdilo tudi Vrhovno sodišče Slovenije. Ivan se je z zaporom težko sprijaznil, pisal je prošnje za pomilostitev, celo na zvezni sekretariat za pravosodje in splošne upravne zadeve, vendar je bil odgovor odklonilen. Šele po treh letih bivanja za rešetkami mu je Vrhovno sodišče SRS ob priporočilih iz DKP Dob, da gre za ostarelega in bolnega obsojenca, psihično strtega, kazen znižalo na 5 let. Še isto leto, torej dobri dve leti poprej, preden bi mu potekla znižana petletna kazen, je iz že prej omenjenih razlogov prejel odločbo o pogodnem odpustu. Prvi oktober je bil, ko je zadnjič prestopil prag vrat v KPD Dob pri Mirni.

B. B.

Krava ni hotela z Italijani

Sredi februarja se v toplem soncu grejejo vrhovi Kapetanjke in Buče glavice na vzhodu ter Ilije in Pajterice na zahodu, na severu pa je komaj sluti širne gozdove roškega predgorja. Tišina vlada v Podgori, skoraj izumrljasi vasi na meji med Črnomaljsko in kočevsko občino, tiho srka tople sončne žarke in v golih kočevnicah, ki letos skoraj niso videli snega, je že slutiti pomladni nemir.

V to sonecem obsijano tišino se v oddaljenem gozdu oglasi traktorski ropot. Postaja vse glasnejši in kmalu se izza golikovega grmičevja prikaže nizko zeleno vozilo, na njem pa krepak priletel možakar. To je Peter Movrin, upokojenec, kmet in nekdanji partizan. Gibčno skoči s traktorja in odpne nekaj drevesnih debel, ki jih je iz gozda privlekel na domače dvorišče. Za kurjavo bo. Res, da je v letošnji milizimi niso porabili veliko, vendar ugodno vreme dobremu gospodarju ne da miru. Letošnja zima našim kmetom res ne privoščiči pravega počitka.

»Kaj bi, navajeni smo na to,« pravi Peter, »že od mladosti smo navajeni na delo, na prestan štrpac. Najhuje je bilo med vojno. Pa takrat smo vsaj mislili, da bo po osvoboditvi kaj bolje. Veliko smo govorili, prepevali, vzbujali upanje pri sebi in pri drugih. Potem pa je šel razvoj svojo pot. Mesta so rasla, se širila, vabila ljudi, tukaj v zaledju pa so kraji, ki so preživljali partizansko vojsko, ostajali čedalje bolj pust. Sedaj tudi upanja ni

več. Prepozno smo spoznali resnico. Košenice prerašča grmovje, njive ogroža divjad. Le kdo se bo še vrnil v te kraje?« Peter Movrin ne more skriti razočaranja nad takšnim razvojem. Deli ga z mnogimi soborci, s katerimi se občasno še srečuje.

»Naše posestvo je po površini še kar veliko, 43 hektarov meri, od tega je 25 hektarov gozda, od katerega smo včasih živeli, sedaj pa zaradi visokih taks se ta ne daje za služka. Ostalo so kamnite, sedaj tudi že z grmovjem porasle površine, od katerih ni nobene koristi. Le dva hektara je ornih površin, pa še tega ne moreva z ženo, ki je boleha, sama obdelati. Na Doblički Gorini imamo vinograd. Včasih smo tja hodili peš, čez Miklarje, kar dobri dve uri hoda je. Sedaj se vozimo naokoli. Za to poskrbi sin, ki sicer živi v Metliki.«

Zgospodarjem pokusiva kozarec dobre dobličke črnine in pogovor se zopet suče okoli tistih burnih časov vojne, ko se je tukaj še marsikaj dogajalo. »Štirje otroci smo bili doma pred vojno. Sestri sta se poročili, jaz sem se izučil za mizarja v Črnomlju, brat pa je kmalu odšel v partizane. Zaradi tega smo hitro imeli težave. Vedeli smo, da nas Italijani ne bodo pustili pri miru. Kadar smo zaslužili, da se približujejo, smo pobegnili v gozd. Tudi 12. aprila leta 42 je bilo tako. Z očetom sva se umaknila, mati pa ni hotela. Prišli so in požgali našo ter sosedovo hišo, za kamion pa privezali našo kravo, ki se je pasla na travniku. Tudi mater bi odpeljali, pa se je pomešala med ostale vaščane, tako da so v zmedu pozabili nanjo. Ko so vžgali motorje, pa je krava ponorela in se strgala.

T. JAKŠE

Letijo v Novem mestu na črno?

Občinska konferenca ZSMS Novo mesto je zastavila javna vprašanja, ali namerava JLA oziroma vojno letalstvo res asfaltirati letališče v Prečni in ali se skupščina novomeške občine in njen izvršni svet zavedata posledic takega posega v prostor.

Predsedstvo novomeške skupščine je mladinsko pismo »o problematiki letališča v Prečni« skrbno proučilo. Javnosti sporoča, da ne razpolaga z nikakršno uradno vestjo (neuradno se preverjajo) o namerah potencialnega investitorja (torej JLA oziroma VL), hkrati pa predsedstvo dodaja, da novomeški izvršni svet ter občinske upravne službe glede letališča v Prečni ravnajo legalno in pravilno. Na koncu predsedstvo skupščine mladinskega predstvedstvu priporoča, naj v prihodnje ob podobnih družbenih vprašanjih ubira delegatsko pot, glede letališča naj bi se torej mladinci oglašili v zborih skupščine.

Na vprašanja oziroma na odprto pismo javnosti v zvezi z domnevnimi posegi na letališče v Prečni je občinski konferenci ZSMS Novo mesto odgovoril novomeški izvršni svet. Iz njegovega pisanja je prvič bolj jasno, kaj v Prečni sploh imamo. Tamkajšnje letališče služi športno rekreativnim potrebam Dolenjskega letalskega centra, istočasno pa je tudi pomožno vojaško letališče. Letališče je bilo modernizirano leta 1974, na temelju pogodbe iz leta 1970, ki so jo podpisali pristojni organi Jugoslovanskega vojnega letalstva in občina Novo mesto. Letališče ima pristajalno stezo in spremljajoče objekte. Dolžina pristajalne steze je 2.156 m, širina je 100 m. Mnenje novomeškega izvršnega sveta je, da letališče v Prečni s svojimi varnostnimi conami in koridorji močno omejuje razvoj lesnega kombinata Novoles, naselje Straža, Prečna, Bršljin in Kamence, v koridorjih vzleta in pristanka pa zaradi hru-

meta in JLA. Strokovne službe občinskih upravnih organov so se takrat zavezale, da bodo izpeljale usklajevalni postopek s tistimi, ki bi jih razvoj letališča oviral v razvoju, obljubile so, da bodo proučile potrebe po civilnem letališču, ponovno pa naj bi pregledali tudi sedanje študije tega območja ter vpliv letališča na rabo prostora. Zanimivo je, da so bili predstavniki JLA opozorjeni, da se v nadaljnjih postopkih planiranja oziroma usklajevanja dosledno poslužujejo predpisanih poti.

Februarja so bili opravljeni pogovori s predstavniki industrije v Prečni in okolici, marca pa je bil še sestanek z zastopniki Dolenjskega letalskega centra, republiškega komiteja za promet in zveze ter Zveze letalskih organizacij Slovenije. Pokazalo se je, da občina Novo mesto nima ne potreb in ne denarja za civilno letališče s potniškim in cargo prometom. Predstavniki dolenjskih letalcev so svoje pogoje potencialnemu investitorju dostavili kasneje. Dokument izvršnega sveta ne navaja, kakšno je mnenje letalcev.

Zaradi različnih vzrokov se je usklajevanje mnenj in potreb ob morebitni nadaljnji modernizaciji letališča v Prečni ustavilo. Interesi o rabi tega

prostora so tako še vedno neusklajeni, zaradi tega tudi ni mogoče oblikovati osnutka predloga za vnos v planski dokument. To hkrati pomeni, da še ni mogoče sprejemati planskih odločitev, kar je nedvomno tudi asfaltiranje letališča Prečna.

Ivo Longar v imenu novomeškega izvršnega sveta podarja, da je tudi ob investicijah, katerih nosilec je JLA, potrebno enako kot za civilne objekte izdelati in sprejeti prostorsko izvedbeni akt in pridobiti ustrezna dovoljenja. Vse to je natančno določeno z zakonom. Postopek izdaje dovoljenj vodi republiški upravni organ ob soglasju občine!

Izvršni svet skupščine Novo mesto nima v tem času nikakršnega zahtevka JLA za pričetek del na letališču v Prečni v letu 1989, razen tega pa tudi ni nobenih planskih dokumentov niti prostorsko izvedbenih aktov, ki bi omogočili izdajo dovoljenj za pričetek investicije. Zaradi govorice o nameravanem asfaltiranju letališča v Prečni je bila novomeška javnost precej vznemirjena. Izvršni svet je zato konec januarja vprašal republiški sekretariat za ljudsko obrambo, kaj je stem. Že čez nekaj dni je namestnik republiškega sekretarja Miran Bogataj sporočil

Novomeščanom, da po informaciji poveljstva Vojnega letalstva in protiletalske obrambe (general Rade Djilas) asfaltiranje oziroma modernizacija letališča ni v programu za leto 1989. Po Bogatajevih besedah bi se pristojni organi JLA predhodno povežali z novomeško občino tudi ob kakršnihkoli drugih preurejanjih letališča v Prečni.

Izvršni svet skupščine občine Novo mesto ocenjuje, da je šlo pri tej zadevi za dezinformacijo, ki ta trenutek nima osnove niti v obziru na JLA niti v planskih oziroma izvedbenih aktih novomeške občine. Seveda je jasno, piše Ivo Longar, da so se upravni organi oziroma njihove strokovne službe v dosedanjih postopkih usklajevanja do zahtev JLA obnašali enako kot do vseh ostalih nosilcev planiranja v prostoru. To bodo zagotavljali tudi v prihodnje. Vsa dokumentacija se hrani na Zavodu za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje občine Novo mesto. Ivo Longar oziroma novomeški izvršni svet je pripraviljen dati tudi dodatna pojasnila.

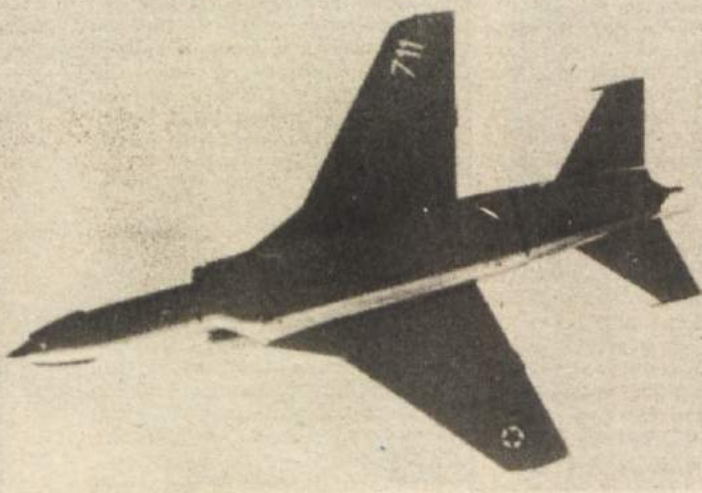
Tako novomeški izvršni svet. Zakaj sploh toliko besed in razpravljanja o asfaltiranju nekega letališča? Logično bi namreč bilo, da se asfalta na letališču vsi veselijo, saj je vendar udobnejši in varnejši od trave. Predvsem zato, ker je letališče Prečna blizu Novega mesta. Dokler je travnato, se ga vojaška letala bolj ali manj izogibajo, z asfaltom pa bi se stvari morda spremenile. V svetu, in to v tistem njegovem delu, ki ima nedvomno odlična vojaška letala, govore o prepovedi nizkih poletov letal nad naselji. Kot vemo, je najnevarnejša faza leta vsakega letala pristonek in vzlet. V Novem mestu ta dva manevra potekata nad naseljem. Zdaj je seveda prepozno ugotavljati, kdo je kriv, da je vojno letalstvo leta 1974 dobilo dovoljenje za graditev rezervnega letališča v Prečni. JLA kaže zanimanje za asfaltiranje, čeprav ne v tem letu. S tem bi se uporabnost letališča povečala, z njo pa tudi potencialna nevarnost za prebivalstvo, še posebej v morebitni vojni. Kot je najbrž videti iz napisanega, pa lokacija letališča v Prečni

ni, gledano s civilno gospodarskega in ekološkega vidika, najbolj primerna tudi v mirnem času. Zato je toliko bolj jasno stališče novomeških oblast, ki ga je zaznali tudi v formulacijah, kot sta »postopek izdaje dovoljenj vodi republiški upravni organ ob soglasju občine!« in »postopamo legalno in pravilno!«

Ne glede na to pa je mogoče po nekaterih podatkih domnevati tudi, da je JLA vendarle imela namen že letos priti z asfaltom. Eden njenih predstavnikov je namreč omenjal spomladanski prihod mehanizacije na prečensko letališče, pri tem je bila izražena tudi pripravljenost, da bi to mehanizacijo koristno uporabili tudi pri civilnih delih, kar je seveda lepa gesta JLA. Do srečanja, kjer bi o tem rekli kaj več, zaradi spleta okoliščin ni prišlo. Zakaj to omenjamo? Predvsem zato, da se ne bi ponovilo leto 1974, ko se je, tako kaže, vse dogajalo bolj po domače. Zemljo za letališče je odkupila (za JLA) novomeška občina, letali pa so zgradili letališče, ki zdaj služi tudi in predvsem dolenjskim letalcem. Novo mesto je še vedno lastnik zemljišča, na katerem je letališče, čeprav bi morala biti lastnik po pogodbi že zdavnaj tudi država. Kaj pa je s papirji za to letališče — govori se namreč, da je letališče črna gradnja in da sploh nima uporabnega dovoljenja?

Angelca Legan, predsednica novomeškega komiteja za urbanizem in varstvo okolja pravi, da je bil za izdajo dovoljenja za obstoječe letališče v Prečni pristojne republiški komite za urejanje prostora in varstvo okolja. V novomeških arhivih po dolgem iskanju in najboljši volji niti Leganova niti njeni sodelavci niso našli nobenega od dovoljenj, ki so običajni in predpisani ob takih gradnjah. Razen zapisnika iz leta 1971, ki obravnava lokacijsko razpravo o gradnji letališča. Angelca Legan je izjavila, da ne more dati roke v ogenj, da teh dovoljenj ni ali jih ni bilo. Morda so kje druge.

Vsekakor pa je nadvse čudno, to je že pripomba podpisane, da Novomeščani ne moremo dokazati, da (njimamo na črno zgrajeno letališče. M. BAUER

Satan gre med kriminalce

Razcvet satanističnih kultov naj bi se odrazil tudi v porastu kriminala s satanističnimi obeležji

Satan, sin teme, zavrženi angel, ni izginil s preteklimi časi. V dobi silovitega tehnološkega razvoja in velikih dosežkov znanosti, se je vrnil v glave ljudi. Kult Satana je oživel in iz leta v leto se povečuje število njegovih privrženec. Povečuje pa se tudi kriminal, povezan s tem kultom.

Se je torej Satan vmešal v mafijske posle kriminala v zahodnem svetu? Tako se sprašujejo nekateri kriminalisti, ki se srečujejo vse pogosteje s kriminalnimi dejanji, ki nosijo kulturna znamenja satanizma. Obglavljene kocke in z razpršilnimi barvami narisani pentagrami po zidovih — tega je najti vse več — so nedolžna znamenja satanističnih kulturnih obredov, nekaj drugega pa je, ko ob njih prihaja do zlorabe otrok ali celo do kulturnih umorov.

Detektiv čičaške policije Robert Simandl meni, da bo satanistični kriminal postal prevladujoč v devetdesetih letih. Na svojih seminarjih, ki jih vodi po vsem ozemlju ZDA, uči profesionalce, katera znamenja v kriminalnih dejanjih, od ropov cerkva, vandalizma, mučenja in spolne zlorabe otrok do umorov, opozarjajo, da gre za kulturna dejanja satanizma.

Koliko je v tovrstni kriminalni zares zajet Satanov kult, je za mnoge strokovnjake vprašljivo. Sandi Gallant, kriminalistka policijskega oddelka San Francisco, pravi, da ve le za tri dokazane primere ritualnega umora od leta 1980. Večino domnevnih satanističnih kriminalnih dejanj po njenem mnenju izvršijo ljudje, ki nimajo vseh koleščkov v glavi, in pa uporniški najstniki, ki se na tak način žele postavljati.

Po mnenju mnogih strokovnjakov pa je satanizem resna stvar. Nekateri govorijo celo o tem, da so se satanisti vrinili celo v policijske vrste in od

znatraj uspešno blokirajo tiste, ki opozarjajo na nevarnost in zahtevajo temeljite raziskave. Ze omenjeni Robert Simandl je prepričan, da satanisti stojijo v ozadju mamilarne mafije in cvetoče industrije otroške pornografije. Spletana naj bi bila celo široka mednarodna mreža.

Morda ima še najbolj prav Patrick Hayes, preiskovalni sodnik, ki je raziskoval domnevni satanistični kulturni umor najstnika Stevena Newberryja, ko ugotavlja, da je šlo le za gnusno domišljijo iz težkometalnih hitov in motene otroke. Satan, če že kaj počne, potem je to samo tisti iz neurejenih glav.

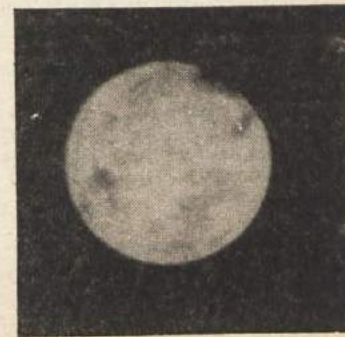
MiM
(Vir: Newsweek)

Luna mori

V času polne lune je več umorov in samomorov

Četudi je človekova noga že stopila na Lunino površje, pa ta zemeljska spremljevalka ostaja skrivnostna stvar in spodbuja nove in nove zamisli o njenem skrivnostnem vplivu na življenje in bitje ljudi. Med novjšimi odkritji, katerih vrednost pa je znanstveno vprašljiva, je ugotovitev profesorja psihatrije Arnolda Liebra z univerze v Miamiu. Profesor je raziskal obdobje od leta 1956 do 1970 in iz zbranih podatkov izlekel presenetljivo dejstvo, da se v času polne lune dogodi neprimerno več umorov kot v dnevih, ko je luna v drugih menah.

Liebrove ugotovitve je potrdil tudi psihater Malstron z univerze Berk-

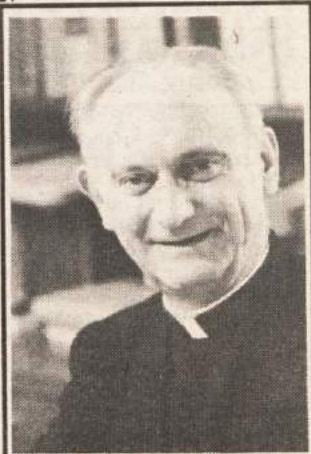
Kakšen je njen vpliv na človekovo obnašanje? (Foto: MiM)

ley, ki je raziskal pogostost umorov in samomorov v časih različnih luninih men. Raziskave je omejel na območju Alameda in Denverja, časovno obdobje pa je bilo isto kot v Liebrovi raziskavi. In seveda tudi ugotovitve so bile podobne. Tako umorov kot samomorov je bilo največ v času, ko je polna luna.

Seveda vse te raziskave ne dajejo odgovora na vprašanje, kaj je dejansko krivo za porast umorov in samomorov v določenih časovnih ciklih. Domeva je, da pač tudi na to obliko človekovega obnašanja in ravnanja vpliva biološki cikel aktivnosti in neaktivnosti posameznih delov organizma.

NAGRADNA KRIŽANKA

7

DL	SPOMINSKA PLOŠČICA	OPERA PEVKA TEBALDI	ZVEZDA V ORLU	JAPONSKA MESENA GIRA	SESTAVIL J UDOR	FILM IGRAJKA FARROW	LASTNOST KOTIČ V GEOMETRIJI	VRSTA ZRAFE	EDEN VOJAK FR REVOLUCIJE
NOVA PRERADA					MESNATA BULA PRISILNI ALKOHOL				
ANALISTKA									
Z.IME					ORAC OBREDNIC OBLAČILO KORETELJI				
DL MESTO EGIPTA ZIMLETO BITO						DEDEK OSVEŽENA BREZKAVA PIVČICA			

DL	IZVRŠENO SLAGO	VRSTA KURJIVA Z.IME	ZAREBRNICA DOLŽNINA MERA	RAČUN	ZVEZA AZIJSKIH DRŽAV
BONDI LETALO STRAKSLAVEC			POSODAZAVO-JAŠKO HRANO TR OGRA		
PEŠENO			TV-NOVINAR TREFALT SPANJE		DEL OBRABA REKA V ZNA
STARI SLOVAN			ZACIMBA AVT OZNAKA VALJEVA		IT. POLITIK ISOVANNI KEM SIMOL ZA AJNSTAJNI
OKSIDACIJA ŽELEZA					REKA V SZ PRITOK ILMNSKEGA JEZERA
NEKDANJI RUS FOTO VALN VOZ					KRAJ NA PELEŠČU

NAGRADA V NOVO MESTO

Žreb je izmed reševalcev 5. nagradne križanke izbral Gorazda Permeta iz Novega mesta in mu za nagrado podelil knjigo slovenskega pisatelja Milana Šege Slomškov trg, v kateri pisatelj popisuje mladostna doživetja. Nagrajencu čestitamo in mu želimo prijetno branje!

Rešite današnja križanko in pošljite rešitev najkasneje do 6. marca na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIZANKA 7.

REŠITEV 5. KRIŽANKE

Pravilna rešitev nagradne križanke je, brana v vodoravnih vrsticah, takšna: CK ZKJ, ADAM, VILE, TORI, AGAMEMNON, SOTER, OGI, ZAMENJAVA, KALAN, ALAND, TSAVO, JUVENTA, RADE, SEREC, NL, ODRTEK, BC, MOL, TROJNICA, ČASL, AVENTIN, OTTA.

MISLI

Noben šolski program ne more ustvariti vrednosti, ki se niso utrdile v javnosti.

C. ZLOBEC

Smrt je lahko nesmiselna, ima pa tudi globok smisel in pomen za življenje.

A. KIRN

Tatove vse bolj mikajo umetnine

Narščajo tatvine starin in umetnin v vsem svetu — Italijanska policija ima poseben policijski oddelek »umetnostnih« policajev

Italija je polna dragocenih starin in umetninskih del, zato ni presenetljivo, če se po njenih bogastvih ne kolca samo pravi ljubiteljem umetnosti, marveč tudi takim pičcem, ki se ne zadovoljijo samo z ogledi spomenikov in umetnin, marveč si primerne umetnine tudi prilastijo. Z drugimi besedami, kraja starin, zgodovinskih in umetninskih del je italijanski vsakdan. Italija se je po številu in vrednosti ukradenih umetnin znašla na prvem mestu v svetu. V povprečju izginje v tatiske malhe vsak mesec okrog 1000 umetnin in podobnih dragocenih predmetov. Ropanje bi bilo neprimerno hujše, če bi tatiskih prstov ne prikrnila uspešna policijska enota »Carabinieri Tutela Patrimonio Artistico« ali po naše: policisti za zaščito narodne umetnostne dediščine.

Italijani so kot prvi na svetu že leta 1969 ustanovili poseben policijski oddelek, ki se bori proti tatvinam in nezakonitemu izvozu umetnin iz države. Specializirani oddelek šteje 80 detektivov in drugih kriminalističnih strokovnjakov. Pri svojem delu uporabljajo najrazličnejša sredstva, od sodobnih elektronskih pomočnikov, računalnikov do starih, a preskušanih načinov vrivanja svojih ljudi med kriminalce. Eden najboljših mož te

Marsikdo je oženjen s svojimi mislimi.

O. WEININGER
Za sleherno širše povezo-
vanje je treba imeti oporo v
lastnih tleh.

N. ŠUMI

Tako je življenje dolg, zamotan, trudapoln račun, ob katerem človek presnuje dni in prebedi noči, zato da na koncu vseh koncev zapiše veliko, votlo ničilo.

I. CANKAR

posebne enote je Il Professore, kot se glasi njegov pridevek. Njegovo pravo ime skrivajo, saj je Profesor, kot bi rekli po naše, strokovnjak za vdore v tatiske kroge. Najraje se predstavlja kot umetnostni zgodovinar, ki zbira starine in umetnine za bogate zbiralce, ki so pripravljeno dobro plačati za ukradene stvari. V taki vlogi je sklenil že več »uspešnih« kupčij, ki so se slabo končale za tatove.

Odkar posebna enota umetnostne policije deluje, je dosegla vrsto lepih uspehov, s katerimi se uvršča v sam svetovni vrh uspešnosti čuvanja umetnostne in zgodovinske dediščine. Od leta 1970 so odkrili 112.000 ukradenih umetnin in starin ter zajeli 2500 osumljenecv.

Tudi Francozi, ki so se zaradi splošnega porasta kraj starin in umetnin znašli pred podobnimi problemi, so ustanovili poseben policijski oddelek, in sicer leta 1975. K obema se je pridružil še Interpol, ki se je vključil v računalniško mrežo italijanskega oddelka za boj proti kraji in nezakonitemu izvozu umetnin.

»Umetnostni« kriminalisti vsako leto pripravijo izdajo posebnega kataloga, ki ga razdelijo muzejem, umetniškim galerijam, prodajalnam in agencijam za prodajo starin in umetnin v domovini in v svetu. V njem so objavljene fotografije in natančni opisi vseh ukradenih starin in umetnin. Če torej pride do nakupa in prodaje katere od objavljenih starin ali umetnin, ni ne za trgovca in ne za kupca nobenih olajševalnih okoliščin in izgovorov. Umetnino vrnejo pravemu lastniku, nepredvidni prodajalec ali kupec pa sta ob svoj denar.

Najbolj pogosta tarča tatov starin in umetnin so cerkve. Bogastva, ki je shranjeno v cerkvah, že dolgo ne čuva več strah pred peklom in božjo kaznijo, kot ga je morda še pred pol stoletja. Zakladi cerkva so se znašli tako rekoč nezavarovani, saj je le v malokateri cerkvi zares dobro poskr-

bljeno za starine in umetnine s sodobnimi varovalnimi sredstvi. Samo zaklenjena vrata pač niso nobena jamščina za varnost slik, kipcev, kelihov, monštranc in drugega, po čemer se stegujejo tatiske kremplji. Tatovom dodatno pomaga še nepopolen popis dragocenosti. In tako premnogi predmeti izginejo brez sledu.

Umetnostni policajci so zabeležili še posebno viden uspeh, ko so iz tatiskih krempljev iztrgali take dragocenosti, kot so slike Raffaella in Piera della Francesca, ukradeni v Urbino, slonokoščeni oltar iz enega najbolj slavnih italijanskih samostanov Certosa di Pavia in Renoirova slika, ukradena v Turinu.

Izkazali so se tudi, ko je šlo za največje umetnostno tatvino tega stoletja. Leta 1983 so iz budimpeštanskega muzeja lepih umetnosti ukradli pet slik renesančnih in dve sliki baročnih mojstrov. Tatovi so na kraju samem pozabili škaticlo vžgalice, narejenih v Italiji. To je bila drobna sled, ki je na koncu pripeljala do storilca Ivana Scientia, kriminalca, ki ga je policija iskala ne samo zaradi tatvin umetnin, marveč tudi zaradi umora. Ugotovili so, da je bil tesno povezan z vzhodnoevropskim podzemljem, najbrž tudi s tatovi, ki križarijo po naši domovini in krajejo naše starine in kulturno dediščino.

Velik uspeh so zabeležili skupaj s francoskimi kolegi predlamskim, ko so zlomili dobro organizirano italijansko-francosko tatisko zvezo. Tatovi te zveze so v treh letih oropali okoli 200 francoskih gradov, vrednost nakradenih starin in umetnin pa se je sukala okrog 90 milijard dinarjev. Pri tej akciji jim je bil v veliko pomoč računalnik, ki hrani podatke o kakih 40.000 ukradenih starinah in umetninah iz vsega sveta.

MiM

(Vir: Reader's Digest)

Si, kar ješ

Gosenica potrjuje pravilnost izreka — Tanin je ključ

Si to, kar ješ, pravi stara modrost. In morda nikjer v živem svetu ta rek ne drži tako kot pri gosenici Nemoria arizonaria. Znanstvenih raziskovalci so namreč pri tej živalici prvič lahko opazovali hitre in občutne spremembe njene zunanosti, odvisne od prehrane. O zanimivem opazovanju poroča v reviji Science magazine Erick Green s Kalifornijske univerze.

Gosenice se spomladi hranijo s hrastovimi mačicami. Že po nekaj dneh so na zunaj videti prav take kot njihova hrana, puhaste. Gosenice, ki se zležjo poleti, ko mačice odpadejo, jedo listje in zadobe drugačno zunanost, podobne so suhim vejicam.

Green je poskušal ugotoviti, kaj je tisto, kar pri teh živalicah sproža take občutne spremembe. Ugotovil je, da je najverjetneje ključna snov tanin. Tanina v mačicah ni, v listju pa se nahaja.

Da bi preveril podmeno, je spomladanskim gosenicam dodajal tanin. Večina živalic, ki je dobivala taninski dodatek, je spremenila zunanjo obliko in so postale podobne vejicam, medtem ko so tiste, ki so ostale pri običajni hrani, postale puhaste.

Dimna vrečka

Največ žrtev v požarih zgradb zahteva dim — Rešilna vrečka

Več kot 80 odstotkov smrtnih žrtev v požarih stanovanjskih zgradb povzroči dim, ne ogenj. V večini primerov gost dim zaslepi žrtve in jih zadusi, predno pride pomoč ali predno se lahko sami prebijejo na varno. V sodobnih zgradbah je to še huje, saj pri požaru gorijo umetne mase, dim in plini, ki se pri tem sproščajo, pa so običajno še strupeni.

Z ozirom na te izkušnje so v medicinskih laboratorijih Sigma naredili nov proizvod, ki naj bi preprečil zadušitev v požarih in ljudem omogočil priti do izhoda oziroma pričakati reševalce.

Gre za tako imenovano dimno vrečo, ki si jo človek natakne preko glave in z njeno pomočjo k ljub gostemu dimu vdihava svež zrak dobrih sedem minut, kolikor naj bi zadoščalo, da se prebije na varno. Dimna vrečka je narejena iz prozornih najlonskih vlaken, ki so dovolj čvrsta, da ohranjajo obliko, in tako zagotavljajo dovolj zraka za sedemminutno dihanje, hkrati pa so odprta tudi do vročine, saj vrečka prenese temperaturo do 170 stopinj Celzija. Poskusi so pokazali, da uspešno ščiti oči in pljuča. In ker gre za poceni proizvod, bo najbrž hitro prišla v splošno uporabo povsod tam, kjer je takšen izdelek potreben.

Lojze Cestnik:

IZ KRALJESTVA SMRTI

Ko mu pritrdim, je snel svoje volnene rokavice ter mi jih ponudil. Zelo sem bil presenečen. Kako je vendar ta fantek prišel na misel, da posodi rokavice nasprotniku?

Tisti čas je bilo v zaporih veliko uglednih ljubljanskih mož: zdravniki, profesorji, odvetniki, trgovci in drugi pristaši OF. Med nami je bil tudi partizan v močno oguljeni angleški uniformi. Vedno je čistil hodnike in stopnice, večkrat tudi namesto boljših ljudi. Za protuslugo so mu dali kak prigrižek iz svojih zajetnih paketov.

V zaporu je bil tudi neki advokat. Hudo razrvane živce je imel. Ponoči je v spanju strašno vpil. Hitlerja, Mussolinija in Rupnika je zmerjal s svojimi in prepeval hvalnice Churchillu, Rooseveltu in Stalinu. Skrbno smo zapirali okna, da tega ne bi slišali Rupnikovi stražarji.

Včasih je bilo ob večerih tudi zabavno. Privedli smo tako imenovane gala predstave. Vse vrste norčije smo zganjali. Kronali smo rdečega carja, hipnotizer Bar je nastopal s svojimi učkami. Vendar to ni trajalo dolgo. Položaj se je kmalu zaostril.

Nekoga popoldneva je bila straža zelo pojačana. Ugotovili smo, da se pripravljajo nekaj posebnega. Zatamnili so okna, vendar smo skrivoma opazovali del tistih dogodkov. Pod neko drevo so pripeljali dr. Vladimirja Kanteta, višje-

ga uradnika policije. Bil je obsojen na smrt zaradi sodelovanja z NOB. Na drevo ga je obesil gestapovec Walter Simon, ki je bil strah in trepet zapornikov. Šele pozneje smo zvedeli nadobnost.

Obesili so ga dvakrat. Prvič se je vrvi utrgala, pa ne po naključju, temveč so jo obdelali člani OF v upanju, da bodo s tem rešili doktorja, ker so slišali, da je v svetu običaj, da pustijo obešenca pri življenju, če se vrvi utrga. Vendar zanj to ni držalo.

Ponoči sem šel pogledat z okna hodnika. Dr. Kante je še vedno visel, toda samo v spodnjicah, brez čevljev. Med jetniki je zavladala zaskrbljenost.

Nekoga večera je stopil v našo sobo starejši policaj. V rokah je imel spisak. Začel je klicati po abecednem redu. Aceto, Bar, Cestnik itn. Stopili smo do njega in tihostrelmi proti njemu, kot bi hoteli z njegovega lica uganiti svojo nadaljnjo usodo. Šinilo mi je skozi možgane, da morda zbirajo talce. To ne bi bilo nič nemogočega v tistem času.

Ko je končal, je zavladala grobna tišina. Potem nam je dejal: »Vsi, ki sem vas poklical, greste z menoj v Nemčijo na delo.« Ironično je še dodal, da nam tam ne smi. Stopili smo do njega in tihostrelmi proti njemu, kot bi hoteli z njegovega lica uganiti svojo nadaljnjo usodo. Šinilo mi je skozi možgane, da morda zbirajo talce. To ne bi bilo nič nemogočega v tistem času.

Ko je končal, je zavladala grobna tišina. Potem nam je dejal: »Vsi, ki sem vas poklical, greste z menoj v Nemčijo na delo.« Ironično je še dodal, da nam tam ne smi. Stopili smo do njega in tihostrelmi proti njemu, kot bi hoteli z njegovega lica uganiti svojo nadaljnjo usodo. Šinilo mi je skozi možgane, da morda zbirajo talce. To ne bi bilo nič nemogočega v tistem času.

praznih ljubljanskih ulicah proti glavni železniški postaji. Strpali so nas v živinske vagonce, v katerih so že bili zaporniki iz drugih ljubljanskih zaporov. Odrinili smo proti Jesenicam. Spotoma so se nam pridružili jetniki iz zloglasnih begunjskih zaporov.

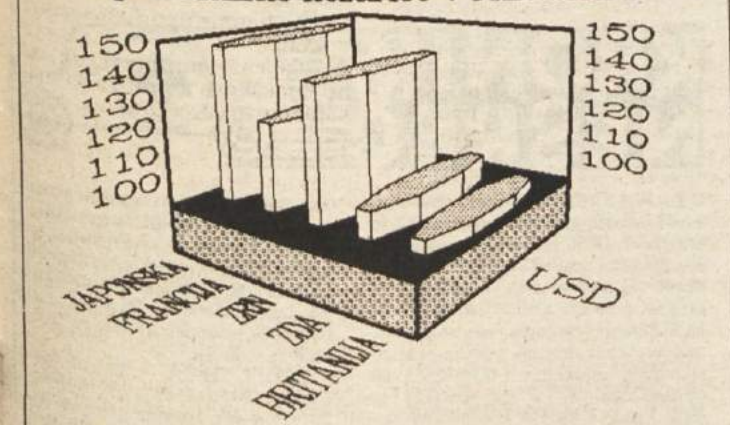
Poiskal sem si prostorček na tleh vagona in tam preždel mrzlo februarso noč. Naslednjega dne zjutraj smo prispeli na Jesenice. Bilo je hladno, vendar prekrasno jutro, brez slehernega oblaka na modrem nebu. To nas je navdajalo z optimizmom.

Kmalu je sirena naznanila preplah in odšli smo s postaje naprej od Jesenice. To je trajalo skoraj ves dopoldan. Okrog druge ure po končanem preplahu so nas pripeljali zopet nazaj pred postajo na splošno. Komaj pa smo se ustavili, je sirena zopet zavijajoče oznanila preplah. Tokrat smo zasilili tudi letala, ki so se približevala Jesenicam. Nemški stražarji so jo urno ucvrli v zaklonišče, mi pa smo ostali zaprti v vagonih, prepuščeni na milost in nemilost napadalcem. Nekje v bližini so se zasilile detonacije prvih odvrženih bomb. Ni trajalo dolgo. Naši stražarji so se skobacali ven iz zaklonišča. Neki jetnik je skozi zamereno okence rotli vojak, naj nas spustijo v zaklonišče in da jamči s svojim življenjem, da ne bo nihče ušel. Fric pa se je samo cimično nasmešnil: »Saj vas bombardirajo vaši zavezniki!«

svet v številkah

DRAGINJA MED BOGATIMI

Cena potrošniške košarice v razvitem svetu

NAJDRAŽJE JE NA JAPONSKEM

V svetu so priljubljene primerjave, katero mesto je za bivanje najdražje, kjer se za enako količino denarja najbolje živi, in podobno. Tokrat si poglejmo, kje je življenje za potrošnika najdražje. Za merilo je vzeta cena potrošniške košarice, v katero OECD šteje različna blaga in storitve, ki jih ljudje za življenje nujno potrebujejo. Izhodišče pa je ameriška košarica, ocenjena na 100 dolarjev. Med bogatimi državami sveta je življenje najdražje na Japonskem, slede pa evropske države. Cenije kot v ZDA je v Veliki Britaniji.

Kanalizacija na črno v potok

Ribiči vsaj začasno preprečili neposreden izpust v Radeško — Kanalizacija brez gradbenega dovoljenja — Inšpektorji izdali odločbo za ustavitev del

SELA PRI DOLENJSKIH TOPLICAH — Novomeški ribičem je pred dnevi s hitro akcijo uspelo rešiti živelj iz usahlega in onesnaženega potoka Sušica, ki teče skozi Dolenjske Toplice, prejšnji teden pa so se znašli pred podobno, nemara še težjo nalogo. Vsega kilometer iz Dolenjskih Toplic proti Podturnu je vas Sela, pod njo pa potok Radeška. Ribe v njej zaenkrat še ne hlatajo na površju za zrakom, kot se to godi tistim v Sušici, preti pa jim prav takšna, če ne še večja nevarnost.

Kar nekaj ribičev je prejšnji teden obvestilo svojo novomeško družino, da na Selih potekajo dela za postavitev vaše kanalizacije in odvajanje meteoritne vode. Nič nenavadnega, če betonirane cevi z vsaj polmetrskim premerom ne bi bile napeljane naravnost v potok. Zato je bila razumljiva takojšnja reakcija RD Novo mesto, ki je o tem obvestila vse pristojne organe v občini, v dopis pa so ribiči med drugim zapisali:

«Gradbeni odbor na Selih je očitno delal na črno, kajti gre za tak poseg v prostor, za katerega je nedvomno potrebno gradbeno dovoljenje. Zahtevamo, da se gradnja kanalizacijskega omrežja takoj ustavi, cevi odstranijo in gradbišče vrne v poprejšnje stanje. Potok Radeška, ki je novomeški ribiški družini zaupan v gospodarjenje, je za dolejške in celo slovenske razmere reprezentativna voda, zaradi česar je tak poseg še toliko bolj problematičen. Ne dovolimo, da se ob vseh zakonskih dokumentih, ki urejajo področje ekologije, in pred očmi javnosti kakorkoli legalizira tak poseg v naravo. Hkrati zahtevamo, da se krivici ugotovijo in najstrožje kaznujejo. V času, ko sprejemamo družbeni dogovor o varstvu reke Krke in njenih pritokov, je to dejanje v posemih vsem tistim, ki smo dolžni obvarovati naravo pred nadaljnjim uničevanjem!»

Tako ribiči, in po tistem, kar smo na Selih videli na lastne oči, se jim moramo pridružiti. Dejstvo je, da je v vasi zraslo strnjeno naselje novih hiš, ki pa je brez kanalizacijskega omrežja. Lastniki

se v nove stavbe tako ne morejo vseliti, edini izhod bi jim bilo kopanje greznic. Nekaj se jih je za to odločilo, velika večina pa je izhod iskala in našla v gradnji kanalizacije. Na novomeški upravi inšpekcijskih služb pravijo tako:

«Nobenega dvoma ni, da je kanalizacija zgrajena na črno. Zanj je sicer bila izdana lokacijska dokumentacija, medtem ko gradbenega dovoljenja še ni. Gre torej za nezakonit poseg in že ob ogledu smo izrekli ustno prepoved opravljanja vsakršnih nadaljnjih del, ki pa je očitno niso upoštevali, zato je bila izdana še pisna odločba.»

Kanalizacija pa je vendarle položena, celo jarki so že zasuti. Krajani so očitno prepričani, da bo njihovo početje legalizirano. Verjetno je na tem kar precej resnice, kajti skoraj zanesljivo je, da bo izdani lokacijski dokumentaciji kmalu sledila še gradbena. In kaj bo v tem primeru s potokom? Po načrtih direktno izpust kanalizacije v potok ni predviden, pač pa naj bi odplake potovale preko čistilne naprave. Očitno je, da so krajani, bolj rečeno lastniki hiš v novo zgrajenem naselju, hoteli postopek in načrte zaobiti in kanalizacijo speljati neposredno v Radeško. Na srečo sta betonirani cevi, ki zlijata iz zemlje nad strugo potoka, še čisti in suhi. Zagotovo danes ne bi bilo tako, če ne bi bilo hitre in odločne akcije novomeških ribičev. In če je bila prvi odgovor nanjo odločba o ustavitvi del, bi drugi moral priti v obliki zahteve po izkopu na črno položeni cevi, ki danes tako grozeče štrli-

jo v potok, tretji pa z izpisanimi imeni krivcev in kazni.

B. BUDJA

CEVI ŽE ZAKOPANE — Na tem mestu zlijata v potok Radeška dve betonirani cevi, na srečo sta še čisti in suhi. Ju bodo sedaj, ko je črna gradnja odkrita, izkopal?

dežurni poročajo

VAŠČANI PRIPRLI VLOMILKO — 46-letna E. B. iz Žužemberka je utemeljeno osumljena, da je 17. februarja vlomila v nenasejeno stanovanjsko hišo Ljubljancanke Marinke Benčič. Tam si je nabrala več oblačil in prehrabnih artiklov, vendar so jo pri dejanju zalotili vaščani in jo do priхода miličnikov pripravili v hiši.

VLOM V KIOSK — V noči na 19. februar je nekdo vlomil v kiosk, ki ga ima Novomeščanka Marija Plut na novomeški tržnici. Storilec je odnesel 10.000 din in z vlomom povzročil za 120.000 din škodo.

DONOSEN VLOM — 17. februarja med 6. in 15. uro je nekdo obiskal stanovanjsko hišo 47-letnega Staneta Klevišarja v Rodinah. Neznanelec je iz hiše odnesel motorno žago Stihl, radiokasetofon in dva daljnogleda. Klevišar je oškodovanec za 4.200.000 din, storilca pa še iščejo.

DOBRO SE JE ZALOŽIL — V noči na 15. februar je nekdo vlomil v prodajalno KZ Žužemberk v Žvirčah in iz nje odnesel več prehrabnih izdelkov in 410.000 din gotovine. Zadržaja je z vlomom oškodovanca za preko 2.450.000 din. Predrznež še ni znan.

HLADIL SE JE — Metiški miličniki so 17. februarja ob 23. uri pridržali do iztreznitve 20-letnega Zorana Milovanoviča iz Metlike. Mladenec je bil precej predrznega vedenja v disko klubu Zir na Hrastu, kar ga bo stalo tudi obisk pri sodniku za prekrške.

MOTORIST TAKOJ MRTEV

RAJEC — 15. februarja ob 18.40 se je po lokalni cesti iz Velike Doline proti Novi vasi s tovornjakom peljal 29-letni Roman Štojs iz Obrežja. Pri Rajcu je posredni cestni sektor levi pregledni ovinek, takrat pa mu je nasproti, prav tako po sredi ceste in brez prižgane prednje luči, na kolesu z motorjem pripeljal 27-letni Jože Lazanski iz Velike Doline. Slednji je po silovitih trčenju obležal mrtev.

NASELJE BREZ KANALIZACIJE — To je strnjeno naselje hiš v vasi Sela nad cesto, ki pelje iz Dolenjskih Toplic proti Podturnu. Nasele je brez kanalizacije, za graditelje bi bila rešitev gradnja greznic, vendar se je večina odločila za kanalizacijo, ki so jo zakopali na črno brez gradbenega dovoljenja, najbrž zato, da bi odplake neposredno spustili v potok Radeška.

Poslej brez pravne pomoči?

Predlog, da se zaradi nezanimanja pravna pomoč v Žužemberku in Sentjerneju ukine

ŠENTJERNEJ, ŽUŽEMBERK — Zakona o pravni pomoči in rednih sodiščih nalagata slednjim, da morajo občanom nuditi pomoč z brezplačnimi pravnimi nasveti, kar se praviloma dogaja v krajih s sedežem enot temeljnih sodišč. So pa tudi izjeme, ko se lahko pravna pomoč z dovoljenjem predsednika sodišča daje tudi v ostalih krajih in dve takšni izjemi sta v novomeški občini vsaj zaenkrat še Šentjerneju in Žužemberku. Vse pa kaže, da ne za dolgo.

Dosedanja praksa je namreč pokazala, da v teh krajevnih skupnostih za takšno obliko pravne pomoči ni posebnega zanimanja, v Šentjerneju je lani iskalo pomoč le 5 krajanov, v Žužemberku pa 12 v desetih mesecih. Ob takšnih ugotovitvah je predsednik novomeškega temeljnega sodišča nekajkrat zaprosil izvršni svet za mnenje o tem, ali ima tovrstno sodelovanje s kra-

jani sploh še smisel, vendar je prav izvršni svet po dobljenih zagotovilih iz krajevskih skupnosti, kako bodo storili vse, da bo pomoč sodišča boljše izkoriščena, nasprotoval. Vsaj do danes. Zanimanje krajanov se namreč ni povečalo, poleg tega je delo prineslo tudi precej izdatkov, za nameček pa je bilo tu še spoznanje, da nekateri obliki pravne pomoči zunaj Novega mesta enostavno ni mogoče urediti.

Po vsem tem je izvršni svet novič zaprosil v Žužemberku in Šentjerneju za mnenje, ali za pravno pomoč sploh še obstajajo kakšni argumentirani razlogi, vendar ni prejel odgovora. Tako je sedaj pred delegati novomeške skupščine predlog, da se omenjena pomoč v Šentjerneju in Žužemberku ukine, nastala vrzel pa se naj zapolni v sodelovanju z novomeškim odvetniškim zborom.

Ob mleko in republiško premijo

Pester obseg dela kmetijske inšpekcije v minulem letu — Od nomadske pašne do premajhne »produktivnosti« krav in melioracijskih napak

Pomanjkljivosti pri pridelavi vina in prometu z njim so še zmeraj tiste, s katerimi se novomeški kmetijski inšpektorji najpogosteje srečujejo. Kar 87 tovrstnih ukrepov je bilo v minulem letu izrečenih, od tega 41 v novomeški občini, medtem ko je drugi skupni inomevalec dela kmetijske inšpekcije v vseh štirih dolenjskih občinah pojav nomadske pašne.

Tako se je lani v štirih dolenjskih občinah pojavilo kar šest čred s po okoli 300 ovcami, ki so se pasle vseprek in seveda brez dovoljenja. Da so kmetje s tem oškodovani, seveda ni treba posebej poudarjati, prav tako verjetno ne nevarnosti prenašanja nekaterih bolezni. In da bo smola še večja, ovce v tistem času kotijo in jih ni moč prisilno odstraniti, neučinkovitost ukrepov zoper nomadsko pašo pa po svoje podpira še neustrezna in pomanjkljiva zakonodaja. Seveda to še zdaleč niso edini problemi, s katerimi so se kmetijski inšpektorji novomeške UIS srečevali v minulem letu.

Na novomeškem območju je inšpekcija odkrila nekaj neobdelanih zemljišč v komasacijskih območjih Globodola in na Šentjernejskem polju, pristojna za rešitev tega sta kmetijska zemljiška skupnost in komite za družbeni razvoj. Od ostalih »novomeških« spoznanj

omenimo le še pomanjkljivosti pri delu Veterinarskega zavoda. Ugotovljeno je namreč, da ta ob nedeljah in praznikih ne osenjuje plemenice, zaradi česar se vse pogosteje uporabljajo zakotni in nepriznani plemenjaki v prirodnem prpustu.

Povsem drugačni so problemi v črnomaljski občini. Prvi je vsekakor v pomanjkljivo opravljeno kontrolo »produktivnosti« krav, kar je zakrivilo ukinitve republiške premije za mleko. Pogoj zanj je namreč 2.700 litrov na plemenico oddanega mleka, vendar tega kriterija v Črnomlju ne izpolnjujejo, tako da bo za doseg te norme potrebno veliko predvsem strokovnega dela. Črnomelj ima še dve posebnosti: ena so bifetje brez dovoljenja za točenje neustekleničenih vin z geografskim poreklom, druga pa koruznika, nepospravljena do pozne pomladi. Za te kršitve so lastniki setve prejeli ustrezne odločbe, v primerih ne-

pospravljene koruznice pa je bilo potrebno slamo uničiti.

Precej manj dela je bilo v Metliki in Trebnjem, največ časa pa je vzela odprava napak na zgrajenih hidromelioracijskih sistemih. Le primer iz Trebnjega, kjer so problematični kar trije sistemi, od Volčjih Njiv do Slovenske vasi in lani zgrajena Rakovniškega polja, za katerega pa sta že bili izdani dve ureditveni odločbi.

PO DOLENJSKI DEŽELI

- Kako se najbolj učinkovito spoprijeti z alkoholizmom, je nazorno prikazal še neznan nasprotnik vinske kapljice, ki je v vinogradu Breznik nad Trško goro Alojzu Golobu posekal 35 trt, starih kakih 8 let. Golob je ob kar precej poličkov zlahkne kapljice.
- Pred dnevi je nekdo vgnolil v kiosku Dela na Cesti herojev in iz njega odnesel kar 70 kartic Podarim-dobim, zraven pa še takšni malenkosti, kot sta niva krema in kolonjska voda. Ena od poti, kako priti do storilca je tudi ta, da kriminalisti novomeške UNZ poslej redno preverjajo albije nagrajencev. Na zadnjem zbranju jih je bilo 655.
- Minuli teden pa se je zgodilo še nekaj zločinov druge vrste. Žrtve so bile domaći živali, med njimi trije zimsko rejenci zajci Štefana Krevsa iz Mirne Peči, osem kokoši Marje Žagar iz Rogovile pri Mirni Peči in šest kokodajsk Antona Mervarja iz Novega mesta. Miličniki pravijo, da je bila mesnina vredna 68 starih milijonov. Strokovnosti na tem področju jim ne gre odrekati.

BREZ DENARJA

SEVNICA — 15. februarja ob 15.30 je 52-letni Simon Gazibarič iz Radele v Sevnici pozabil potovalno torbo s 650 tucetnimi gotovine in pištole browning s tremi naboji. Ko je Gazibarič ugotovil in se vrnil nazaj v stranišče, ga je tam čakala torba brez denarja in pištole.

PODLEGEL POŠKODBAM

NOVO MESTO — 13. februarja ob 23.30 je v novomeški bolnišnici podlegel hudim poškodbam, ki jih je dobil v prometni nesreči 8. februarja na Ljubljanski cesti, tudi 22-letni Nenad Petković iz Novega mesta.

Milijardni plen

21-letni tatič za zapahi — Devize in zlatina

METLIKA — 21-letni Z. P. iz Metlike je utemeljeno osumljen, da je v času med lanskim novembrom in letošnjim 16. februarjem s ponarejenim ključem večkrat obiskal stanovanjsko hišo Darinke in Stanislave Mihalčič v Metliki ter tam prišel do obilnega plena. Med drugim je iz hiše odnesel 411 ameriških dolarjev, 416.000 italijanskih lir in 900 kanadskih dolarjev, poleg deviz pa tudi več zlatih predmetov. Lastnici je s tatvino oškodoval za 16.939.300 din.

Kot se je pokazalo, je Z. P. ukradeno zlatino prodajal na odkupnih mestih v Novem mestu in Karlovcu, nekaj pa mu jih je še ostalo. Te so mu ob prijettu zasegli.

KRONIKA NESREČ

KRIVA PREHITRA VOZŃJA — 26-letni Franc Kramar iz Zabrđja se je 17. februarja ob 18.50 peljal z osebnim avtom po regionalni cesti od Slovenske vasi proti Mirni. Na ravnem delu vozišča je pričel prehitovati osebni avto 54-letnega Martina Slapska iz Hrastnega, vendar ga je zaradi prevelike hitrosti pričelo zanašati, tako da je najprej trčil v polmetrski vsek ob cesti, nato pa se je vanj zaletel še Slapsk. Vozilo slednjega je odbilo na travnik, medtem ko se je Kramar prevrnil na bok. Materialne škode je bilo za 6 milijonov dinarjev, voznika pa sta jo odnesla brez hudih poškodb.

ZANESLO JO JE — 19. februarja ob 14. uri se je 43-letna Marija Tomše iz Ljubljane peljala z osebnim avtom iz Trebnjega proti Ljubljani. Pri Pluski je

nameravala prehiteti tovornjak, vendar je ker je nasproti pripeljalo drugo vozilo, zavirala. Pri tem jo je zaneslo na levo stran, kjer je trčila v osebni avto Zagrebčana Darka Plazka. Tomšetova se je med trčenjem huje ranila in se zdravi v novomeški bolnišnici, materialne škode pa je za 25 milijonov dinarjev.

ZADEL PEŠCA — 24-letni Djordje Djukarič iz Straže se je 19. februarja ob 20.30 peljal z osebnim avtom iz Straže proti Novemu mestu. V Naselju Potok je pri avtoobsmenu postajališču zagledal pešca, ki je hodil po desni strani ceste. Djukarič je zaviral in se pešcu umikal, vendar ga je vseeno zadela, tako da je padel na vetrobransko steklo in streho, od tam pa na travo ob cesti. 43-letni pešec Leon Kavšček iz Vate vasi je obležal hudo ranjen in se zdravi v novomeški bolnišnici.

Dolenjski dva neslavna rekorda

Na območju krške UNZ lani največji porast prometnih nesreč v SRS — Najbolj črna cesta je med Ljubljano in Zagrebom — Več dela, rezultatov pa ni

V telegrafskem slogu je ocena prometne varnosti na slovenskih cestah v minulem letu takšna: zgodilo se je 46.097 nesreč, v katerih je izgubilo življenje 551 oseb, 3.123 jih je bilo hudo, 4.727 pa laže ranjenih, medtem ko znaša materialna škoda po grobih nestrokovnih ocenah miličnikov 70 milijard. V primerjavi z letom poprej je moč reči, da je prometna varnost domala enaka, čeprav se je število mrtvih lani zmanjšalo za 7, nekaj manj pa je bilo tudi poškodovanih. Morda k tej uvodni statistiki še podatke, da je lani na cestah umrlo tudi 28 otrok in 34 mladoletnikov.

Delež Dolenjske v takšni statistiki še zdaleč ni zanemarljiv. Posebej velja omeniti območje Krškega, kjer je bil lani zabeležen največji porast števila prometnih nezgod, kar za 14,6 odstotka. Prav tako najdemo na čelu najbolj črni cest tisto od Ljubljane do Zagreba, saj je bilo na njej največ mrtvih. Lani je na tej magistralni cesti, ki očitno ne nosi zaman številke 1, kar 94 oseb izgubilo življenje, 634 pa je bilo ranjenih. Natančnejša analiza je pokazala, da je najnevarnejši odsek te ceste med Čatežem in Mokricami, kjer se je na 6.955 metrih vozišča pripetilo 9 nesreč s smrtnim izidom, v katerih je izgubilo življenje 19 oseb. Sicer pa je bilo na območju krške UNZ v minulem letu 283 prometnih nezgod, v katerih je izgubilo življenje 46 oseb, huje ranjenih je bilo 168, laže pa 222. Precej boljša podoba v primerjavi s predlanskim letom je bila na dolenjskih cestah, za katere varnost skrbi novomeška UNZ. Lani je bilo na njih zabeleženih 333 nesreč, kar je 13 odstotkov manj kot leta 1987, mrtvih je bilo 49 oseb, 231 jih je bilo huje, 280 pa laže ranjenih.

Vprašanje pa je, kakšni bi bili ti podatki, če miličniki po slovenskih cestah v minulem letu ne bi tako povečali obsega dela. V ilustracijo povejmo, da so lani izdali 68.083 pisnih opozoril za laž-

je kršitve, medtem ko je bilo za huje na kraju kršitve izterjanih nič več in nič manj kot 471.031 denarnih kazni, to pa je za celih 40 odstotkov višja številka od predlanske. K temu je seveda potrebno pritišeti še 134. 213 prijavi sodniku za prekrške, od katerih jih je dobra tretjina

odpadla na prehitro vožnjo. In za konec v premislek še tale podatek: lani je bilo na naših cestah odkritih 31.408 vinjev.

- Zaradi vožnje pod vplivom alkohola so lani slovenski miličniki odvzeli 21.334 vozniških dovoljenj, neposredno pa je bil alkohol kot krivec prometnih nesreč v minulem letu omenjen 406-krat.

nih voznikov, kar je za dobrih 2 tisoč več kot leto poprej. So res vsa opozorila in ukrepi bob ob steno»

B. B.

Kaseti za večjo varnost

Zanimiva novost v preventivnem delu

NOVO MESTO — Novomeški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je pred nekaj dnevi pripravil predstavitev dveh video kaset, ki bosta že v kratkem ne le učni pripomoček pri pouku kandidatov za voznike motornih vozil, pač pa ju bodo lahko dobili tudi vsi, ki se kakorkoli ukvarjajo s preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Obe prinašata precej zanimivih izkušenj in spoznanj o razmerah na cesti, zato naj ne bo odveč nekaj besed o vsebini.

Prva govori o varnosti pešcev v prometu. Posebej opozarja na prevadnost voznikov do otrok in invalidov. Posebno prvi največkrat reagirajo spontano in nepremišljeno. Pešca moramo zato zmeraj obdržati v vidnem zornem kotu, zlati moramo biti previdni, če ob cesti opazimo otroka s psom, nič manj, kadar vozimo mimo parkiranih vozil, kajti otroci so med njimi slabo vidni, poleg tega tudi sami nimajo pregleda nad dogajanjem na cesti. In še nekaj si velja zapomniti: otroci ne znajo in ne morejo oceniti nevarnosti v prometu. Posebno poglavje je posvečeno vožnji v mraku in ponoči, ko naj bi vselej vozil vsaj en

meter od roba ceste, prav tako je precej časa v filmu namenjenega vožnji mimo postajališč javnih prevoznih sredstev. Zakaj, ni potrebno posebej pojasniti.

Nič manj praktičnih nasvetov ne prinaša druga kaset, v kateri je nazorno obdelano vprašanje varnostne razdalje. Tako je voznikom dan napotek, naj bo med vožnjo izven naselja varnostna razdalja, izražena v metrih, številčno enaka polovici hitrosti, s katero vozimo (primer: pri 100 kilometrih na uro naj bi bila varnostna razdalja 50 metrov). Drugače je pri mestni vožnji, kjer naj bi bila razdalja ob hitrosti 50 km/h vsaj 15 metrov, ali strokovneje, znašala naj bi dolžino poti, ki jo prevozimo v eni sekundi. Vselej moramo seveda biti pripravljene tudi na zaviranje. In še nekaj besed o bočni razdalji. Vsaj en meter naj bi bila, kadar vozimo mimo parkiranih vozil in pešcev, poldrugi meter pa, kadar peljemo mimo kolesarjev.

Kot že rečeno, bosta kaseti na voljo pri novomeškem svetu za preventivo in vzgojo, kjer si ju bodo zainteresirani lahko tudi sposodili.

ŠPORTNI KOMENTAR

Žogo zamenjali udarci

Še nekaj o uvodnem srečanju spomladanskega dela odbojarskega prvenstva v Ljubljani

Čprav je za novomeške odbojkarje tekma v Ljubljani že preteklost in so njihove misli uprejene v naslednji turnir, ki jih v soboto čaka v Brčkem, vendarle ne gre, da o uvodnem srečanju spomladanskega dela prvenstva ne napišemo še kakšne besede. Razumljivo je, da se vsaka ekipa zagnano bori za doseg zastavljenega cilja, nerazumljivo in prav nič skupnega s športom pa nima to, če ta borba poteka zunaj s črtami zarisane igrišča. In tak način borbe so si v srečanju z Novomeščani izbrali Ljubljaničani.

KRATKE IZ RIBNICE IN KOČEVJA

- Navzlic slabšemu začetku, saj jih je že v prvem kolu porazila ekipa ljubljanskega Slovana, so kegljaci ribniškega Rika imenitno zaključili jesenski del prvenstva v prvi ljubljanski območni ligi. Osvojili so prvo mesto in ni nič čudnega, da so jim spomladanske želje porastle. Želijo si namreč napredovanja v II. republiško ligo, kjer ta čas z velikim uspehom igrajo kegljaci Kočevja.

Neizkušenost najbolj pesti rokometase

Črnomaljški vseeno upajo, da jim bo uspelo ostati v 1. ligi

ČRNOMELJ — Tradicija organiziranega igranja rokometase je v Črnomlju dolga že skoraj 4 desetletja. Vendar se članom rokometnega kluba, ki igrajo v I. slovenski ligi, trenutno precej slabo piše, kajti pristali so na zadnjem mestu.

V soboto nov obračun vodilnih

13. kolo v II. zvezni odbojarski ligi: Pionir—Student Vazduhoplovstvo 3:0 — V Brčkem v soboto derbi dveh prvouvrščenih ekip — Pionir računa na zmago

Glavno brez vsakršnih težav so novomeški odbojkarji v 13. kolu prvenstva II. zvezne lige vknjižili dvajseti par točk. Igra sicer ni navdušila, pionirjevci so igrali toliko, kolikor jim je bilo za načrtovano zmago potrebno, kajti nasprotnik, ki je v Novo mesto pripotoval z vsega šestimi igralci, je bil tokrat vsaj za razred slabši.

Trener Marko Zadražnik je dal v soboto priložnost vsem igralcem, edina, ki sta bila na parketu vse tri sete, sta bila Boro Jovič in Joco Povšič. Težko je na podlagi tolikanj slabšega nasprotnika, ki pa je niso razočarali. Še posebej je prijetno presenetil Travžan z odlično igro ob mreži in nekaj res uspešnimi bloki, tudi Goleš je v vlogi prodajalca pokazal bogat repertoar domiselnih potez, po svoje razumljivo pa je, da v igri ni bilo tiste zagrizenosti in borbenosti. Oboje pa bodo igralci Pionirja še kako potrebovali to soboto, ko potujejo v Brčko k tačas najresnejšemu tekmevcu v borbi za osvojitve naslova. Tudi igralci Jedinstva Interplet so spomladanski del prvenstva začeli z gladkimi zmagami in očitno je, da so dobro pripravljeni in odločni vrniti se v prvotniško družbo.

OK Pionir organizira na željo številnih navijačev ogled sobotne tekme v Brčkem. Odhod avtobusa bo v soboto ob 12. uri izpred športne dvorane, cena je 15.000 din, prijavitelji pa se je moč na telefon 27-036. Na voljo je le 50 sedelcev!

Vendarle še pred leti igral v prvi zvezni ligi, oceniti delež mladih, vendar ti zanesljivo

V POLFINALU

SEVNICA — Mladi sevnški rokometasi so dobro začeli letošnjo tekmovalno sezono za naslov republiških prvakov. V konkurenciji je 31 ekip, ki so imeli to soboto že prvi krog tekmovalj. Sevnščani so skupaj z rokometasi Krškega in Dola iz Hrastnika igrali na Senovem in zabeležili dve prepričljivi zmagi: Krčane so premagali s 14:11, Dol pa s 24:10. Z zmago v svoji skupini so se Sevnščani tako že uvrstili v polfinalne med 10 najboljših ekip, ki bo 4. marca, kraj igranja pa še ni znan.

Salonit, ki z vsemi nasprotniki na vrhu lestvice igra doma. In Novomeščani? V Brčko potujejo neobremenjeni, zanje tudi morebiten poraz ne bi bil usoden, čeprav na kaj takega nihče ne pomisli. Navsezadnje so Novomeščani zanesljivo boljša ekipa in pričakovati je, da bodo to potrdili tudi na igrišču. Če seveda vnovič ne bodo priča dogodkom (o teh na drugem mestu), ki so jih spremljali na enako pomembnem gostovanju v Ljubljani.

V soboto pa se je nadaljevalo prvenstvo tudi v republiški ligi, kjer so kočevski odbojkarji dosegli prvo spomladansko zmago. Po ogroženih borbi, ki je trajala čeli dve uri, so po petih setih premagali mladince mariborskega Stavbarja MTT in se tako približali ekipam v sredini prvenstvene lestvice. Tam je Kočevcem po doslej prikazani igri tudi mesto.

ZMAGA KROKARJEM

METLIKA — Športno društvo Kolpa iz Podzemlja je pred dnevi pripravilo turnir v malem nogometu, ki je potekal v metliški športni dvorani. Nastopilo je 14 ekip iz Bele krajine, Ozlja in Karlovca, zmagala pa je vrsta Krokarja iz Metlike, ki je v finalu ugnala Restavratorjo Goga s 3:2. V srečanju za 3. mesto je karlovska Cikorija premagala IMP s 5:2. Najuspešnejši vratar turnirja je bil Drkušič iz Krokrajeve ekipe.

TEČAJ ZA NOGOMETNE SODNIKE

LJUBLJANA — Društvo nogometnih sodnikov Ljubljana organizira začetniški tečaj za bodoče žogobrcarske sodnike. Tečaj se bo pričel v ponedeljek, 6. marca, ob 17. uri v prostorih doma borcev NOB na Malenskovih 1 v Ljubljani, zainteresirani pa naj prijave pošljejo na naslov: Društvo nogometnih sodnikov Ljubljana, Tabor 14, 61000 Ljubljana, če pa jim to ne bo uspelo, naj se udeležijo prvega predavanja in se prijavijo tam.

Polovica medalj v Novo mesto

Nedeljsko državno prvenstvo v ciklokrosu je pokazalo današnje vsaj približno razmerje moči v jugoslovanskem kolesarstvu — Prvaka Štangelj in Eržen

POREČ — Po pričakovanju je nedeljsko državno prvenstvo v ciklokrosu v Poreču potekalo v obračunu najboljših kolesarjev novomeške Krke in ljubljanskega Roga. Novomeščani so bili prepričljivo boljši, saj so od dvanajstih možnih medalj — na prvenstvu so moči merili mlajši in starejši mladinci člani ter članice — osvojili natanko polovico odličij, naziva državnih prvakov pa sta si prikolesarila Štangelj med mlajšimi in Eržen pri starejših mladincih.

Na blizu 2 kilometra dolgi krožni progi je svoje moči merilo 178 najboljših jugoslovanskih kolesarjev in kolesark, ki so za ta čas pokazali zelo dobro pripravljenost, kar velja še posebej za novomeške predstavnice. Naj ob tem omenimo, da je letošnja proga za ciklokros povzročila precej negotovanja, saj tekmovalcem niti enkrat samkrat ni bilo potrebno stopiti s kolesa in teči. Očitno je bilo, da so organizatorji — v tej vlogi se je pojavil ljubljanski

Po državnem prvenstvu v ciklokrosu bodo najboljši novomeški mladinci s pripravami nadaljevali doma, medtem ko se člani pripravljajo v Strunjanu. Te dni bo na sporedu tudi nekaj preglednih tekem, prve resnejše preizkušnje pa čakajo kolesarje že v marcu.

ski Rog — hoteli nasprotnike presenetiti in sebi zagotoviti prednost. Sicer pa pogledimo potek in rezultate prvenstva. Najprej je na 5 krogov po dva kilometra dolgi progi odšlo 58 mlajših mladincev. Novomeščani so bili razred zase. Prepričljivo je s prednostjo okoli 200 metrov zmagal Štangelj, ki je vodil celo dirko, drugi je bil njegov klubski kolega Mrvar, tretji pa je skozi cilj pripeljal Majde, vendar so mu sodniki na splošno presenečenje dodelili četrto mesto, tretjega pa rogovcu Cevcu. Omenimo še četrtega Novomeščana Ravbarja, ki je bil peti. Podoben uspeh se je krkašem nasmihal pri starejših mladincih, kjer pa na startu ni bilo poškodevanega Igorja Kranjca. 55 tekmovalcev je moralo prekolesariti 7 krogov, najbolje je kazalo Eržen in Finku, a je slednji prav v zadnjem krogu, ko je prehitel kolesarja pred seboj, padel in moral odstopiti. Zmagal je bil njegov klubski kolega Mrvar, tretji pa je skozi cilj pripeljal Majde, vendar so mu sodniki na splošno presenečenje dodelili četrto mesto, tretjega pa rogovcu Cevcu.

DESETI JUBILEJNI TURNIR

BLED — Šahovska zveza Slovenije organizira med 23. februarjem in 5. marcem tradicionalni, letos že 10. jubilejni šahovski festival. Prijavo in plačilo pristopnine, ki znaša 100.000 din, je potrebno oddati 23. februarja med 8. in 14. uro v kongresni dvorani bistro hotela Toplice na Bledu, s tem da so velemojstri, mladinski moštvi in udeleženci posebnega turnirja seniorjev plačila pristopnine oproščeni. Vsak udeleženi mora prinesiti s seboj brezhibno šahovsko uro. Nagrad bo 24, njihova vrednost pa je 15.550.000 din. Dodajmo še, da bosta v času festivala odprta še mednarodni turnir v aktivnem šahu (3. in 4. marca) ter mednarodni hitropotezni turnir (5. marca). Pokrovitelj festivala je Intertrade iz Ljubljane.

ŠAHOVSKI KOTIČEK

Mladi Maks Rozman je zmagovalec prvenstva Novega mesta, za naslov pa mu je bil dovolj že remi v srečanju zadržnega kola proti Isteniču. Sicer pa pogledmo izide 9. kola: Rozman — Istenič remi, Škerlj — Kastelic 0:1, Pucelj — Brajković 1:0, Bedič — Balkovec 1:0, Janko — Luzar remi. Še rezultati prejšnjih partij: Rozman — Škerlj 1:0, Luzar — Bedič remi, Balkovec — Luzar remi in Kastelic — Balkovec 1:0. Končni vrstni red je tako naslednji: 1. Rozman 7 točk, 2. Luzar 6,5, 3. Bedič 6,5, 4. Kastelic 5,5, Istenič 5 itd. Luzar in Bedič sta tako izpolnila normo za osvojitve naslova mojstrskega kandidata, ki pa ga mora potrditi še Šahovska zveza Slovenije.

Zanimivo je, da rokometasi razen trenutnih problemov z neizkušnostjo igralcev drugih težav tako rekoč ne poznajo. »Za to se moramo zahvaliti zelo zavzetemu predsedniku kluba Bonisu Lovrenčiču, saj brez njegove pomoči ne bi mogli tekmovali v I. ligi, vsaj kar se finančne plati tiče. Sponzorja namreč nimamo, preživljamo se z denarjem, ki ga dobimo od TKS, pa še sami izviramo kaj kakšen dinar. Sicer pa smo navajeni na skromnost. V I. slovenski ligi smo edini, ki po domači tekmi ne dobimo niti kokokole,« prizna Novak in ne pozabi omeniti tudi da rokometasi pri delu zelo pogrešajo nekdanjega tajnika Vlada Radoviča, ki je bil dolga leta duša kluba.

»Težave imamo zlasti zato, ker so nekateri starejši igralci nehali igrati, mlajši pa so še neizkušeni. Podmladka je sicer dovolj, a si prej ob izkušenih igralcih ni mogel izboriti mesta v ekipi,« pove trener Črnomaljških rokometasev Bojan Novak. »Upamo pa, da še vedno ni vse izgubljeno ter da imamo še vedno možnosti ostati v I. ligi. Zavedamo se namreč, da da se je lažje obdržati v ligi kot pa ponovno boriti se za vstop, zato se sedaj temeljito pripravljamo.«

Bojan Novak

Toda četudi člani izpadejo iz lige, bodo po Novakovih zagotovilih nadaljevali sistematično delo pri mladih, na katere polagajo vse upe, da bodo črnomaljško ekipo ponovno pripeljali v slovensko ligo. Mladih, ki se navdušujejo za ta šport, v Črnomlju namreč ne manjka, saj imajo okrog 25 mladincev in nekaj 10 pionirjev.

seniorhah. Njen dosežek 538 cm je tudi osebni rekord. V skoku v višino je Delič osvojil bronasto medaljo.

ŠTEVILNE PRIREDITVE OB OBČINSKEM PRAZNIKU

ČRNOMELJ — Ob črnomaljškem občinskem prazniku so bile številne športne prireditve, na katerih so se poleg Črnomaljšcev pomerili še mnogi športniki iz sosednjih občin. V malem nogometu je bila najboljša ekipa iz Duge Rese pred NK Bela krajina, v rokometu so se najbolj odrezali člani kluba Dubovac iz Karlovca, drugi pa so bili Črnomaljški. Odbojko so odigrali v Dragatušu, Gorenje pa je zasedlo prvo mesto pred Semičem. V šahovskem hitropoteznem turnirju je slavil Viniko Istenič, drugi je bil Marjan Stokanovič (oba Novo mesto), pri mladincih pa Uroš Kobe iz Starega trga. V Starem trgu pa je bil pionirski šahovski turnir, na katerem so se pomerili šahisti iz Kočevja, Ribnice, Ravne gore, Semiča in Starega trga. Najboljša sta bila Uroš Kobe in Alenka Rauh iz Starega trga.

V CELJU PRVI BIO SEJEM

CELJE — Pod geslom »Bio 89 — za tvoje in moje zdravje« bo v tukajšnji dvorani Golovec od 18. do 21. aprila letošnji prvi slovenski in jugoslovanski sejem o bio prehrani in alternativni medicini. Prireditelj bo med drugim zajela pridelavo bio hrane in zdravniličeliš ter pripravo čebelarških izdelkov. Na sejmu bodo predstavljeni tudi zdravilne učinkine knajpanja in savne.

Uspešna bera dolenjskih atletov

Kopica atletskih dvoranskih tekmovalcev za republiške in državne naslove — Medalje Primcu, Lopatičevi, Udovičevi, Kastelčevi, Kurajiču, Podkrižnikovi

V februarju se zvrstijo skoraj vse tekme zimске атлетске сезоне: dvoransko republiško prvenstvo v atletiki, zimsko držav-

o velikim uspehom so na ljubljanskem republiškem prvenstvu nastopili tudi topliški atleti. Največji uspeh je dosegel 14-letni Boštjan Šimunič, ki je z rezultatom 12,87 za kar 30 cm izboljšal slovenski pionirski rekord v troskoku, ta izid pa je še toliko več vreden, če vemo, da mu je bilo letos to prvo tekmovaljevanje v troskoku. Medaljo je osvojila tudi Gordana Djurič, ki je bila med članicami v skoku v daljino druga, svoj pionirski dolenjski rekord pa je izboljšala na 5,41 m. V tej disciplini je Lukšičeva s 503 cm zasedla 9. mesto. Ne gre pa seveda, da ne omenimo še veterana Milana Šimuniča, ki je v troskoku s 15,05 metra osvojil svoj 32. naslov prvaka SRS.

no prvenstvo v metalskih disciplinah in republiško prvenstvo v krosu. Metalce Igor Primc je v Splitu pokazal, da mu tudi slabe razmere za trening v JLA niso mogle škodovati: od lanskega poletja do DP, ki je bilo prejšnje soboto, je nadoknadil vse, kar je zgubil pri vojakih, in osvojil srebrno medaljo v metu diska. Rezultat 54,12 m je le približno za dva metra slabši od njegovega osebnega rekorda. Izkazal se je tudi Lenart v metu kopja, ki je s 56,92 m zasedel 4. mesto.

v kategoriji st. ml. 11., pionir Lukšič pa 13. Mladinke Darja Marjanovič, Polona Jenič in Tina Jenič so bile 7., 8. in 12., ekipno pa so osvojile 4. mesto.

Pri seniorjih je bil Matjaž Fabjan 6., le malo je zaostal za imeni kot sta balkanski prvak Živko in reprezentant Rozman. Fabjan, ki mora trening krojiti tako, da daje prednost študiju računalništva, skriva v sebi še veliko rezerv, predvsem v količini treninga. Uspeh tekaške skupine trenerja Maria Mohoroviča je lepa spodbuda za delo pred glavno atletsko sezono.

V Ljubljani je bilo 18. in 19. febr. republ. prvenstvo v kratkih tekah in skokih.

Brežičani, ki so zadnja leta postali močna atletska sila in na BAI osvajali medalje, so na republiškem prvenstvu osvojili dve zlati medalji: Vladka Lopatič je zmagala v skoku v daljino s 567 cm, bila pa je druga v teku na 60 m, kjer je zlato medaljo zgubila za eno samo stotinko. Rezultat 7,98 s dokazuje, da Vladka napreduje tudi v hitrosti, kar je za mnogobojko še kako pomembno. Drugi naslov je Brežičan prinesel skakalec v višino Kurajič. Pri star. mladincih je zmagal s 200 cm. Po vojski se v metalski krog zelo uspešno vrtala metalec kladiva Kevo. Na DP v Splitu je z rezultatom 56,94 m osvojil 4. mesto.

Presenetljivo dobro se je spopadel z najboljšimi slovenskimi sprinterji Tomaž Božič. Z rekordom 7,17 v teku na 60 m je bil tretji. Od prvega ga je ločilo sedem, od drugega pa le štiri stotinke. Njegov uspeh je še toliko lepši, ker se je zanj pripravil doma, nekateri njegovi tekmeči pa so brusili formo v Budimpešti, kjer bo v začetku marca svetovno dvoransko prvenstvo v atletiki. Lepo napreduje tudi Podkrižnik Nataša, ki je sicer še mladinka, a je osvojila bronasto medaljo v skoku v daljino pri

Novoles na pragu podviga

Odlična košarsarska predstava — Novoles — Mineral Slovan 105:110 — Razpoložena Bajc in Lučev

Novomeški košarkarji so v soboto pokazali eno svojih letošnjih najboljših iger in malo je manjkalo, da niso pripravili največje presenečenje ne le 18. kola, pač pa celotnega prvenstva v I. republiški ligi. Doma so se namreč povsem enakovredno kosali z vodilno ekipo Mineral Slovana, ki zanesljivo računa na uvrstitev v višji tekmovalni razred.

Novomeški košarkarji so v soboto pokazali eno svojih letošnjih najboljših iger in malo je manjkalo, da niso pripravili največje presenečenje ne le 18. kola, pač pa celotnega prvenstva v I. republiški ligi. Doma so se namreč povsem enakovredno kosali z vodilno ekipo Mineral Slovana, ki zanesljivo računa na uvrstitev v višji tekmovalni razred.

TEKMOVANJA OB OBČINSKEM PRAZNIKU

ČRNOMELJ — Ob črnomaljškem občinskem prazniku so v Starem trgu pripravili šahovsko ekipno tekmovaljevanje pionirjev iz kočevske, delniške in črnomaljške občine. Zmagali so Kočevci, 2. je bil Stari trg, 3. Ravna gora. Ob prazniku občine pa so se pionirji pomerili tudi v streljanju, kjer so bili najboljši osnovnošolci iz Starega trga, sledili pa sta OŠ Semič in Loka. Med posamezniki se je najbolje izkazal Uroš Kobe iz Starega trga.

S KEGLJAŠKIH STEZ

- Kar 72 tekmovalcev iz Dolenjske in Zasavja je nastopilo na predtekmovalju odprtega prvenstva Novega mesta na kegljišču doma JLA. Pogledimo, kdo vse se je uvrstil v finalni del — ženske: Zupančič (Novo mesto) 396 podrtih kegljev, Pungartnik (Trebnje) 390, Celič 389, Skedelj (obe Novo mesto) 388, Veble (Trebnje) 385, Rifelj 380, Dalmacija 369, Kacin (vse Novo mesto) 369; moški: N. Goleš (Trebnje) 896, Muslimović 870, Kostrevc (oba Novo mesto) 867, Šukunda (Krško) 863, Maraž (Trebnje) 857, Židanek (Krško) 842, Tkavc (Trebnje) 841, Dragancja 838, J. Popović (oba Metlika) 838, Vesel (Novo mesto) 838, Fredi Popit (Rudar) 836, Avbar (Novo mesto) 827.
- Člani kegljaškega društva Mercator iz Trebnjega so se pred dnevi zbrali na rednem letnem obnem zboru. Ob inventuri lanskega leta so izvolili tudi nov izvršni odbor, na čelu katerega bo Ivan Vovk, medtem bosta tajnik in blagajnik še naprej Niko Goleš oziroma Ciril Bukovec. Ob tej priložnosti so tudi razglasili najboljšje tekmovalce: pri ženskah je ta naslov za minulo sezono osvojila Milena Veber, pri moških pa je priznanje najboljšega prejel Franc Tkavc.

odbojka

II. ZVEZNA LIGA, moški — zahod. 13. KOLO: PIONIR — STUDENT VAZDUHOPLOVSTVO 3:0 (12, 9, 8) Pionir: Jovič, Bašič, Peršinovič, Brulec, Prah, Povšič, Kosmina, Smrke, Petkovič, Goleš, Travžan, Černač.

LESTVICA: 1. Pionir 24, 2. Jedinstvo Interplet 22, 3. Salonit 20, 4. Ljubinja 20 itd.

V soboto igrajo Novomeščani v gosteh z Jedinstvom Interplet.

I. SOL, moški, 13. KOLO: LIK KOČEVJE — STAVBAR MTT mladinci 3:2 (10, -8, 15, -8, 10)

LIK Kočevje: Bradač, Knavs, Miklič, Polovič, Turk, Zec, Hvala, Drobnič, Ahac.

LESTVICA: 1. Brezovica 24 točk... 9. LIK Kočevje 10

Kočevci igrajo v prihodnjem kolu v gosteh z Brezovico.

košarka

I. SKL, moški, 18. KOLO: NOVULES — MINERAL SLOVAN 105:110 (51:45)

Novoles: Pintar 4, Cerkovnik 13, Kramar 6, Bajc 42, Radulović 13, Lučev 27.

LESTVICA: 1. Mineral Slovan 34, točk... 9. Novoles 22, 10. Rudar 22, 11. Iskra Nova Gorica 21, 12. Maribor 87 21.

Pari prihodnjega kola: Ilirija — Novoles, Iskra Nova Gorica — Rudar, Maribor 87 — Triglav itd.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 24. II.

9.50 — 15.10 in 16.05 — 23.40 TELETEKST
10.05 VIDEO STRANI
10.15 KAJ JE FILM, 15. oddaja
MOZAIK
11.10 TEDNIK
12.00 UMOR MARY PHAGAN, 2. del
nadaljevanke
12.55 SP V KLASIČNIH SMUČARSKIH
DISCIPLINAH — 4 x 10 KM (M)
15.00 VIDEO STRANI
16.20 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 MOZAIK, ponovitev TEDNIKA
17.35 KOTALKARSKA PRAVLJICA, glas-
bena oddaja
SPORED ZA OTROKE IN MLADE
18.15 DREJČEK IN TRIJE MARSOVČKI, 8.
del lutkovne igrice
18.35 SAFARI, 1. del češkoslovaške nadalje-
vanke
19.05 RISANKA
19.17 NAŠA AKCIJE
19.30 DNEVNIK 2
20.05 NAŠ EDINI SVET: MESTO V PESKU,
6. del dok. serije
20.40 DETEKTIVA IZ MIAMIJA, 8. del ame-

riške nizanance
21.30 MINISHOW MAGNIFICO, oddaja TV
Skopje
21.50 DNEVNIK 3
22.00 PROSTRANA DEŽELA, nemški film
Zgodba filma, posnetega po istoimenski igri
dunajskega zdravnika Arthura Schnitzlerja, se
odvija na prelomu stoletja na Dunaju. F. Hofreiter
je uspešen industrialec in gostitelj mondane
družbe. Ko zadnji gostje odhajajo z neke zabave
v njegovi razkošni vili, se v zakulisju bijejo bitke
med Hofreiterjem in ženinih nesojenim ljubim-
cem, slavnim pianistom Korsakovom. Spopade-
ta se v štirinajstih igrah na klavir in na teni-
škem igrišču. V soparni poletni noči je
Korsakova usoda odločena: naredi samomor,
zjutraj pa v Donavi odkrijejo njegovo truplo.
Hofreiter sicer ne more razumeti ženinine zvesto-
be, ki je zavrnila Korsakova dvorenja, a kljub
temu prekine dolgotrajno razmerje z bankirjevo
ženo Adelo. Vendar se takoj zaplete z mlado in
samozavestno Erno. A se nenadoma odloči, da
se bo vrnil domov, kjer pa ženo zaloti z mladim
častnikom Ottom. Mož mora opravičiti svojo
čast in sledi dvoboj. Strelji iz pištole napovedo
zasuk v življenju nekaj ljudi, obenem pa napo-
vedujejo konec nekega zgodovinskega obdobja.
Štiri leta kasneje so taki strelji v Sarajevu močno

spremenili tok zgodovine...
23.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.15 Domači ansambli: Slovenski muzikantje
(ponovitev) — 17.45 Športni dogodek — 20.00
Festival Tri srca — 21.00 Iz koncertnih dvoran
— 22.25 Skupščinska kronika — 22.45 En av-
tor, en film: N. Majdak: Durdjul — 23.05 Sate-
litski programi

TV ZAGREB

8.15 TV koledar — 8.25 Oddaja za otroke —
8.55 TV v solni — 10.30 Poročila — 12.40 Prezri-
liste, pogledite — 15.15 Nočni program (ponovi-
tev) — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35 Oddaja za
otroke — 18.05 Številke in igrice — 18.25 Narodna
glasba — 19.10 Vreme — 19.30 Dnevnik 2 —
20.00 Detektivka iz Miamija (7. del nizanance)
— 20.55 Ljubo doma, kdor ga ima (8. del
humoristične serije) — 21.35 Dnevnik 3 —
21.55 V petek ob desetih (oddaja iz kulture) —
22.55 Nočni program (Dinastija; Jaz, Klavdij)
— 0.55 Poročila

SOBOTA, 25. II.

8.00 — 0.25 TELETEKST
8.15 VIDEO STRANI
OTROŠKA MATINEJA
9.35 RADOVEDNI TAČEK
8.40 LONČEK, KUHAJ
8.45 ZBIS: NA KAJ BI ZAIGRALI?
9.00 ZLATA RIBICA, 2. del lutkovne igrice
9.25 POLETI, PESEM, 6. del nizanance
9.55 IZ TV KLOBUKA, kviz
10.40 NAŠA PESEM, ponovitev 12. oddaja
11.10 IZBOR TEDESNKE PROGRAMSKE
TVORNOSTI
11.50 VIDEO STRANI
12.05 VIDEOGODBA, ponovitev
12.55 LAHTI: SKOKI NA MALI SKAKAL-
NICI
15.45 SP V KLASIČNIH SMUČARSKIH
DISCIPLINAH — 30 KM (Ž), posnetek
16.30 DNEVNIK 1
16.35 VIDEO STRANI
17.00 KOŠARKA CIBONA:PARTIZAN

18.40 ZDAJ PA PO SLOVENSKO, 4. del izo-
brazevalne oddaje
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3x3
20.30 ČIPKE, 9., zadnji del nadaljevanke
21.15 EX LIBRIS M&M — PRIMORSKO
VINOGRADNIŠTVO IN VINARSTVO
22.25 POD DROBNOGLEDOM
22.40 ENAJSTA ŽRTEV, ameriški film
Enajsta žrtev je bila za obsedenega morilca
prostitutk usodna. TV voditeljica med poročili
prebere vest o nasilni smrti svoje sestre, ki je
iskala srečo v Hollywoodu, a je tako kot mnogo
privlačnih deklet pristala med prostitutkami in
postala žrtev morilca. Sestra takoj odpotuje v
Hollywood, kjer se zgrožena sooči z načinom
življenja, ki ga je žvela njena sestra. Ker hoče o
življenju sestre zvedeti čim več, se pridruži
preiskavi.
0.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.00 Satelitski program — 17.20 Modra barva
snega (predstava za otroke) — 18.00 Kako biti
skupaj — 18.30 Vaterpolo Partizan:Mladost —
19.30 Dnevnik — 20.15 Filmske uspešnice:
Agonija in ekstaza (ameriški film) 22.15 Satelitski
programi

TV ZAGREB

8.50 TV koledar — 9.00 Otroška matineja —
10.30 Prezri ste, pogledite — 12.15 Večer v klu-
bu (zabavnoglasbena oddaja) — 13.00 Deset
zamorčkov (ponovitev 1. dela sovjetskega fil-
ma) — 14.30 Sedem TV dni — 15.15 Narodna
glasba — 15.45 Dnevnik — 16.00 Moj dragi
(sovjetski mladinski film) — 17.30 Gruntovčani
(3. del nadaljevanke) — 18.30 Teledokumentar
(dokumentarna oddaja) — 19.15 Vreme —
19.30 Dnevnik 2 — 20.15 Moja draga lady
(ameriški film) — 23.05 Dnevnik 3 — 23.25
Nočni program — 1.25 Poročila

NEDELJA, 26. II.

9.05 — 23.20 TELETEKST
9.20 VIDEO STRANI
9.30 ŽIV ŽAV
10.20 SAFARI, ponovitev 1. dela češkoslo-
vaške nadaljevanke
10.50 ČIPKE, ponovitev zadnjega dela nadalje-
vanke
11.30 VIDEO MEH
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 VIDEO STRANI
12.40 V ZANOSU IN OBUPU, ameriški film
14.40 SP V KLASIČNIH SMUČARSKIH
DISCIPLINAH — 50 KM (M)
15.45 PRISLUHNI MOŠTINI, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.45 RIO CONCHOS, ameriški film

18.45 RISANKA
18.55 VIDEO STRANI
19.00 TV MERNIK
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 PORTRET ILIJE PEVCA, 1. del nadal-
jevanke TV Beograd
Kmet Ilija Pevac se leta 1945 vrne domov iz
ujetništva v Nemčiji. Doma na vasi se je veliko
spremenilo. Ilija se skuša prilagoditi novemu
načinu življenja, a ne gre. Povojne spremembe
izzivajo v njem dvom in odpor in vse pogosteje
prihajajo v spore z okoljem. Nazadnje se spre še z
ženo, in to v trenutku, ko naj bi postala članica
KP.
21.25 SMUČAJMO VSI
21.40 ZDRAVO
23.10 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

10.00 Danes za jutri — 13.00 Anglunipe —
13.15 Športno popoldne — 19.30 Dnevnik —
20.05 Cousteaujevo ponovno odkrivanje sveta
(2. del poljudnoznanstvene serije) — 21.00
Poezija — 21.35 Športne reportaže — 22.25
Športni pregled

TV ZAGREB

9.20 Poročila — 9.30 Otroška matineja —
11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Izobraževalna
oddaja — 13.00 Hišica v prerji (serijski film) —
14.00 Nedeljsko popoldne — 16.30 Morje,
ljudje, obale (potpisna reportaža) — 17.05
Igrani film — 18.45 Risana serija — 19.10 TV
sreča — 19.30 Dnevnik — 20.00 TV nadalje-
vanke — 21.00 Igrani film — 22.30 Dnevnik
— 22.50 Nočni program — 0.50 Poročila

PONEDELJEK, 27. II.

8.45 — 13.20 in 16.00 — 23.15 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.10 KAJ JE FILM, 16. oddaja
10.10 MOZAIK
10.25 ZRCALO TEDNA
10.40 TV MERNIK
10.55 OČI KRITIKE
11.25 KO SE BLIŽA KONEC, ameriški film
13.10 VIDEO STRANI
16.15 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 MOZAIK, ponovitev
18.00 SMUČAJMO VSI, ponovitev

18.15 VIDEO STARNI
18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
RADOVEDNI TAČEK
POLETI, PESEM
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 RIMSKI DAN, drama TV Sarajevo
21.20 OSMI DAN
22.00 DNEVNIK 3
22.15 ANTOLOGIJA SLOVENSKE VI-
OLINSKE GLASBE, 2. del
23.05 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 17.45 Po brezko-
nčnosti sveta: Afrika (potopis reportaža) —

18.15 Svet športa — 19.30 Dnevnik — 20.05
Po sledih napredka — 20.35 Povečava (oddaja
o filmu) in Malteški sokol (ameriški film)

TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30
Otroški spored — 8.45 Oddaja za otroke —
9.00 TV v solni — 12.30 Poročila — 14.40
Otroški spored — 14.55 Oddaja za otroke —
15.10 Poročila — 15.15 Nočni program (pono-
vitev) — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35 Izobraže-
valna oddaja — 18.05 Številke in igrice — 18.30
Dokumentarna oddaja — 19.30 Dnevnik 2 —
20.00 Razprodaja (dramski spored) — 21.00
Resna glasba — 21.45 Dnevnik — 3 — 22.10
Nočni program — 0.10 Poročila

TOREK, 28. II.

9.45 — 11.10 in 15.00 — 23.25 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK:
RAČUNALNIŠTVO IN ROBOTIKA
VOJNA ZVEZD
11.00 VIDEO STRANI
16.15 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 MOZAIK, ponovitev
17.35...
17.55 VIDEO STRANI
18.00 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
LONČEK, KUHAJ
EX LIBRIS: VINO, ponovitev

19.05 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 ČE NEKOČ POTRKAŠ NA MOJA
VRATA, 3. del nadaljevanke
21.15 OMIZIJE, vmes POROČILA
23.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: 15.00 — 16.50 namizni tenis
JU:ZRN
17.00 Satelitski programi — 18.45 Ropot (pono-
vitev) — 19.30 Dnevnik — 20.05 Neodvisna
godba po angleško: Chas Peate — 20.40 Žre-
banje lota — 20.45 Portret: Vsak človek se rodi

svoboden — 21.30 Zabavni torek

TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30
Otroški spored — 9.00 TV v solni — 10.30 Po-
ročila — 10.35 TV v solni — 12.30 Poročila —
12.45 Prezri ste, pogledite — 14.40 Izobraže-
valna oddaja — 15.10 Poročila — 15.15 Nočni
program (ponovitev) — 17.15 Dnevnik 1 —
17.35 Otroški spored — 18.05 Številke in igrice
— 18.25 Risanka — 18.30 Znanost — 19.30
Dnevnik — 20.00 Žrebanje lota — 20.05 TV
film — 21.45 Dnevnik 3 — 23.15 Kontaktni
magazin

SREDA, 1. III.

9.45 — 11.45 in 16.00 — 23.40 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK:
OSMI DAN
PORTRET: VSAK ČLOVEK SE RODI
SVOBODEN
11.35 VIDEO STRANI
16.15 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 MOZAIK, ponovitev
18.15 VIDEO STRANI
18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE:
ZBIS: KAPA NEVEDNICA
DOMAČA NALOGA ZA PROFESORJA
A. K.
19.05 RISANKA

19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 FILM TEDNA: BOTER II, ameriški film
Coppolov film Boter je imel izreden uspeh.
Ameriška sodobnost je na vseh ravneh preplete-
na z mafijo. Režiserjevo stališče je dve leti po
prvem Botru še bolj radikalno, saj pravi, da ima-
jo vsi, tako kot novi boter Michael, roke umazane
s krvjo. Če je mafija metafora za Ameriko, je
tudi Amerika metafora za mafijo, obe pa imata
korenine v Evropi in tudi skušata ohraniti stike s
svojimi koreninami. Za Borta II sta dobila oskar-
ja režiser in igralec Robert De Niro.
23.20 DNEVNIK 3
23.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: četrtfinale evr. pokalov v nogometu,

1. tekma (športna sredo)
17.00 Satelitski programi — 18.30 Studio Ma-
ribor — 19.00 Vino in vinska trta (3. del dok.
oddaje) — 19.30 Dnevnik — 20.05 Besi (pos-
netek predstave Mladinskega gledališča Ljubl-
jana) — 22.25 Svet poroča

TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30 Super
babica (5. del) — 9.00 TV v solni — 12.30 Po-
ročila — 15.10 Poročila — 15.15 Prezri ste,
pogledite — 16.45 Izobraževalna oddaja —
17.15 Dnevnik 1 — 17.35 Super babica (5. del)
— 18.05 Številke in igrice — 18.25 Dokumentar-
ni program — 19.10 Risanka — 19.30
Dnevnik 2 — 20.00 Filmski večer — 22.35
Dnevnik 3 — 22.55 Nočni program — 0.55
Poročila

DRUGI PROGRAM

nadaljevanke
22.00 DNEVNIK 3
22.15 KIKLOP, jugoslovanski film
23.45 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: evropska superliga v namiznem teni-
su, JU: Nitrozemska košarka Jugoplastika: Barce-
lona, 20.00 — 21.30

TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30 Pole-
tavček (2. del) — 9.00 TV v solni — 10.30 Po-
ročila — 12.30 Poročila — 15.10 Poročila —
15.15 Nočni program (ponovitev) — 17.15

ura, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna,
16.30 Novice, Čestitke in želje naših poslu-
šalcev, 17.00 Strokovnjak v studiu,
18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored
danes.

ČETRTEK:

8.00 Marketing program Studia D, 10.00
Redni program Studia D, Pesem tedna,
10.30 Novice, 11.00 Studio D večeraj,
danes, jutri, 12.00 Predstavitev Dolenskega
lista, 12.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15
Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Vse
manj je dobrih gostiln, 18.00 Kronika,
18.30 Biba, TV spored danes.

PETEK:

8.00 Marketing program Studia D, 10.00
Redni program Studia D, Pesem tedna,
10.30 Novice, 11.00 Želje ste, poslušajte,
12.30 Novice, 13.30 Športna oddaja,
14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30
Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema,
17.30 Želje ste, poslušajte! 18.00 Kro-
nika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SOBOTA:

8.00 Marketing program Studia D, 10.00
Redni program Studia D, Izbor pesmi
tedna, 10.30 Novice, 10.45 Na sončni in
senčni strani Gorjanec, 11.00 Lestvica
novosti, 12.30 Pionirska oddaja, 13.30
Čestitke in želje naših poslušalcev, 14.30
Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novi-
ce, 17.00 Strizemo zastoj, 18.00 Kro-
nika, 18.30 Biba, TV spored danes.

NEDELJA:

8.00 Začetek programa, 8.15 Pesem ted-
na, 8.30 Kmetijska oddaja, 9.30 Kronika,
obvestila, 11.00 Mali oglasi, 12.30 Česti-
tke in želje naših poslušalcev

Radio Sevnica

ČETRTEK, 23. 2.

17.00 — Uvod in napoved sporeda
17.15 — Aktualno
17.50 — Izobraževalna oddaja
18.10 — Vse v enem košu
18.25 — Glasbena oddaja
19.00 — Vključitev v skupni program ra-
dijskih postaj Slovenije

SOBOTA, 25. 2.

17.00 — Uvod in napoved sporeda
17.15 — Morda niste vedeli
17.50 — Aktualni komentar
18.00 — Bodice
18.40 — Humoreska
19.00 — Vključitev v skupni program ra-
dijskih postaj Slovenije

NEDELJA, 26. 2.

10.30 — Uvod in napoved sporeda
10.50 — Kmetijska panorama
11.00 — Kulturna oddaja
11.15 — Nasveti za vrtičkarje
11.30 — Vesti za drobno gospodarstvo
11.45 — Predstavitev kandidatov za sek-
retarja OK ZSMS (kontaktna oddaja)
12.15 — ZVN
13.00 — Nedeljski poročevalec
13.30 — Čestitke naših poslušalcev

SREDA, 1. 3.

17.00 — Uvod in napoved sporeda
17.05 — Informativna kronika
17.20 — Tematska sredo (Naši kraji in
ljudje)
18.25 — Glasbena oddaja
19.00 — Vključitev v skupni program ra-
dijskih postaj Slovenije

PIONIR

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE NOVO MESTO

TOZD MKI AVTOSERVISI TEHNIČNI PREGLEDI V LOČNI

obvešča, da zaradi izredno velikega zanimanja po tovrstnih storitvah spreminja svoj delovni čas tako, da bo oddelek za tehnične preglede v Ločni obratoval od 20. 2. 1989 dalje vsak dan od 7. do 17. ure in vsako soboto od 7. do 12. ure.

Od 1. marca dalje bo možna tudi registracija in dvig registrskih tablic.

AVTOSERVIS PIONIR Novo mesto vam nudi vse servisne storitve:
— za osebne avtomobile Renault, Zastava, TAS in prikolice IMV v Ločni,
— za tovarne avtomobile in gradbeno mehanizacijo pa v Bršljinu.

NA PIONIRJEVIH SERVISIH VSE ZA VAŠ AVTO!

INFORMACIJE:

PIONIR

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE NOVO MESTO

TOZD MKI AVTOSERVISI LOČNA
Tel.: 068/23-449, 21-143

DAROVALI ZA INSTRUMENTE

V skladu za drage medicinske instrumente pri OORK so prispevali: Silva Močan, Krmelj 6c — 200.000 din; Jože Lihteneger, Bršljin 44, — 40.000; Cilka Pršina, Dol. Toplice 5, 50.000; Sindikalna konferenca IMV-TOZD TA delavci proizvodnje V, Novo mesto — 1.400.000; Stanislav Žunič, Majde Šile 9, Novo mesto — 300.000; osnovna organizacija sindikata KZ Metlika — TZO Kooperacija nameste venca očetu Martina Pečariča 120.000; družina Perše, Mirna Jarca 12, Novo mesto — 200.000; J. in F. Judež, Velika Cikava 10, Novo mesto — 500.000; Anton Zorc, Veliki Grab 35 — 5.000; Jože Konda, Zvezda 1, Ljubljana, nameste nagrade za 22. dec. dom JLA 450.000; osnovna organizacija sindikata DO KRKA-DSSD služba za gospodarsko načrtovanje Novo mesto, nameste venca za pokojno mamo Jožice Stanša — 100.000; Niko Vrličnik, Črnomelj — 600.000; osnovna organizacija sindikata Gor-

janci Siraža nameste venca pokojnega očeta Trivuna Radomiroviča — 100.000; občinski odbor RK Metlika, nameste cvetja za pokojno Slavico Jankovič — 100.000; družina Kozole, Gubčeva 13, Mirna, nameste cvetja na grob pokojne Renate Vauptič — 50.000; občina Črnomelj nameste cvetja na grob Angelece Kvas — 130.000; Zdravstveni center Dolenske DSSS Novo mesto, nameste venca pokojni Elici Kapš 250.000; občinski komite ZKS Metlika, nameste venca za pokojno Milko Udovc iz Gradca 100.000; ZCD-TOZD Dolenske lekarne Novo mesto nameste venca na grob pokojni Elici Kapš — 500.000; krajevna organizacija RK Kandija-Grm nameste venca pokojni Elici Kapš 100.000; občinski odbor RK Metlika nameste cvetja za pokojno Ivanko Kvasor — 100.000; Janez Cerar, Na bregu 14, Črnomelj — 50.000; Temeljno sodišče Novo mesto — 250.760; Janez Strbenc, Ravgosva 8, Novo mesto, nameste članarice ZK 180 DEM din 586.070; družina Radež, V brezov log 15, Novo mesto, nameste cvetja na grob Elice Kapš

NA BOJSNEM BO DELAVNICA

BREŽICE — Opekarni — Rudnik
Globoko je izvršni svet občinske skupščine dodelil v brezplačno uporabo stavbo osnovne šole Bojsno. V njej urejajo obrat za izdelovanje keramičnih ploščic. Krajinom se bo po dolgem času vendarle izpolnila želja po gospodarskih dejavnostih v šolskih prostorih in po novih možnostih za zaposlitev. V primeru, da bi Opekarna obrat ukinila, bo občina prevzela šolo nazaj in jo odstopila krajevni skupnosti v nadaljnjo uporabo.

razpisuje po določilih statuta in sklepa delavskega sveta TOZD Kovinar Črnomelj prosta dela oz. naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

— INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA — DIREKTORJA TOZD

Pogoji:
visoka, višja ali srednja strokovna izobrazba strojne, ekonomske ali organizacijske smeri
— 5 let delovnih izkušenj

Poleg navedenih pogojev zahtevamo, da so kandidati državljani SFRJ in da izpolnjujejo pogoje iz 20. člena družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v SR Sloveniji.

Mandat traja 4 leta.
Prijava sprejemamo 15 dni po objavi razpisa v časopisu. Prijave z navedbo TOZD in oznako »ZA RAZPISNO KOMISIJO« sprejema SCT, kadrovske splošni sektor, 61001 Ljubljana, Vošnjakova 8.

Prijave naj vsebujejo:
— pisno prijavo z opisom dosedanjih zaposlitev,
— dokazilo o izpolnjevanju pogojev

**Socialistična republika Slovenija
SKUPŠČINE OBČIN ČRNOMELJ, METLIKA,
NOVO MESTO IN TREBNJE
UPRAVA INŠPEKCIJSKIH SLUŽB NOVO MESTO
KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA**

RAZPISUJE
prosta dela in naloge

**POŽARNEGA INŠPEKTORJA
za območje Novega mesta**

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, ki jih določa zakon, izpolnjevati še sledeče posebne pogoje:

- višja strokovna izobrazba požarnovarnostne ali druge tehnične smeri,
- najmanj tri leta delovnih izkušenj,
- aktivno znanje slovenskega jezika.

Za navedena dela in naloge se zahteva še strokovni izpit. Delo se združuje za nedoločen čas. Prijave z ustreznimi dokazili in kratkim življenjepisom sprejema komisija za delovna razmerja pri Upravi inšpekcijskih služb Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30, 8 dni po objavi razpisa.

93/8

PODELITEV PRIZNANJ OF

Žirija za podeljevanje priznanj Osvobodilne fronte slovenskega naroda pri občinski konferenci SZDL Krško na podlagi pravilnika o podeljevanju priznanj Osvobodilne fronte slovenskega naroda za občino Krško

**RAZPISUJE
podelitev priznanj Osvobodilne fronte slovenskega naroda za leto 1989**

- Priznanje Osvobodilne fronte slovenskega naroda je namenjeno tistim posameznikom in organizacijam, ki so s svojim delom prispevali k dosežkom trajnejšega pomena pri razvoju naše socialistične samoupravne skupnosti, še zlasti:
  - pri udejanjanju vloge Socialistične zveze, naslednice Osvobodilne fronte slovenskega naroda, kot fronte delovnih ljudi in občanov in njihovih organiziranih socialističnih sil;
  - pri ustvarjanju pogojev za uveljavitev delovnih ljudi in občanov kot nosilcev samoupravnega odločanja na vseh ravneh in počrtojih družbenega življenja in dela ter možnosti vplivanja na pomembne družbene odločitve ter pri uveljavljanju ter preverjanju uresničevanja demokratično sprejetih sklepov in to še posebej v zvezi z uveljavljanjem in razvijanjem delegatskega sistema;
  - pri zagotavljanju možnosti, da se v okviru Socialistične zveze uveljavlja pluralizem socialističnih samoupravnih interesov in da Socialistična zveza postane mesto soočanja in usklajevanja različnih pobud in mnenj, ki na podlagi demokratičnega dialoga in argumentov ustvarja pogoje za nadaljnji razvoj naše socialistične samoupravne skupnosti ter krepitev bratstva in enotnosti ter enakopravnosti naših narodov in narodnosti;
  - za dosežke pri povezovanju interesov delovnih ljudi in občanov tudi v neformalnih oblikah delovanja, če so s tem bistveno prispevali k razreševanju posameznih družbenih vprašanj v okviru Socialistične zveze;
  - za prispevek pri udejanjanju nalog Socialistične zveze pri hitrejšem gospodarskem, družbenem in kulturnem razvoju naše socialistične samoupravne skupnosti ter pri graditvi socializma po meri ljudi, pri uveljavljanju vsebin in oblik vzajemnosti in solidarnosti ter humanih odnosov med ljudmi;
- Predlog lahko oblikujejo krajevne konference SZDL, organizacije združenega dela in druge delovne ter samoupravne skupnosti, vodstva družbenopolitičnih organizacij v občini, družbene organizacije in društva ter občani.
- Pisne predloge z obrazložitvijo in utemeljitvijo je potrebno uskladiti v krajevni organizaciji SZDL, od koder je predlagani kandidat oziroma organizacija. Žirija bo upoštevala le tako usklajene predloge, ki bodo prispeli najkasneje **do 3. aprila 1989** na občinsko konferenco SZDL Krško.

Žirija za podeljevanje
Priznanj OF pri OK SZDL
Krško

SKUPINSKO ZAVAROVANJE AVTOMOBILSKEGA KASKA

Avtomobilsko kasko zavarovanje je posebna oblika zavarovanja, kjer se zavarovanec po svoji presoji odloči, ali bo tako zavarovanje sklenil ali ne. Zavarovalna skupnost Triglav se je odločila ponuditi lastnikom avtomobilov novo obliko zavarovanja — tako imenovano skupinsko avto-kasko zavarovanje. Poglejmo ugodnosti, ki jih nudi ta nova oblika zavarovanja:

- zavarovanci, ki sklenejo AK zavarovanje, imajo 10% popusta na letno premijo;
- zavarovalno premijo plačajo v desetih mesečnih obrokih (prvi obrok ob sklenitvi police v gotovini ali s čekom, ostalih devet pa jim tozod odtegne od osebnih dohodkov) **brez obresti**;
- priznani popusti (bonus) pri zavarovanju avtomobilske odgovornosti se sorazmerno prenesejo tudi na kasko zavarovanje.

Pogoj za sklenitev take oblike zavarovanja je, da se v posameznem tozdu odloči najmanj šest kandidatov, ki do sedaj še niso imeli oziroma nimajo sklenjenega AK zavarovanja, in tudi sklenejo individualne police.

Način odtegotovanja premije od OD posameznega zavarovanca je enak kot pri potrošniških posojilih, razen preverjanja kreditne sposobnosti (odstopna izjava, administrativna prepoved).

Za lažjo odločitev vam predstavljamo konkreten izračun za nekaj tipov vozil, ki se najpogosteje pojavljajo pri nas. Pri vseh je izračun prirejen ob upoštevanju vrednosti vozila na dan 26. 1. 1989, zavarovanec pa naj bi se ob podanem primeru odločil za 2% odbitno franšizo.

vrsta vozila	nabav. vred.	franšiza	letna prem.	obrok
R 4 GTL	27.527.960	550.560	789.500	78.950
Z 101 GTL	26.334.000	526.680	755.260	75.526
GOLF JXD/2 1.6	79.414.340	1.588.000	2.277.590	227.760

V izračunu premije je upoštevan popust 10% na račun skupinskega zavarovanja. Priznana bonifikacija na AO zavarovanje pa se od tako izračunane premije posebej prizna kot popust pri AK zavarovanju (10, 20 ali 30%).

Menimo, da je ob zdajšnjih stopnjah inflacije ponudba dokaj prepričljiva in pričakujemo, da boste tudi vašim sodelavcem in svojem priporočali to obliko zavarovanja.

In ne pozabite: na obročno plačevanje **ne računamo obresti!**
Zavarovancem predlagamo, da poleg omenjenega sklenejo še dodatno zavarovanje stekla, škode, ki jo povzročijo divjad ali domače živali. Premija za tovrstno dodatno zavarovanje je majhna, morebitne škode iz tega zavarovanja pa se obračunavajo brez franšize, poleg tega pa zavarovanec ne izgubi pravice do uveljavljanja bonusa pri obnovi zavarovanja.

Srečno vožnjo vam želi

ZAVAROVALNA SKUPNOST TRIGLAV
DOLENJSKA OBMOČNA SKUPNOST
NOVO MESTO

KVALITETA IZDELKA, KOMPLETNOST PROGRAMA, USMERJENOST V TRG KUPCA, ODPRTOST PROGRAMOV, DRUGAČNA POSLOVNA FILOZOFIJA IN MORALA

NOVO lesovo

POT K CILJU SMO IZRAZILI JASNEJE IN ODLOČNEJE

Organizirani v **5** programov

PREDELAVA LESA IN PROIZVODNJA POLIZDELKOV IZ LESA

PROIZVODNJA POHIŠTVA

PROIZVODNJA IZDELKOV IZ AKRILA IN NOVILONA

PROIZVODNJA KOPALNIC IN SANITARNE OPREME

STROJEGRADNJA, PROIZVODNJA PLOVIL IN IZDELKOV IZ POLIESTRA

in **7** sektorjev

Podrejamo vse poslovne funkcije programom in uspešnosti delovne organizacije.

Želimo

razširiti naše sodelovanje s strokovnjaki na področju lesarstva, kemije, strojništva, oblikovanja, organizacije dela, marketinga, informatike, trženja programov in programskih linij na domačih in tujih trgih.

Pričakujemo

strokovnost, odločnost, predanost, pripravljenost za timsko delo, znanje tujih jezikov, identifikacijo s cilji delovne organizacije in pripadnost kolektivu.

Nudimo

trdo, vendar zanimivo delo, napredovanje z rezultati dela, usposabljanje doma in v tujini, stimulatивно nagrajevanje in pomoč pri reševanju pogojev za čimbolj uspešno delo.

SMO 3000-ČLANSKI KOLEKTIV, KI VE, KAJ HOČE IN MORA STORITI

NOVOLES, LESNI KOMBINAT, 68351 STRAŽA, TEL. (068) 84-530, TELEX .....

PIONIR VAM OMOGOČA NAKUP S PRIHRANKOM

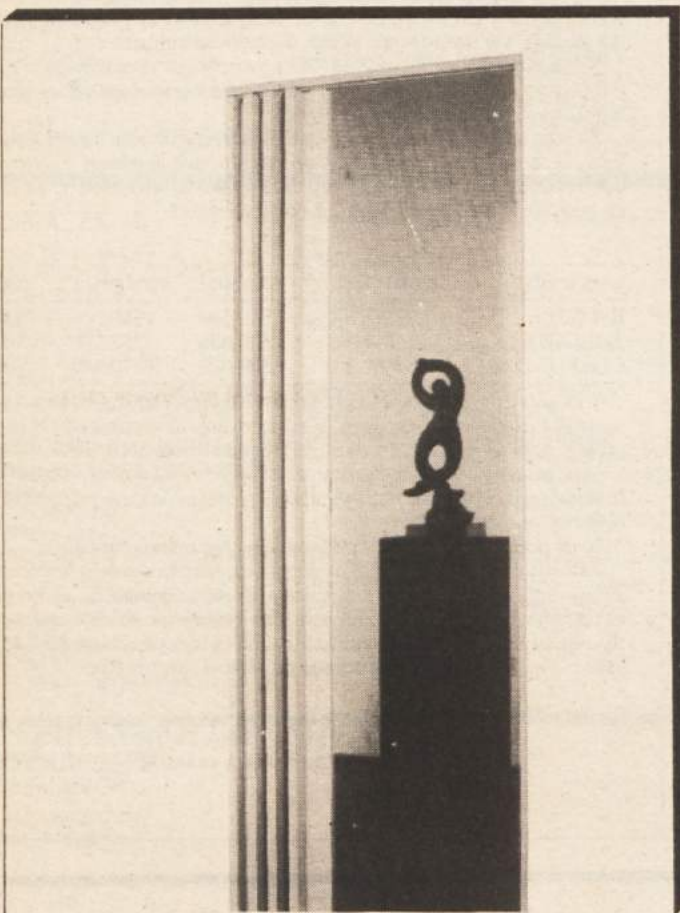
Obveščamo vas, da bomo v času

od 30. 1. do 28. 2. 1989

pripravili v sodelovanju z vami prodajno akcijo rednega, opuščene in izvoznega programa naših tipskih proizvodov:

preklopnih in drsnih vrat ter obešalnikov iz programa ALEA,

in sicer v industrijskih prodajalnah v Zagrebu, Reki, Ljubljani in Novem mestu.

Delovni čas

Vsak dan od 7.00 do 14.00
torek od 7.00 do 16.00, tel. 25-189
sreda od 7.00 do 17.00, tel. 23-423, 21-432
sobota od 7.00 do 12.00, tel. 23-423, 25-189

INFORMACIJE:

PIONIR

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE NOVO MESTO

TOZD TKI KETTEJEV DREVORED 37

tel. (068) 21-826

telex: 35710 YU PIONIR telefax: 23-213

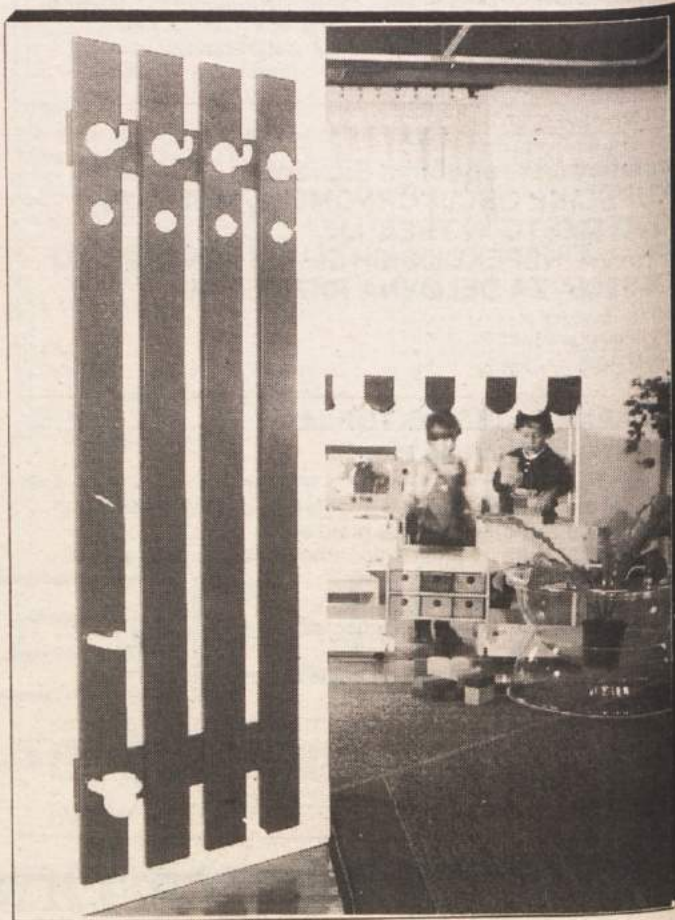
INDUSTRIJSKA PRODAJALNA LJUBLJANA

VOŠNJAKOVA 7 tel. (061) 317-984

V času prodajne akcije nudimo **15% popusta** pri gotovinskem plačilu ob naročilu, ta velja za celotni program tipskih proizvodov, še **30% dodatnega popusta** pa za izdelke iz opuščene programa.

Nudimo tudi možnost plačila s čeki pod naslednjimi pogoji:

35% vrednosti izdelka kupec plača pri nakupu, preostalih 65% pa v treh obrokih.

M

metalna

strojgradnja, konstrukcije in montaža, n.sol.o., Maribor

Tozd Priskrba sredstev dela, n.sol.o., Zagrebška 20

Za delo po pogodbi iščemo

voznika z lastnim tovornjakom
nosilnosti 6 ton, z zabojnikom.

Kandidat mora izpolnjevati še naslednje pogoje:

- vozilo, opremljeno za prevoz vnetljivih snovi,
- opravljen izpit za prevoz vnetljivih in ostalih nevarnih snovi;

Prevoze bo opravljal za tozd Priskrba sredstev dela, materialno poslovnico v Senovem, in sicer za območje SFRJ (pretežno za območje SR Slovenije).

Kandidati naj se v 8 dneh po objavi prijavijo na naslov: METALNA MARIBOR, oddelek za kadrovske politiko DSRS, Zagrebška 20, 62000 Maribor.

87/8

Na podlagi 51. člena zakona o stavbnih zemljiščih (Uradni list SRS št. 18/84) in 8. člena odloka o oddajanju stavbnega zemljišča na območju občine Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list št. 6/86)

OBJAVLJA

Sklad stavbnih zemljišč občine Novo mesto po sklepu komisije za oddajo stavbnih zemljišč, sprejetem na seji dne 17. februarja 1989,

JAVNI RAZPIS

za oddajo stavbnih zemljišč za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš v zazidalni soseski Otočec II, in sicer:

- lokacija št. 60, zemljišče parc. št. 160/60 v izmeri 586 m²
- lokacija št. 61, zemljišče parc. št. 160/61 v izmeri 584 m²
- lokacija št. 62, zemljišče parc. št. 160/62, v izmeri 535 m²
- lokacija št. 63, zemljišče parc. št. 160/63 v izmeri 544 m²
- lokacija št. 64, zemljišče parc. št. 160/64 v izmeri 549 m²
- lokacija št. 65, zemljišče parc. št. 160/65 v izmeri 549 m²
- lokacija št. 70, zemljišče parc. št. 160/70 v izmeri 553 m²
- lokacija št. 71, zemljišče parc. št. 160/71 v izmeri 579 m²
- lokacija št. 72, zemljišče parc. št. 160/72 v izmeri 692 m²
- lokacija št. 73, zemljišče parc. št. 160/73 v izmeri 579 m²
- lokacija št. 74, zemljišče parc. št. 160/74 v izmeri 523 m²
- lokacija št. 75, zemljišče parc. št. 160/75 v izmeri 588 m²
- lokacija št. 76, zemljišče parc. št. 160/76 v izmeri 769 m²
- lokacija št. 77, zemljišče parc. št. 160/77 v izmeri 843 m²
- lokacija št. 78, zemljišče parc. št. 160/78 v izmeri 685 m²

- vse k. o. Sempeter.
- Odškodnina za stavbno zemljišče znaša 10.040 din za 1 m² stavbnega zemljišča.
- Prispevek k stroškom priprave stavbnega zemljišča znaša 6.099.600 din za lokacijo.
- Prispevek k stroškom delne komunalne opreme stavbnega zemljišča znaša 26.677.180 din za lokacijo.
- Če OZD, v kateri investitor dela, ne združuje sredstev za ureditev stavbnih zemljišč po posebnem samoupravnem sporazumu, bo moral investitor plačati še vrednost nepovratnih vlaganj za komunalno opremo soseske, in sicer:
  - a) investitor v občini Novo mesto . . . . . 3.300.060 din,
  - b) investitor izven občine Novo mesto . . . . . 4.071.520 din.

Odškodnina za stavbno zemljišče velja na dan 31. 12. 1988 in se valorizira do sklenitve pogodbe v skladu z indeksom cen na drobno v SR Sloveniji. Stroški priprave, delne komunalne opreme in vrednost nepovratnih vlaganj veljajo na dan 31. 12. 1988 in se valorizirajo do sklenitve pogodbe v skladu z indeksom podražitev, ki veljajo za družbeno usmerjeno stanovanjsko gradnjo.

V stroške priprave stavbnega zemljišča so zajeti stroški pridobitve lokacijske dokumentacije z lokacijskim dovoljenjem, stroški parcelacije lokacij po ZN, pravni posli za realizacijo soseske ter stroški za zemljiškooknjižno izvedbo pogodb in overitev podpisov.

V stroške delne komunalne opreme stavbnega zemljišča so zajeti stroški izgradnje cest s prvo plastjo tampona, vodovoda, kanalizacije ter stroški nabave električnega kabela nizke napetosti. Investitor bo moral še posebej financirati oz. plačati:

- prispevek za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča v stavbno za lastno parcelo;
- elektroenergetski prispevek v odvisnosti od moči varovalke in prispevek za priključek na telefon;
- na svoje stroške zgraditi priključke na komunalne naprave (ceste, vodovod, kanalizacijo, telefone, elektriko);

- na svoje stroške pridobiti tehnično dokumentacijo za objekt, priključke in zunanjo ureditev ter gradbeno dovoljenje;
- sofinancirati izgradnjo manjkajočih komunalnih naprav in objektov, ki so še potrebni v soseski (dokončanje cest v asfaltni izvedbi s pločniki, javna razsvetljava, telefonsko omrežje, nizkonapetostno električno omrežje (izkop, zasip, polaganje kabela z zaščito), peš poti, igrišča, javne zelenice);
- na lastne stroške zgraditi objekt in priključke ter urediti okolico objekta v skladu z loacijskim in gradbenim dovoljenjem.

Prednost pri nakupu lokacije imajo krajan KS Otočec s stalnim bivališčem v njej, med njimi pa predvsem občani, ki so vezani na delo v tej krajevni skupnosti oziroma tisti, ki opravljajo poklice, potrebne za območje te krajevne skupnosti. Komisija za oddajo stavbnih zemljišč Sklada stavbnih zemljišč občine Novo mesto bo pri oddaji lokacij upoštevala predvsem zdravstvene, stanovanjske, delovne in socialne razmere udeležencev javnega razpisa oziroma njihovih ožjih družinskih članov.

Ostali pogoji:

1. Rok za vložitev prijav je vključno 15. dan po objavi v Dolenjskem listu.
2. Prijave morajo biti v zapečatenih ovojnica z oznako »javni razpis Otočec II«, nasloveljene na naslov: SKLAD STAVBNIH ZEMLJIŠČ OBČINE NOVO MESTO, Ljubljanska cesta št. 2, Novo mesto.
3. Varščina znaša 4.000.000 din in jo mora udeleženec javnega razpisa plačati na ziro račun Sklada stavbnih zemljišč občine Novo mesto št. 52100-654-65118 in izkazilo o vplačilu priložiti prijavi na javni razpis.
4. Prijavi je potrebno priložiti tudi potrdilo o višini osebnega dohodka oziroma drugih prejemkov za zadnjih šest mesecev za vse zaposlene družinske člane.
5. Ob odpiranju prijav bo komisija za oddajo stavbnih zemljišč zahtevala od udeležencev dodatno dokumentacijo, če bo to potrebno za ugotovitev najugodnejšega udeleženca po tem razpisu.
6. Najugodnejši udeleženec javnega razpisa mora najkasneje v 15 dneh po prejemu obvestila, da najbolj izpolnjuje razpisne pogoje, skleniti pogodbo o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča. Varščina se v šteje brezobrestno v kupnino in obračuna. Udeležencu, ki bo izbran, pa bo sam odstopil od sklenitve pogodbe, se varščina ne vrača. Udeležencu, ki ne bo izbran, se varščina brezobrestno vrne v 15-ih dneh po prejemu obvestila o izbiri najugodnejšega ponudnika.
7. Odškodnino za zemljišče, stroške priprave in delne komunalne opreme zemljišča in vrednost nepovratnih vlaganj plača najugodnejši udeleženec v 15-ih dneh po podpisu pogodbe o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča. V primeru zamude s plačilom pa tečejo zakonite zamudne obresti.
8. Najugodnejši udeleženec javnega razpisa mora zgraditi stanovanjsko hišo do III. gradbene faze najkasneje v petih letih po sklenitvi pogodbe o oddaji in ureditvi stavbnega zemljišča, sicer bo moral skladu vrniti stavbno zemljišče proti vračilu stroškov nakupa lokacije in stroškov opravljenega koristnega dela.
9. Vsa dokumentacija in informacije so interesentom na razpolago pri Skladu stavbnih zemljišč občine Novo mesto, Ljubljanska cesta št. 2, Novo mesto.

Številka: S-465-011/86

SKLAD STAVBNIH ZEMLJIŠČ
OBČINE NOVO MESTO

ISKRA

Delavski svet
TOZD UPORI Šentjernej

razpisuje prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA

Poleg splošnih pogojev, določenih v 511. členu ZZD, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- najmanj višja strokovna izobrazba tehnične, ekonomske ali družboslovne smeri
- 5 let delovnih izkušenj na področju organiziranja in vodenja delovnih procesov,
- obvladanje enega svetovnega jezika
- vrline, kot jih določa družbeni dogovor o kadrovski politiki občin dolenjske regije
- aktiven odnos do samoupravljanja

Mandat traja štiri leta.

Pisne prijave z dokazili pošljite v 8 dneh kadrovski službi ISKRA ELEMENTI, TOZD UPORI Šentjernej, z oznako »za razpisno komisijo«.

Kandidata bomo izbrali najpozneje v 30 dneh po dnevu, ko poteka rok za prijavo.

Kandidate bomo obvestili o izbiri v 8 dneh.

86/8

sozd
Mercator -
Kmetijstvo Industrija
Trgovina n. sub. o. Ljubljana

Mercator — Kopitarna Sevnica, p.o.
Sevnica, Prvomajska 8

Komisija za delovna razmerja objavlja

prosta dela in naloge

1. **TEHNOLOG RAZVOJA IZDELKOV IN TEHNOLOGIJE**
2. **KONSTRUKTOR I**

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- Pod 1:
- diplomirani inženir strojništva, VII. stopnja
  - 2 leti delovnih izkušenj na področju razvoja tehnologij pasivno znanje tujega jezika (angleščina ali nemščina)
  - inženir strojništva, VI. stopnja
  - 3 leta delovnih izkušenj na področju razvoja tehnologij pasivno znanje tujega jezika (angleščina ali nemščina)
- Pod 2:
- diplomirani inženir strojništva, VII. stopnja
  - 2 leti delovnih izkušenj na področju konstruiranja
  - inženir strojništva VI. stopnja
  - 3 leta delovnih izkušenj na področju konstruiranja

S kandidati bo sklenjeno delovno razmerje za nedoločen čas. Rok za sprejemanje prošnje je 8 dni po dnevu objave. Prošnje z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjih zaposlitev naj kandidati pošljejo na naslov: **MERCATOR KOPITARNA SEVNICA, Prvomajska 8, 68290 SEVNICA**. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

POZIV

Na podlagi 16. člena odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča (Skupščinski Dolenjski list, št. 19/88) pozivamo vse lastnike oziroma uporabnike stanovanjskih hiš, stanovanj, poslovnih prostorov, garaž in nezazidalnih stavbnih zemljišč, da nam v roku 30 dni od dneva tega poziva na posebnem obrazcu dostavijo podatke, ki so potrebni za izdajo odločbe o odmeri nadomestila za uporabo stavnega zemljišča, in sicer:

- o velikosti čistih tlorisnih površin sob, predsob, hodnikov v stanovanju, kuhinje, kopalnice, shrambe in drugih zaprtih prostorov stanovanja (kleti, pralnice, delavnice za prosti čas, kabineti) ter čiste tlorisne površine garaž za osebne avtomobile;
- o velikosti čiste tlorisne površine poslovnih prostorov in vseh prostorov, ki so funkcionalno povezani s poslovnim prostorom (sanitarije, umivalnice, skladišča, garderobe, pisarne, hodniki, ipd.);
- o velikosti nezazidalnih stavbnih zemljišč, ki so po prostorskem izvedbenem aktu določena za gradnjo oziroma za katero je pristojni organ izdal lokacijsko dovoljenje.

Zgoraj navedene podatke morajo posredovati lastniki oziroma uporabniki stanovanjskih hiš, stanovanj, poslovnih prostorov, garaž in nezazidalnih stavbnih zemljišč v območju mesta Novo mesto, naselij: Žužemberk, Dolenjske Toplice, Straža, Vavta vas, Šmarješke Toplice, Šentjernej, Otočec, Dol. Kamence, Vel. Bučna vas, Šmarjeta, Mirna peč, Škocjan, v območju zazidalnih načrtov in ureditvenih načrtov: ZN Krka — Cegelnica, ZN BTC Češča vas, ZN Pionir Češča vas, območje industrijske cone Cikava in RTP Hudo.

Delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnimi delovi in sredstvi, ki so lastniki občanov (samostojni obrtniki), in osebe, ki opravljajo obrt kot postranski poklic, morajo posredovati poleg zgoraj navedenih podatkov tudi podatke o velikosti nepokritih skladišč, parkirnih prostorov in delavnic na prostem. Poseben obrazec prejmejo vsi zavezanec pri upravi za družbene prihodke Novo mesto, Novi trg 6, soba št. 40/1.

UPRAVA ZA DRUŽBENE PRIHODKE OBČINE NOVO MESTO

DO IMV NOVO MESTO TOZD TOVARNA AVTOMOBILOV

Razpisuje po sklepu DS TOZD TA

JAVNO LICITACIJO ZA ODPRODAJO ODPISANIH OSNOVNIH SREDSTEV

Zap. št.	Naziv	tip	inv. št.	Izkl. cena
1.	Varilni Aparat	CO ₂	1288	500.000
2.	Varilni aparat	CO ₂	1289	500.000
3.	Varilni aparat	CO ₂	1290	500.000
4.	Varilni aparat	CO ₂	1292	500.000
5.	Varilni aparat	CO ₂	1294	500.000
6.	Zaga — cirkular		1224	1.000.000
7.	Stiskalnica za furnir		191	1.400.000
8.	Stiskalnica za furnir	HID.		1.200.000
9.	Viličar diesel	Litostroj 5T	1463	4.000.000
10.	Viličar diesel	INDOS-2002	3428	3.000.000
11.	Stabil. točkovnik		920	800.000
12.	Stabil. točkovnik		922	800.000
13.	Stabil. točkovnik		3263	800.000
14.	Stabil. točkovnik		3265	800.000
15.	Varilni aparat	CO ₂	1354	500.000
16.	Varilni aparat	CO ₂	1355	500.000
17.	Varilni aparat	CO ₂	1359	500.000
18.	Varilni aparat	CO ₂	2880	500.000
19.	Varilni transformator		2998	1.000.000
20.	Stroj za mont. gum		2128	800.000

Licitacija bo 10. 3. 1989 ob 11.00 uri v sejni sobi Tovarne avtomobilov. Oglede osnovnih sredstev od 1. do 8. je v kovinskem obratu Suhor, oglede ostalih osnovnih sredstev bo možen 10. 3. 1989 do 10.00 ure v Tovarni avtomobilov. Pred licitacijo se vplača 10% varščine. Navedena osnovna sredstva se prodajajo po sistemu VIDENO-KUPLJENO. Kupljeno osnovno sredstvo se plača in prevzame v 10 dneh po razprodaji. Informacije na int. tel. 620.

Komisija za prevzem, odpis in prodajo os. sredstev: TOZD TA

V SPOMIN

Minilo je deset let, odkar nas je zapustil naš dragi oče

IVAN STARE

in tri leta od smrti našega sina

IVANA STARETA

iz Črmošnjic 25 pri Semiču

Hvala vsem, ki jima prižigate svečke in se ju spominjate.

Žalujoci: VSI NJUNI

ZDRAVSTVENI CENTER DOLENJSKE TOZD ZDRAVSTVENI DOM NOVO MESTO

Delavski svet razpisuje naslednja dela in naloge:

1. individualnega poslovnega organa — direktorja TOZD Zdravstveni dom Novo mesto

Kandidat mora poleg pogojev, predpisanih v 511. členu ZZD, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da je zdravnik, zobozdravnik, dipl. pravnik, dipl. ekonomist,
- da ima ustvarjalen odnos do samoupravljanja, da odgovorno gospodari z družbenimi sredstvi, da spoštuje zakonitost in da ima pravičen odnos do ljudi; kandidat z medicinsko stroko mora imeti 5 let delovnih izkušenj v stroki;
- kandidat z nemedicinsko strokovno izobrazbo mora imeti 5 let delovnih izkušenj na delih in nalogah s posebnimi pooblastili.

2. pomočnika direktorja TOZD Zdravstveni dom Novo mesto

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, ki veljajo po zakonu za direktorja, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima visoko medicinsko izobrazbo ali da ima visoko ali višjo pravno ali ekonomsko izobrazbo in 5 let delovnih izkušenj.

3. glavne sestre TOZD Zdravstveni dom Novo mesto

Pogoj: višja medicinska sestra, 3 leta delovnih izkušenj v zdravstvu, da ima pravičen odnos do ljudi, da ceni teamsko delo in neguje dobre medsebojne odnose z delavci in da ima organizacijske sposobnosti in odgovoren odnos do dela.

4. vodje splošnih in obratnih ambulant

Pogoj: zdravnik ali zdravnik specialist splošne medicine in 4 leta delovnih izkušenj.

5. vodje zobozdravstvene službe

Pogoj: zobni zdravnik ali zobni zdravnik specialist in 4 leta delovnih izkušenj.

6. vodje dispanzerja za medicino dela, prometa in športa

Pogoj: zdravnik specialist medicine dela, prometa in športa in 4 leta delovnih izkušenj.

7. vodje dispanzerja za šolsko mladino

Pogoj: zdravnik specialist šolske medicine in 4 leta delovnih izkušenj.

8. vodje dispanzerja za pljučne bolezni

Pogoj: zdravnik specialist internist in 4 leta delovnih izkušenj.

9. vodje diagnostičnega laboratorija

Pogoj: dipl. inž. biokemije in 4 leta delovnih izkušenj.

10. vodje patronažne službe

Pogoj: višja medic. sestra in 3 leta delovnih izkušenj.

11. vodje fizioterapije

Pogoj: zdravnik specialist fizioter in 4 leta delovnih izkušenj.

12. vodje reševalne službe in dežurne službe

Pogoj: KV voznik D kat. in 2 leti delovnih izkušenj.

13. vodje Zdravstvene postaje Šentjernej — Škocjan

Pogoj: zdravnik ali zdravnik specialist in 4 leta delovnih izkušenj.

14. vodje Zdravstvene postaje Žužemberk

Pogoj: zdravnik ali zdravnik specialist in 4 leta delovnih izkušenj.

15. vodje Zdravstvene postaje Straža — Toplice

Pogoj: zdravnik ali zdravnik specialist in 4 leta delovnih izkušenj.

Navedena dela in naloge razpisujemo za obdobje 4 let. Kandidati morajo ob prijavi predložiti program dela za svoje področje. Kandidati, razen pod točko 1, naj pošljejo pisne prijave v 8 dneh po objavi na naslov: Zdravstveni dom Novo mesto; kandidati pod točko 1 pa: Razpisni komisiji za razpis direktorja, Zdravstveni dom Novo mesto, Partizanska 27. O izidu razpisa bomo kandidate pisno obvestili v 15 dneh po izbiri kandidata.

92/8

Trud, delo in trpljenje, bilo tvoje je življenje. Za tabo ostala je praznina, v srcih naših pa globoka bolečina.

ZAHVALA

V 71. letu nas je zapustila naša draga mama, stara mama, prababica, sestra, teta in tašča

JOŽEFA PAKAR

iz Jelš pri Otočcu

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, sodelavcem DO Krka in Cestnemu podjetju za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Zahvala tudi pevcem in gospodu župniku za nagovor in lepo opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše drage

ANI HRASTAR

roj. Hrovat

iz Šmihela pri Novem mestu

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki ste pokojni izkazali pozornost, darovali cvetje in jo pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala krajanom Šmihela, g. župniku za poslovilne besede in opravljen obred, pevskemu zboru Ruperč Vrha za zapete žalostinke, sorodnikom in sodelavcem DO.

Žalujoci: Cveti Martinčič, Ivan in Lojze Hrastar z družinami

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in stric

ADOLF HLASTAN

iz Reštanja 12 pri Senovem

Zahvaljujemo se sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje, nam pomagali, darovali vence ter pokojnika tako številno spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala župniku za opravljeni obred, govorniku za ganljive besede, DO Savaprojekt Krško in IGM Sava Krško, krajevni skupnosti Senovo in pevcem s Senovega. Še enkrat najlepša hvala vsem, ki ste našega dragega očeta pospremili v njegov večni dom.

Žalujoci: žena Betka, sin Ado z družino ter ostalo sorodstvo

Ni več trpljenja, ni bolečine, življenje je trudno končalo svoj boj.

(S. Gregorčič)

ZAHVALA

Kakor ugasne sonce v večni zarji, tako je ugasnilo v 81. letu življenje naše mame, babice, prababice, sestre in tete

IVANKE KRALJ

roj. Zupet

z Mirne

Vse nas je ganilo iskreno, spoštljivo in ganljivo slovo. Prav prisrčno in iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in prijateljem za tolažbo, pomoč in podarjene vence, cvetje in svete maše. Vsem bo ostal v spominu lep pogrebni obred g. dekana Janeza Petka, čustveno zapete pesmi cerkvenega zbora in poslovilne besede Toneta Strmoleta. Hvala-ležni smo tudi sodelavcem kolektiva KZ Trebnje in OŠ Mirna za sočutje, izraženo v najtežjih trenutkih. Življenjske vrline, zlasti skromnost in dobroti, najbolj zažarijo ob uri slovesa.

Žalujoci: vsi njeni

TEČAJA ZA OBRТNIКE IN DELAVCE

SEVNICA — Odbor za izobraževanje pri sevniskem obrtnem združenju je pripravil dva tečaja. Prvi, in sicer začetni tečaj nemščine za obrtnike ter pri njih zaposlene delavce, že poteka od 13. februarja. Tečaj bo trajal 80 ur. Za začetni tečaj o osnovah varjenja, ki se bo pričel v torek, 28. februarja, ob 15. uri v obratovalnici Mihaela Vidmarja v Krmelju, vodi pa ga bo Inštitut za varilstvo iz Ljubljane, so še možne prijave. Tečaj bo ob torkih, sredah in petkih, in sicer po 4 ure.

Sklad stavbnih zemljišč občine Novo mesto ponuja v brezplačen zakup zemljišča na območju zazidalnih načrtov (samo za košnjo)

90/6

tedenski koledar

Četrtek, 23. februarja — Marta Petek, 24. februarja — Matija Sobota, 25. februarja — Matevž Nedelja, 26. februarja — Matilda Ponedeljek, 27. februarja — Gabrijel Torek, 28. februarja — Roman Sreda, 1. marca — Albin

28. februarja ob 21.08 — zadnji krajec

kino

BREŽICE: 26. 2. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Predator. ČRNOMELJ: 23. (ob 19. uri) in 26. 2. (ob 20. uri) ameriška komedija Ljubez, seks in tisto drugo. 24. 2. (ob 19. uri) jugoslovanska drama Pozabljeni. 26. 2. (ob 18. uri) italijanski pustolovski film Tex Willer. 28. 2. (ob 19. uri) francoska drama Pod hudičevim soncem. KRŠKO: 23. 2. (ob 20. uri) ameriški grozljivi film Krvava sled. 24. 2. (ob 22. uri) ameriški erotični film Havai. 26. 2. (ob 18. uri) ameriška komedija Moja afriška avantura. 28. 2. (ob 18. uri) kanadski akcijski film Smrtonosni ring.

službo dobi

HONORARNO zaposlim dekle ali tedentno v bifeju. Naslov v upravi lista. 701-SD-8. IŠČEM žensko za enkrat tedensko omočje v gospodinjstvu. Tel. 65-665. 78-92MO. NK DELAVCA zaposlim takoj. Jože nčič, Šmalcja vas 36, Sentjernej, tel. 42-8. (P8-51MO). DELAVCA avtomobilarske stroke takoj kosim. Slavko Luzar, Gornja Brezovica Sentjernej, tel. 42-115. (632-SD-8)

službo išče

REZKALEC z izkušnjami išče službo Novem mestu ali okolici. Tel. 25-531. 49-SI-8

stanovanja

ENOSOBNO komfortno stanovanje v Mariboru menjam za v Brežicah. Tel. (062) 20-716. (P8-70MO). ZAMENJAM dvosobno družbeno stanovanje s centralno kurjavo v Mokronogu za podobno ali večje v Trebnjem. Ponudbe pod šifro: »MOKRONOG«. (741-ST-8). ENOSOBNO STANOVANJE s kopalnico in posebnim vhodom v Novem mestu oddam v najem v dijakinji, uslužbenki ali za tiho obrt. Resne ponudbe na telefon (068) 58-280. (P8-15MO). DVEINPOLSOBNO STANOVANJE prodam ali zamenjam. Tel. 25-278. (P8-23MO). STANOVANJE v trebanjski občini čez mlada družina. Telefon 49-214. 78-29MO). ENOSOBNO STANOVANJE v Trebnjem zamenjam za večje. Tel. (068) 45-9. (P8-31MO). ETAŽNO STANOVANJE, večje, odam v centru Sevnice. Tel. (068) 25-5. (P8-49MO).

motorna vozila

PRODAJ SIMCO 1000 LS, letnik 1972, motor 1977, registrirano celo leto. Jeršin Janez, Vel. Bučna vas 2. PRODAJ LADO 1300, letnik julij 1987. Penco Alojz, Mala Cikava 10 a, Novo mesto. Z 750, letnik 1977, obnovljeno, prodam. Tel. 24-259. (P8-83MO). 126 PGL, star 16 mesecev, in GOLF D, letnik 1983, prodam. Tel. 84-455. (P8-84MO). APN 6, letnik 1985, prodam. Tel. 49-374. (P8-87MO). ZASTAVO 750, letnik 1980, prodam. Tel. (068) 76-332. (736-MV-8). 126 P, letnik 1986, in R 4, letnik 1980, prodam. Tel. 24-140, zvečer. (737-MV-8). Z 101, letnik 1978, prodam. Tel. (0608) 33-717. (P8-7MO). ATX 1988 prodam. Drago Munič,

MIRNA PEČ: 24. 2. ameriška komedija Dirka Kenonbol II.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 23. 2. (ob 18. in 20. uri) sovjetski vojni film Nikoli te ne bom pozabil. 24. in 26. 2. (ob 16. uri) ameriška mladinska fant. komedija Mladi volkodlak. Od 24. do 26. 2. (ob 19. in 20. uri) ameriški pustolovski film Ostani z menoj. 25. 2. (ob 16. uri) ameriški fantast. film Gospodar zveri. 27. 2. (ob 18. in 20. uri) premiera — nemški akc. kriminalni film Mačka.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 24. do 26. 2. (ob 17. in 19. uri) ameriški avanturistični film Hoja po ognju. Od 27. 2. do 1. 3. (ob 17. uri) domača drama Glembajevi. Od 27. 2. do 1. 3. (ob 19. uri) Upor na vojaški akademiji.

SEVNICA: 23. in 24. 2. (ob 19. uri) ameriški film Petek, 18. 25. in 26. 2. (ob 19. uri) hongkonški film Karate policaj.

TREBNJE: 23. 2. (ob 17. uri) ameriški fantastični film Smaragdni gozd. 25. (ob 19. uri) in 26. 2. (ob 18.30) ameriška erotična komedija Priročnik za seks.

Obrežje 40 a, 68261 Jesenice na Dol., Tel. (0608) 69-580. (P8-9MO).

JAVO 350, letnik 1987, prodam za 500 SM. Prodaj tudi TAM kiper 6500 za 500 SM. Anton Fortuna, Zagorica 45, 68216 Vel. Gaber. (P8-10MO).

PRODAJ tovorni avtomobil MAZIRUS 3-osni, letnik 1973, D 6 X 4, 232 KS, kiper. Leopold Kocjan, Kočevje 10 b, Črnomelj, tel. (068) 51-570. (641-MV-8).

126 P, letnik oktober 1986, prevoženih 14.000 km, in Z 101, letnik 1981, confort, registrirana do februarja 1990, prodam. Polde Kastigar, Preska 3, 68211 Dobrič. (694-MV-8).

ZASTAVO 750, letnik 1979, prodam. Luštek, Mačkovec 13, Novo mesto. (690-MV-8).

GOLF DIESEL JX, rdeče barve, star dve leti in tri mesece, prodam. Tel. 25-883 po 18. uri. (P8-53MO).

GOLF JGL, letnik 1981, ohranjen, garaziran, prodam. Tel. (068) 42-086. (P8-52MO).

LADO RIVO, stara dve leti, prodam. Tel. 27-556. (686-MV-8).

JUGO 45 AX, letnik 1988, lepo ohranjen, prodam. Tel. (068) 52-073. (707-MV-8).

LADO 1300, staro dve leti, prodam. Tel. 23-468, popoldne. (684-MV-8).

JUGO KORAL 55, nov, prodam. Tel. (061) 871-002. (P8-48MO).

FORD FIESTA, letnik 1981, prodam. Tel. 42-249. (683-MV-8).

126 P, garaziran, maj 1986, 19.000 km, prodam. Tel. (068) 26-835. (685-MV-8).

POCENI oddam karoserijo za Z 101 mediteran, letnik 1980, z vsemi stekli in tapetami. Jankovič, Šegova 16, Novo mesto, tel. 24-071. (ček-MV-8).

GOLF DIESEL, september 1987, prodam. Tel. (0608) 77-066 od 12. do 17. ure, Darko. (P8-45MO).

AVTOMATIK A3MS, star tri leta, dobro ohranjen, prodam. Cena po dogovoru. Sandi Premru, Dol. Prekopa 53, Kostanjevica na Krki. (P8-46MO).

PEUGEOT 304, letnik 1978, prodam. Mira Skočaj, Levstikova 16, Brežice, tel. (0608) 61-326. (P8-41MO).

R 18 TL, letnik 1982, prodam. Tel. (0608) 61-741. (P8-37MO).

UGODNO prodam diano 79 in avtomobilsko prikolico. Rozman, Potok 18, Straža. (730-MV-8).

LADO 1500, letnik 1981, prodam. Tel. 27-952. (732-MV-8).

GOLF, letnik 1987, prodam. Marjan Rodič, Dol. Kronovo 9, Šmarješke Toplice. (733-MV-8).

Z 101, z žametnimi prevlekami, malo rabljeno, za polovično ceno prodam. Tel. 24-103. (729-MV-8).

Z 101 GTL, letnik 1985, prodam. Tel. 25-695. (729-MV-8).

Z 101, letnik 1984, in golf diesel S paket, letnik 1985, ugodno prodam. Vodopivec, Dobe 17, Kostanjevica na Krki. (P8-78MO).

Z 750, letnik 1976, registrirano do decembra 1989, in elektroniki 90 z oklepom prodam. Tel. 84-358. (P8-79MO).

Z 128, zelene barve, staro 18 mesecev, prodam. Je dodatno opremljena. Ogled je možen vsako popoldne ali na tel. (0608) 62-190. (P8-80MO).

126 P, letnik 1979, prodam. Lahko tudi na kredit. Tel. 24-383, po 15. uri. (P8-54MO).

JUGO 45 AX, avgust 1987, bel, kasko zavarovan, ugodno prodam. Tel. (068) 21-645. Andrej Voglar, Milana Majena 19, Novo mesto. (P8-55MO).

LADO 1300 RIVA, bele barve, letnik 1988, prodam. Tel. (068) 52-585. (P8-6MO).

VISO 11 RE, oktober 1984, dobro ohranjeno, prodam. Majič, Podturn 93, Dol. Toplice. (P8-57MO).

126 P, star leto in pol, prodam. Miran Kopinč, Sela 32, Dobova. (P8-59MO).

GOLF JL, 11/80 prodam. Ravnikar, Krška vas 12, Krška vas. (P8-63MO).

OPEL RECORD 2.3 D, letnik 1985, ugodno prodam. Tel. 84-688. (680-MV-8).

R 5 GTL, star dve leti, prodam. Dajčman Zdravko, Dol. Kamence 91, Novo mesto, P-8-97 MO.

PRODAJ R 4 GTL, letnik 84, tel. 51-638.

JUGO 55, letnik 1984, prodam. Tel. 43-851. (681-MV-8).

Z 101, letnik 1982, prodam. Jože Tomič, Pod vinogradi 5, Straža. (P8-24MO).

R 4 GTL, letnik 1982, ohranjen, registriran do 10. oktobra 1989, prodam. Tel. (068) 20-206. (P8-25MO).

GOLF JX diesel, letnik 1986, prodam ali menjam za cenejši avto. Marjan Prešeren, Šmarjeta 50, Šmarješke Toplice. (P8-26MO).

126 P, star eno leto, prevoženih 9000 km, dobro ohranjen, in JUGO 45 A, star dve leti, prevoženih 11000 km, prodam. Informacije po telefonu 25-133. (656-MV-8).

126 P GL, letnik 6/88, ugodno prodam. Janez Medja, Gorenja vas 15, 68220 Šmarješke Toplice. (663-MV-8).

Z 101, letnik 1980, registrirana do 23. decembra 1989, ugodno prodam. Obradovič, Kočarija 15, Kostanjevica. (657-MV-8).

Z 101, letnik 1978, prodam. Tel. 27-850. (658-MV-8).

JUGO 45 januar 1984 prodam. Drago Tomš, Raka 37. (660-MV-8).

Z 128, letnik 1987 — maj, prodam. Telefon dopoldne 23-191, popoldne 25-102. (661-MV-8).

ZASTAVO 750, letnik 1980 — november, po ugodni ceni prodam. Informacije: Anton Žugelj, Trnovca 14, Metlika, ali na telefon (068) 58-577, dopoldne. (653-MV-8).

LADO 1200 L, letnik 1987, prevoženih 25000 km, in preprogo 3,5 x 2,5, PS pralni stroj Gorenje, star 7 let, prodam. Cena po dogovoru. Tel. 47-627. (P8-18MO).

KAWASAKI KX 125 cross prodam. Tel. (061) 783-541. (P8-21MO).

JUGO 55, letnik 1984, prodam. Ivan Bobnar, Zbure 46, Šmarješke Toplice. (P8-19MO).

126 P, letnik 1987, prodam. Cena ugodna. Stanislav Crnič, Adlešiči, n. h., Adlešiči. (P8-20MO).

126 P, letnik 1978, prodam. Tel. 85-357. (668-MV-8).

126 P ugodno prodam. Letnik 1988 (marec), prevoženih 12.000 km. Informacije na tel. 22-503, po 15. uri. (670-MV-8).

R 4 GTL, letnik 1982, prodam. Dežman, Strelac 8, Šmarješke Toplice. (671-MV-8).

Z 101 GTL 55, letnik 1987, prodam. Cena po dogovoru. Tel. 20-415. (P8-35MO).

JUGO 45 AX, star 14 mesecev, ugodno prodam. Informacije na tel. 85-985. (722-MV-8).

Z 128, letnik 1986, prodam. Fišter, Gor. Karteljevo 19, Novo mesto (723-MV-8).

R 4 TL prodam. Počervina, Jurka vas 12, Straža. (730-MV-8).

JUGO 45, prevoženih 15.000 km, garaziran, prodam. Telefon 23-628, zvečer. (P8-95MO).

Z 101 GTL, letnik 1986, december, prodam. Tel. 58-607. (748-MV-8).

GOLF XD, letnik 1986, rdeče barve, prodam. Alojz Rodič, Stranje pri Škočjanu 5, Šmarješke Toplice. (P8-89 MO).

MOPED AVTOMATIK 3 Tomos, star dve leti, v zelo dobrem stanju, prodam. Tel. (0608) 82-061, od 15. ure dalje. (P8-91 MO).

ZASTAVO 128, letnik 1987, dobro ohranjen, ugodno prodam. Drago Godnjavec, Benečija 7, 68210 Trebnje, tel. (068) 45-114. (740-MV-8).

Z 101, april 1986, 25.000 km, prodam. Tel. 24-411. (739-MV-8).

R 4, letnik 1980, prodam. Tel. 25-071. (743-MV-8).

126 GTL, letnik 1987, prodam. Kastelec, Dol. Težka voda 23. (746-MV-8).

ZASTAVO 128, stara tri leta, prodam. Tel. 65-542. (747-MV-8).

R 4 GTL, star dve leti, prodam. Tel. 23-084, Šumiga. (709-MV-8).

R 4, letnik 1983, prodam. Tel. (068) 47-486. (P8-65 MO).

JUGO 45, letnik 1986, prodam. Bršljin 7 a, Novo mesto, ali na tel. 22-525. (711-MV-8).

JUGO 45 L, maj 1986, prevoženih 35.000 km, prodam. Tel. (068) 23-148 vsak dan po 15. uri (712-MV-8).

ZASTAVO 101, letnik 1976, prodam. Kovač, Prečna 51, Novo mesto. (714-MV-8).

GOLF DIESEL S PAKET, letnik 1985, prodam. Jože Fabjan, Dol. Grajšiče pri Sentjerneju 4. (700-MV-8).

OPEL REKORD 1700, obnovljen, letnik 1974, prodam. Jože Cvelbar, Hrasulje 14, Škočjan, tel. (068) 76-258. (713-MV-8).

126 PZ, letnik 1989, registriran do oktobra, prodam. Ciril Vide, Stranska vas 7, Novo mesto. (703-MV-8).

JUGO 45, letnik maj 1986, dobro ohranjen, prodam. Tel. 21-203. (695-MV-8).

126 P, letnik 1987, oktober, prodam. Silvo Lukšič, Jurna vas 26, Novo mesto. (P8-43 MO).

R 4 TLS, letnik 1978, obnovljen, prodam. Tel. (0608) 79-182. (P8-42 MO).

JUGO 45 A, letnik 1986, prodam. Pust, Mokronog 186. (688-MV-8).

JAWO 350 TWIN, odlično ohranjeno, letnik 1986, prodam. Tel. (0608) 77-463. (P8-33 MO).

126 P, letnik 1979, tračne traktorske grablje in traktorsko frezo prodam. Tel. 42-488. (679-MV-8).

UGODNO prodam APN 6, v dobrem stanju, star dve leti. Marjan Vovk, Celevec 1, Šmarješke Toplice. (666-MV-8).

VISO CLUB, 1982, in 126 P, letnik 1984, prodam. Tel. (0608) 26-581. (P8-94 MO).

LADO RIVA 1300, letnik julij 1986, rdeče barve, dobro ohranjena, prodam. Ivan Drab, Gorenja vas 6 a, Šmarješke Toplice. (717-MV-8).

GOLF GLD, letnik 1985, prodam. Tel. 21-003. (P8-71MO).

Z 128, letnik 1987, registrirana do februarja 1990, prodam. Tel. 27-114. (715-MV-8).

126 P, letnik 1985, prodam. Antonija Jakše, Hrasnje 4, 68310 Sentjernej. (719-MV-8).

126 PGL, letnik maj 1987, prodam. Tel. (068) 43-864, Jože Kobe, Dolž 48, Novo mesto. (P8-75MO).

126 P, avgust 1987, 9000 km, nujno prodam. Tel. 25-297. (727-MV-8).

R 4 GTL, letnik november 1987, prodam. Brane Požun, Podbočje 41, 68312 Podbočje. (727-MV-8).

Z 101, letnik 1985, registrirano za celo leto, prodam. Tel. 20-596. (ček-MV-8).

OSEBNI AVTO mercedes 220 diesel ugodno prodam. Tel. (0608) 77-030. (P8-77MO).

APN 6, star 26 mesecev, in dve gumi (15 col) prodam. Anton Saje, Dol. Kamenje 4, Novo mesto. (725-MV-8).

GOLF JXD, letnik 1987, prodam. Tel. (0608) 81-530. (724-MV-8).

AUDI 80 CC metalne barve, letnik 1986, z dodatno opremo, prodam. Tel. (068) 25-986, popoldne. (P6-32MO).

prodam

PRODAJ 131 m² italijanske tegole. Informacije na tel. (068) 47-200. (P8-14MO).

CISTERNO (2000 l) malo rabljeno, prodam za polovično ceno. Alojz Jarc, Ivanja vas 8, Mirna Peč. (633-PR-8).

PRODAJ na obroke pletilni stroj Empisal, enoredni, na kartice. Telefon dopolne 47-012, popoldne 47-215. (640-PR-8).

PRODAJ cviček z Malkovca, havbo, okrasno masko in levi blatnik ter izpušni lonec za R 4. Umek, Mestne njive 6, Novo mesto, telefon 28-277. (628-PR-8).

ŽAGO 041, malo rabljeno, prodam. Tel. (068) 42-115. (642-PR-8).

PRODAJ 2 m³ suhih smrekovih plohov. Naslov v upravi lista. (646-PR-8).

KOSTANJEVO KOLJE in koruzo prodam. Boričevo, tel. 27-175 ali 27-307. (P8-27MO).

HARMONIKO (48-basno) prodam. Tel. 26-410. (P8-28MO).

DIATONIČNI HARMONIKI B, ES, AS — C, F, B prodam. Košmerl, Petelinjek 33, Novo mesto. (655-PR-8).

KAVČ, raztegljiv, in dva fotelja, vse lepo ohranjeno, ugodno prodam. Tel. 43-790. (648-PR-8).

GOBELINE prodam po ugodni ceni. Naslov v upravi lista. (650-PR-8).

VIDEOREKORDER Fisher FVH 905 prodam. Cveto Šali, tel. 25-901, dopoldne. (704-PR-8).

BARVNI TV Gorenje, ekran 69, prodam za 200 SM. Informacije na tel. 24-246. (P8-58MO).

PRALNI STROJ Gorenje, malo rabljen, prodam. Tel. (0608) 88-387. (P8-60MO).

PRODAJAMO ladijski pod, smrekove plohe (5 cm) in grušt. Šali, Komandanta Staneta 22, Novo mesto, tel. 25-901. (704-PR-8).

KAVČ s fotelji prodam. Telefon (068) 25-936. Piškur, Mestne njive 9, Novo mesto. (696-PR-8).

PRODAJ sedežno garnituro ter omaro za dnevno sobo, dobro ohranjeno. Petric, tel. 068/23-575. (D.R.S.).

PRODAJ industrijski overlok in novo zamrzovalno omaro. Kozan, Tribučje, Črnomelj, tel. 52-984. (687-PR-8).

SENO in otavo prodam. Jože Bobnar, Novomeška 55, Straža, tel. 85-306. (P7-33MO).

KOMBINIRAN voziček Chicco in previjalno mizo prodam. Tel. 27-551. (699-PR-8).

KOLO Pinarelo (italijansko) prodam. Tel. 26-185, popoldne. (P8-40MO).

BOJLERJA (80 in 8 l), malo rabljena, prodam. Khrin, Pod Trško goro 53, Novo mesto. (700-PR-8).

HI-FI kasetofon, ojačevalec Yamaha, radio Pionir, zvočniki DL 8 selectione, prodam. Tel. (0608) 31-737, od 12. do 17. ure, Melita. (P8-44MO).

BARVNI TV Gorenje, daljinski, star eno leto, in črno-beli, star štiri leta, prodam. Tel. 26-477. (665-PR-8).

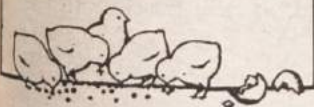
PRODAJ avto R 4 GTL, letnik 1982, registriran do 9. oktobra 1989, radio ABA dve kasete, dva zvočnike 50 W (nov), malo rabljen, črno-beli televizor elektronika Niš. Jože Stopar, Dolšce 11, Kostanjevica. (675-PR-8).

KORUZO v zrnu prodam. Jordan, Rubna vas 4, Šmarješke Toplice. (677-PR-8).

ČRNO-BELI TV Jasna, ekran 44 cm, prodam. Tel. 27-652. (702-PR-8).

LESNO PORAVNALNO — debelino širine 25 cm in poravnalko širine 40 cm

ENODNEVNI PIŠČANCI!
Sprejemamo prednaročila za enodnevne piščance, bele, rjave in grahaste. Humeck, Irča vas 18, 68000 Novo mesto, tel. (068) 24-496.

IZOLACIJE — servis zamrzovalnikov! Po več letih delovanja smo ugotovili, da je izolacija v vašem zamrzovalniku dotrajana. Prične puščati, od zunaj ledeni in rosi. Mi vam jo obnovimo pa še garancijo dobite. Prihranite 50% elektrike! Trajnost podaljšamo za 7 do 10 let. Kilometri ne zaračunavamo.

Cenik storitev:
— 345 l — 319.000 din
— 300 l — 319.000 din
— 220 l — 289.000 din
— 410 l — 275.000 din
— 310 l — 259.000 din
— 210 l — 245.000 din

Tel. (062) 305-150 ali 413-606. Se priporočamo! Viktor Pajek. (P1-12MO)

NESNICE, mlade jarkice pasme hisek, rjave iz kooperacijske reje, navajene na domačo hrano (opravljena vsa potrebna cepljenja), prodajamo po dnevnih cenah. Naročila sprejema in daje vse informacije Jože PROSENİK, Bratov Gerjevič 32, Dobova, tel. (0608) 67-607. (P6-7MO)

čestitke

Dobri ljubljani mami Francki Brudarjevi iz Novega mesta želijo za visoki ljubitelj, 86-letnico, mnogo sreče, predvsem pa zdravja v nadaljnjem življenju otroci z družinami in sosede. Dvanajst vnukov in stiri najst pravnukov pa ji pošilja 86 poljubov. (P8-3MO)

ELEKTRIČNE OMARICE, zunanje in notranje, kompletno opremljene, prodam 30% ceneje. Tel. (061) 213-244. (ček-OB-8)

VZGOJNO VARSTVENA ORGANIZACIJA NOVO MESTO

razpisuje

vpis otrok v Vzgojno varstveno organizacijo Novo mesto za leto 1989/90.

Vpis bo od 1. do 20. 3. od 9. do 16. ure na upravi VVO, Račogovska 18.
Vpis v VVE Šentjernej: od 1. do 10. 3. od 13. do 15. ure v VVE Šentjernej.
Vpis v VVE Straža: 2. 3. od 15. do 17. ure in 3. 3. od 8. do 10. ure v VVE Straža.

98/8

Osnovna šola Novo mesto TOZD OŠ Katja Rupena objavlja prosta dela in naloge snažilke

za določen čas (eno leto), s trimesečnim poskusnim delom.

OBVESTILO

3. marca 1989 ob 17. uri bo v novomeškem Domu JLA licitacija odpadkov hrane iz garnizije Novo mesto. Licitacija bo opravila VP 1394 Novo mesto.

ZAHVALA

Zapustila nas je draga

MARIJA NOSE

iz Rebrici 23

Iskrena zahvala vsem sosedom, sorodnikom, znancem, DO TIKI Gorjenje, DO Klimomontaža IMP za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje, pevskemu zboru Žužemberk in župniku za opravljeni pogreb.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 81. letu nas je nenadoma zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek, brat, tast in stric

ALOJZ KAVŠEK

iz Gotne vasi

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in delovnim organizacijam, ki so nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, podarili cvetje ter pokojnika spremili na zadnji poti. Iskrena zahvala govorniku za poslovilne besede, pevcem, pogrebem in duhovniku za opravljeni obred.

Vsi njegovi

Polje, kdo bo tebe ljubil...

ZAHVALA

Dotrpela je naša draga mama, stara mama in sestra

ALOJZIJA JAKLIČ

iz Križevske vasi

Od nje smo se z lepim cerkvenim obredom in pevci poslovili v soboto, 28. 1. pri Treh Farah. Vsem dobrim ljudem za pomoč in sočustvovanje iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

Bolečino težko izraziš z besedo, lahko jo le grenko občutiš. (Shakespeare)

V SPOMIN

24. februarja mineva žalostno leto, odkar nas je mnogo prezgodaj in brez slovesa za vedno zapustil

MARJAN PUREBER

iz Novega mesta

Hvala vsem, ki se ga spominjate z dobro mislijo, mu na grob prinašate cvetje in prižigate svečke.

Njegova družina

Počivaj v miru, ki večnost neskončno ga daje za veliki zemeljski trud.

ZAHVALA

V 95. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče in stric

JANEZ ERLAH

iz Velikega Cerovca 7

Ob boleči izgubi nadvse dobrega očeta se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam nudili vsestransko pomoč. Posebna zahvala TOZD Gozdarstvo in vsem drugim za podarjene vence ter za ustno ali pisno izraženo sožalje. Iskrena hvala tov. Jožetu Juršiču za poslovilne besede ob odprtem grobu, posebno pa župnikoma iz Stopič in Podgrada za slovesen obred.

Žalujoči: hčerka Marija s sinom Andrejem, sinova Franc in Tone

Vel. Cerovec, 14. 2. 1989

Ni več trpljenja ne bolečine, življenje je trudno končalo svoj boj

(Gregorčič)

ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je zavedno zapustila draga žena, mama, sestra in teta

KRISTINA KREN

roj. Pugelj

iz Drganjih Sel

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in dobrim vaščanom za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih, za izraženo sožalje, darovane vence in cvetje ter spremstvo k zadnjemu počitku. Posebno se zahvaljujemo OOS-TOZD TDP Novoles, Mariji Avsenik, Dragici Avsenik, Petru Mihiču za poslovilne besede in g. župniku za tople besede slovesa. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob nenadni smrti nas je v 78. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

JOŽE VARDIJAN

iz Jankovičev

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem, prijateljem in vsem, ki ste nam v težkih trenutkih izrekli sožalje, darovali vence in cvetje, sočustvovali z nami in vsem, ki ste pokojnika pospremili k zadnjemu počitku. Hvala pevkam in gospodu župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena in sinovi z družinami

Mama je mrtva, več ne skrbi, prostor pri mizi njen prazen stoji. Marsikaj kupiš za čisto zlato, mame zanj kupil nihče ne bo.

V SPOMIN

Minila so tri leta, odkar nas je za vedno zapustila naša draga

ZAGORČEVA MAMA

iz Gorenjih Dol pri Škocjanu

Hvala vsem, ki se je spominjate.

VSI NJENI

V SPOMIN

23. februarja mineva 10. leto, odkar naju je zapustila skrbna mama

MARIJA PERUCI

rojena v Krškem, pokopana v Trebnjem

V mislih si še vedno z nami, vendar si v grobu sama. Trpljenja mnogo si prestala, cvetja malo, to ti je življenje dalo.

Žalujoči: sin Lojze in vsi, ki se je spominjajo

Mirno spi v slovenski zemlji, ki si ljubila jo zvesto, kot si ljubila svoje drage, ki za tabo zdaj žalujejo.

V SPOMIN

22. 2. je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila naša ljuba žena in mamica

MARIJA KOPINA

iz Velike vasi 32

Hvala vsem, ki jo hranite v srcu in lepem spominu.

Žalujoči: mož Zvonko, hčerke Tanja, Zvonka in Zdenka ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je zapustila naša dobra in skrbna mama, stara mama, prababica, sestra in teta

PAVLA ŠVAJGER

Rojčeva mama

iz Črnomlja

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste našo mamo spremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje, vence in nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se osebju Doma ostarelih občanov, Obrtnemu združenju, OOZS DS Belt, ZB, Pivovarni Karlovac, govornikom, godbi na pihala, upokojenskemu pevskemu zboru ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat najlepša hvala!

Žalujoči: vsi, ki smo jo imeli radi

Koliko ljubezni in dobrot je izžareval tvoj obraz, ali mama, naša Micka, mnogo prezgodaj si zapustila nas.

ZAHVALA

Zapustila nas je naša draga

MARIJA HOČEVAR

Prevole 21, Hinje

Iskrena hvala sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem za nesebično vsestransko pomoč, za bodrilne besede, podarjene vence in cvetje, še posebej Združenju obrtnikov Novo mesto za podarjeni venec. Prizrčna hvala zdravstvenemu in strežnemu osebju internega oddelka bolnice v Novem mestu, delavcem zdravstvene postaje Žužemberk ter vsem, ki ste pokojno tako številno spremili na njeni zadnji poti, ter župniku za lepo opravljeni obred in govorniku Tonetu Škufcu za poslovilne besede.

Žalujoči: mož Vinko, sin Vinko in hči Renata, oče Anton, brata Jože in Tone ter ostalo sorodstvo

STONE STRAH

pirja. Na kmetiji staršem pridno pomagajo sinovi. Najstarejši, 12-letni Tone, bo šel v kmetijsko šolo, kajti kmet mora biti, kakor pravi oče Strah, strokovno podkovan vsaj s srednjo izobrazbo. Kam bo zanesla življenjska pot 9-letnega Jožeta in 8-letnega Andreja, je še prezgodaj napovedovati, a ker se rada učita, jima bodo starši omogočili, da pokukata v še kak zahtevnejši hram učenosti.

Ko so se kmetje v trebanjski občini odločili, da na čelo svoje podružnice Slovenske kmečke zveze postavijo 38-letnega Toneta Straha iz Kamnega Potoka, so naredili pravo potezo. Tone je po naruri tak, da vsakemu pove v obraz tisto, kar misli, da je prav, četudi je to še tako neprizanesljiva kritika. Strah za svojo odkritost in pogum doslej ni še nikoli »gor plačal«, kar daje slutiti, da je spreten govorec.

Straha potemtakem njegov značaj ne tepe in ne oddaljuje od ljudi, marveč velja za zaupanja vrednega človeka. Prav zato so Strahu poleg že omenjene funkcije predsednika kmečke zveze, v preteklosti nadel cel kup drugih nalog, tako da se jih je komaj otrešel. Seveda tistih, ki so že presegale zmogljivost še tako delovnega človeka. Strah, ki je sicer že 15 let zaposlen v Novolesovem TAP v Trebnjem, večinoma delovne dobe kot žerjavist, pa odkrito, kot zna, pove, da ga je zemlja zmeraj veselila in da ostaja njegova prva ljubezen kmetija.

Dobil jo je po očetu in jo v zadnjih 12 letih posodobil z vsemi potrebnimi stroji za sodobno kmetovanje. Nekaj kmetijske mehanizacije imajo Strahovi z Novakovimi in Mežanovimi v strojni skupnosti in vsaj zaenkrat zglede sodelujejo. Strahovi so pred osmimi leti zgradili nov hlev za 15 glav stojišč. V njem imajo privezanih 7 krav in 8 pitancev. Na leto pridelajo tudi okrog 25 ton krom-

DOLENJC PRIJATLJA VABI

OTOČEC — V upravnem odboru turističnega društva Otočec-Smarješke Toplice so prišli do zanimive zamisli, kako bi izboljšali ponudbo kmečkega turizma. Ob vinskih poteh v naših gorah Trška gora, Grčevje, Kog in Vinji vrh naj bi ob določenih dneh v svojih zidanicah dežurali vinogradniki in obiskovalcem nudili dolenska vina in domače kmečke jedi, vino pa seveda v lastni režiji prodajali tudi za domov. Akcija, ki bi jo letos prvič izvedli ob prvomajskih praznikih 29. in 30. aprila, bi potekala pod naslovom »Dolenje prijatlja vabi«. Turistični delavci in vinogradniki društva vinogradnikov menijo, da bi bilo najbolj primerno, če bi ta ponudba tekla ob Tednu dolenskega cvička, vendar je organizacija letošnje prireditve zaradi picle lanske letine še vprašljiva. J. P.

SALAMIADA NE BO UMANJKALA

NOVO MESTO — Izdelovanje salam in klobas je izživ za vsakogar, ki uživa v domačih specialitetah. Žal za veliko pravih mojstrov ne izve širši krog ljudi, zato je otoški grajski hotel več let zapored pripravil odmevno ocenjevanje suhomesnatih izdelkov. Letos pa bo t. i. salamiada v hotelu Kandija oz. v Krkinem hramu na Trški gori. 17. marca bo posebna strokovna komisija ocenila vse prinesene salame in klobase, izide bodo objavili naslednji dan, ko bo tudi podelitev nagrad in pokašina. Kajpak tudi vina za zalivanje ne bo manjkalo, zato se obeta vesela prireditve. Izdelovalci salam in klobas, ki želijo zmagati, dodatne napotke dobijo v hotelu Kandija.

VESELO METLIŠKO PUSTOVANJE

METLIKA — Letošnji pustni torek je bil v Metliki zelo živahen. Pustne maškarade se je udeležilo okoli 260 mask. Povorko, ki je šla skozi mesto do osnovne šole, so spremljali metliška godba na pihala, stari otrok, učitelji in vzgojitelji. V metliški osnovni šoli so maskare pogostili s krofi in čajem. Za veselo in razigrano vzdušje je poskrbel Toni Gašperič, za kar se mu organizatorica prireditve, občinska Zveza prijateljev mladine, najlepše zahvaljuje.

Gornjega toka Lahinje ne damo!

Bojazen, da bi bodoče odlagališče odpadkov onesnažilo Lahinjo — Pri Kuzmi uporabljajo vodo neposredno iz struge — Še eden redkih mlinov na kamne

BUTORAJ — V zadnjem času je bilo v črnomaljski občini veliko razprav o odlagališču komunalnih odpadkov, za

MIHELČIČ DOBIL OD HOHNERJA NOV INSTRUMENT

ČRNOMELJ — Silvester Mihelčič, skladatelj in solist na elektronski harmoniki iz Črnomlja, je pred dnevi na povabilo nemške tovarne glasbenih instrumentov Hohner gostoval v Trossingenu. Na koncertu, ki je bil po njegovi lastni izjavi zelo dobro obiskan, je izvajal program del, ki jih je predstavil lani na koncertni turneji po Sovjetski zvezi. Ob tej priložnosti so se mu predstavniki tovarne Hohner zahvalili za 20-letno zvestobo in mu ponudili nov glasbeni digitalni instrument v uporabo. Ta instrument bo, kot pravi Mihelčič, v kratkem slišati tudi pri nas.

katero bi bil po mnenju strokovnjakov najprimernejši prostor v rudniški klanjci v Kanžarici. Toda ljudje, ki živijo v sosednjih krajevnih skupnostih, so se temu uprli, predvsem zaradi bojazni, da bi izcedne vode iz odlagališča onesnažile zgornji tok Lahinje, ki vsaj za sedaj še velja za eno redkih neoporečnih voda. Predvsem pa je Lahinja življenjskega pomena za Butorajčane, ki v suši z vodo iz reke s pomočjo gasilskih cevi napolnijo vse vodnjake v vasi.

Anton Kuzma, ki živi v mlinu pod Butorajem, pa uporablja Lahinjo tako za živino kot za gospodinjstvo kar neposredno iz struge. »Nimamo vodovoda, ker bi morali kopati od vasi 240 metrov, in to predvsem v skale. Pa saj vodovoda niti ne potrebujemo! Voda je čista, in kar je tudi zelo pomembno, vanjo se stekajo številni potoki, mnogi med njimi pa tudi v najhujši suši ne presahnejo. V bližnjih Zorencih in na Goleku, kjer imajo vodnjake na živo vodo,

vode nikoli ne zmanjka. Lahinje se mi sedaj skoraj ne pozna, da traja suša že nekaj mesecev. Teren totokrog je tako razgiban, da pravzaprav sploh ne vemo, od kod prihaja vsa ta voda, ki pa je to so potrdili že številni ljudje — odlična. Prav zaradi tega nas je strah, da bi izcedne vode iz odlagališča našle tudi stransko pot in se prehitopile v Lahinjo,« ne skrivajo bojazni Kuzma.

»A ne le za pitje, Lahinja potem najbrž ne bi bila primerna niti za kopače, vprašanje pa je, kaj bi se zgodilo s številnimi vrstami rib in mladimi, ki jih črnomaljski ribiči skrbno vlagajo v reko,« razprda Anton. In kakšno bi bilo ob morebitni onesnaženosti življenje tik ob Lahinji? Kuzma pravi, da vsaj za sedaj mlina nikakor ne misli opustiti, čeprav z njim ni dohodka, saj mlina na kamne, takšno mletje pa je v današnjem času prepočasno, čeprav je moka boljša od tiste, ki pride iz valjčnega mlina. »Če bi imel čas in denar, bi mlina obnovil, toda z ženo sva oba zaposlena, jaz delam v Beltu celo v treh izmenah, tako da nama komaj vesle postoritii še vse na kmetiji. A kljub temu da mlajem le še zase in sosedu, mi je mlin v veliko zadovoljstvo prav tako kot življenje ob vodi in ne bi želel, da mi bi Lahinja pokazala zobe. Res, da sem navajen že vseh njenih muh, saj je na primer leta 1966 poplavljal mlin, v hlev pa smo morali s čolnom, toda poplava mine, onesnaženosti pa se ne znebis z lahkoto,« pravi Kuzma. M. BEZEK-JAKŠE

Anton Kuzma ob mlinskem kolesu

Steklina ne pojenjuje

Občani zažigajo dokazno gradivo (sumljive lisice), zaradi česar je evidenca stekline nepopolna

KOČEVJE, RIBNICA — Občina Kočevje je že tri leta neprestano proglašena za ogroženo s steklino. (Za ogroženo občina preneha veljati, če v njej najmanj 3 mesece niso zabeležili primera stekline). Od novembra do konca januarja so na območju občine Kočevje uplenili kar 14 steklih živali: 13 lisic in srno. Upljenjene so bile v krajih Kočevje, Gornja Briga, Kačji Potok, Crni Potok pri Kočevju, Mala Gora, Pirče, Laze, Vmolj in Jelenja vas. Veterinarski inšpektor Bogomir Štefanič je prepričan, da je najmanj toliko steklih živali poginilo v gozdu, in ta steklina seveda ni nikjer zabeležena.

V občini Ribnica pa v teh treh letih ni bilo stekline 6 mesecev, in sicer do letošnjega januarja, ko so steklo lisico uplenili najprej v Goriči vasi (6. januar),

nato pa še dve v Blatah (17. in 26. januar). Vse živali so bile uplenjene v naseljih.

Inšpektor Štefanič je povedal, da je bilo uplenjenih v naseljih še več lisic, za katere so občani sumili, da so stekle, vendar tega ni možno dokazati, ker so ljudje dokazno gradivo uničili. Sumljive lisice so namreč sežgali v Inesovih pečeh v Ribnici in Loškem Potoku ali pa še kje. Na ta način so zmanjšali uradno število steklih živali ter se rešili skrbi, dela in stroškov, ki bi jih imeli z dostavljanjem trupel lisic veterinarski postaji.

S takim postopkom, ki sicer ni pravičen, pa so občani spreprevali tudi k zniževanju stroškov zaradi stekline, ki jih sicer plačuje sklad za zatiranje kužnih bolezni v občini Ribnica. Pregledi so dragi, saj veljajo po 50.000 din, temu skladu pa zmanjkuje denarja. J. P.

ŽE 60 BODOČIH DAROVALCEV ORGANOV

METLIKA — Akcija za darovanje organov človeškega telesa po smrti, ki jo v metliški občini vodi občinska organizacija Rdečega križa, teče v tej belokranjski občini od lanskega novembra. Doslej je v register darovalcev vpisanih že okoli 60 občanov, od tega samo iz metliškega zdravstvenega doma 19. Sorazmerno veliko ljudi se je za darovanje svojih organov po smrti odločilo iz krajevne skupnosti Gradac, okoli 15, več ljudi pa se je za to humano gesto odločilo tudi na zadnji krvodajalski akciji. Akcija je stalna, pristopne izjave pa lahko bodoči darovalci podpišejo v krajevnih organizacijah RK, pri poverjenikih oziroma aktivistih v delovnih organizacijah in v občinski organizaciji RK.

Razkošje orhidej in ciklam

Cvetličarne praznijo rastlinjake Agrarie pred 8. marcem — Dražje cvetje gre še vedno v denar

ČATEŽ OB SAVI — Rastlinjaki Agrarie so sredi zime najlepši. Februarja je vse v cvetju, med najlepše poglede pa prištevajo zastekljene hale s ciklamami v nešteti odtenkih, od nežne rožnate in vijoličaste do živo rdeče in temno rdeče barve. Vzgojili so jih v 70 tisočih lončkih in do konca tedna bodo verjetno že vse prodali cvetličarnam po Sloveniji in Jugoslaviji. Največje povpraševanje po ciklamah je že dolga leta pred dnevom žena. Vseh ciklam prodajo letno 150 tisoč in približno polovico jih naročniki pokupijo do novega leta.

V toplih gredah so tale čas v polnem cvetju tudi orhideje, ki predstavljajo veličansko premoženje. Vzgojili so približno poldrugi milijon cvetov. Toliko so jih prodali tudi lani. Največje cvetove prodajajo po 10 tisočakov. Vseposplošno uspadanje kupne moči manj vpliva na drago cvetje kot na nageljne. Teh so lani prodali 15.800.000 ali 87 odst. v primerjavi z letom 1986. Pri vrtnicah se je prodaja povečala, pri gerberah, strelicah, anturiumu in lončnicah prav tako, vendar so količine dosti manjše in skupna prodaja se je z 31. decembrom zmanjšala za 1 odstotek. Vrtnice cvetve na Čatežu 2 milijona, gerber 2 milijona, anturiuma 230 tisoč, ciklam 150 tisoč in drugih lončnic 470 tisoč. Nageljnov na Čatežu ne gojijo več, odkar so njihovo proizvodnjo prepustili kooperantom v Makedoniji in Dalmaciji. V tozdu Cvetje se posvečajo vzgoji dražjega cvetja za kupce, ki zah-

tevajo kakovost, zato za prodajo plemenitejšega cvetja doslej niso bili nikoli v zadregi. J. T.

NOVO PRIZNANJE ODMEVOVCEM — V Stuttgartu bo v soboto tako imenovani zdomski dan, katerega pokroviteljica sta republiški svet Zveze sindikatov Slovenije in deželno vodstvo pokrajine Baden Württemberg, organizator pa tamkajšnji koordinacijski odbor slovenskih društev, katerega predsednica je belokranjska rojakinja iz Čudnega sela Anica Štuhec. Morda je tudi v tem iskati razlog, da so za zabavni del prireditve, na kateri bosta med drugimi sodelovala tudi Marko Bulc, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, in Miha Ravnik, predsednik republiškega sveta ZS Slovenije, zadoženi črnomaljski Novi odmevi. Očitno se je ta vse bolj priljubljeni narodnozabavni ansambel pri naših zdomcih dobro zapisal s svojimi nastopi na božičnih in novoletnih praznovanjih v Stuttgartu.

Pri nas Amerika

Dora Žunič razočarana nad obiskom v ZDA

KANŽARICA — Čudna so pota življenja. Čeprav si vsi ljudje želijo, da jim bi bilo v življenju čim boljše in lažje, pa nekateri nehoti sami sebe porinejo v nesrečo. Tako se vsaj zdi Dori Žunič iz Kanžarice.

»Oče je takoj po I. svetovni vojni odšel na Kubo, saj so nekateri obljubljali, da bodo odprli rudnik zlata in na ta način od prisilcev izvajali denar. A z rudnikom ni bilo nič, zato se je odpravil v Ameriko. Čez nekaj let se je vrnil domov, v vasico pri Netretiču na Hrvaškem, ker je hotel odpeljati v seboj čez Lužo tudi svojo mamo. Toda mati se ni mogla odločiti za pot, kajti smilila sta se ji ostarela tast in tašča, ki bi ostala brez oskrbnika. Zato se je oče prav neodgovorno odločil, da se vrne v Ameriko sam, doma pa je pustil tri majhne otroke. Spominjam se — bilo mi je kakšna štiri leta — kako sem večkrat klicala očeta skozi zono, misleč, da se bo vrnil. Zelo sem ga pogrešala. On pa je v daljni deželi očino pozabil na nas, saj nam ni poslal ne denarja ne paketov. Šele po 2. svetovni vojni, ko je bil od doma že dobro poldrugo desetletje, se je bil primoran oglašiti. V Ameriki se je celo drugič poročil, čeprav je bila moja mati še živa, in šele po njegovi smrti leta 1952 nam je otrokom uspelo, da je naša mama dobivala po njem pokojnino,« se spominja Žuničeva.

»Kljub temu da nas je oče pozabil, sem hotela obiskati deželo, v kateri je živel dolga desetletja. Lani se mi je želja izpolnila, bila sem zelo presenečena in razočarana hkrati, ko sem spoznala, da v Ameriki ni vse tako bleščeče, kot nam deželo predstavljajo pri nas. Tudi tam sem videla veliko revežev in prepričana sem, da ima lahko pri nas Ameriko vsak, ki hoče delati,« pove Dora Žunič. M. B.-J.

POMLAD V FEBRUARJU — S termalno vodo, znanjem in delom v rastlinjakih na Čatežu prehitvevajo naravo, da si s cvetjem slepejo kruh tudi pozimi. (Foto: J. Teppej)

kozerija

LANI JE BILO PA OBRATNO

Ženske so ustavile stroje in zahtevale prihod direktorja vseh direktorjev.
— Kaj mi boste povedale?
— Tako ne gre več naprej!
— Delo imate. Prezračevalne naprave tudi. Zebe vas ne.
— To je res, toda osebni dohodki?
— Včeraj ste jih prejele. Saj smo bili včeraj petnajste, kajne?
— To so bolj štipendije kot osebni dohodki. Tako ne gre več naprej.

Delili smo po pravilniku.
— Toda po pravilniku se ne da živeti. Življenjski stroški so vsak dan višji, plače pa...
— Morate razumeti, da nas ovirajo pri delitvi osebnih dohodkov še republiški in zvezni zakoni.
— Na republiko in na zvezi so bili zmeraj gluhi in slepi za probleme in težave delavcev.
— Hitrokalu ne gre slabo. Lahko bi delili več, a smo omejeni.

Tisti, ki imajo izguho, pa si delijo.
— Ne bi uhajal v to.
— Denar torej je.
— Je.
— Razdelimo ga!
— Povedal sem vam, da ne gre. Omejevalni predpisi.
— Tudi lani smo prekinitile delo. Zahtevale smo povišane osebne dohodke.
— Lani je bilo drugače.
— Kako drugače? Prav tako

smo ostale z dolgimi nosovi.
— Pravim vam, da je bilo lani drugače.
— Hudiča je bilo drugače.
— Pa je bilo. Pogledite lani ni bilo predpisov, ki bi nam omejevali izplačilo osebnih dohodkov.
— In zakaj potem nismo prejemale višjih plač?
— Enostavno zato ne, ker ni bilo denarja.

TONI GAŠPERIČ

studio D TOP LESTVICA DOLENJSKEGA LISTA
PRESET NAJBLIŽJIM

Top lestvico sestavljajo v uredništvu radia Glas Ljubljane in teleteksta ljubljanske televizije. Po valovih Studia D jo lahko slišite vsako soboto ob 11. uri, preberete pa vsak četrtek v Dolenjskem listu.

- (2) The crush of love — JOE SATRIANI
- (3) Driving home for Christmas — CHRIS REA
- (6) Something's gotten hold of my heart — M. ALMOND
- (1) Exile — ENYA
- (7) La pistola y la corazon — LOS LOBOS
- (4) Twist in my sobriety — TANITA TIKARAM
- (—) It's only love — SIMPLY RED
- (5) Del Rio's song — BLUE OYSTER CULT
- (9) The mercy seat — NICK CAVE & THE BAND SEEDS
- (8) Nobody's perfect — MIKE & THE MECHANICS

studio D Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista
PRESET NAJBLIŽJIM

Žreb je nagrado Studia D ta teden dodelil MARI ČESEN iz Kranja. Lestvica pa je takšna:

- (3) Ko se vrneš — ANSAMBEL I. RUPARJA
- (1) Dolenjski sem kmet — COF
- (2) Soncu naproti — HENČEK
- (5) Žvižgam si veselo pesmico — ANSAMBEL V. PETRIČA
- (4) Ej oča, povejte — FANTJE Z VSEH VETROV
- (6) Naš Francelj — BRODNIKI
- (8) Hvala ti — ANSAMBEL M. STEGUJA in KVARTET DO
- (—) Ni ti mar — ANSAMBEL L. SLAKA
- (7) Vsi na ples — ANSAMBEL T. VERDERBERJA
- (10) Za vas — MARJAN PODLOGAR

Predlog za prihodnji teden: Lep spomin — DOLENJCI.

Glasujem za:
Moj naslov:

Kupone pošiljajte na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto